

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นางประกายมาศ บุญสมปอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นางประกายมาศ บุญสมปอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE PROCESS OF PROJECT-BASED LEARNING APPROACH ON
LIFE SAFETY OF EIGHTH GRADE STUDENTS**

By

Mrs. Prakaymas Boonsompong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Education Program in Curriculum and Supervision

Program of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2014

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” เสนอโดยนางประกายมาศ บุญสมปอง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ
2. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา คุณารักษ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วัฒนนวรชัย)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรภิรมย์ หลงทรัพย์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา คุณารักษ์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย)
...../...../.....

54253308 : สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบโครงงาน / สุขศึกษา / พลศึกษา

ประกายมาศ บุญสมปอง : กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ. ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ, ศ.พิเศษ ดร.กาญจนา คุณารักษ์ และรศ. ดร.คณิต เขียววิชัย. 259 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) ศึกษาความสามารถในการทำโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง(Experimental Research) แบบแผนการวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง(The One Group Pretest-Posttest Design) โดย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไทรทอง จำนวน 32 คน ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้สาระสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องความปลอดภัยในชีวิต (2) แบบประเมินความสามารถในการทำโครงงาน (3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต (4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (\bar{X} =15.31, S.D.=1.38) สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน (\bar{X} =12.03, S.D.=1.51) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความสามารถในการทำโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.44, S.D.=0.04)

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (\bar{X} =4.31, S.D.=0.11)

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1..... 2..... 3.....

54253308: MAJOR: CURRICULUM AND SUPERVISION

KEY WORDS: PROJECT - BASED LEARNING / HEALTH EDUCATION / PHYSICAL EDUCATION

PRAKAYMAS BOONSOMPONG : THE PROCESS OF PROJECT-BASED LEARNING APPROACH ON LIFE SAFETY OF EIGHTH GRADE STUDENTS.THESIS ADVISORS: ASST.PROF. SUTEP UAMCHAROEN,Ed.D. ,PROF.KANCHANA KUNARAK,Ph.D. ,AND ASSOC.PROF.KANIT KHEOVICHAI, Ed.D. 259 pp.

The objectives of the research were (1) to study learning achievement in the topic of safety awareness of Eighth Grade students; (2) to study the project-based learning ability of carrying out project on safety awareness topic of Eighth Grade students; (3) to study the opinions of Eighth Grade students toward project-based learning. This study was an experimental research with one-group pretest-posttest design. The test group consisted of 32 Eighth Grade students from Bansaitong School in the second semester of the academic year of 2014 by using Cluster Random Sampling technique. The research instruments used for this study were: (1) lesson plans in Health Education and Physical Education on safety awareness topic; (2) project-based learning ability on safety awareness evaluation form; (3) learning achievements test on safety awareness topic; and (4) students'opinions questionnaires toward the project-based learning on safety awareness topic. The mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and t-test independent were used to analyze the data.

The research findings were as follows:

1.The learning achievement scores in post-test (\bar{X} =15.31, S.D.=1.38) on safety awareness topic of Eighth Grade students were significantly higher than pre-test scores (\bar{X} =12.03, S.D.=1.51) at .05 level.

2 project-based learning ability on safety awareness topic of Eighth Grade students in overall were at moderate level (\bar{X} =2.44, S.D.=0.04).

3. The opinions of Eighth Grade students toward the project-based learning approach were at a strongly agree level (\bar{X} = 4.31, S.D.= 0.11).

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2014

Thesis Advisors' signature 1..... 2..... 3.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากบุคคล นักการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิต่อไปนี้
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นทั้งผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
เป็นที่ปรึกษาและเสียดลดูแล เอาใจใส่ในทุก ๆ เรื่อง ตั้งแต่ต้นจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์
ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา คุณารักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย ที่ได้กรุณาให้
คำปรึกษา และชี้แนะในเวลาที่สงสัย หรือมีปัญหา ตลอดทั้งให้กำลังใจจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยจึง
ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนารชัย ที่กรุณาเป็นประธาน
ในการพิจารณาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.พรภิรมณ์ หลงทรัพย์ กรุณาให้คำแนะนำ ในการแก้ไข
ข้อบกพร่อง ตลอดจนคณาจารย์ในสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้
ความรู้ และสั่งสอนศิษย์ คนนี้ให้ประสบความสำเร็จ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและ
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบเครื่องที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์พิกุล รุ่งศรีกนก อาจารย์ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านไทรทอง อาจารย์อดิศักดิ์
บุญมา และศึกษานิเทศก์สุรเดช รุ่งศรีกนก ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผู้ทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทรทอง นายสำเนา นาคพิรุณ และครูอาจารย์
รวมถึงผู้ที่มีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอบคุณพี่ๆน้องๆหลักสูตรรุ่น 54 ในสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศทุกท่าน ที่เป็น
ร่างกาย แรงใจ และคอยให้คำปรึกษา และช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนที่ให้ความ
อนุเคราะห์ ส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง และขอขอบใจนักเรียนศิษย์เก่าโรงเรียนบ้าน
ไทรทอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กราบขอบพระคุณอย่างยิ่งต่อ ครอบครัวบุญสมปอง และครอบครัวสกุลเมือง ที่คอยให้
กำลังใจสนับสนุน ช่วยเหลือตลอดเวลาในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยพยายามทำวิทยานิพนธ์เต็ม
ความสามารถเพื่อจะได้เป็นประโยชน์สูงสุดต่อครูผู้สอน และผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	5
คำถามของการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตร สถานศึกษา โรงเรียนบ้านไทรทอง กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา.....	13
วิสัยทัศน์.....	13
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	14
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	15
สาระและมาตรฐาน ตัวชี้วัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา.....	16
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา.....	19
โครงสร้างหลักสูตร โรงเรียนบ้านไทรทอง.....	20
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน.....	27

	สารบัญ(ต่อ)	หน้า
บทที่		
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
	การดำเนินการวิจัย.....	69
	ระเบียบวิธีวิจัย.....	69
	แบบแผนการวิจัย.....	70
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
	สรุปผลการวิจัย.....	96
	อภิปรายผลการวิจัย.....	97
	ข้อเสนอแนะ.....	100
	รายการอ้างอิง.....	102
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	111
	ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	113
	ภาคผนวก ค การตรวจสอบสมมติฐาน.....	123
	ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	125
	ภาคผนวก จ ตัวอย่างผลงานนักเรียน.....	256
	ประวัติผู้วิจัย.....	259

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านไทรทอง.....	21
	โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านไทรทอง (ต่อ).....	22
2	จำนวนเวลาเรียนของแต่ละวิชา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1	23
3	แสดงจำนวนเวลาเรียนของแต่ละวิชา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2	24
4	โครงสร้างรายวิชา และตัวชี้วัด สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต.....	25
	โครงสร้างรายวิชา และตัวชี้วัด สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต(ต่อ).....	26
5	การเปรียบเทียบบทบาทของผู้เรียนและครูในการเรียนรู้โดยโครงการ.....	45
6	เนื้อหาและเวลาเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน.....	71
7	วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต.....	72
	วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต(ต่อ).....	73
	วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต(ต่อ).....	74
8	วิเคราะห์แบบทดสอบความรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต(ปรนัย)	79
9	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย.....	85
	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย(ต่อ)	86
10	เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ.....	88
11	ความสามารถในการทำโครงการเรื่องความปลอดภัยในชีวิต.....	89
12	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ โครงการ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต.....	91
	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ โครงการ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต(ต่อ).....	92

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
13	ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต.....	114
	ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต(ต่อ)	115
14	ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ของแบบทดสอบ วัดความรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต และความรู้เรื่องโครงการ.....	116
	ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ของ แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต และความรู้เรื่อง โครงการ(ต่อ).....	117
15	ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตและการจัดการเรียนรู้แบบ โครงการ.....	118
16	ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบความสามารถในการทำโครงการของ ผู้เชี่ยวชาญ.....	120
17	ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ(ต่อ).....	121 122

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน.....	42
3	ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงงาน.....	76
4	ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความสามารถการทำโครงงาน.....	78
5	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบการวัดผลการเรียนรู้ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต..	81
6	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ เรียนรู้แบบ โครงงาน.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงาน สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับสถานศึกษา ต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ที่ครอบคลุมนักเรียน กลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพของประชาชนในประเทศเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งว่าประเทศใดเจริญก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด

ปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วและไร้ซึ่งข้อขีดจำกัด ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดการเชื่อมโยงทั่วโลกก่อให้เกิดการแข่งขัน ร่วมมือ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากร รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสุขภาพการดำเนินชีวิตของประชาชน ซึ่งต้องต่อสู้ดิ้นรนแข่งขันกันทั้งในสังคมและเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ทำให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดภัยด้วยอุบัติเหตุและโรค ที่เกิดจากปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม เช่น พฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนในเรื่องของการมั่วสุมอบายมุข สิ่งเสพติด การทะเลาะวิวาท เล่นการพนัน แข่งขันจักรยานยนต์บนท้องถนน โรคเครียด โรคที่เกิดจากการขาดการออกกำลังกายมากขึ้นกว่าในอดีต และมีแนวโน้มจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น หากประชาชนในประเทศยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง และยังคงรักษาวิถีชีวิตอย่างรอบครอบ และยังคงไม่เข้าใจถึงสิ่งที่เปลี่ยนแปลง วิชาสุศึกษาและพลศึกษา จึงเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาประชากร โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ

การป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา และบริหารการจัดชีวิตเพื่อดำรงสุขภาพที่ดี อันเป็นรากฐานสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตที่สมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการมีสภาวะทางสุขภาพที่สมบูรณ์ วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยตรง ซึ่งครอบคลุมเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและสุขภาพที่เป็นพื้นฐานจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนแต่ละคน โดยเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนในด้าน ทักษะชีวิต ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการลดพฤติกรรมเสี่ยง ความสามารถทางสติปัญญา ที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง การรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณและ คิดสร้างสรรค์ การรู้จักคิดตัดสินใจ มีทักษะที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและสุขภาพที่จำเป็นที่นักเรียนต้องเรียนรู้ด้านการสร้างเจตคติและค่านิยมที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง การเคารพในสิทธิของผู้อื่น และกฎกติกาของสังคม เป็นต้น รวมถึงมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น(กระทรวงศึกษาธิการ 2551:4) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมนักเรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ใฝ่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ในชั้นเรียนให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด และเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 การจัดการเรียนการสอนจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี ที่สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างเป็นระบบของนักเรียน ในเรื่องของสุขภาพซึ่งเป็นพื้นฐานจำเป็นต่อการดำรงชีวิต นักเรียนมีความรู้ด้านสุขภาพ มีเจตคติ ค่านิยมที่ดี อีกทั้งในการเรียนรู้วิชา สุขศึกษา นักเรียนจะได้รับการกระตุ้นและแรงจูงใจในการกำหนดเป้าหมายที่เป็นจริง เห็นคุณค่าในการพัฒนารูปแบบตามวิถีสุขภาพที่ดี พัฒนาการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม รู้จักความรับผิดชอบ และสัมพันธภาพที่ดีกับคนอื่นทั้งใน โรงเรียน บ้าน และชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดจนชุมชนอื่นๆที่แตกต่างกันออกไป ได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความแตกต่าง การยอมรับความแตกต่าง การพัฒนาความสามารถ กล้าเผชิญ กับปัญหาที่ท้าทาย ความเครียด ความกดดัน ความขัดแย้ง และการสร้างเสริมสุขภาพ ในเนื้อหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิต นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ ความรุนแรง อันตรายจากการใช้ยาและสารเสพติด รวมถึงแนวทางในการสร้างเสริมความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งนักเรียนจะมีความรู้ ความเข้าใจ ในลักษณะอาการของผู้ติด สารเสพติดและการป้องกัน หลีกเลี่ยงการติดสารเสพติดหรือนำไปสู่ อันตราย ความสัมพันธ์ของการใช้สารเสพติดกับการเกิดโรคและอุบัติเหตุ ทักษะที่ใช้ในการชักชวนผู้อื่นให้ลด ละ เลิกสารเสพติด การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด รวมถึงแนวทางในการสร้างเสริมความปลอดภัยในชีวิต

การจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนานักเรียน โดยพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 ได้ระบุไว้ว่าจะมุ่งเน้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ควบคู่คุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตเพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งในมาตรา 22 และ 23 ยังได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับนักเรียนในการจัดการศึกษาที่ต้องคำนึงคุณภาพทั้งด้านความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการเชื่อมโยง ความรู้ที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เกิดทักษะ การคิด การลงมือปฏิบัติจริง เป็นการส่งเสริมทักษะการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นได้อย่าง ฉลาดตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของนักเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการจัด การเรียนการสอนในปัจจุบัน ครูผู้สอนจึงต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ โดยมีรูปแบบการเรียนการสอนหลายอย่างที่สนับสนุนการเรียนรู้

ของนักเรียน เช่น การสาธิต การใช้เพลง เกม บทบาทสมมุติ การแสดงละคร สถานการณ์จำลอง การทดลอง ศูนย์การเรียนรู้ บทเรียนโปรแกรม บทเรียนสำเร็จรูป การอภิปรายกลุ่ม การศึกษา แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องอาศัยหลักการ รูปแบบการจัดการเรียน การสอน วิธีการ และเทคนิคการสอนที่หลากหลายเข้าไปช่วยเพื่อพัฒนานักเรียนดังได้กล่าวมา ข้างต้น และปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนอย่างหนึ่งสนองการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คือ กิจกรรมโครงงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เน้นให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเป็นผู้ ค้นพบความรู้ นักเรียน มีอิสรภาพ มีการพัฒนาการเรียนรู้แบบองค์รวมด้วยวิธีการศึกษาค้นคว้า อย่างเป็นขั้นตอน มีระบบกระบวนการทำงานที่ชัดเจน อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความคิดที่หลากหลาย เพื่อสร้างความตระหนักในเนื้อหาที่เรียนรู้ ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้ได้ ด้วยตนเอง สามารถวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผล มีกระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ จูไรรัตน์ ปึงผลพุด (2555:64) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดการเรียนรู้ ด้วยการปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามความถนัด ตามความ สนใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ วิธีการ และผลงาน โดยใช้กระบวนการวิธีการที่ศึกษาอย่างมีระบบ เป็นขั้นตอน มีการวางแผนการศึกษาอย่างละเอียดและปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้จนได้ข้อสรุป หรือผลสรุปที่เป็นคำตอบในเรื่องนั้นๆ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เรื่อง โครงงานและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัย ต้องการที่จะจัดกิจกรรมการสอนสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาที่หลากหลาย และการใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในชั้นเรียนไม่สามารถสอนได้อย่างครอบคลุม ดังนั้นในการจัด การเรียนการสอนนอกจากกิจกรรมที่เรียนในห้องเรียนและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติแล้ว ควรเปิด โอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาสิ่งที่ตนเองต้องการและสนใจ โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ โครงงาน เพิ่มเข้าไปในเนื้อหาสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการ เรียนการสอนในชั้นเรียน จึงพบว่าผลการเรียนในการเรียนรู้ เรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ อีกทั้งปัจจัยด้านสื่อการสอนที่ไม่เอื้อต่อการจัดการ เรียนสอน ตลอดจนตัวนักเรียนขาดทักษะการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งการเรียนรู้

แบบโครงการที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการค้นพบเป็นทฤษฎีหลักในการศึกษา และจัดการเรียนรู้ ที่สามารถช่วยสนองความต้องการความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข อีกทั้งก่อให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนทำให้ผลการเรียนรู้ทางการเรียนสูงขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในรายวิชาสุขศึกษา เล็งเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง โครงการสุขศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนำเนื้อหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิต มาประกอบในกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นให้ความสำคัญในการพัฒนากระบวนการทำโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของนักเรียนและสอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาสู่อาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 อีกทั้งให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน และพัฒนาระบบความคิดในการคิดแก้ปัญหา วิธีการที่ศึกษาอย่างมีระบบ มีการวางแผนการศึกษาอย่างละเอียดและปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้จนได้ข้อสรุปหรือผลสรุปที่เป็นคำตอบที่ตนต้องการได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ(PBL=Project Based Learning) เป็นวิธีการสอนที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง จากการศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยต่างๆ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

รุ่งนภา สรรค์สวัสดิ์(2550:10) ได้เสนอขั้นตอนการทำโครงการ 8 ขั้นตอนดังนี้ 1) การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา 2) การวางแผน 3) การกำหนดจุดประสงค์ 4) การตั้งสมมติฐาน 5) การกำหนดวิธีการศึกษา 6) การลงมือปฏิบัติ 7) การเขียนรายงาน 8) การนำเสนอผลงาน

วิไล เดชคุ้ม (2551:10,11) ได้เสนอขั้นตอนการทำโครงการ 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนเตรียมความพร้อม/ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น 2) ขั้นตอนกำหนดวัตถุประสงค์และเลือกเรื่องที่จะศึกษา 3) ขั้นตอนวางแผน 4) ขั้นตอนดำเนินการตามแผนงาน 5) ขั้นสำรวจชุมชน 6) ขั้นรวบรวมและสรุปข้อมูล 7) ขั้นนำเสนอวัดผลและประเมินผลงาน

วรรณวิไล หงส์ทอง(2551:10)ได้เสนอขั้นตอนการทำโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา 2) การวางแผน 3) การลงมือปฏิบัติ 4) การเขียนรายงาน 5) การนำเสนอผลงาน

นันทย์ นันทวิสุทธิ(2552:7) ได้เสนอขั้นตอนการทำโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้่นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้่นวางแผนเขียนเค้าโครงการ 3) ขั้่นทำโครงการ 4) ขั้่นนำเสนอผลงานและสรุป 5) ขั้่นประเมินผล

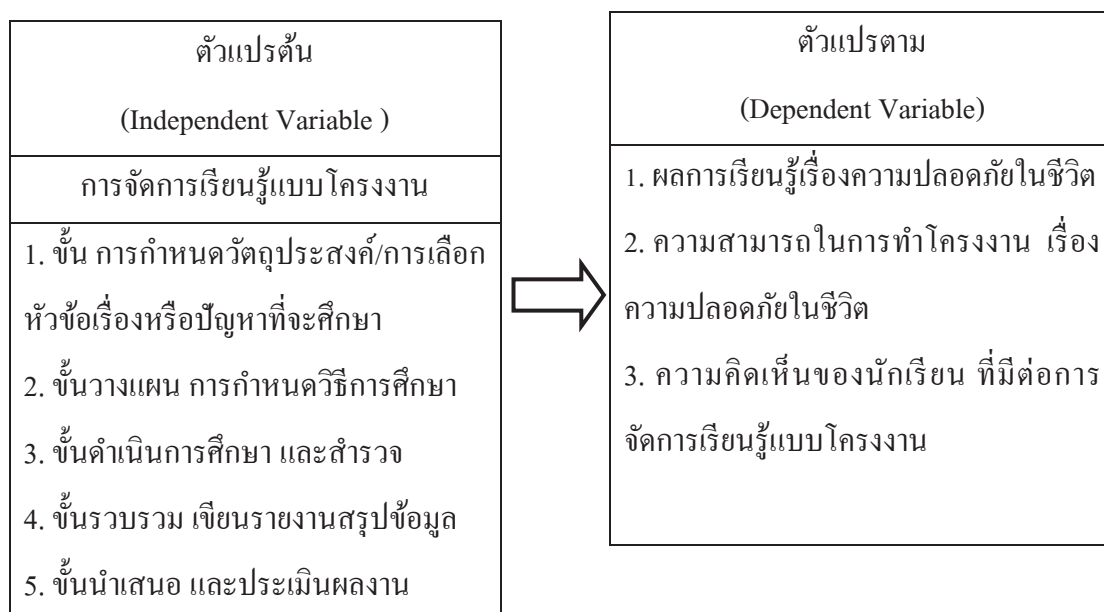
จิต นวนแก้ว (คุรุศาสตร์วิชาการ 2551:30) กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้รับประสบการณ์ตรงหรือลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by doing) ได้มีส่วนร่วมในการสร้างที่มีความหมายกับตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงผสมผสานความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมและสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา การลงมือทำด้วยตนเองโดยการได้ทำสิ่งที่ตนเองชอบหรือสนใจ ซึ่งในขณะที่ทำสิ่งที่ตนเองสนใจหรือชอบก็จะได้รับความรู้จากกระบวนการที่ทำไปพร้อมๆกัน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้จะประสบผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด มักขึ้นกับบทบาทของผู้สอน ผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนให้สอดคล้องกับแนวคิด จะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาชี้แนะ กำหนดทิศทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ ในด้านการประเมินผลการเรียนรู้นั้น จำเป็นต้องมีการประเมินทั้งทางด้านผลงาน(Product) และกระบวนการ (Process) ซึ่งสามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินตนเอง การประเมินโดยครูและเพื่อน การสังเกต การประเมินโดยใช้แฟ้มผลงาน เป็นต้น ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องดูแล กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประมวลผลการประเมินที่หลากหลายให้ครอบคลุม ถูกต้อง วิธีจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน(Constructionism) เช่น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Project Based Learning

การศึกษาแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องและมีการดำเนินงานหลายขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย ที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในกระบวนการทำงานจริง คิดเป็น มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักการตัดสินใจ การเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวยังสร้างความคิดริเริ่มใหม่และประสบการณ์ใหม่ที่สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้แบบโครงการจะมีพลังมากยิ่งขึ้นถ้าได้รับการส่งเสริมจากสมาชิกในกลุ่มมากกว่าให้นักเรียน

คนใดคนหนึ่งคิดคนเดียว การเรียนรู้แบบโครงการถูกสร้างขึ้นจากความต้องการของนักเรียนที่ ต้องการขยายแหล่งเรียนรู้ของตนให้กว้างขวางขึ้น จากข้อมูลที่มีอยู่ในตำราเล่มหนึ่งไปสู่การเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันกว้างขวาง ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และนำความรู้ที่แต่ละคนมีอยู่มารวมกัน

จากหลักการและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อนำมาเป็นกรอบ แนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เพื่อให้มีผลการเรียนรู้กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องความปลอดภัยในชีวิต โดยการจัดการเรียนรู้พอสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมความพร้อม/ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์/การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา
3. ขั้นตอนวางแผน การกำหนดวิธีการศึกษา
4. ขั้นตอนดำเนินการศึกษา และสำรวจ
5. ขั้นรวบรวม เขียนรายงานสรุปข้อมูล
6. ขั้นนำเสนอ และประเมินผลงาน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อคำถามของการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน แตกต่างกันหรือไม่
2. ความสามารถในการทำโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับใด
3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องความปลอดภัยในชีวิต หลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สูงวก่่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
2. ความสามารถในการทำโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับปานกลาง
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต เห็นด้วยในระดับดี

ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ไว้ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2/2557 โรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ ในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาการศึกษาจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มเครือข่ายจรเข้เผือก จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 82 คน ได้แก่โรงเรียนบ้านไทรทอง จำนวน 32 คน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง จำนวน 22 คน และโรงเรียนวัดจรเข้เผือก จำนวน 28 คน กลุ่มเครือข่ายพ่อบุญด้านฯ จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนบ้านหนองไผ่ จำนวน 25 คน กลุ่มเครือข่ายกลอนโค จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนบ้านยางเกาะ จำนวน 27 คน นักเรียนทั้ง 4 กลุ่มโรงเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกันมีพื้นฐานความรู้ไม่ต่างกัน

2. กลุ่มตัวอย่าง ครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งมาจากโรงเรียนบ้านไทรทอง มีนักเรียนจำนวน 32 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

3.2.1 ผลการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

3.2.2 ความสามารถในการทำโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

3.2.3 ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการทำโครงงาน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นเนื้อหาในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนบ้านไทรทอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต ประกอบด้วย

1. วิธีการ บังคับ และแหล่งที่ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด

2. การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง การมั่วสุม การทะเลาะวิวาท การเข้าไปในแหล่งอบายมุข ฯลฯ

3. ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเอง ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการต่อรองต่างๆ หลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย

5. ระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการทำโครงการ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง จำนวน 15 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 รวม 15 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการ หมายถึง ชี้นำงานที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายสิ่งๆ ที่ตนเองอยากรู้คำตอบในเรื่องนั้นๆ ให้มากขึ้น โดยใช้กระบวนการ วิธีการที่ศึกษาอย่างมีระบบ เป็นขั้นตอน มีการวางแผนในการศึกษา ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้จนได้ข้อสรุปในเรื่องนั้นๆ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและอำนวยความสะดวก

กระบวนการทำโครงการ หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้าหาคำตอบ ในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่ม เป็นการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการทำงาน จนได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในชีวิตจริงได้

ผลการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนซึ่งแสดงความสามารถในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำมาหาความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงตรง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทั้งก่อนและหลังการทดลองด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

ความสามารถในการทำโครงการ หมายถึง ความสามารถในการเรียนของผู้ศึกษาค้นคว้า ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดำเนินการค้นคว้าหาคำตอบและสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองซึ่งประเมินจากผลงานทั้งด้านเนื้อหา กระบวนการ และการนำเสนอผลงานครบถ้วนอย่างสมบูรณ์

ความปลอดภัยในชีวิต หมายถึง เนื้อหาที่อยู่ในหลักสูตรรายวิชา กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ในสาระที่ 5 เรื่องความปลอดภัยในชีวิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย วิธีการ ภัยภัย และแหล่งที่ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้คิดสารเสพติด การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านบรรยากาศ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไทรทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านไทรทอง:กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต
2. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านไทรทอง : กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ชื่อโรงเรียนบ้านไทรทอง ที่ตั้ง 5 ตำบลจระเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1 โทร034-540266 เปิดสอนระดับชั้น อนุบาล ถึงระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น เนื้อที่ 12 ไร่ เขตพื้นที่บริการ หมู่ 5 ตำบลจระเข้เผือก

ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนบ้านไทรทอง สร้างเมื่อ พ.ศ. 2520 โดยคุณเกริก จันทร์วรชัยกุล เจ้าของ และผู้จัดการเหมืองแร่พัฒนา ได้ร่วมกับหลวงปู่หลิว ปณ.ณโก และชาวบ้านไทรทอง จัดสร้างอาคารเรียนแบบ ป1 ก 1 หลัง จำนวน 4 ห้องเรียนครั้งโดยได้รับบริจาคที่ดิน จากนายฝ่อ ตั้งสุขสารในเนื้อที่ 12 ไร่ โดยมี นายสวัสดิ์ เตียนเนตร เป็นครูใหญ่คนแรก ปัจจุบัน ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลจระเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1

สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนายสำเนาวั นาคพิรุณ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน (ปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553)

โรงเรียนบ้านไทรทองได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านไทรทอง พุทธศักราช 2553 ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับ จุดเน้น ความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่น

วิสัยทัศน์โรงเรียนบ้านไทรทอง

โรงเรียนมีการบริหารจัดการให้นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรใช้ทักษะการจัดการเรียนการสอนได้เต็มศักยภาพ มีจิตสำนึกในสถาบัน และความเป็น ประชาธิปไตย ยึดหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นและ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจสู่การปฏิบัติ

เป้าหมายโรงเรียนบ้านไทรทอง

หลักสูตรของโรงเรียนบ้านไทรทอง มุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข สามารถนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ จึงกำหนด เป้าหมายของหลักดังนี้

1. นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะของความเป็นไทย และค่านิยมอันพึงประสงค์
2. นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรใฝ่เรียนรู้ สามารถและทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตรใฝ่เรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีแนวคิดในการแก้ปัญหาอย่าง มีเหตุผล มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
4. นักเรียนมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และยึดมั่นในการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและ สังคมภาคภูมิใจในความเป็นไทย ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

7. นักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

8. นักเรียนมีสุนทรียภาพ มีทักษะพื้นฐานด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา

พันธกิจโรงเรียนบ้านไทรทอง

โรงเรียนและชุมชนร่วมส่งเสริมให้นักเรียนมีสิ่งเหล่านี้

1. พัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

2. พัฒนานักเรียน ให้ได้คุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ยึด

นักเรียนเป็นสำคัญ

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน

4. พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

5. พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

6. พัฒนาระบบการบริหารใช้หลักธรรมาภิบาล

7. อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สมรรถนะสำคัญของนักเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนานักเรียนตามหลักสูตรโรงเรียนบ้านไทรทอง มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

หลักสูตรโรงเรียนบ้านไทรทอง มุ่งให้นักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน

ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

โรงเรียนบ้านไทรทอง กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนทุกคนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ ดังนี้

1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุถึงที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้การสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพนักเรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สุขศึกษาและพลศึกษา มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพของมนุษย์ ให้มีความสมบูรณ์ ความสมดุล และมีคุณภาพ ให้นักเรียนมีความสามารถเรียนรู้ และเกิดการพัฒนาเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ความสามารถของตนเอง เกิดวิธีการเรียนรู้ด้วยพลัง มีความสามารถในการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ เกิดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเอง สามารถตัดสินใจและเลือกวิธีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจในชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและความปลอดภัยของผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นไทย

ทำไมต้องเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา

สุขภาพ หรือ สุขภาวะ หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญาหรือจิตวิญญาณ สุขภาพหรือสุขภาวะจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องกับทุกมิติของชีวิต ซึ่งทุกคนควรจะได้เรียนรู้เรื่องสุขภาพ เพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม รวมทั้งมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นกิจนิสัย อันจะส่งผลให้สังคมโดยรวมมีคุณภาพ

เรียนรู้อะไรในสุขศึกษา

สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมาย เพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน

สุขศึกษา มุ่งเน้นให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน

สาระที่เป็นกรอบเนื้อหาหรือขอบข่ายองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องธรรมชาติของการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโต ความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการทำงานของระบบต่างๆของร่างกาย รวมถึงวิธีปฏิบัติตนเพื่อให้เจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่สมวัย

ชีวิตและครอบครัว ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องคุณค่าของตนเองและครอบครัว การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ความรู้สึกทางเพศ การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น สุขปฏิบัติทางเพศ และทักษะในการดำเนินชีวิต

การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ การเข้าร่วมกิจกรรมทางกายและกีฬา ทั้งประเภทบุคคล และประเภททีมอย่างหลากหลายทั้งไทยและสากล การปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบ และข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย และกีฬา และความมีน้ำใจนักกีฬา

การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลัก และวิธีการเลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ การสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ และการป้องกันโรคทั้งโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ

ความปลอดภัยในชีวิต นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ทั้งความเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ ความรุนแรง อันตรายจากการใช้ยาและสารเสพติด รวมถึงแนวทางในการสร้างเสริมความปลอดภัยในชีวิต

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการเล่นกีฬา

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. เข้าใจและเห็นความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการที่มีต่อสุขภาพและชีวิตในช่วงวัยต่าง ๆ
2. เข้าใจ ยอมรับ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกทางเพศ ความเสมอภาคทางเพศ สร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น และตัดสินใจแก้ปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่เหมาะสม
3. เลือกกินอาหารที่เหมาะสมได้สัดส่วนส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการตามวัย
4. มีทักษะในการประเมินอิทธิพลของเพศ เพื่อน ครอบครัว ชุมชน และวัฒนธรรม ที่มีต่อเจตคติ ค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพและชีวิต และสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสม
5. ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและการเกิดโรค อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง รู้จักสร้างเสริมความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน
6. เข้าร่วมกิจกรรมทางกาย กิจกรรมกีฬา กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ โดยนำหลักการของทักษะกลไกมาใช้ได้อย่างปลอดภัย สนุกสนาน และปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอตามความถนัดและความสนใจ
7. แสดงความตระหนักในความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสุขภาพ การป้องกันโรค การดำรงสุขภาพ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การออกกำลังกายและการเล่นกีฬากับการมีวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี
8. สำนึกในคุณค่า ศักยภาพและความเป็นตัวของตัวเอง
9. ปฏิบัติตามกฎ กติกา หน้าที่ความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ให้ความร่วมมือในการแข่งขันกีฬาและการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นระบบ ด้วยความมุ่งมั่นและมีน้ำใจนักกีฬา จนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายด้วยความชื่นชม และสนุกสนาน

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/1 ระบุวิธีการ ปัจจัยและแหล่งที่ช่วยเหลือ พี่นุผู้คิดสารเสพติด

ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/2 อธิบายวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง

ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/3 ใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย

โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนบ้านไทรทอง

โครงสร้างหลักสูตร โรงเรียนบ้านไทรทอง มีดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1– 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1– 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ ถอดคิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. สาระการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา: ความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

โครงสร้างเวลาเรียนโรงเรียนบ้านไทรทอง

1. ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 แบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระ ดังนี้
 - 1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
 - 1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 1.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
 - 1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 - 1.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 - 1.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 1.9 กิจกรรมพัฒนานักเรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะกิจกรรม ดังนี้
 - กิจกรรมแนะแนว
 - กิจกรรมลูกเสือ และยุวกาชาด
 - กิจกรรมชุมนุม

2. โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านไทรทองกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านไทรทอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน								
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3
กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120(3นท.)	120(3นท.)	120(3นท.)
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120(3นท.)	120(3นท.)	120(3นท.)

ตารางที่ 1 โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านไทรทอง(ต่อ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3นก.)	120 (3นก.)	120 (3นก.)	
สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3นก.)	120 (3นก.)	120 (3นก.)	
ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40	40(1นก.)	40(1นก.)	40(1นก.)	
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3นก.)	120 (3นก.)	120 (3นก.)	
รวมเวลาเรียน(พื้นฐาน)	840	840	840	840	840	840	880 (22นก.)	880 (22นก.)	880 (22นก.)	
กิจกรรมพัฒนานักเรียน	แนะแนว 40 ชม./ปี						แนะ แนว 40 ชม./ปี	ลศ. - นน. 40 ชม./ปี	ชุมนุม ม 25 ชม./ ปี	จิต สาธารณะ 15 ชม./ปี
	ลูกเสือ – เนตรนารี 40 ชม./ปี									
	ชุมนุม 30 ชม./ปี									
	จิตสาธารณะ 10 ชม./ปี									
รายวิชาเพิ่มเติม	Teacher's Kit 40 ชั่วโมง			คอมพิวเตอร์ 40 ชั่วโมง			ภาษาไทย 80 ชั่วโมง			
	การอ่านภาษาไทย 40 ชั่วโมง			อาเซียนศึกษา 40 ชั่วโมง			คณิตศาสตร์ 40 ชั่วโมง			
							โครงการอาชีพ ฯ 40 ชั่วโมง			
							วิทยาศาสตร์ 40 ชั่วโมง			
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	1,040 ชั่วโมง/ปี						1,200 ชั่วโมง/ปี			

3. จำนวนเวลาเรียนของแต่ละวิชา

ตารางที่ 2 จำนวนเวลาเรียนของแต่ละวิชา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1

รหัสวิชา	กลุ่มสาระ และกิจกรรมที่เรียน	ชั่วโมง / ภาคเรียน
ท 22101	1. ภาษาไทย	60
ค 22101	2. คณิตศาสตร์	60
ว 22101	3. วิทยาศาสตร์	60
ส 22101	4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	60
ส 22102	5. ประวัติศาสตร์	20
พ 22101	6. สุขศึกษา และพลศึกษา	40
ศ 22101	8. ศิลปะ	40
ง 22101	9. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40
อ 22101	10. ภาษาอังกฤษ	60
	รายวิชาเพิ่มเติม	
ท 21203	การพูด	40
ค 21203	คณิตศาสตร์	20
ว 21203	วิทยาศาสตร์	20
ง 21203	โครงการอาชีพ	20
	กิจกรรมพัฒนานักเรียน	
	- แนะนำ	20
	- กิจกรรมนักเรียน	
	ลูกเสือเนตรนารี / ยุวกาชาด	20
	ชุมนุม	13
	ภาษาพม่าสู่อาเซียน	
	สนุกกับอาเซียน	
	นักสำรวจกาญจนบุรี	
	จิตสาธารณะ	8
รวม		600

ตารางที่ 3 จำนวนเวลาเรียนของแต่ละวิชา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2

รหัสวิชา	กลุ่มสาระ และกิจกรรมที่เรียน	ชั่วโมง / สัปดาห์
ท 22102	1. ภาษาไทย	60
ค 22102	2. คณิตศาสตร์	60
ว 22102	3. วิทยาศาสตร์	60
ส 22102	4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	60
ส 22103	5. ประวัติศาสตร์	20
พ 22102	6. สุขศึกษา และพลศึกษา	40
ศ 22102	8. ศิลปะ	40
ง 22102	9. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40
อ 22102	10. ภาษาอังกฤษ	60
	รายวิชาเพิ่มเติม	
ท 21204	การพูดและการเขียนในโอกาสต่าง ๆ	40
ค 21204	คณิตศาสตร์	20
ว 21204	วิทยาศาสตร์	20
ง 21204	โครงการงานอาชีพ	20
	กิจกรรมพัฒนานักเรียน	
	- แนะนำ	20
	- กิจกรรมนักเรียน	
	ลูกเสือเนตรนารี / ยุวกาชาด	20
	ชุมนุม	13
	ภาษาพม่าสู่อาเซียน	
	สนุกกับอาเซียน	
	นักสำรวจกาญจนบุรี	
	จิตสาธารณะ	8
รวม		600

คำอธิบายรายวิชาสุขศึกษา

พ 22103(สุขศึกษา)

กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2

จำนวน 20 ชั่วโมงน้ำหนัก 0.5หน่วยกิต

รู้และเข้าใจเห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพสมรรถภาพและการป้องกันโรคมีวิธีการจัดการกับอารมณ์และความเครียดและการฝึกจิต

สามารถปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากการได้รับอุบัติเหตุและสารเสพติดดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

รหัสตัวชี้วัด พ4.4 ม2/1, ม2/2, ม2/3, ม2/4, ม2/5, ม2/6 , ม2/7 ,พ5.5 ม2/1, ม2/2, ม2/3

รวมทั้งหมด 10 ตัวชี้วัด

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษาสาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ได้กำหนดเนื้อหา เพื่อเป็นสาระสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 โครงสร้างรายวิชา และตัวชี้วัด สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

หน่วยที่	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก
1.การ หลีกเลี่ยง พฤติกรรม และ สถานการ ณ์เสี่ยง สารเสพติด	พ 5.1 ม.2/1 ระบุวิธีการ ปัจจัย และ แหล่งที่ ช่วยเหลือ ฟื้นฟูผู้ติด สารเสพติด	1. วิธีบำบัดรักษาผู้ติดสาร เสพติด 2. ปัจจัยช่วยเหลือฟื้นฟู หลังการบำบัดรักษาผู้ติด สารเสพติด 3. แหล่งช่วยเหลือ บำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ ติดสารเสพติด	ผู้ที่ติดสารเสพติดต้องได้รับการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพใน สถานบริการทั้งของรัฐหรือ เอกชนซึ่งเราควรสนับสนุนให้ผู้ ติดสารเสพติดเข้ารับการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพ เพื่อ ช่วยให้เราและสังคมมีความ ปลอดภัย และให้ผู้ติดสารเสพติด กลับมามีความสุขที่ดี	15	15

ตารางที่ 4 โครงสร้างรายวิชา และตัวชี้วัด สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต(ต่อ)

หน่วยที่	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก
	พ 5.1 ม.2/1 อธิบาย วิธีการ หลีกเลี่ยง พฤติกรรม เสี่ยงและ สถานการณ์ เสี่ยง	4. ความจำเป็นในการ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์เสี่ยง 5. พฤติกรรมเสี่ยงและ สถานการณ์เสี่ยง 6. กระบวนการป้องกันและ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์เสี่ยง	เราควรหลีกเลี่ยง พฤติกรรม และสถานการณ์ที่ เสี่ยงต่อภัยอันตราย เพื่อสุขภาพ และสวัสดิภาพของตนเองและ ผู้อื่น เพราะในแต่ละวันมีคน ได้รับบาดเจ็บเสียชีวิต และ ผลกระทบต่าง ๆ เป็นจำนวน มากพฤติกรรมและสถานการณ์ ที่อันตรายสำหรับวัยรุ่น เช่น การแข่งขันจักรยานยนต์บนท้อง ถนน การทะเลาะวิวาท การมั่ว สุ่มล้วนเป็นสิ่งที่เราต้อง หลีกเลี่ยง		
	พ 5.1 ม.2/1 ใช้ทักษะ ชีวิตในการ ป้องกัน ตนเองและ หลีกเลี่ยง สถานการณ์ คับขันที่ อาจนำไปสู่ อันตราย	7. ความหมายและอันตราย ของสถานการณ์คับขัน 8. แนวปฏิบัติเมื่ออยู่ใน สถานการณ์คับขัน 9. การป้องกันและหลีกเลี่ยง สถานการณ์คับขัน 10. การขอความช่วยเหลือ เมื่อเกิดสถานการณ์คับขัน	สถานการณ์คับ ขันอาจเกิดขึ้นได้อย่างที่เราคาด ไม่ถึง หรือไม่อาจประเมิน สถานการณ์ล่วงหน้าได้เราต้อง รู้จักใช้ทักษะชีวิตป้องกัน ตนเองและหลีกเลี่ยง สถานการณ์คับขัน หากไม่ สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องรู้จัก เอาตัวรอด และรู้จักขอความ ช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์ คับขันด้วย		
รวมทั้งหมด				15	15

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

วัชรมา เล่าเรียนดี (2548 : 100-101) ได้ให้ความหมายว่าการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงาน หมายถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยการให้ปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ วิธีการ และผลการของซึ่งการทำโครงงานอาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มใช้เวลาในการปฏิบัติยากง่ายซับซ้อนของกิจกรรมและเนื้อหา ผลของการเรียนรู้ด้วยโครงงานก็คือ ผลลัพธ์ ผลผลิต นำเสนอผลงาน และปฏิบัติงาน การเรียนรู้ด้วยการทำโครงงานอาจเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning) โดยที่การเรียนรู้ด้วยการกระทำโครงงานนั้นนักเรียนเป็นผู้ควบคุมโครงงานปฏิบัติและสิ่งที่เขาปฏิบัติโครงงานและโครงงานนั้นอาจไม่ตอบสนองกับปัญหาหนึ่งก็ได้ ในตรงกันข้ามการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น ต้องมีปัญหามาไปสู่การเรียนรู้เป็นปัญหาที่เฉพาะที่ต้องหาคำตอบหรือแก้ปัญหานั้นด้วยกระบวนการแก้ปัญหานั้น

ทิสนา เขมมณี (2548 : 139) กล่าวว่าการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกทำโครงงานที่ตนสนใจโดยร่วมกันสำรวจสังเกตและกำหนดเรื่องที่ตนสนใจวางแผนในการทำโครงงานร่วมนักศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่จำเป็น และลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้จนได้ข้อค้นพบหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่แล้วจึงเขียนรายงานและนำเสนอต่อสาธารณชนเก็บข้อมูล แล้วนำผลงานและประสบการณ์ทั้งหมดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ที่ได้รับทั้งหมด

อุทิศ นวลเจริญ (2548 : 66) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้โดยใช้โครงงานว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่างๆอย่างหลากหลายเช่น ศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

อศิภรณ์ อิทรมณี(2549 : 40) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนโดยใช้โครงงานพอสรุปได้คำจำกัดความการสอนได้เป็น 2 นัยคือ ความหมายตามนัยแรก: เป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงปฏิรูปที่บ่งชี้ถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการสะท้อนผลการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยหรือคำถามที่ผู้เรียนอยากรู้และสามารถกำหนดเป็นประเด็นปัญหา

เพื่อให้ นักเรียนขยายประสบการณ์โดยใช้การเรียนรู้สู่โครงการด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์หรือการทำวิจัยเล็กๆได้ด้วยตนเอง ความหมายตามนัยที่สอง: เป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงปฏิบัติที่บ่งชี้ถึงกระบวนการสอนของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ที่สนองความสนใจของผู้เรียน วิทยุบุคคลเป็นกลุ่มหรือทั้งชั้นเรียน โดยมุ่งที่จะจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดในเรื่องหรือประเด็นที่สงสัยที่เป็นความสนใจของผู้เรียน โดยครูได้นำข้อมูลพื้นฐานจากข้อสงสัยของผู้เรียนเหล่านั้นมาถ้อยแถลงเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้โดยจัดทำโครงการได้ซึ่งครูจะวางแผนการเรียนรู้ไว้ก่อนแล้วล่วงหน้า และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่เชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่อย่างมีระบบโดยให้ผู้เรียนป็นผู้ศึกษาและลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

วลีรัตน์ พุทธาศรี (2549 : 40) ได้ให้ความหมายของโครงการดังนี้ โครงการเป็นวิธีการเรียนที่เกิดจากความสนใจใคร่รู้ของนักเรียนที่อยากจะศึกษาเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายๆสิ่งที่ยังสงสัยและอยากรู้คำตอบให้ลึกซึ้งเจน หรือต้องการเรียนในเรื่องนั้นๆให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยใช้ทักษะกระบวนการและปัญหาหลายๆด้านมีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนต่อเนื่องมีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียดแล้วลงมือปฏิบัติตามแผนงานวางไว้จนได้ข้อสรุปหรือผลการศึกษาหรือคำตอบที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

ศิรินาถ บัวคดี (2549 : 41) ได้ให้ความหมายของโครงการดังนี้ การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจโดยเด็กเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องขึ้นมาแล้วมีการศึกษาหาคำตอบโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเป็นครูเป็นผู้ช่วยเหลือกระตุ้นให้คิดและยอมรับความคิดของเด็กประกอบด้วย 3 ระยะ คือระยะที่ 1 เริ่มต้นทำโครงการเป็นระยะที่เด็กศึกษาค้นคว้าวางแผนสำหรับการทำโครงการและนำเสนอความรู้ความเข้าใจในประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการเป็นระยะที่เด็กศึกษาและกำหนดปัญหาที่ศึกษา มีการตั้งสมมุติฐานทดลองจนทดสอบตามสมมุติฐานสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษา ระยะที่ 3 สรุปโครงการเป็นระยะที่เด็กพอใจที่จะสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้นำเสนอผลงานที่ทำในโครงการ ประเมินผลการเรียนรู้ในโครงการและเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการใหม่

อรศรี ทรงชนศักดิ์ (2551: 9) ได้ให้ความหมายว่าการสอนแบบโครงการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกการปฏิบัติ โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในปัญหาหรือ

ประเด็นที่นักเรียนสงสัยด้วยการวางแผนดำเนินงานและดำเนินโครงการให้สำเร็จตามโครงการนั้น อาจเป็นโครงการที่จัดเป็นหมู่คณะหรือคนเดียวก็ได้เพื่อให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มใช้สติปัญญา ไหวพริบ ความรอบรอบ ความอดทนและความรับผิดชอบ

สุวิทย์ เขาแก้ว (2551 : 22) ได้ให้ความหมายว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเรียนการสอนที่เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียน ได้เลือกและและเลือกกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยวิธีการแสวงหาความรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง

วรรณวิไล หงส์มอง (2551: 98) ได้ให้ความหมายว่า โครงการที่จัดการเรียนรู้แบบหนึ่งที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองลงมือปฏิบัติจริง เป็นการศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ เพื่อตอบสนองความสงสัยหรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีการศึกษาอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนกระบวนการอย่างต่อเนื่องโดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาการทำโครงการสามารถทำได้ทุกระดับชั้นเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการซึ่งการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการจะช่วยพัฒนาการคิดและกระบวนการทำงานของนักเรียนได้

วิไล เดชคุ้ม(2551 : 24) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ดำเนินการค้นคว้าหาคำตอบ และสร้างองค์ประกอบด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ อย่างเป็นระบบ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกแนะนำและเป็นที่ปรึกษา

อำไพ อ้อสุวรรณ(2551:18) ได้ให้ความหมายไว้ว่าโครงการเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่มีกระบวนการอย่างเป็นระบบจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายแสวงหาความรู้เองตามความสนใจมีการนำเสนอผลงานที่ค้นพบและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีครูให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ

นหทัย นันทวิสุทธิ (2552 : 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเน้นนักเรียนความสำคัญพัฒนาตามธรรมชาติรักการค้นคว้าทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์มีทักษะและกระบวนการแก้ปัญหาตามความสามารถตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนเน้นการบูรณาการอย่างสมดุล ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรมแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียน เพื่อนำข้อมูล

เหล่านั้นไปใช้สร้างความรู้ของตน เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง กระบวนการคิด

ซิลเวียร์ (Sylvia 2000 : online) กล่าวถึงความหมายโครงการว่า โครงการคือการค้นคว้าอย่างลึกซึ้งจากโลกแห่งความจริงด้วยความตั้งใจและพยายามอย่างเต็มที่ของนักเรียนซึ่งการจัดการเรียนการสอนพร้อมทั้งชั้นหรือแบ่งกันเป็นกลุ่มย่อย และสามารถใช้กับนักเรียนได้ทุกวัย โดยพวกเขาไม่ต้องดำเนินการด้วยตนเองทั้งหมดโครงการของเด็กเล็กจะเป็นการเล่นและค้นพบความรู้ในขณะเดียวกันโครงการของเด็กโตจะค่อนข้างมีระเบียบแบบแผน

จากการให้ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่นักวิชาการกล่าวไว้ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึงกิจกรรมที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยนักเรียนเป็นผู้คิดค้น วางแผน ลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจของตนเอง และเสนอผลงานด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและอำนวยความสะดวก

จุดประสงค์ของการเรียนรู้แบบของโครงการ

ฟิซเซอร์ลด์ (Fizerald. 1955 : 356, อ้างถึงในรุ่งนภา สรรค์สวัสดิ์ 2550 :35) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการสอนแบบโครงการว่า

1. เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนทั้งนี้ เพราะการสอนแบบโครงการผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกโครงการด้วยตนเองแต่ก่อนที่จะเลือกผู้สอนต้องจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นเสียก่อนจึงสามารถเลือกโครงการได้ฉะนั้นการที่นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นโครงการหนึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีความสนใจในเรื่องนั้นๆ
2. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการทำกิจกรรมต่างๆในสถานการณ์จริง ๆซึ่งช่วยให้เห็นคุณค่าของการทำงานได้ในที่สุด
3. เพื่อพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองที่จะสะสมเก็บรวบรวมและหาความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เข้าใจสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมโดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง

5. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบที่ให้เสรีภาพในการจัดและการกระทำ
6. เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างแผนและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย
7. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. เพื่อให้รู้จักคิดและประเมินผลงานของตนเอง

อรรถศรี ทรงชนศักดิ์ (2551:10) ได้ให้โดยสรุปแล้วจากกล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายของการสอนแบบโครงงานเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น คิดเป็น ทำเป็น

นันทย์ นันทวิสุทธิ (2552:22) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ว่า การสอนแบบโครงงานเป็นการสอนที่มีจุดหมายให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

วรรณวิไล หงส์ทอง (2551: 99) ได้ให้โดยสรุปแล้วจากกล่าวได้ว่า จุดประสงค์ของการสอนแบบโครงงานว่า การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโครงงาน มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ทักษะที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้ ในการตอบสนองข้อสงสัยหรือความอยากรู้อยากเห็นของตนเอง

ศรัณยู มณีไตรรัตน์เลิศ(2553:47) ได้ให้โดยสรุปแล้วจากกล่าวได้ว่า จุดประสงค์ของการสอนแบบโครงงานว่า การจัดการการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการสอนเพื่อฝึกทักษะการทำงานด้านต่างๆนับตั้งแต่การเลือกโครงงาน การวางแผนการทำงาน การสื่อความหมายด้านตัวอักษร และด้วยวาจาที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม ความคิดในสิ่งที่วิพากษ์วิจารณ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ได้จับต้อง ได้ทดลอง ได้สรุปผลด้วยการปฏิบัติเป็นความรู้ความเข้าใจ

โดยสรุปแล้วจากกล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายของการสอนแบบโครงงานเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น คิดเป็น ทำเป็น และเข้าใจกระบวนการและทักษะการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

ลักษณะของโครงงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 4) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของโครงงานไว้ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่น่าสนใจสงสัยต้องการหาคำตอบ
2. เป็นการเรียนรู้ที่มีกระบวนการมีระบบครบกระบวนการ
3. เป็นการบูรณาการการเรียนรู้

4. นักเรียนใช้ความสามารถหลายด้าน
5. มีความสอดคล้องกับชีวิตจริง
6. มีการศึกษาอย่างลุ่มลึก ด้วยวิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
7. เป็นการแสวงหาความรู้และสรุปความรู้ด้วยตนเอง
8. มีการนำเสนอโครงการด้วยวิธีการที่เหมาะสมในด้านกระบวนการและผลงานที่ค้นพบ
9. ข้อค้นพบสิ่งที่ค้นพบสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จิราภรณ์ ศิริทวี (2542 : 35) แบ่งโครงการออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. โครงการตามสาระการเรียนรู้เป็นโครงการที่บูรณาการความรู้ทักษะคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมในกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นพื้นฐานในการกำหนดโครงการและการปฏิบัติ
2. โครงการตามความสนใจเป็นโครงการที่ผู้เรียนกำหนดขั้นตอนตามความถนัด ความสนใจและความต้องการโดยการนำเอาความรู้ทักษะคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมจากกลุ่ม สาระการเรียนรู้ต่างๆมาบูรณาการกำหนดเป็นโครงการและการปฏิบัติ

ศรินาถ บัวคลี่ (2549 : 41) โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะสำคัญของโครงการเป็น การศึกษาที่ทำการเชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่โดยที่ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรื่องที่ศึกษาที่อยู่ในสาระการเรียนรู้หรือนอกเหนือจากสาระการ เรียนรู้ในบทเรียนมากำหนดเป็นหัวข้อโครงการสามารถศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มได้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอนอย่างลุ่มลึกด้วยการใช้วิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย นำสิ่งที่ค้นพบไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

อรศรี ทรงชนศักดิ์ (2551:11) ได้ให้โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะของโครงการ เป็น การให้นักเรียนเลือกหัวข้อหรือประเด็นที่จะศึกษายด้วยตนเองแล้วลงมือปฏิบัติโดยอาศัยการศึกษา ลงมือปฏิบัติและมีการแลกเปลี่ยนความรู้จากประสบการณ์จากการเรียนเพื่อค้นหาคำตอบ

สรุปได้ว่า ลักษณะของ โครงการคือการให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อหรือกำหนดประเด็นที่จะ ศึกษาด้วยตนเองแล้วลงมือปฏิบัติ สรรวจรวบรวมข้อมูลตามประสบการณ์ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากการเรียนรู้เพื่อศึกษาค้นให้ได้คำตอบ

ประเภทของโครงการงาน

สำหรับประเภทของโครงการงานที่ผู้เรียนจะปฏิบัติในแต่ละระดับนั้น สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2542 :9-12) พร้อมทั้งวิมลศรี สุวรรณรัตน์และมาฆะ ทิพย์ศิริ (2543 : 7 – 11) ได้จัดแบ่งโครงการงานออกเป็นประเภทใหญ่ๆ 4 ประเภทตามลักษณะของการปฏิบัติหรือการได้มาซึ่งคำตอบ ดังนี้

1. โครงการงานที่เป็นการสำรวจรวบรวมข้อมูล

โครงการงานประเภทนี้ เป็นโครงการงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบต่างๆอย่างมีระบบเพื่อให้เห็นถึงลักษณะหรือความสัมพันธ์ของเรื่องดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การปฏิบัติตามโครงการงานนี้ ผู้เรียนจะต้องไปศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สอบถามสัมภาษณ์สำรวจโดยใช้เครื่องมือ เช่นแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์แบบบันทึก ฯลฯ ในการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการศึกษาในการทำโครงการงานประเภทสำรวจข้อมูล ไม่จำเป็นจะต้องมีตัวแปรเข้ามาเกี่ยวข้องกับนักเรียนเพียงแค่สำรวจรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดให้เป็นหมวดหมู่และนำเสนอก็ถือว่าเป็นการสำรวจรวบรวมข้อมูลแล้ว

2. โครงการงานที่เป็นการค้นคว้าทดลอง

โครงการงานประเภทนี้ เป็นโครงการงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะโดยการออกแบบโครงการงานในรูปของการทดลองเพื่อศึกษาว่า ตัวแปรหนึ่งจะมีผลอย่างไรบ้างด้วยการควบคุมตัวแปรอื่นซึ่งอาจมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาไว้ การทำโครงการประเภทนี้จะมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วยการกำหนดปัญหาการตั้งวัตถุประสงค์หรือสมมติฐานการออกแบบทดลองการรวบรวมข้อมูลการดำเนินการทดลองการแปรผลและสรุปผลการทดลอง

3. โครงการงานที่เป็นการศึกษาความรู้ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดใหม่

โครงการงานประเภทนี้ เป็นโครงการงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอความรู้ ทฤษฎี หลักการแนวคิดใหม่ๆเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่ยังไม่มีใครคิดมาก่อนหรือขัดแย้งหรือขยายจากเดิมที่มีอยู่ ซึ่งความรู้ ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่เสนอต้องผ่านการพิสูจน์อย่างมีหลักการหรือวิธีการที่น่าเชื่อถือตามกติกา / ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นมาเองหรืออาจใช้กติกาหรือข้อตกลงเดิมมาอธิบายข้อความรู้ ทฤษฎี หลักการแนวคิดใหม่ก็ได้โครงการงานที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดใหม่นี้ ผู้ทำโครงการงานต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นๆเป็นอย่างดีหรือ

ต้องมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลมาประกอบอย่างลึกซึ้ง จึงจะทำให้สามารถกำหนดความรู้ ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดใหม่ ๆ ขึ้นได้

4. โครงการงานที่เป็นการประดิษฐ์คิดค้น

โครงการงานประเภทนี้ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ คือการนำเอาความรู้ ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดมาประยุกต์ใช้ โดยการประดิษฐ์เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการทำงานหรือการใช้สอยอื่นๆ การประดิษฐ์คิดค้นตามโครงการนี้อาจเป็นการประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่โดยที่ยังไม่มีใครทำ หรืออาจเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือดัดแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่รวมทั้งการสร้างแบบจำลองต่างๆ เพื่อประกอบการอธิบายแนวคิดในเรื่องต่างๆ โครงการงานที่เป็นการประดิษฐ์คิดค้นนี้จะครอบคลุมเรื่องต่างๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ชาติรี เกิดธรรม (2547 : 6 - 8) ได้แบ่งโครงการงานเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. โครงการงานประเภทสำรวจ ผู้ทำโครงการเพียงต้องการสำรวจ รวบรวมข้อมูล แล้วต้องนำข้อมูลมาจัดกระทำอย่างเป็นระบบ จัดหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น ตาราง กราฟ แผนภูมิ ผังมโนทัศน์ หรืออื่น ๆ โครงการงานประเภทนี้ เป็นโครงการที่นำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาหาคำตอบ หรือเพื่อรู้เท่านั้น จุดอ่อนของโครงการงานประเภทนี้อยู่ที่ไม่ได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการกำหนดและควบคุมตัวแปร ดังนั้น โครงการงานประเภทนี้จึงเหมาะสำหรับ นักเรียนระดับก่อนประถม และนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในการที่จะสำรวจปัญหาใกล้ตัว การปฏิบัติโครงการงานประเภทนี้ นักเรียนจะต้องไปศึกษาสำรวจข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ อาจใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ สํารวจ ด้วยเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งอาจเป็น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก ตัวอย่างเช่น

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในธรรมชาติหรือบริเวณแหล่งที่อยู่หรือชุมชน เช่น

การสำรวจชนิดของสิ่งต่างๆ เช่น พืช สัตว์ ดิน หิน แร่ในท้องถิ่น เป็นต้น

การสำรวจปัญหาของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนหรือในชุมชน

การสำรวจชนมไทยที่นักเรียนชอบรับประทาน

1.2 การเก็บรวบรวมวัสดุมาวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ เช่น

การสำรวจน้ำส้มสายชูปลอมในชุมชน

การสำรวจค่า BOD ของน้ำในชุมชน

1.3 การจำลองธรรมชาติในห้องปฏิบัติการ เช่น

การศึกษาวงชีวิตของสัตว์บางชนิด เช่น แมลง หนอนไหม ผีเสื้อ

การศึกษาพฤติกรรมของมดแดงที่เลี้ยงในขวดแก้ว

2. โครงการประเภททดลอง เป็นการศึกษาหาคำตอบของปัญหาใดปัญหาหนึ่ง เพื่อศึกษาผลของตัวแปรหนึ่งที่มีต่อ ตัวแปรหนึ่งที่ต้องการศึกษา โดยการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษา โครงการประเภทนี้ เริ่มต้นจากการกำหนดปัญหา การออกแบบการทดลอง และดำเนินการทดลอง ขั้นตอนการทำโครงการประเภทนี้จะต้องมีการ กำหนดปัญหา ตั้งสมมุติฐาน ออกแบบ การทดลอง ดำเนินการทดลองเพื่อหาคำตอบของปัญหา หรือตรวจสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แปรผล และสรุปผล

การศึกษาทางวิทยาศาสตร์ได้แบ่งตัวแปร ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ตัวแปรต้น คือ สิ่งที่เราต้องการศึกษา
2. ตัวแปรตาม คือ สิ่งที่เราต้องการจะวัดหรือผลการทดลอง
3. ตัวแปรควบคุม คือ สิ่งที่ไม่ต้องการจะศึกษาแต่สิ่งนั้นจะไปมีผลทำให้ตัวแปรตาม คลาดเคลื่อน

ตัวอย่าง เช่น การทดลองของเด็กหญิงสมหญิง เรื่อง หน้าที่ของใบเลี้ยง ได้ทำการทดลอง ดังนี้เอาจี่เลี้ยงใส่ลงในถ้วยแก้ว พรมน้ำให้เปียกชุ่ม เอาเมล็ดถั่วเขียวที่แช่น้ำไว้ 1 คืน ประมาณ 20 เมล็ด มาเพาะในจี่เลี้ยงที่เตรียมไว้ ตั้งทิ้งไว้ 2 – 3 วัน เมื่อกออกแล้วให้เล็อกต้นที่เจริญงอกงามที่สุดไว้ 3 ต้น นอกนั้นถอนทิ้งหมด ต้นที่ 1 ตัดใบเลี้ยงทิ้งทั้ง 2 ใบ ต้นที่ 2 ตัดใบเลี้ยงทิ้ง 1 ใบ และต้นที่ 3 เหลือไว้ทั้ง 2 ใบ คอยพรมน้ำให้ชุ่มเสมอแต่อย่าให้แฉะ สังเกตการเจริญเติบโต ประมาณ 10 วัน สมหญิงทดลองหลายครั้ง จึงนำเสนอข้อมูลให้เห็น

ในการทดลองนี้ มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

ตัวแปรต้น คือ ใบเลี้ยงของพืช

ตัวแปรตาม คือ การเจริญเติบโตของถั่วเขียว

ตัวแปรควบคุม คือ จำนวนดินถั่วที่เพาะ, การให้น้ำ, การให้อาหาร,

ระยะเวลาที่ทดลอง และบริเวณที่ปลูก เป็นต้น

ตัวอย่างโครงการประเภททดลอง ได้แก่

1. การศึกษาผลของแสงต่อการงอกของเมล็ด
2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช
3. การศึกษาวิธีรดน้ำที่ประหยัดไฟฟ้า
6. การศึกษาชนิดของอาหารที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของลูกอ๊อดกบ

3. โครงการประเภทประดิษฐ์ โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ เป็นโครงการที่พัฒนาหรือสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่แล้วให้ใช้งานได้ดีกว่าเดิม หรือประดิษฐ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ขึ้นมาใหม่ โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ โครงการประเภทนี้ จะต้องมี การกำหนดตัวแปรที่ต้องศึกษาเหมือนกับโครงการประเภททดลอง แต่มีผลของโครงการประเภทนี้ จะได้แต่อุปกรณ์หรือสิ่งประดิษฐ์และข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งโครงการประเภททดลองจะเฉพาะข้อมูล

ตัวแปรต้น จะศึกษาในด้าน

รูปทรง หรือโครงการที่เหมาะสมกับสิ่งประดิษฐ์

ชนิดของวัสดุที่เหมาะสมในการทำสิ่งประดิษฐ์

ตัวแปรตาม ส่วนใหญ่จะวัด

คุณภาพของสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งกำหนดเกณฑ์วัดต่าง ๆ กันออกไปตามชนิดของ

สิ่งประดิษฐ์

ตัวอย่างโครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ เช่น

1. เครื่องกรองดักไขมัน
2. เครื่องช่วยในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
3. เครื่องฟอกไข่พลังแสงอาทิตย์
4. แท่นยิงจรวดขวดน้ำ
5. การประดิษฐ์ของเล่นจากเศษวัสดุ
6. บ้านก้นขโมย
7. หุ่นยนต์เก็บขยะ

4. โครงการประเภททฤษฎี เป็นโครงการที่เสนอทฤษฎีหรือหลักการ หรือ

ปรากฏการณ์ ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นแนวคิดใหม่ หลักการใหม่ หรือแนวคิดเดิม หลักการเดิม อาจขัดแย้งกับทฤษฎีเดิม หรือขยายแนวคิดเดิมก็ได้ โดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ สูตร สมการ สันนิษฐานแนวคิด หลักการศึกษา (ชาติรี เกิดธรรม. 2547 : 6 - 7) ตัวอย่างโครงการประเภททฤษฎี เช่น ทฤษฎีกำเนิดระบบสุริยะ ทฤษฎีการเกิดฟอสซิล

เริงชัย จงพิพัฒน์สุข (2542 : 21) ได้แบ่งโครงการออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

1. โครงการสำรวจข้อมูล จุดประสงค์เพื่อสำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาหรืองานที่กำลังทำสำหรับนำมาพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมให้กว้างขวางหรือได้ผลดียิ่งขึ้น
2. โครงการศึกษาค้นคว้า จุดประสงค์เพื่อแสวงหาความรู้จากแหล่งวิทยาการต่างๆ เช่น ห้องสมุด สำนักงานสถาบัน หรือผู้รู้ในสาขาวิชานั้นๆ โดยตรงเป็นการฝึกฝนหา แนวทางในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อนำมาเทียบเคียงกับความรู้ที่ได้โดยตรงจากตำราหรือรายงานเอกสารทางวิชาการรวมทั้งการทดลองเพื่อค้นหาหรือตรวจสอบกฎทฤษฎีหรือข้อเท็จจริง ซึ่งผลจากการค้นคว้าทดลองอาจคลาดเคลื่อนไม่ครบถ้วนหรือละเอียดมากในบางแง่มุม เมื่อได้ปรับแก้ด้วยวิธีการที่ถูกต้องจากผู้สอนแล้วก็จะเป็แม่แบบแม่บทสำหรับการเรียนและการศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือในชีวิตจริง
3. โครงการสร้างหรือพัฒนาชิ้นงานจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จากการสังเกตวิเคราะห์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือกลวิธีในการจัดการต่างๆแล้วพัฒนาหรือสร้างชิ้นใหม่เพื่อสนองตอบความต้องการของสังคมตามความรู้ความสามารถที่มีอยู่ หรือที่ได้รับจากบทเรียนการพัฒนาหรือสร้างชิ้นงานนี้มักจะเกิดขึ้นหลังจากทำโครงการสำรวจข้อมูลแลโครงการศึกษาค้นคว้าทดลองมาก่อนเช่น การสร้างหรือพัฒนาเครื่องจักรกลการสร้างหรือพัฒนาระเบียบวิธีจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลการสร้างหรือพัฒนาระบบการจัดการเงินของธนาคารหรือสถาบันการเงินต่างๆ เป็นต้น

จรัสศักดิ์ กนกอุดมและพรพิมล ผลวัฒน์(2548 : 8-9) ได้กล่าวว่าโครงการโดยทั่วไปแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ 4 ประเภทได้แก่

1. โครงการประเภทสำรวจหรือรวบรวมข้อมูล ผู้เรียนที่จัดทำโครงการประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาหรืองานที่กำลังทำ โดยมี

ระบบในการจำแนกและนำเสนอเพื่อความชัดเจนวิธีการที่ใช้ อาจจะเป็นการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามการสำรวจจากสภาพจริงเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหรือส่งเสริมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2. โครงการประเภทศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนที่จัดทำโครงการประเภทนี้ มีจุดประสงค์เพื่อแสวงหาความรู้ตรวจสอบข้อเท็จจริง พิสูจน์ทฤษฎีหรือเรื่องเล่าต่างๆจากการศึกษาค้นคว้าทั้งจากแหล่งวิชาการต่างๆเช่น ห้องสมุด สถาบันการศึกษาแหล่งเรียนรู้ประเภทเอกสารเช่น ตำรา รายงานการค้นคว้าทางวิชาการ หรือ เอกสารทางวิชาการหรือตัวบุคคลได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้น โดยตรงซึ่งเป็นแหล่งอ้างอิงที่มีข้อมูลชัดเจนและเชื่อถือได้ ผลที่ได้จากการค้นคว้าอาจจะไม่สมบูรณ์ครบถ้วนแต่เมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขด้วยวิธีการที่ถูกต้องจากผู้สอนแล้ว ก็สามารถเป็นแม่แบบในการเรียนหรือการศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้

3. โครงการประเภททดลอง ผู้เรียนที่จัดทำโครงการประเภทนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ซึ่งการทดลองอาจจะมีหลายขั้นตอนเพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในเบื้องต้นแล้วจึงศึกษา ค้นคว้าต่อไป

3. โครงการสิ่งประดิษฐ์ ผู้เรียนที่จัดทำโครงการประเภทนี้ จะได้รับการส่งเสริมให้สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์หรือพัฒนาชิ้นงานโดยสิ่งๆที่ผู้จัดทำโครงการจะได้รับคือ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จากการสังเกตวิเคราะห์หลักวิธีในการจัดการต่างๆแล้วพัฒนาหรือสร้างชิ้นงานขึ้นใหม่เพื่อสนองความต้องการของสังคมตามความรู้ความสามารถที่มีอยู่หรือที่ได้รับจากบทเรียน

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับประเภทของโครงการสรุปได้ว่า โครงการแต่ละประเภทสามารถจัดแบ่งตามลักษณะเฉพาะของเนื้อหาวิชาที่เกิดจากการพัฒนาระดับความคิดความสามารถของนักเรียนเพื่อสืบค้นข้อมูลนั้นซึ่งขึ้นอยู่กับว่าโครงการนั้นต้องสัมพันธ์กับโครงการประเภทใด ในการเรียนรู้

ขั้นตอนการทำโครงการ

สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2542 : 13 -18) ได้กล่าวว่าโครงการเป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้น โครงการซึ่งผู้เรียนต้องเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งสิ้น

โดยมีครู อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำเสนอแนะและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาในการดำเนินงาน โครงการนี้มีขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การคิดและเลือกหัวข้อ

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการคิดหาหัวข้อเรื่องที่จะทำโครงการ โดยผู้เรียนต้องตั้งต้นด้วยคำถามที่ว่า จะศึกษาอะไรทำไมต้องศึกษาเรื่องดังกล่าว สิ่งที่จะนำมากำหนดเป็นหัวข้อเรื่องโครงการจะได้มาจากปัญหาคำถามหรือ ความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องต่างๆของผู้เขียนเองซึ่งเป็นผลจากการที่ผู้เรียนได้อ่านหนังสือ เอกสารบทความขอมพ์ความคิดเห็น การบรรยายการสนทนา หรือจากการที่ได้ไปดูงานทัศนศึกษาชมนิทรรศการหรือสังเกตจากปรากฏการณ์ต่างๆรอบข้าง หัวเรื่องของโครงการต้องเป็นเรื่องที่เฉพาะเจาะจงและชัดเจนว่า โครงการนี้ทำอะไรและควรเน้นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัว หรือ มีความคุ้นเคยกับเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการศึกษาพอสมควร ที่จะทำให้ได้มาซึ่งคำตอบ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการดำเนินงานต่อจากขั้นตอนที่ 1 การศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องนี้ รวมไปถึงการขอคำปรึกษาหรือข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมทั้งการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้จะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆของเนื้อหาต่างๆที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งทำให้เห็นถึงขอบข่ายของภาระงานที่จะดำเนินการของโครงการที่จะทำ

ผลที่ได้จากการดำเนินงานขั้นตอนนี้ จะช่วยทำให้ได้แนวคิดในการกำหนดขอบข่ายหรือเค้าโครงของเรื่องที่จะศึกษาชัดเจนว่า จะทำอะไร ทำไมต้องทำ ต้องการให้เกิดอะไร ทำอย่างไร ใช้ทรัพยากรอะไร ทำกับใคร เสนอผลอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การเขียนเค้าโครงของโครงการ

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการสร้างแผนที่มีความคิด เป็นการนำเอาภาพของงานและภาพความสำเร็จของโครงการที่วิเคราะห์ไว้มาจัดทำรายละเอียดเพื่อแสดงแนวคิด แผน และขั้นตอนการทำโครงการ

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงการ

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการดำเนินงานหลังจากที่โครงการที่ได้รับ ความเห็นจาก ครู อาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับการอนุมัติจากสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติงานตาม แผนงานที่กำหนดไว้ในเค้าโครงของโครงการและระหว่างการปฏิบัติงานผู้เรียน ต้องปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ คำนึงถึงความประหยัด และความปลอดภัยในการทำงานตลอดจนคำนึงถึง สภาพแวดล้อมด้วยในระหว่างการปฏิบัติงานตาม โครงการต้องมีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆไว้อย่างละเอียดว่าทำอะไร ได้ผลอย่างไรปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขอย่างไรการบันทึกข้อมูลดังกล่าวนี้ ต้องจัดทำอย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานในโอกาสต่อไปด้วย

การปฏิบัติกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในขั้นตอนดำเนินงานในโครงการ ถือว่าเป็นการเรียนรู้ เนื้อหาฝึกทักษะต่างๆตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้ และการปฏิบัติโครงการควรใช้เวลา ดำเนินการในสถานศึกษามากกว่าที่จะทำที่บ้าน

ขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงาน

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการเพื่อให้ผู้อื่น ได้ทราบแนวคิด วิธีดำเนินงานผลที่ได้รับตลอดจนข้อสรุปข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับโครงการ

การเขียนรายงานควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายกระชับ ชัดเจนและครอบคลุมประเด็น สำคัญๆ ของโครงการที่ปฏิบัติไปแล้วโดยอาจเขียนในรูปของสรุปรายงานผลซึ่งอาจประกอบด้วย หัวข้อต่างๆดังนี้ บทคัดย่อบทนำ เอกสารที่เกี่ยวข้องวิธีการดำเนินงานผลการศึกษารูปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะและตารางที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 6 การแสดงผลงาน

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการ เป็นการ นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการทั้งหมดมาเสนอให้ผู้อื่นได้ทราบซึ่งผลผลิตที่ได้จากการดำเนินโครงการ ประเภทต่างๆมีลักษณะเป็นเอกสารรายงานชิ้นงานแบบจำลอง ฯลฯ ตามประเภทของโครงการที่ปฏิบัติ

การแสดงผลงานซึ่งเป็นการนำเอาผลการดำเนินงานมาเสนอแนะ สามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ หรือทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ การจัดทำเป็นสื่อมัลติมีเดีย และอาจนำเสนอในรูปแบบของการแสดงผลงานการนำเสนอด้วยวาจารายงานบรรยาย ฯลฯ

ในการดำเนินงานตามขั้นตอนการทำโครงการที่กล่าวมานี้ สามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติในแต่ละระดับ ในระดับขั้นต้น ๆ ควรมี ครู – อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ อย่างใกล้ชิด และการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนควรง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อน ส่วนในระดับสูง ๆ ที่สามารถอ่านออกเขียนได้ ควรเน้นเรื่องของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ การตัดสินใจและการปฏิบัติ

จิราภรณ์ สิริทวี (2542 : 35) ได้กำหนดขั้นตอนการทำโครงการเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 2 กำหนดตัวแปรตัวแปรที่ต้องการศึกษาเป็นตัวแปรต้น ผลที่ตามมาเป็นตัวแปรตามและถ้ามีความจำเป็นต้องควบคุมตัวแปรเพื่อให้ข้อมูลน่าเชื่อถือ ตัวแปรนั้นคือตัวแปรควบคุม

ขั้นที่ 3 ออกแบบการทดลองหรือกำหนดวิธีการหรือแหล่งข้อมูลที่ต้องไปศึกษา

ขั้นที่ 4 ดำเนินการทดลองหรือศึกษาตามที่วางแผนเอาไว้ ถ้าเป็นโครงการประเภททดลองต้องมีการทดลองหลายครั้ง (อย่างน้อย 3 ครั้ง) เพื่อให้เกิดความแน่ใจก่อนนำผลที่ได้มาสรุป

ขั้นที่ 5 อภิปรายผลนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาประเมิน อภิปรายโดยการศึกษาจากเอกสารหลักฐานอื่น ๆ มาประกอบว่ามีข้อแตกต่างกันเพราะอะไร

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบรายงานหรือจัดบอร์ดแสดงสิ่งที่ศึกษา หรือด้วยวาจา

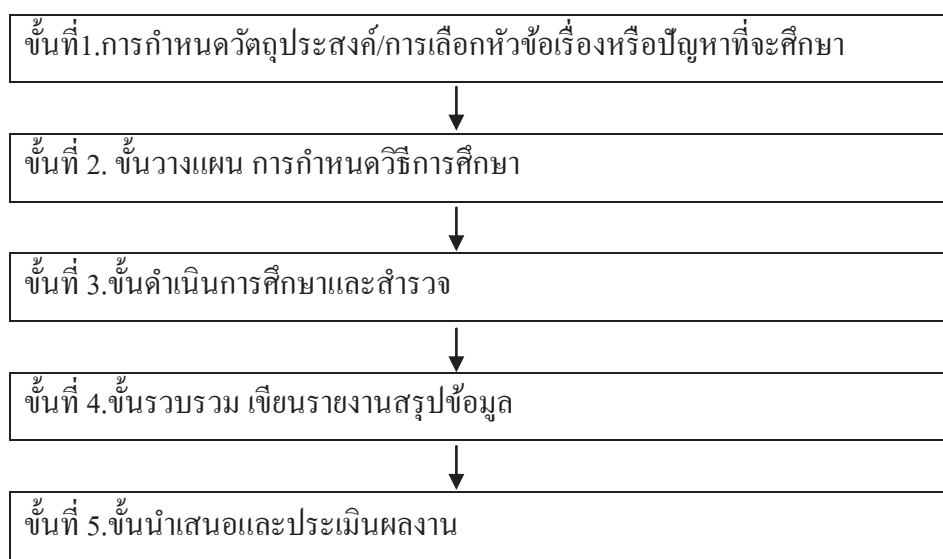
นหทัย นันทวิสุทธิ(2552:7) ได้เสนอขั้นตอนการทำโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นวางแผนเขียนเค้าโครงการ
3. ขั้นทำโครงการ
4. ขั้นนำเสนอผลงานและสรุป
5. ขั้นประเมินผล

รุ่งนภา สรรค์สวาสดี (2550:10) ได้เสนอขั้นตอนการทำโครงการ 8 ขั้นตอนดังนี้

- 1.การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา
- 2.การวางแผน
- 3.การกำหนดจุดประสงค์
- 4.การตั้งสมมติฐาน
- 5.การกำหนดวิธีการศึกษา
- 6.การลงมือปฏิบัติ
- 7.การเขียนรายงาน
- 8.การนำเสนอผลงาน

จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบโครงการมีขั้นตอนการทำโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เรียนต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง และมีครู-อาจารย์เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ เสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1.ขั้น การกำหนดวัตถุประสงค์/การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา ขั้นที่ 2.ขั้นวางแผน การกำหนดวิธีการศึกษา ขั้นที่ 3. ขั้นดำเนินการศึกษาและสำรวจ ขั้นที่ 4.ขั้นรวบรวม เขียนรายงานสรุปข้อมูล ขั้นที่ 5. ขั้นนำเสนอและประเมินผลงานเพื่อประสบความสำเร็จของโครงการ โดยเขียนแผนภูมิขั้นตอนได้ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

รูปแบบการเขียนรายงานเกี่ยวกับโครงการ/ส่วนประกอบของโครงการ

การเขียนรายงานที่เกี่ยวกับโครงการเป็นวิธีสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งเพื่อให้คนอื่น ๆ เข้าใจถึงแนวความคิด วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ผลที่ได้ ตลอดจนข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับโครงการนั้น

วิมลศรี สุวรรณรัตน์และมาฆะ ทิพย์ศิริ (2543 : 15) กล่าวว่า การเขียนรายงานโครงการเป็นรูปแบบหนึ่งของการเสนอผลงานที่นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ต้นจนจบโครงการที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยส่วนต่างๆดังนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้จัดทำโครงการ โรงเรียนและพ.ศ. ที่จัดทำ
3. ชื่อครูที่ปรึกษาโครงการ
4. บทคัดย่อสั้นๆที่บอกเค้าโครงอย่างย่อๆประกอบด้วยเรื่องวัตถุประสงค์วิธี

การศึกษาและสรุปผล

5. กิตติกรรมประกาศแสดงความขอบคุณหรือหน่วยงานที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือให้งานสำเร็จที่มาและความสำคัญของโครงการ

6. วัตถุประสงค์ของการศึกษา (ถ้ามี)
7. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ถ้ามี)
8. วิธีดำเนินการ
9. ศึกษาค้นคว้า
10. สรุปผลการศึกษา
11. ประโยชน์และข้อเสนอแนะ
12. เอกสารอ้างอิง

รูปแบบแผนผังแบบโครงการตามมาตรฐานของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ตัวหรือแผ่นกลางของโครงการกว้าง 60 เซนติเมตร ยาว 120 เซนติเมตร

ส่วนที่ 2 ปกของโครงการมี 2 ด้านคือด้านซ้ายและด้านขวามีขนาดเท่ากันกว้าง 60 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร

จิราภรณ์ ศิริทวี (2542 : 36) ได้กล่าวว่าโครงการที่สมบูรณ์ควรประกอบด้วยสวณประกอบ ดังนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้ทำโครงการ / โรงเรียน / พ.ศ. ที่จัดทำ
3. ชื่อครูที่ปรึกษา
4. บทคัดย่อสั้นๆที่บอกเค้าโครงอย่างย่อๆประกอบด้วยเรื่อง / วัตถุประสงค์ / วิธีการศึกษาและสรุปผล
5. กิตติกรรมประกาศแสดงความขอบคุณบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือให้งานสำเร็จ
6. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
7. ที่มาและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า
8. สมมติฐานของการศึกษา (ถ้ามี)
9. วิธีดำเนินการ
10. สรุปผลการศึกษา
11. อภิปรายผล
12. เอกสารอ้างอิง

สรุปได้ว่า สิ่งสำคัญที่สุดในการเขียนรายงาน ควรตระหนักไว้อยู่เสมอคือ ควรเขียนรายงานให้ชัดเจน ใช้ศัพท์เทคนิคที่ถูกต้อง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๆ ทั้งหมดของโครงการ

บทบาทของครูและผู้เรียนในการสอนแบบโครงการ

สุวิทย์ มูลคำและอรทัยมูลคำ (2543 : 204 –205) ได้เปรียบเทียบบทบาทของผู้เรียนและครูในการเรียนรู้โดยโครงการมีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้เรียนและครูในการเรียนรู้โดยโครงการ

บทบาทของผู้เรียน	บทบาทของครู
1. กำหนดหัวข้อ / เรื่อง / ประเด็นที่น่าสนใจหรือข้อสงสัย	1. กระตุ้นให้ผู้เรียนเลือกปัญหาที่น่าสนใจอยากรู้อยากเรียนอยากหาคำตอบ
2. ค้นหารวบรวมหลักบททฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	2. เสนอแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้อง
3. ออกแบบวิธีการเรียนรู้หรือการศึกษาหาคำตอบ	3. เป็นที่ปรึกษา / ตรวจสอบแบบแผนวิธีการเรียนรู้ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์
4. สร้างเครื่องมือ เตรียมวัสดุอุปกรณ์	4. อำนวยความสะดวกช่วยเหลือประสานงาน
5. ปฏิบัติการศึกษาค้นคว้า / ทดลองตามแผนที่กำหนดและบันทึกรวบรวมข้อมูล	8. ประเมินผลงานของนักเรียน
6. วิเคราะห์ข้อมูล / หาข้อสรุป / อภิปรายผล	9. จัดสถานการณ์ / โอกาสเผยแพร่ผลงาน / แลกเปลี่ยนเรียนรู้
7. ออกแบบการนำเสนอ / เขียนรายงาน	
8. ประเมินผลงานของตนเองหรือผลงานกลุ่ม	
9. เผยแพร่ผลงาน / แลกเปลี่ยนเรียนรู้	

ที่มา (สุวิทย์มูลคำและอรทัยมูลคำ. 2543 : 204-205)

นอกจากนี้ วิมลศรี สุวรรณรัตน์ และมาฆะ ทิพย์ศิริ (25434 : 14) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในฐานะครูที่ปรึกษาโครงการไว้ดังนี้

1. ใช้วิธีการต่างๆที่จะกระตุ้นให้นักเรียนคิดหัวข้อเรื่องโครงการ
2. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน
3. ติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด
4. ให้กำลังใจกรณีที่ล้มเหลวควรแก้ปัญหาต่อไป
5. ชี้แนะแหล่งข้อมูลแหล่งความรู้ผู้รู้เอกสารต่างๆในการศึกษาค้นคว้า
6. ประเมินผลงานส่งผลงานเข้าร่วมประกวดจัดเวทีให้แสดงความรู้ความสามารถ

ธีรชัยบูรณ์โชติ (2531 : 27-30) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนว่าควรมี บทบาทหน้าที่ดังนี้

1. เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียน
 2. คอยชักชวนหรือกระตุ้นนักเรียนให้สนใจในความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และให้เกิด ความคิดแปลกๆใหม่ๆ โดยครูผู้สอนอาจจัดหาหนังสือวารสารทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ ให้แก่นักเรียนพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดและสนใจที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ได้
 3. เป็นผู้ริเริ่มชี้ให้นักเรียนมีแนวคิดที่จะทำโครงการ
 4. เป็นที่ปรึกษาการทำโครงการของนักเรียนแนะนำการวางแผนการเขียนเค้าโครงช่วยตรวจเค้าโครงเพื่อความเป็นไปได้ตลอดจนความปลอดภัยในการศึกษาค้นคว้า
 5. จัดหาผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้านในการทำโครงการให้แก่นักเรียนในเรื่องที่ครูไม่สามารถให้คำปรึกษาได้
 6. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำโครงการให้แก่นักเรียนเช่น ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ในการทำโครงการ
 7. คอยติดตามดูแลแนะนำการทำโครงการของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันอันตราย และคอยให้คำปรึกษา
 8. ระวังบทบาทของตนเองไม่เป็นผู้สั่งการหรือบังคับให้นักเรียนทำตามแบบตน จัดหา เวลาให้นักเรียนทำโครงการ โดยอาจจัดชั่วโมงว่างหรือแบ่งเวลาส่วนหนึ่งในชั้นเรียนก่อนเข้าเรียน หรือหลังเลิกเรียน
 9. คอยแนะนำนักเรียนในการเขียนรายงานและรับผิดชอบในการแสดงผลงานของนักเรียน
 10. คอยให้กำลังใจเพื่อมิให้นักเรียนเกิดความท้อแท้ขณะทำโครงการ
- ลัดดา ภูเกียรติ (2544 : 396-399) กล่าวถึง ผู้ที่มีความสำคัญมากในการดูแลการทำโครงการของผู้เรียนครูผู้สอนจะต้องเป็นมากกว่าการให้คำปรึกษาในบางครั้งบางเวลาอาจต้องเข้าไปช่วยแก้ปัญหาวางแผนในการทำงานการตัดสินใจหรือกระตุ้นเตือนเมื่อพบข้อบกพร่อง และให้กำลังใจอย่างใกล้ชิดเมื่อพบว่า นักเรียนในความดูแลเกิดความท้อแท้หรือเบื่อหน่าย ครูผู้สอนจะต้องเป็นที่พึ่งให้นักเรียนตั้งแต่วันแรกที่เริ่มโครงการจนกระทั่งถึงวันสุดท้ายของการทำโครงการที่สำคัญที่สุดจะต้องมีความเสียสละอย่างสูง เพราะต้องอุทิศเวลาให้กับการทำโครงการของผู้เรียนตลอด

ระยะเวลาของการดำเนินงานของผู้เรียนเพื่อคอยดูแลสนับสนุนให้กำลังใจช่วยเหลือ แนะนำให้ ผู้เรียนประสบความสำเร็จกับงานนั้นๆ ดังนี้

1. ก่อนการดำเนินงาน ผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมของตนเองในทุกๆด้าน และศึกษาให้ลึกซึ้งถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำโครงการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลให้พร้อม เพียงเพื่อที่ผู้เรียนจะได้ค้นหา ได้ง่ายทำการศึกษาค้นคว้าหาแหล่งความรู้อื่นๆเช่น วิทยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง สถานที่ต่างๆที่ผู้เรียนสามารถจะไปศึกษาหาข้อมูลโดยการไปทัศนศึกษาและใช้ในการค้นคว้าจัดเตรียมหาแหล่งที่จะสนับสนุนในด้านงบประมาณเตรียมสถานที่ สะดวกสบายในการทำงานเตรียมเอกสารต่างๆนอกเหนือจากที่มีอยู่ในห้องสมุดแต่เห็นว่ามี ความจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องใช้ ดำเนินการวางแผนในการทำงานตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการรวมทั้ง กำหนดงานต่างๆและ อุปกรณ์ต่างๆที่จะต้องใช่ เป็นต้น

2.การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอน เป็นเพียงผู้ที่คอยให้คำปรึกษากับผู้เรียนคอยติดตามแนะนำการทำโครงการของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดชี้แนะแนวทางในการค้นหาคำตอบคอยอำนวยความสะดวกในการจัดแหล่งหา ข้อมูลและจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการค้นหาคำตอบเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามจุดหมายที่วางไว้

จึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางลักษณะ หนึ่ง ที่เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองความสนใจความต้องการความถนัดของผู้เรียน โดยครูผู้สอนต้อง เป็นที่ปรึกษาและดูแลอย่างใกล้ชิด

การวัดและประเมินผลโครงการตามสภาพจริง

สมวงษ์ แปลงประสพโชคและคณะ (2544 : 2) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมิน โครงการในระดับประถมมุ่งให้นักเรียนได้รับการประเมินจากบุคคลทั้ง 3 ฝ่ายคือ

1. ประเมิน โดยตนเองมุ่งให้นักเรียนบอกความพึงพอใจในงานที่ทำ รวมทั้งข้อเสนอแนะ ที่คิดว่าควรปรับปรุง
2. ประเมิน โดยเพื่อน มุ่งให้ประเมินโครงการในด้านความน่าสนใจน่าเชื่อถือและ ประโยชน์ว่ามีมากน้อยเพียงใด

3. ประเมินโดยครู มุ่งให้ครูตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานความสอดคล้องของงานรูปแบบและวิธีการนำเสนอรวมถึงประโยชน์ต่างๆว่ามีมากน้อยเพียงใด

สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2542 : 24 – 25) ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติโครงการซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงของผู้เรียนแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติโครงการของผู้เรียน จึงถือได้ว่าเป็นการประเมินตามสภาพจริง เป็นวิธีการค้นหาความสามารถและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียนการประเมินผลโครงการ มีกรอบแนวทางการประเมิน ดังนี้

1. ประเมินอะไร

1.1 การแสดงออกถึงผลของความรู้ ความคิด ความสามารถทักษะคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

1.2 กระบวนการเรียนรู้

1.3 กระบวนการทำงาน

1.4 ผลผลิต / ผลงาน / ชิ้นงาน

2. ประเมินเมื่อใด

2.1 อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ

2.2 ตามสภาพจริง

2.3 เป็นธรรมชาติ

3. ประเมินจากอะไร

3.1 ผลงาน (เอกสารชิ้นงาน ฯลฯ)

3.2 การทดสอบ

3.3 แบบบันทึกต่างๆ (การสังเกตความรู้สึกลักษณะ ฯลฯ)

3.4 เพิ่มสะสมผลงาน

3.5 หลักฐานหรือร่องรอยอื่น

4. ประเมินโดยใคร

4.1 ตัวผู้เรียน

4.2 เพื่อน

4.3 ครู

5. ประเมินโดยวิธีใด

- 5.1 สังเกต
- 5.2 สัมภาษณ์
- 5.3 ตรวจสอบรายงาน
- 5.4 ตรวจสอบผลงาน
- 5.5 ทดสอบ
- 5.6 รายงาน
- 5.7 นิทรรศการ

จากกรอบแนวทางการประเมินโครงการที่กล่าวมาแล้ว ในการประเมินผลการปฏิบัติโครงการของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นโครงการที่เป็นการบูรณาการภายในกลุ่มประสบการณ์ / วิชาหรือบูรณาการข้ามกลุ่มประสบการณ์/ข้ามวิชาสามารถนำมาใช้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียน

วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2544 : 62-65) กล่าวถึงการเรียนรู้โดยโครงการมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา

สิ่งที่จะนำมากำหนดเป็นหัวข้อโครงการจะได้มาจากปัญหาคำถามหรือความอยากรู้ อยากรูเห็นในเรื่องต่างๆของผู้เรียนเองซึ่งเป็นผลจากการที่ผู้เรียนได้อ่านหนังสือ เอกสารบทความการฟังบรรยายการสนทนาหรือจากการไปดูงานทัศนศึกษาชมนิทรรศการหรือสังเกตจาก ปรากฏการณ์ต่างๆรอบข้าง

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงการขอคำปรึกษา หรือข้อมูลรายละเอียดอื่นๆจาก ครู-อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับรวมถึงการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ต่างๆด้วย

3. การเขียนเค้าโครงของโครงการหรือสร้างแผนผังความคิดขั้นตอนนี้จะเป็นการสร้างแผนผังความคิดเป็นการนำเอาภาพของงานและภาพความสำเร็จของโครงการที่วิเคราะห์ไว้มาจัดทำรายละเอียดเพื่อแสดงแนวคิด แผนและขั้นตอนการทำโครงการในระหว่างการปฏิบัติงานตามโครงการต้องมีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆไว้อย่างละเอียดว่าทำอะไรได้ผลอย่างไรปัญหา

อุปสรรคและแนวทางแก้ไขทำอย่างไรการจดบันทึกข้อมูล ดังกล่าวนี้ต้องทำอย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงงานโอกาสต่อไปด้วย

4. การเขียนรายงาน ขั้นตอนนี้ เป็นการสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการเพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบแนวคิด วิธีการดำเนินงาน ผลที่ได้รับตลอดจนข้อสรุปข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับโครงการ การเขียนรายงานควรใช้ภาษาที่กระชับเข้าใจง่ายชัดเจนและครอบคลุมประเด็นสำคัญของโครงการที่ได้ปฏิบัติไปแล้วโดยอาจเขียนในรูปของสรุปรายงานผลซึ่งอาจประกอบด้วยหัวข้อต่างๆดังนี้ บทคัดย่อ บทนำ เอกสารที่เกี่ยวข้องวิธีการดำเนินงานผลการศึกษา สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะและตารางที่เกี่ยวข้อง

5. การแสดงผลงาน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการเป็นการนำผลการดำเนินงานโครงการ ทั้งหมดมาเสนอให้ผู้อื่นได้ทราบเป็นผลผลิตที่ได้จากการดำเนินโครงการประเภทต่างๆมีลักษณะ เป็นเอกสารรายงานชิ้นงานแบบจำลองฯตามประเภทของโครงการที่ปฏิบัติ การแสดงผลงานเป็นการนำเอาผลการดำเนินงานมาเสนอสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่นการจัดนิทรรศการหรือทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์การจัดทำเป็นสื่อมัลติมีเดีย และอาจนำเสนอในรูปของการแสดงผลงานการแสดงผลการนำเสนอด้วยวาจาจากรายงานบรรยายอภิปรายกลุ่มสาธิต

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2545 : 70-73) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการว่ามีขั้นตอนการทำโครงการมีดังนี้

1. ขึ้นกำหนดปัญหาหรือสำรวจความสนใจครูเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหา และกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือช่วยผู้เรียนมีความต้องการใคร่รู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. ขึ้นกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนครูต้องแนะนำให้ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าเรียนเพื่ออะไรจะทำโครงการนั้นเพื่อแก้ปัญหาอะไร

3. ขึ้นวางแผนและวิเคราะห์โครงการให้ผู้เรียนวางแผนแก้ปัญหาซึ่งจะเป็นโครงการเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้แล้วเสนอแผนการดำเนินงานให้ผู้สอนพิจารณาให้คำแนะนำช่วยเหลือและข้อเสนอแนะการวางแผนโครงการของผู้เรียนผู้เรียนจะต้องเขียนโครงการซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้คือ

1. ชื่อโครงการ

2. หลักการและเหตุผลให้บอกสภาพปัญหาแนวคิด หรือเหตุผลในการ
ดำเนินการ

3. วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการดำเนินการให้บอกว่าจัดทำ
โครงการเพื่ออะไรทำไมจึงต้องทำแล้วจะได้ผลดีอย่างไรจุดประสงค์จะต้องสัมพันธ์กับหลักการ
และเหตุผล และต้องสามารถวัดได้ประเมินได้

4. เจ้าของโครงการบอกชื่อผู้รับผิดชอบใครเป็นหัวหน้าผู้ร่วมงานใครบ้าง

5. ที่ปรึกษาโครงการบอกชื่อผู้ให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือในการ
ดำเนินการ

6. สถานที่ดำเนินการบอกว่าจะใช้สถานที่ใดเป็นที่ดำเนินการ

7. ระยะเวลาดำเนินการบอกระยะเวลาที่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ

8. งบประมาณบอกจำนวนเงินที่ใช้ดำเนินการและแยกเป็นรายการว่าเป็น
ค่าใช้จ่ายอะไรบ้างได้เงินงบประมาณมาจากไหน

9. วิธีดำเนินการหรือวิธีการศึกษาค้นคว้าบอกว่าได้ข้อมูลมาอย่างไรมีวิธี
การศึกษาค้นคว้าอย่างไรมีขั้นตอนในการทำงานอย่างไรมีวิธีวิเคราะห์หรือขั้นตอนการสังเคราะห์
งานอย่างไร

10. เครื่องมือเครื่องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการบอกว่าใช้วัสดุ
อุปกรณ์อะไรบ้าง

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับให้บอกว่าผลของการดำเนินการจะทำให้ผู้เรียน
สามารถแก้ปัญหาได้อย่างไรหรือได้ผลจากการดำเนินงานครั้งนี้มากน้อยเพียงไร

12. ความเห็นของผู้ปกครอง (ถ้ามี)

13. ลงลายมือชื่อผู้เสนอโครงการวันเดือนปี

14. ความเห็นข้อเสนอแนะของผู้สอน

4. ชั้นลงมือปฏิบัติหรือแก้ปัญหาที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติหรือแก้ปัญหตามแผนการที่
กำหนดไว้โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษาคอยสังเกตติดตามแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตเก็บรวบรวมข้อมูล
บันทึกผลดำเนินการด้วยความมานะอดทนมีการประชุมอภิปรายปรึกษาหารือกันเป็นระยะๆผู้สอน

จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเท่าที่จำเป็น ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ความคิด ความรู้ในการวางแผนและ ตัดสินใจทำด้วยตนเอง

5. ชั้นประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานผู้สอนต้องแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักประเมินผล ก่อนดำเนินการระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการคือรู้จักพิจารณาว่าก่อนที่จะดำเนินการมีสภาพอย่างไรมีปัญหาอย่างไรระหว่างที่ดำเนินงานตามโครงการนั้นยังมีสิ่งใดที่ผิดพลาดหรือข้อบกพร่องอยู่จะต้องแก้ไขอะไรบ้างจะมีวิธีแก้ไขอย่างไรเมื่อดำเนินการไปแล้วผู้เรียนมีแนวคิดอย่างไรมีความพึงพอใจหรือไม่ผลของการดำเนินการตามโครงการผู้เรียนได้ความรู้อะไรได้ประโยชน์อย่างไรและสามารถนำความรู้ที่ไปพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น หรือเอาความรู้ที่ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร โดยผู้เรียนประเมินโครงการของตนเองหรือเพื่อนร่วมประเมิน จากนั้นผู้สอนจึงประเมินผลโครงการตามแบบประเมิน ซึ่งผู้ปกครองอาจจะมีส่วนร่วมในการประเมินด้วยก็ได้

6. ขึ้นสรุปรายงานและเสนอผลงานเมื่อผู้เรียนทำงานตามแผนและเก็บข้อมูลแล้ว ต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปและเขียนรายงานเพื่อนำเสนอผลงานนี้ซึ่งนอกเหนือจากรายงานเอกสารแล้วอาจมีแผนภูมิ แผนภาพ กราฟ แบบจำลอง หรือของจริงประกอบการนำเสนออาจวัดได้หลายรูปแบบเช่นจัดนิทรรศการ การแสดงละคร ฯลฯ

ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบโครงการ

1. เป้าหมายทางสติปัญญาและเป้าหมายทางจิตใจของเด็ก (Intellectual Goals and the Life of the Mind) คือการจัดการเรียนการสอนแบบเตรียมความพร้อม มุ่งให้เด็กมี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เด็กควรจะได้เข้าใจประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นเป้าหมายหลักของการเรียนระดับนี้จึงเป็นการมุ่งให้เด็กพัฒนาความรู้ความเข้าใจโลกที่อยู่รอบ ๆ ตัวเขา และปลูกฝังคุณลักษณะการอยากรู้อยากเรียนให้กับนักเรียน

2. ความสมดุลของกิจกรรม (Balance of Activities) การสอนแบบโครงการจะทำให้ นักเรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจกรรมทางวิชาการ ใช้กิจกรรมเป็นสื่อทำให้เกิดการเรียนรู้

เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม ค้นหาความรู้ เป็นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

3. โรงเรียนคือส่วนหนึ่งของชีวิต (School as Life) การเรียนการสอนในโรงเรียนต้องเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเด็ก ไม่ใช่แยกออกจากชีวิตประจำวัน โดยทั่วไป กิจกรรมในโรงเรียนจึงควรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตปกติ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและผู้คนรอบๆ ตัวเด็ก

4. ห้องเรียนเป็นชุมชนหนึ่งของเด็ก ๆ (Community Ethos in the Class) เด็ก ๆ ทุกคนมีลักษณะเฉพาะตัว การสอนแบบโครงการเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้แสดงออกถึงคุณลักษณะ ความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อของเขา ในการสอนแบบนี้จึงเกิดการแลกเปลี่ยนการมี ปฏิสัมพันธ์กัน อย่างลึกซึ้ง เด็กเรียนรู้ความแตกต่างของตนกับเพื่อน ๆ

5. การเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ท้าทายครู (Teaching as a Challenge) ในการสอนแบบโครงการ ครูไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก แต่เป็นผู้คอยกระตุ้น ชี้แนะ และให้ความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน

โครงการบางโครงการครูเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับเด็ก ครูร่วมกันกับเด็กคิดหาวิธีแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติไปด้วยกัน ถือเป็น การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้โดยใช้โครงการ สามารถช่วยให้นักเรียน ได้สามารถฝึกทักษะสำคัญ ๆ ดังนี้

1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal skill)
2. การแก้ปัญหาและความขัดแย้ง (Conflict resolution)
3. ความสามารถในการถกเถียง เจจจา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ (Consensus on decision)
4. เทคนิคการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีประสิทธิภาพ (Effective interpersonal Communication Techniques)
5. การจัดการและการบริหารเวลา
6. เตรียมนักเรียนเพื่อจะออกไปทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 6.1 ทักษะในแง่ความรู้เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมจิตใจและควบคุมตนเอง (discipline knowledge)
 - 6.2 ทักษะเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม (group-process skill)

7. ช่วยให้นักเรียนได้มีความรู้มากขึ้น มีมุมมองหลากหลาย (multi perspective) อันจะนำไปสู่ความสามารถทางสติปัญญา การรับรู้ ความเข้าใจ ความจดจำ และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

8. เพิ่มความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น อันนำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และทักษะการสื่อสาร (critical thinking and communication skill) (Freeman, 1995)

9. ช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมจากการเรียนรู้ จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential learning) (Kolb, 1984)

10. การเรียนแบบโครงงานช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative learning) ในกลุ่มของนักเรียน ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในการเรียน โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม (group dynamic)

การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญต่อนักเรียนในการเลือกเรียนสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทั้งเนื้อหา วิธีการ โดยมีครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียน ทั้งในแง่ของความรู้ด้านวิชาการและความรู้ที่ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคต เป็นผู้มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา อารมณ์ สังคม

กาญจนา รศิมุสิกะ (2543 : 90) กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนแบบโครงงานว่ามีประโยชน์มากสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ฝึกฝนทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ในกรณีที่เป็นโครงการแบบรายงาน
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานทำงานอย่างมีแผนและทำตามแผนที่กำหนด
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานกลุ่มในกรณีที่เป็นโครงการกลุ่ม
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ผู้เรียนสามารถนำความรู้วัสดุที่ได้จากการทำโครงการไปใช้ในชีวิตประจำวัน

วัชรภรณ์ แก้วดี (2544 : 209) กล่าวถึงประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการทำโครงการ ดังนี้คือ

1. นักเรียนได้พัฒนาวิธี การเรียนรู้และทักษะทางปัญญา

1) พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาที่ลึกซึ้ง และซับซ้อน

2) พัฒนาทักษะกระบวนการบูรณาการนักเรียนได้นำทักษะและความรู้จากหลายวิชามาใช้ในการทำงาน

3) พัฒนาทักษะการสื่อสารกับผู้อื่นนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

4) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของตนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปตามสภาพจริงได้

2. นักเรียนได้พัฒนาทักษะการดำรงชีวิต

1) พัฒนาความสามารถในการควบคุมตัวเองนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองสามารถจัดการเวลาและควบคุมอารมณ์ของตนได้

2) พัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

สุคนธ์ สิ้นทพานนท์ (2545 : 76) อธิบายถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการคือ

1. เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ปฏิบัติจริงคิดเองทำเองอย่างละเอียดรอบคอบอย่างเป็นระบบ

2. ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาข้อมูลสร้างองค์ความรู้และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาที่มีทักษะกระบวนการในการทำงาน

4. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือ ทักษะการเคลื่อนไหวทางกาย

5. ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

6. ผู้เรียนได้ฝึกความเป็นประชาธิปไตยคือการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีการยอมรับในความรู้ ความสามารถซึ่งกันและกัน

7. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

8. ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะนิสัยที่ดีในการทำงานเช่น การสังเกตการณ์จัดบันทึกข้อมูลการเก็บข้อมูลอย่างมีระบบความรับผิดชอบความซื่อตรงความเอาใจใส่ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน รู้จักทำงานอย่างมีระบบทำงานอย่างมีแผน

9. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนมีเหตุผลรู้จักพึ่งพาตนเองใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

10. ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถนำความรู้ ความคิด หรือแนวทางที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิต หรือในสถานการณ์อื่นๆได้

วิมลศรี สุวรรณรัตน์และมาณะ ทิพย์ศิริ (ม.ป.ป. : 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโครงการไว้ ดังนี้คือ

1. ผู้เรียน ได้ทำงานเองตลอดตามขั้นตอนต่างๆเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆของผู้เรียนซึ่งจะไม่ใช้การเรียนรู้แต่ทฤษฎีเพียงอย่างเดียว

2. นักเรียนได้แก้ปัญหาซึ่งเป็นปัญหาของชีวิตจริงเท่ากับเตรียมตัวพร้อมที่จะเผชิญสภาพสังคมจริง เมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้ว

3. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในกระบวนการทำงานจริงๆเริ่มตั้งแต่เริ่มคิดวางแผนการหาข้อมูลอุปกรณ์ต่างๆการวางแผนและการร่วมมือกันทำงานการประสานงานจนกระทั่งการประเมินผล

4. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น

5. ฝึกให้ร่วมมือทำงานประสานกัน เพื่อบรรลุจุดประสงค์เป็นการฝึกประชาธิปไตยและการร่วมกันในสังคม

6. เป็นการฝึกทักษะต่างๆจากการปฏิบัติจริง เช่น การใช้เครื่องมือ การหาข้อมูล เป็นต้น

7. ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของการเรียนและการนำผลของการเรียนมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง คิดเองทำเองทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบผู้เรียนรู้จักการแสวงหาข้อมูลสร้างองค์ความรู้และสรุปผลได้ด้วยตนเองได้พัฒนาทักษะในการแก้ปัญหามีทักษะกระบวนการในการทำงานทักษะการใช้เครื่องมือฝึกการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และสามารถพัฒนา

ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียน ได้เรียนรู้การทำงานที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของตนเองเกิดการ
เรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

จิต นวนแก้ว (คุรุศาสตร์วิชาการ 2551:50) กล่าวว่าประโยชน์ของโครงการมีดังนี้

1. กิจกรรมโครงการเหมาะกับการศึกษาในยุคข้อมูลข่าวสาร
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้เต็มที่
3. เกิดความรู้จริง ซึ่งได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการทดลอง ปฏิบัติค้นคว้า
4. สามารถใช้ความรู้ได้หลายด้าน (หลายมิติ)
5. เกิดปัญญาเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
6. ฝึกให้นักเรียนเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
7. นักเรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเกิดความภูมิใจที่ทำงานสำเร็จ
8. นักเรียนเกิดความสนุกสนานจากการเรียนรู้
9. ช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเป็นนักค้นคว้า (นักวิทยาศาสตร์)

พันทิพา อุทัยสุข (2525 : 24) กล่าวว่าประโยชน์ของโครงการมีดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิธีการทำงานอย่างเป็นระบบและทำงานตามแผนที่วางไว้
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม
5. ฝึกฝนกระบวนการในการค้นคว้าหาความรู้

ไฮเนส (Haines. 1989 : 56) กล่าวถึง ประโยชน์ของโครงการดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. ทำงานร่วมกันไม่ใช่การแข่งขัน
3. เน้นการใช้ทักษะ
4. เน้นผลผลิตและกระบวนการ
5. เชื่อมโยงสิ่งที่ปฏิบัติกับสถานการณ์จริง
6. ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันสามารถทำงานร่วมกันได้

สรุปประโยชน์ของโครงการคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาจากความสนใจของตนเองและพัฒนากระบวนการจัดการตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานและประเมินผลด้วยการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ โครงการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงานรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มอย่างเป็นระบบ และได้เรียนรู้การใช้ทักษะชีวิตที่สำคัญ

ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในการสร้างความปลอดภัยในชีวิต

ในปัจจุบันปัญหาทางด้านความปลอดภัยมีบทบาทและความสำคัญกับวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเข้าสังคม ชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม จึงมีปัจจัยและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดำรงชีวิตหลายรูปแบบ ทั้งในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ยา สารเสพติด ความปลอดภัยในการเดินทาง อุบัติเหตุจากกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งภัยที่ไม่คาดคิด และการใช้ความรุนแรงในวัยรุ่นที่เป็นปัญหาอย่างมาก ปัจจัยและพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งสิ้น เราจึงควรตระหนักและเห็นคุณค่าของการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี โดยการสร้างเสริมพฤติกรรม และดำรงรักษาให้เป็นผู้มีภาวะสุขภาพที่ดีตลอดไป นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

วิธีการสอนแบบโครงการเป็นวิธีสอนหนึ่งที่ถูกหยิบยกให้เป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้แห่งทศวรรษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีสอนนี้มีจุดเด่นที่ตอบสนองครอบคลุมหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ผลักดันให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้วิธีสอนนี้เป็นที่รู้จัก และเป็นวิธีสอนหนึ่งที่ครูจำนวนไม่น้อยใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้ที่หลากหลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผลงานที่เกิดขึ้นจากความสนใจของนักเรียน (อสิภรณ์ อินทรมณี ,2549 : 40)

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project – based Approach) เป็นแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานปรัชญาของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นองค์ประกอบ 3 ด้าน ให้เกิดในตัวนักเรียน คือ องค์ประกอบด้านความรู้ (Knowledge) ด้านกระบวนการ (Process) และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม (Attitude) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการมุ่งพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม สร้างรากฐานทักษะการเรียนรู้ (Study Skill) พัฒนาทักษะการคิด (Thinking Skill) ทักษะทางสังคม อารมณ์

จริยธรรม (Social Skill) และทักษะทางภาษา (Language Skill) โดยเน้นการบูรณาการข้ามขอบข่ายสาระการเรียนรู้ควบคู่กันไป และเน้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบกับการเรียนของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดปัจจุบันที่เน้นการพึ่งตนเองของนักเรียน (Learner Independence) นักเรียนที่มีระดับความสามารถต่างกันสามารถเรียนร่วมกันได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามโครงการที่กำหนด และทำให้นักเรียนรู้สึกผูกพันกับการเรียนมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนต่อเนื่องขึ้นไป (ฟิลลิป; เบอรวูด และคันทฟอร์ด, 2544 : 11 อ้างถึงใน สิริพร ศรีสมวงษ์, 2549 : 2)

การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 เพราะได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำองค์ความรู้จากสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการ เพื่อกำหนดแผนการทำงานและการสร้างสรรค์งานหรือชิ้นงานตามความสนใจ โดยนักเรียนได้เลือกสิ่งที่คุณเองต้องการศึกษา สนใจใคร่รู้ ต้องการเรียนรู้เรื่องนั้นให้มากขึ้น ซึ่งจะต้องมีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนการทำงานร่วมกันและปฏิบัติตามแผนงานตามที่กำหนดไว้จนได้ข้อสรุปของการศึกษาหรือคำตอบของเรื่องนั้น ๆ กระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่มีความสุข นักเรียนจะมีความสุขเพราะได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจ ในเรื่องความปลอดภัยในชีวิต เช่นความปลอดภัยในการใช้ยา ความปลอดภัยจากสารเสพติด ความปลอดภัยจากการเดินทาง ความปลอดภัยจากความรุนแรงในวัยรุ่น ความปลอดภัยจากสื่อและภัยที่ไม่คาดคิด การสร้างเสริมความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน เพราะปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่สำคัญโดยเฉพาะปัญหาการติดยาเสพติดให้โทษ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมและเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ความไม่มีเสถียรภาพทางด้านครอบครัวได้ ผลักดันเด็กและเยาวชนมีโอกาสเข้ามั่วสุมกับอบายมุขได้ง่าย โดยเฉพาะการติดยาเสพติดกำลังจะเป็นปัญหาสังคมที่รุนแรงมากขึ้น(แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559)

2. เป็นการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง นักเรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ฝึกการคิด การพิจารณา ตัดสินใจและลงมือปฏิบัติ ปรับปรุงผลที่เกิดให้ได้ผลผลิตตาม

เป้าหมาย แล้วสรุปเป็นความรู้ นำไปใช้ในการปัญหาในชีวิตประจำวันได้ โดยการพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ทักษะและเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัว การป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่างๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้อง กับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิต เป็นสมรรถนะสำคัญที่นักเรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

การนำโครงการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนถือได้ว่าไม่ใช่สิ่งใหม่ในการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม ในทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการนำมาใช้โดยได้ค่อยๆ พัฒนาจนได้รับการยอมรับเป็นกลวิธีการสอนอย่างเป็นทางการ การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการได้เข้ามามีส่วนสำคัญในห้องเรียนเมื่อมีงานวิจัยมา สนับสนุนสิ่งที่ครูได้เชื่อมั่นมายาวนานก่อนหน้านี้ว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นเมื่อมีโอกาสได้ ค้นคว้าในสิ่งที่ซับซ้อน ทำทนายหรือในบางครั้งเป็นประเด็นปัญหายุ่งยากที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ การเรียนรู้ด้วยโครงการจะเป็นไปตามความสนใจของนักเรียน การออกแบบโครงการที่ดีจะกระตุ้น ให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและใช้ทักษะการคิดขั้นสูง (Thomas, 1998) งานวิจัยเกี่ยวกับสมอง ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้ ศักยภาพในการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ของนักเรียน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต2 2551:7)

สรุปประโยชน์ ที่สำคัญกิจกรรมโครงการสุขศึกษาเรื่องความปลอดภัยในชีวิต คือ นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงจาก การลงมือปฏิบัติ ฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหาที่เป็นระบบ เป็นการศึกษาค้นคว้า และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มจนค้นพบความสามารถ ความถนัด และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบโครงการ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนานักเรียนทุกด้าน และยังส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้อย่างถาวร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยวิธีสอนแบบโครงงานที่พัฒนาขึ้นจำนวน 6 แผน 1) รู้จักกับโครงงาน 2) ประคองโครงงาน 3) ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) กิจกรรมโครงงาน 2 และ 6) การนำเสนอผลงานที่ภูมิใจ ผลการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยวิธีสอนแบบโครงงานก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันคะแนนหลังการเรียนด้วยวิธีการสอนโครงงานสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความสามารถในการทำโครงงานอยู่ในระดับดีสามารถกำหนดปัญหา และตั้งสมมติฐาน สามารถทำโครงงานที่ดำเนินงานเป็นขั้นตอน สรุปผล และสามารถนำเสนอผลงานได้และนักเรียนเห็นว่าวิธีสอนแบบโครงงานทำให้ได้ศึกษาค้นคว้า มีการปฏิบัติจริง สนุกและมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้

เดชา จันทศักดิ์ (2549 : บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาทักษะกระบวนการโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน เรื่องการตัดเย็บผ้าสบงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เรียนได้ร่วมกิจกรรมกระบวนการได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ในแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1. แผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 84.50/97.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 0.9552 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 95.52 3. นักเรียนมีความคิดเห็นหรือเจตคติโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยสรุป การพัฒนาทักษะกระบวนการโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน เรื่องการตัดเย็บผ้าสบงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่นๆ ได้โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

วลีรัตน์ พุทธาศรี (2549 :บทคัดย่อ) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากโปรแกรมการสอนบนเว็บ ซึ่งหลักการทำโครงการคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีรูปแบบการคิดแตกต่างกัน พบว่า 1) โปรแกรมการสอนบนเว็บเรื่องหลักการทำโครงการคอมพิวเตอร์ที่ผู้วิจัยขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.87/80.75 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โปรแกรมการสอนบนเว็บเรื่องหลักการทำโครงการคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีรูปแบบการคิดแบบอเนกนัยไม่มีความแตกต่างกันและ 3) ผู้วิจัยมีความพึงพอใจต่อ โปรแกรมการสอนบนเว็บมีค่าเฉลี่ย 4.19 อยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจในระดับมาก

นางรุ่งนภา สรรค์สวัสดิ์(2550: บทคัดย่อ)การพัฒนาความสามารถในการทำโครงเรื่องดำรงชีวิตและครอบครัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่า 1)ความสามารถในการทำโครงเรื่องดำรงชีวิตและครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่พระประจักษ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ความสามารถในการตั้งชื่อโครงการ อยู่ในระดับสูง และการสรุปผลการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ 2) ผลการเรียนรู้เรื่องดำรงชีวิตและครอบครัวก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งนักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้คะแนนหลังการเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน 3)ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

เกียรติศักดิ์ ชื่นเมือง (2550: บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน โลหะแผ่นด้วยวิธีการสอนแบบโครงการ เรื่องการทำที่ตักขยะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่สอดคล้อง กับกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี เนื่องจากเป็นกระบวนการ จัดการเรียนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการปฏิบัติจริง คือมุ่งเน้นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบโครงการจะช่วยฝึกทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนในด้านการคิดอย่างมีระบบรู้จักการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างมีระบบรู้จักแสวงหาความรู้ จากการเรียนรู้ที่หลากหลายมีทักษะการตั้งคำถามและรู้จักแสวงหาคำตอบมีทักษะการพูด อ่าน เขียนตลอดจนรู้จักคิดและตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมีเหตุผลโดยการศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน โลหะแผ่นด้วยวิธีการสอนแบบโครงการ

เรื่อง การทำที่ตัดขยะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบโครงงานเรื่อง การทำที่ตัดขยะมีประสิทธิภาพ 87.08/86.02 ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6829 แสดงว่านักเรียน มีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 68.29 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโครงงานโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องการทำที่ตัดขยะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติงานจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ แบบโครงงานเท่ากับ 109.08 คิดเป็นร้อยละ 90.90 ของคะแนนเต็ม โดยสรุป แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบโครงงานเรื่องการทำที่ตัดขยะ นักเรียนสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

สุทธวีช เทศารินทร์ (2550 : บทคัดย่อ) การพัฒนาแผนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยกิจกรรมโครงงานตามสาระการเรียนรู้ เรื่องทรัพยากรในดินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้นักเรียนได้เรียนจากประสบการณ์ตรงเพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่ดีวิธีหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมโดยโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แต่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ขาดทักษะในการแก้ปัญหา การแสวงหาและการสร้างความรู้ด้วยตนเองการจัดกิจกรรมโดยโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เป็นการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใด เรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเองโดยใช้วิธีการแสวงหาความรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงนำกิจกรรมโครงงาน วิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1.) แผนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยกิจกรรมโครงงานตามสาระการเรียนรู้ เรื่องทรัพยากรในดินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.82/78.21 2.) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยโครงงานตามสาระการเรียนรู้ เรื่องทรัพยากรในดินอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยสรุป การจัดกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนรู้จักการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองแสวงหาคำตอบได้ด้วยตนเองและยังส่งเสริมกระบวนการคิด ทำให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ได้เป็นอย่างดี จึงควรสนับสนุนให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

จันทนา สอนกองแดง (2550:บทคัดย่อ) ผลการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 4) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัย 1) นักเรียนที่รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานมีทักษะกระบวนการทางวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 2) นักเรียนที่รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 3) นักเรียนที่รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 82.98 ของนักเรียนทั้งหมด 4) นักเรียนที่รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 85.12 ของนักเรียนทั้งหมด

วรรณวิไล หงส์ทอง (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนคลองตันไทร (สุขล้อมอุทิศ) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ทักษะทางกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่จัดรูปแบบโครงงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมประโยชน์ที่ได้รับ และบรรยากาศในการเรียนรู้เรียงตามลำดับ

อำไพ อ้อสุวรรณ(2551: บทคัดย่อ)การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และทักษะการจัดการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและทักษะการจัดการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานกับที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการศึกษาว่า 1) นักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกับนักเรียน ที่ได้รับการเรียนได้รับการจัดการ

เรียนรู้แบบปกติ 2)นักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน มีทักษะการจัดการแตกต่างกับเรียนที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบปกติโดยนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน มีทักษะการจัดการสูงกว่านักเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำนวน คุณพล (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาคณิตศาสตร์ ที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ และคิดสังเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิตปีการศึกษา 2551 จำนวน 2 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้แบบการวัดความสามารถในการวิเคราะห์ที่มีความเชื่อถือ .83 ผลการวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนที่ได้จัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานมีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 ของนักเรียนที่ได้รับจากกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญอย่างมีสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นขั้นตอนการให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเลือกประเด็นศึกษานักเรียนจะวิเคราะห์เนื้อหาความสัมพันธ์หลักการ ขั้นที่ 2 การวางแผนการเขียนเค้าโครง ขั้นที่ 3 การดำเนินงานทำโครงงาน คิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล หลักการเพื่อเชื่อมโยงข้อเท็จจริงนำมาสรุปผล ขั้นที่ 4 การเขียนรายงานวิเคราะห์รูปแบบ ในการนำเสนอผลงานอีกทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 3 นำมาทำรูปแบบรายงานโครงงานขั้นที่ 5 การนำเสนอผลงานนักเรียนจะได้การฝึกคิดวิเคราะห์หลักการเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการนำเสนอผลงานมีการเตรียมการนำเสนอผลงานโดยจำแนกแยกแยะเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญนำเสนอตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 4

วิไล เดชคุ้ม (2551: บทคัดย่อ) การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงานโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงานโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ 2) ศึกษาความสามารถในการทำโครงงาน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงาน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ โดยเป็นการวิจัยแบบ Pre-Experimental Design แบบแผนการวิจัย The One – Shot Case Study ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ มีค่าร้อยละ 69.06 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 70 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 2) ความสามารถในการทำโครงการโดยใช้แหล่งเรียนรู้วัดโพธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าร้อยละ 85.96 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 3) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ อยู่ในระดับมาก

ทรงธรรม พลัฒา (2553 :บทคัดย่อ) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลองแบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบ ก่อน – หลัง (one group pretest – posttest design) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและ 2) ศึกษาความคิดเห็นของปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.05 โดยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้ ($X = 27.39$, $S.D. = 3.73$) สูงกว่าการเรียนรู้ ($X = 19.56$, $S.D. = 2.77$) 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนเห็นด้วยในระดับมากลำดับที่ 1 คือ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ($X = 2.85$, $S.D. = 0.16$) ลำดับที่ 2 คือ การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ($X = 2.81$, $S.D. = 0.19$) และลำดับที่ 3 คือ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ($X = 2.78$, $S.D. = 0.24$).

ดอกอ้อ ไชยเชษฐ์ (2553 : บทคัดย่อ) เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องความปลอดภัยในชีวิต จากสารเสพติดกลุ่ม สารระเหยศึกษาและพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ โดยสรุป แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่อง

ความปลอดภัยในชีวิตจาก สารเสพติด มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมที่จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้น กระบวนการกลุ่ม มีรูปแบบ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดย คำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างของ ผู้เรียนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดเจตคติและมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่สูงขึ้น

สุวพรีร์ กุลสุวรรณ (2554 : บทคัดย่อ) การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค การสอนแบบ โครงงาน ที่มีผลต่อทักษะการปฏิบัติ เรื่องการจัดตกแต่งสวนด้วยพืชสมุนไพร ตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ โครงงาน เป็นกระบวนการที่ ฝึกให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือ ทำกิจกรรมตามความสนใจความถนัด และความสามารถของตนเองรู้จักแก้ปัญหาและฝึกทักษะการ ปฏิบัติ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการทำงานเป็นระบบมีการวางแผนในการทำงาน การศึกษาครั้งนี้ พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน แบบ โครงงานมีประสิทธิภาพ 86.34/84.32 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.74 แสดงว่านักเรียน มีความก้าวหน้าทางการเรียน ร้อยละ 74.50 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการ สอนแบบ โครงงานเรื่องการจัดตกแต่งสวนด้วยพืชสมุนไพร ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยสรุป แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน แบบ โครงงานที่มีผลต่อทักษะการปฏิบัติ เรื่องการจัดตกแต่งสวนด้วยพืชสมุนไพรตามแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมนักเรียนมี ความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติและมีความคิดสร้างสรรค์ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง สามารถนำไป พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆต่อไปได้

อำภาพร ระนาภูศิลป์ (2554: บทคัดย่อ) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้า, โครงงาน การวิจัยครั้งนี้เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการ เรียนรู้แบบ โครงงาน 2) ศึกษาความสามารถในการทำโครงงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนรายงานการศึกษา

ค้นคว้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2)นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3มีความสามารถในการทำโครงงานหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับดี 3)นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

กรีนวูด (Greenwood. 2004 : 377) ได้ทำการวิจัยความเป็นกลางด้านวัฒนธรรมเรื่องการคิดค้นวิธีการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อการตอบสนองตามมาตรฐานปัจจุบัน โดยทำการวิเคราะห์บทบาทของของวิธีการเรียนรู้แบบโครงงานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภายใต้ปัจจัยของสถานะแวดล้อมทางการศึกษาในปัจจุบันและผลจากการทดลองใช้วิธีการเรียนแบบโครงงานแล้วปรากฏว่างานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยวิธีโครงงานส่วนใหญ่ทั้งในประเทศจะเป็นงานวิจัยในด้านประสิทธิภาพของแผนการสอนแบบโครงงานซึ่งส่วนใหญ่ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้วิธีโครงงานมีผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัย เรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบ โครงงานเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัย แบบ One-Group Pretest-Posttest Design โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้าน ไทรทอง อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 เป็นหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) วิธีดำเนินการวิจัยได้กำหนด สารสำคัญไว้ 2 ประการ คือ การดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การดำเนินการวิจัย

เพื่อการดำเนินการวิจัย เป็นไปด้วยดีจึงกำหนดรายละเอียดในการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย ศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลสถิติ ปัญหา วรรณกรรม รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครื่องมือ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมิน กระบวนการทำโครงงาน 3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต 4) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่อง โครงงาน และ 5) แบบสอบถามความคิดเห็น การตรวจสอบ คุณภาพ และปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ การนำเสนอขอความคิดเห็นโครงการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นใน ขั้นตอนที่ 1 ไปทดลองสอนและรวบรวมแปลผลวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนรายงานผลการวิจัยต่อคณะกรรมการผู้ ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัย ฉบับร่าง ปรับปรุงแก้ไข ที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ และส่งผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิต วิทยาลัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับวิธีวิจัย ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่างตัวแปรที่ ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การ วิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2/2557 โรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ ในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาการศึกษาจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มเครือข่ายจรเข้เผือก จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 82 คน ได้แก่โรงเรียนบ้านไทรทอง จำนวน 32 คน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง จำนวน 22 คน และโรงเรียนวัดจรเข้เผือก จำนวน 28 คน กลุ่มเครือข่ายพ่อบุญด้านฯ จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนบ้านหนองไผ่ จำนวน 25 คน กลุ่มเครือข่ายกลอนโค จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนบ้านยางเกาะ จำนวน 27 คน นักเรียนทั้ง 4 กลุ่มโรงเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกันมีพื้นฐานความรู้ไม่ต่างกัน

2. กลุ่มตัวอย่าง ครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งมาจากโรงเรียนบ้านไทรทอง มีนักเรียนจำนวน 32 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ(Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

3.2 ตัวแปรตาม(Dependent Variable) ได้แก่

3.2.1 ผลการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

3.2.2 ความสามารถในการทำโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

3.2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการทำโครงงาน

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Pre- Experimental Design แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนสอบหลัง One Group Pretest-Posttest Design (มาเรียม นิลพันธุ์ , 2555 : 144) ดังนี้

T_1 X T_2

กำหนดให้ T_1 คือ การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงาน

X คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการงาน

T₂ คือ การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องความปลอดภัยในชีวิต
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 แผน 15 ชั่วโมงประกอบด้วยโครงการในการสอนดังตารางที่ 6
ตารางที่ 6 เนื้อหาและเวลาเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	เวลา(ชั่วโมง)
หน่วยที่ 8	การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด การหลีกเลี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง การป้องกันและ หลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน	15

2.แบบประเมินความสามารถในการทำโครงการงานของนักเรียน

3.แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบ
ปรนัย 30 ข้อ ได้มาจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด

4.แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการงาน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการงาน มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตร
สถานศึกษาโรงเรียนบ้านไทรทอง : กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น รวมทั้งตัวชี้วัดที่ พ5.1 ม.2/1, พ5.1ม.2/2 , พ 5.1 ม.2/3 สาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต
มาตรฐาน พ 5.1

1.2 ศึกษา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนแบบโครงงาน รวมทั้งกิจกรรมโครงงาน และกระบวนการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

1.3 วิเคราะห์และเลือกเนื้อหาสาระเพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยมี องค์ประกอบ ดังนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความคิดเห็น ของผู้อำนวยการโรงเรียน บันทึกหลังสอน โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีจำนวน 1 แผน ดังนี้

1.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมและ สถานการณ์เสี่ยง สารเสพติด ใช้เวลา 15 ชั่วโมง

ตารางที่ 7 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้ แบบโครงงาน	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ
พ 5.1 ม.2/1 ระบุวิธีการ ปัจจัย และ แหล่งที่ ช่วยเหลือฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด	1. ขั้น การ กำหนด วัตถุประสงค์/ การเลือก หัวข้อเรื่อง หรือปัญหาที่ จะศึกษา	1. วิธีบำบัดรักษาผู้ติด สารเสพติด 2. ปัจจัยช่วยเหลือ ฟื้นฟูหลังการ บำบัดรักษาผู้ติดยา เสพติด 3. แหล่งช่วยเหลือ บำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ ติดยาเสพติด	1.ความรู้เรื่อง ของโครงงาน ประเภทของโครงงาน และการ ลำดับขั้นตอนการดำเนินโครงงาน และกำหนดหัวข้อเรื่องที่อยากรู้ 2.ความรู้ผู้ที่ติดยาเสพติดต้อง ได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สภาพการเข้ารับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพ ให้ผู้ติดยาเสพติด กลับมาใช้ชีวิตที่ดี

ตารางที่ 7 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ขั้นตอนการจัดการ เรียนรู้แบบโครงการ	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ
พ 5.1 ม.2/1 ระบุวิธีการ ปัจจัย และ แหล่งที่ ช่วยเหลือฟื้นฟู ผู้ติดสารเสพติด	2. ขั้นวางแผน การ กำหนดวิธีการศึกษา	4. ความจำเป็นใน การหลีกเลี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์ เสี่ยง 5. พฤติกรรม เสี่ยงและ สถานการณ์เสี่ยง	3.วางแผนกำหนดวิธีการที่จะ ศึกษาเรื่องพฤติกรรม และ สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อภัย อันตราย เพื่อสุขภาพและ สวัสดิภาพของตนเองและ ผู้อื่น เพราะในแต่ละวันมีคน ได้รับบาดเจ็บเสียชีวิต และ ผลกระทบต่าง ๆ
พ 5.1 ม.2/2 อธิบายวิธีการ หลีกเลี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง และ สถานการณ์ เสี่ยง	3.ขั้นดำเนินการศึกษา และสำรวจ	6. กระบวนการ ป้องกันและ หลีกเลี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์ เสี่ยง 7. ความหมาย และอันตรายของ สถานการณ์คับ ขัน 8. แนวปฏิบัติเมื่อ อยู่ในสถานการณ์ คับขัน	4.ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมและสถานการณ์ที่ อันตรายสำหรับวัยรุ่น และ ออกสำรวจ ศึกษาตามแหล่ง ชุมชน เช่น การแข่ง รถจักรยานยนต์บนท้องถนน การทะเลาะวิวาท การมั่วสุม ประเมินสถานการณ์ล่วงหน้า ได้เราต้องรู้จักใช้ทักษะชีวิต ป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยง สถานการณ์คับขัน

ตารางที่ 7 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต (ต่อ)

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ
<p>พ 5.1 ม.2/3</p> <p>ใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย</p>	<p>4. ขั้นรวบรวม เขียน รายงานสรุปข้อมูล</p> <p>5. ขั้นนำเสนอ และ ประเมินผลงาน</p>	<p>9. การป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน</p> <p>10. การขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์คับขัน</p>	<p>5. นักเรียนนำเสนอสาระสำคัญต่างๆ ตามที่ตนได้ไปศึกษาค้นคว้ามา หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้ และสังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคลตามแบบสังเกตพฤติกรรม ความสามารถในการแก้ไขปัญหา</p>

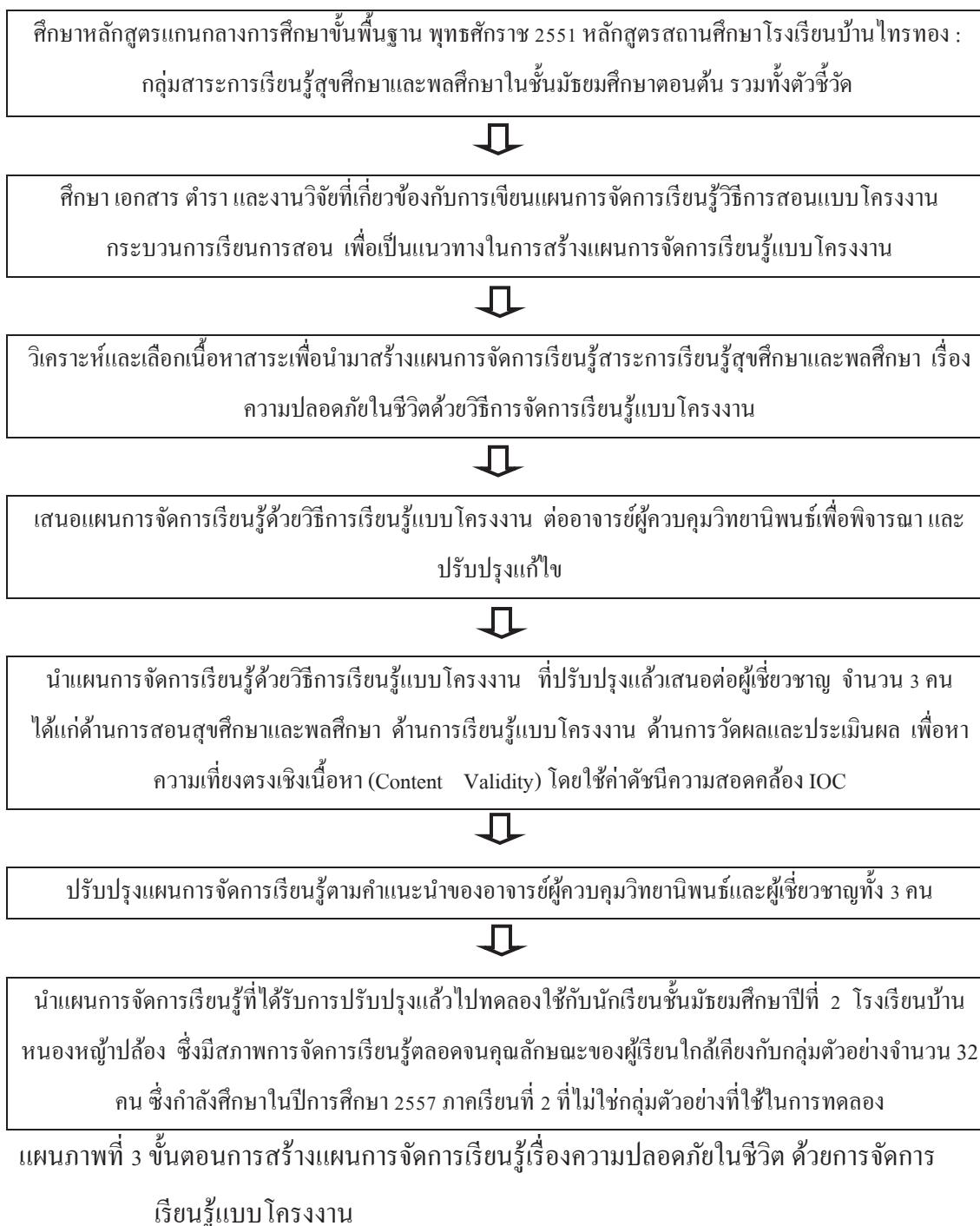
สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน แบบโครงการคือ (1) เตรียมความพร้อม/ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น (2) ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์/การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา (3) ขั้นตอนวางแผน การกำหนดวิธีการศึกษา (4) ขั้นตอนดำเนินการศึกษา และสำรวจ (5) ขั้นรวบรวม เขียนรายงานสรุปข้อมูล และ (6) ขั้นนำเสนอ และประเมินผลงาน

1.4 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการ ต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไข ปรับวิธีการสอนของแผนการจัดการเรียนรู้

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการ ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ด้านการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา ด้านการเรียนรู้แบบโครงการ ด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อหา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดค่าความสอดคล้องตามเกณฑ์ ดังนี้ ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.96 โดยมีค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

1.6 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้แก่ด้านการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา ด้านการเรียนรู้แบบโครงการ ด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อหา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดจรเข้เผือก ซึ่งกำลังศึกษาในปีการศึกษา 2557 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 32 คน จากนั้น ปรับปรุงแก้ไข สรุปขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดังแผนภาพที่ 3

2. แบบประเมินความสามารถทำโครงการงานของนักเรียน ใช้ประเมินความสามารถของ
ผู้เรียนด้านการปฏิบัติจริง โดยประเมินเป็นรายกลุ่มภายหลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมโครงการเสร็จ
สิ้นแล้ว มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รูปแบบ วิธีการสร้างแบบประเมินกระบวนการ
ทำโครงการ จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบประเมินความสามารถทำโครงการ กำหนดประเด็นในการประเมินเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) กระบวนการด้านการวางแผนการทำงาน (2) กระบวนการด้านการขึ้นตอนการทำงาน (3) กระบวนการด้านผลงานและการนำเสนอ

2.3 กำหนดเกณฑ์ของแบบประเมินความสามารถทำโครงการแบบรูบริกส์ (Rubrics) ประเภทแยกองค์ประกอบ (Analytic Score) โดยใช้แบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ คือ 3 หมายถึง สูง 2 หมายถึง ปานกลาง 1 หมายถึง ต่ำ ใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.00 หมายถึง กระบวนการทำโครงการอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง กระบวนการทำโครงการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง กระบวนการทำโครงการอยู่ในระดับต่ำ

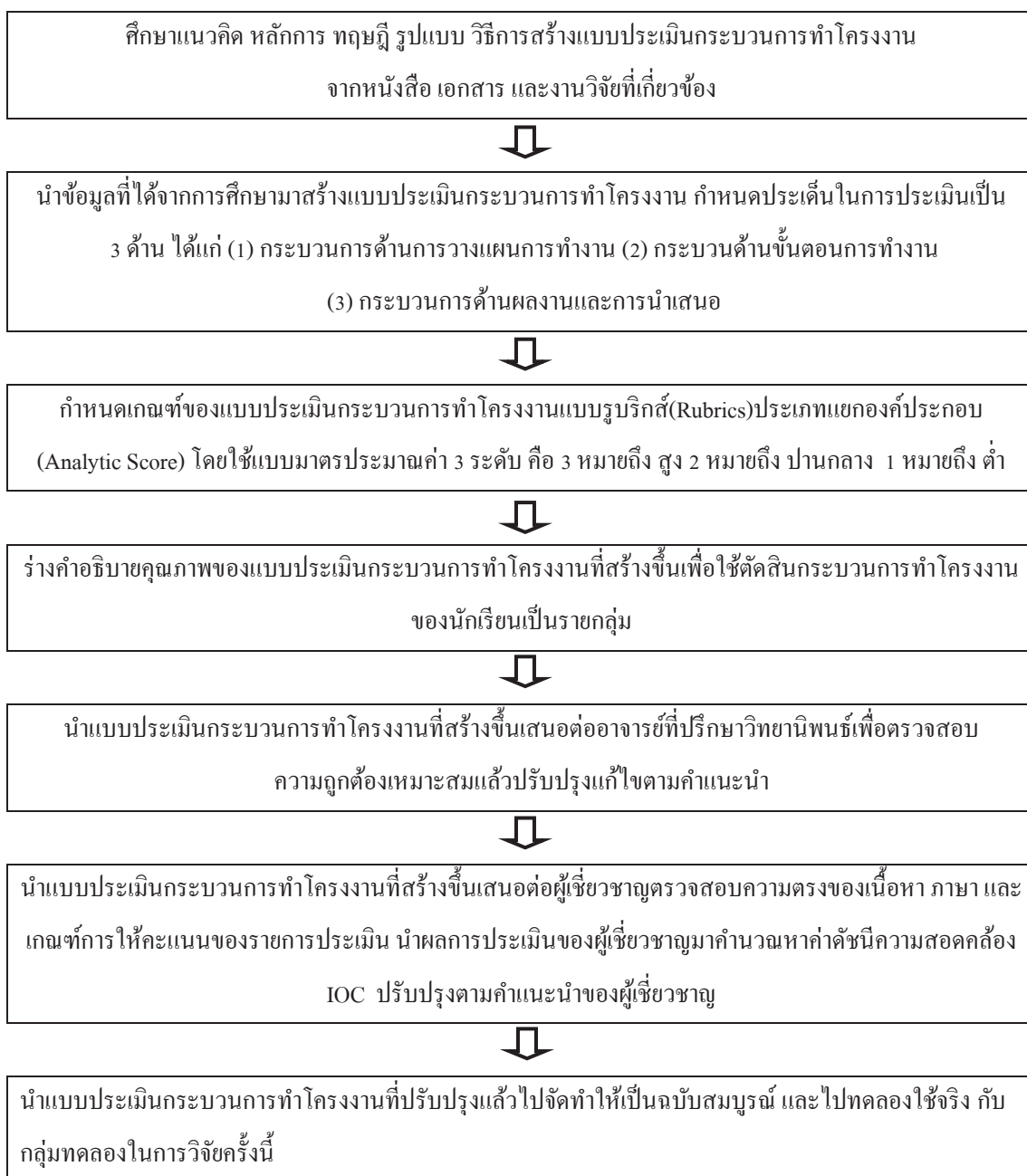
2.4 ร่างคำอธิบายคุณภาพของแบบประเมินความสามารถทำโครงการที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ตัดสินกระบวนการทำโครงการของนักเรียนเป็นรายกลุ่มหลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ เสร็จสิ้นลง

2.5 นำแบบประเมินความสามารถทำโครงการที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เรื่องความชัดเจนของระดับคะแนนค่าเฉลี่ย

2.6 นำแบบประเมินความสามารถทำโครงการที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 1 คน ด้านการจัดการเรียนรู้ 1 คน และด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ภาษา และเกณฑ์การให้คะแนนของรายการประเมิน แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งค่าที่คำนวณได้ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ได้ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00

2.7 นำแบบประเมินความสามารถทำโครงการที่ปรับปรุงแล้วไปจัดทำให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองในการวิจัยครั้งนี้

โดยสรุปขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินกระบวนการทำโครงการ รายละเอียดดัง
แผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความสามารถการทำโครงการ

3. การสร้างแบบทดสอบความรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต มัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบปรนัย
จำนวน 30 ข้อ โดยแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ตัวชี้วัดที่ พ 5.1 ม.2/1 ตัวชี้วัดที่ พ 5.1 ม.2/2 และ ตัวชี้วัดที่ พ 5.1 ม.2/1 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตารางที่ 8 วิเคราะห์แบบทดสอบความรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต (ปรนัย)

ตัวชี้วัด	ความรู้ (Remembering)	ความเข้าใจ (Understanding)	การประยุกต์ (Applying)	การวิเคราะห์ (Analysis)	การประเมินค่า (Evaluations)	สร้างสรรค์ (Creating)	รวม
1. ระบุวิธีการ บังคับ และแหล่งที่ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด	1	2	-	3	1	-	7
2. อธิบายวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง	-	2	-	2	3	-	7
3. ใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย	1	1	-	2	1	1	6
4. โครงการงาน	1	5	-	1	3	-	10
รวม							30

3.2 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบจำนวน 50 ข้อ และนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสุขศึกษา และพลศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีการสอน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้แบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดคะแนนในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ดังนี้

คะแนน 5 คือ ข้อสอบข้อนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์มากที่สุด

คะแนน 4 คือ ข้อสอบข้อนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์มาก

คะแนน 3 คือ ข้อสอบข้อนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์ปานกลาง

คะแนน 2 คือ ข้อสอบข้อนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์น้อย

คะแนน 1 คือ ข้อสอบข้อนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์น้อยที่สุด

แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้องเฉลี่ย (\bar{X}) ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) น้อยกว่า 1.00 ซึ่งได้ค่า (\bar{X}) =4.72, S.D.=0.43

3.4 นำแบบทดสอบไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และมีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง และผ่านการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

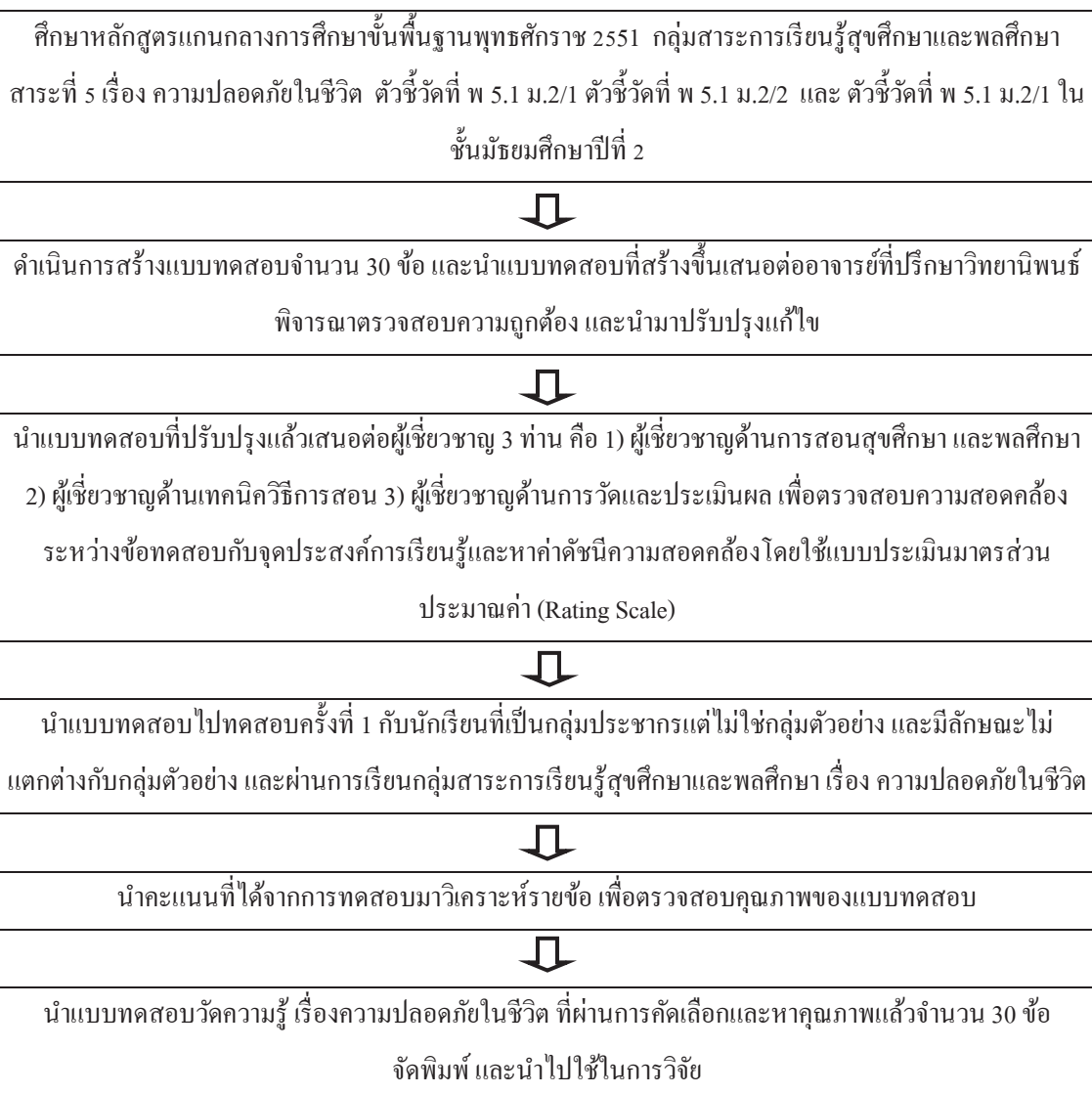
3.5 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

3.5.1 ค่าความยากง่าย (Difficulty) (p) คือ สูตรสัดส่วนระหว่างจำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อต่อจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด โดยใช้เกณฑ์ความยากง่าย ระหว่าง 0.20-0.80 โดยข้อสอบมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.22 – 0.78 ซึ่งข้อสอบที่ใช้ได้ต้องมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 (มาเรียม นิลพันธุ์, 2547 :188)

3.5.2 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (r) คือ การตรวจสอบว่าแบบทดสอบสามารถจำแนกนักเรียนเก่งและนักเรียนอ่อนได้ดีเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยข้อสอบมีอำนาจจำแนกระหว่าง 0.26 - 0.71 และนำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อสอบ โดยนำผลการทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson (KR-20) (มาเรียม นิลพันธุ์ , 2555 : 186)

3.5.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) คือ การตรวจสอบการวัดค่าความเชื่อมั่นที่สม่ำเสมอและคงที่ ค่าความเชื่อมั่นที่ได้เท่ากับ 0.90 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ดี และสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยได้ดี

3.6 นำแบบทดสอบวัดความรู้ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต ที่ผ่านการคัดเลือกและหาคุณภาพแล้วจำนวน 30 ข้อ จัดพิมพ์ และนำไปใช้ในการวิจัย สามารถสรุปขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบความรู้ได้ ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

4. แบบสอบถามความคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานใช้สอบถาม
ความคิดเห็นของนักเรียนหลังจบการทดลอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ศึกษาแนวทาง หลักการ ทฤษฎี รูปแบบวิธีการสร้างแบบสอบถามความ
คิดเห็นจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับได้แก่

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ซึ่งสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การแปลลำดับความคิดเห็นของเบสท์ (Bcst 1981: 147 อ้างอิงถึงในกาญจนา วัฒนา 2544: 99) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

5.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เมื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 1 คน ด้านการจัดการเรียนรู้ 1 คน และด้านการประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ภายหลังการให้คะแนนของรายการประเมินแล้วนำผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) ซึ่งค่านี้นับได้ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งการหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า เท่ากับ 0.96

5.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ
โครงการไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านไทรทอง อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองในการวิจัยครั้งนี้
สรุปขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ
โครงการ รายละเอียดดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ
การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลองด้วยตนเอง ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆดังนี้

1.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบโครงการ

1.1.2 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

1.1.3 แบบประเมินกระบวนการทำโครงการ

1.1.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมโครงการ

1.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและอธิบายวิธีการเรียนรู้แบบโครงการ

บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมแก่นักเรียนกลุ่มทดลอง

1.3 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

2.ขั้นทดลอง การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 รวม 15 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยสอนนักเรียนกลุ่มทดลองด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 3 แผน สังเกตพฤติกรรมกระบวนการในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และประเมินกระบวนการทำโครงการของนักเรียนเป็นรายกลุ่ม

3.ขั้นหลังการทดลอง หลังจัดการเรียนรู้ครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 1 แผน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ทดสอบหลังเรียน(Post-test)โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

3.2 ประเมินกระบวนการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.3 นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบโครงการ ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้แบบประเมินมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดคะแนนในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญเป็น 5, 4 , 3 , 2 และ

1 โดยหาค่าความยากง่าย(P) และค่าอำนาจจำแนก(r) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร KR-20

1.3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินกระบวนการทำโครงการงานของนักเรียน ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ

1.4 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการงาน ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ก่อนและหลังเรียน โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X})ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)และทดสอบค่าที (t-test)แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการทำโครงการงานของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X})ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X})ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 9 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1.เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงการงาน	ทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต	แบบทดสอบวัดผล การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent)

ตารางที่ 9 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
2.เพื่อศึกษากระบวนการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ประเมินกระบวนการในการทำโครงการของนักเรียนเป็นรายกลุ่ม	แบบประเมินความสามารถในการทำโครงการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)และนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย
3.เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ	สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ	แบบสอบถามความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)และนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความคิดเห็นของเบสท์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง(Experimental Research)แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง(The One Group Pretest-Posttest Design)วัตถุประสงค์ของการวิจัยมี ดังนี้(1) ศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) ศึกษาความสามารถทำโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้สาระสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องความปลอดภัยในชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 แผน 15 ชั่วโมง (2) แบบประเมินความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียน (3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบปรนัย 20 ข้อ ได้มาจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (4)แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานแบบปรนัย 10 ข้อ ได้มาจากการวิเคราะห์ กระบวนการทำโครงงาน 5)แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คนแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไทรทอง อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 32 คน เริ่มจากทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล ประเมินความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียนเป็นรายกลุ่ม ทดสอบหลังเรียนและสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถในการทำโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนมีรายละเอียด มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ปรากฏผลดังตารางที่ 10 การวิเคราะห์ข้อมูลนี้เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 คือผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงการสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ จากการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ได้ผลดังรายละเอียด ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	32	20	12.03	1.51	-19.36	.000
หลังเรียน	32	20	15.31	1.38		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 14 พบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ($\bar{X}=15.31$, S.D.=1.38) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ($\bar{X}=12.03$, S.D.=1.51) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถในการทำโครงการ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การศึกษาความสามารถในการทำโครงการ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการทำโครงการ ประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 ความสามารถในการทำโครงการเรื่องความปลอดภัยในชีวิต

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสามารถ	ลำดับ ที่
ด้านที่ 1 ความสามารถด้านการวางแผนการทำงาน				(3)
1.1 การกำหนดเรื่องที่ศึกษา	2.50	0.58	สูง	
1.2 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน	2.50	0.58	สูง	
1.3 การวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงาน	2.00	0.00	ปานกลาง	
1.4 การกำหนดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการสืบค้น	2.50	0.58	สูง	
1.5 การแบ่งภาระหน้าที่ให้สมาชิก	2.50	0.58	สูง	
รวมเฉลี่ย	2.40	0.22	ปานกลาง	
ด้านที่ 2 ความสามารถด้านกระบวนการทำงาน				(1)
2.1 การกำหนดวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน	2.25	0.50	ปานกลาง	
2.2 การปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด	2.75	0.50	สูง	
2.3 การใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงาน	2.25	0.96	ปานกลาง	
2.4 ข้อมูล/ข้อเท็จจริงประกอบการทำโครงการ	2.00	0.00	ปานกลาง	
2.5 การบันทึกข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล	2.75	0.50	สูง	
2.6 การสรุปและเรียบเรียงข้อมูล	2.75	0.50	สูง	
2.7 การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	2.75	0.50	สูง	
2.8 การแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายของสมาชิก	2.25	0.50	ปานกลาง	
2.9 ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน	2.50	0.58	สูง	
2.10 ทำงานเสร็จตรงเวลา	2.50	0.58	สูง	
รวมเฉลี่ย	2.47	0.29	ปานกลาง	
ด้านที่ 3 ความสามารถด้านผลงานและการนำเสนอ				
3.1การจัดทำรูปเล่มรายงาน	2.50	0.58	สูง	
3.2ข้อมูลที่นำมาจัดแสดงผลงาน	2.25	0.50	ปานกลาง	
3.3ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน	2.75	0.50	สูง	
3.4ความพร้อมในการนำเสนอโครงการ	2.50	0.58	สูง	
3.5การตอบข้อซักถามในการนำเสนอผลงาน	2.25	0.50	ปานกลาง	
รวมเฉลี่ย	2.45	0.21	ปานกลาง	
รวมเฉลี่ย 3 ด้าน	2.44	0.04	ปานกลาง	

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคะแนนประเมินความสามารถในการทำโครงการเรื่องความปลอดภัยในชีวิตตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=2.44$, S.D.=0.04) ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ในข้อ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถด้านกระบวนการทำงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=2.47$, S.D.=0.29) รองลงมาคือ ความสามารถด้านผลงานและการนำเสนอ ($\bar{X}=2.45$, S.D.=0.21) และ ความสามารถด้านการวางแผนการทำงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=2.40$, S.D.=0.22) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 การวางแผนการทำงาน ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) การกำหนดเรื่องที่ศึกษา, การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน, การกำหนดวัตถุประสงค์และเครื่องมือในการสืบค้น และการแบ่งภาระหน้าที่ให้สมาชิก ($\bar{X}=2.50$, S.D.=0.58) อยู่ในระดับสูง (2) การวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=2.00$, S.D.=0.00) อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 2 กระบวนการทำงาน ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ (1) การปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด, การบันทึกข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล, การสรุปและเรียบเรียงข้อมูล, การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า, ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน และทำงานเสร็จตรงเวลา ($\bar{X}=2.50$, S.D.=0.58) อยู่ในระดับสูง (2) การใช้วัตถุประสงค์/เครื่องมือในการทำงาน ($\bar{X}=2.25$, S.D.=0.96) อยู่ในระดับปานกลาง (3) การแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายของสมาชิก ($\bar{X}=2.25$, S.D.=0.50) อยู่ในระดับปานกลาง (4) ข้อมูล/ข้อเท็จจริงประกอบการทำโครงการ ($\bar{X}=2.00$, S.D.=0.00) อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 3 ผลงานและการนำเสนอ ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ (1) การจัดทำรูปเล่มรายงาน และความพร้อมในการนำเสนอโครงการ ($\bar{X}=2.50$, S.D.=0.58) อยู่ในระดับสูง (2) ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน ($\bar{X}=2.75$, S.D.=0.50) อยู่ในระดับสูง (3) ข้อมูลที่นำมาจัดแสดงผลงาน และการตอบข้อซักถามในการนำเสนอผลงาน ($\bar{X}=2.25$, S.D.=0.50) อยู่ในระดับปานกลาง

จากการวิเคราะห์การศึกษากระบวนการทำโครงการเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มได้กำหนดชื่อเรื่องโครงการ ดังต่อไปนี้ กลุ่มที่ 1 เรื่อง คาเฟอีนในเครื่องดื่ม กลุ่มที่ 2 เรื่อง โทษของแอลกอฮอล์ กลุ่มที่ 3 เรื่อง แอลกอฮอล์กับครอบครัวในชุมชน กลุ่มที่ 4 เรื่อง ผู้บำบัดสารเสพติดที่บ้านท่าพู่ ในการประเมินจะพิจารณาความสามารถของผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ด้านหลักคือ 1) การวางแผน

การทำงาน 1)กระบวนการทำงาน 3)ผลงานและการนำเสนอ โดยแบบประเมินกระบวนการในการ
ทำโครงการ มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่าเป็น3ระดับ คือ 3 หมายถึงดี 2
หมายถึง ปานกลาง 1 หมายถึง ปรับปรุง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ
โครงการ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

ผลการวิเคราะห์ผลการศึกษาคำคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการ
จัดการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต แบ่งเป็น 2 ตอน ดังตารางที่ 12

ตารางที่12 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
เรื่องความปลอดภัยในชีวิต

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ	(\bar{X})	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1.ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
1.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการน่าสนใจทำให้นักเรียน อยากเข้าร่วมกิจกรรม	4.53	0.62	มากที่สุด	(2)
1.2 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้บรรยากาศใน การเรียนรู้สนุกสนานเป็นกันเองระหว่างเพื่อนในห้องเรียน	4.56	0.62	มากที่สุด	(1)
1.3 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนมีอิสระ ในการเรียนรู้	4.44	0.62	มากที่สุด	(3)
1.4 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข	4.25	0.84	มากที่สุด	(4)
1.5 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนกล้า แลกเปลี่ยนความรู้/ความคิดเห็นกับเพื่อน	4.16	0.85	มาก	(5)
รวมเฉลี่ย	4.39	0.18	มากที่สุด	1

ตารางที่12 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
เรื่องความปลอดภัยในชีวิต(ต่อ)

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
2.ด้านการจัดการเรียนรู้				
2.1 การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม	4.34	0.79	มากที่สุด	(2)
2.2 การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบคำถามและกล้าแสดงความคิดเห็น	4.00	0.98	มาก	(5)
2.3 การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ	4.03	1.10	มาก	(4)
2.4 การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองไม่ถนัดไปพร้อมกับการเรียนเนื้อหาสาระ	4.06	0.98	มาก	(3)
2.5 นักเรียนต้องการให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงงานอีกในเนื้อหาสาระอื่นๆ	4.47	0.62	มากที่สุด	(1)
รวมเฉลี่ย	4.18	0.21	มาก	3
3.ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้				
3.1 การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.75	0.57	มากที่สุด	(1)
3.2 การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน	4.16	0.72	มาก	(5)
3.3 การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น	4.28	0.63	มากที่สุด	(3)
3.4 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ	4.40	0.67	มากที่สุด	(2)
3.5 การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจน	4.21	1.00	มากที่สุด	(4)
รวมเฉลี่ย	4.36	0.24	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย3 ด้าน	4.31	0.11	มากที่สุด	

จากตารางที่ 12 พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.39$, S.D.= 0.18) อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.24) อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.21) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 บรรยากาศการเรียนรู้ความคิดเห็นของนักเรียนลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ (1) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้บรรยากาศในการเรียนรู้สนุกสนานเป็นกันเองระหว่างเพื่อนในห้องเรียน ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.62) อยู่ในระดับมากที่สุด (2) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการน่าสนใจทำให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.62) อยู่ในระดับมากที่สุด (3) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.62) อยู่ในระดับมากที่สุด (4) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.84) อยู่ในระดับมากที่สุด และ (5) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนกล้าแลกเปลี่ยนความรู้/ความคิดเห็นกับเพื่อน ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.85) อยู่ในระดับมาก

ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ความคิดเห็นของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ (1) นักเรียนต้องการให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการอื่นในเนื้อหาสาระอื่นๆ ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.62) อยู่ในระดับมากที่สุด (2) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.79) อยู่ในระดับมากที่สุด (3) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองไม่ถนัดไปพร้อมกับการเรียนเนื้อหาสาระ ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.98) อยู่ในระดับมาก (4) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=1.10) อยู่ในระดับมาก และ (5) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบคำถามและกล้าแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.98) อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ (1) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=4.75$, S.D.=0.57) อยู่ในระดับมากที่สุด (2)

นักเรียนมีความรู้สึกว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.67)อยู่ในระดับมากที่สุด (3)การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.63)อยู่ในระดับมากที่สุด (4) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจน($\bar{X}=4.21$, S.D.=1.00)อยู่ในระดับมากที่สุด และ(5)การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.72)อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัย

จากการประมวลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นคำถามปลายเปิดที่นักเรียนได้เขียนข้อเสนอแนะมีนักเรียนเสนอความคิดเห็นจำนวน 6 คน จากทั้งหมด 32 คน ดังนี้

- 1.ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงานต่อไป เพราะทำให้นักเรียนเกิดความสามัคคี
- 2.ควรขยายระยะเวลาในการทำโครงงาน เพื่อให้นักเรียนมีเวลาในการทำความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาและการทำชิ้นงาน
- 3.ควรจัดเวลาในการนำเสนอและการแสดงผลงานให้กลุ่มอื่นได้ศึกษาที่เพียงพอ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างครอบคลุม
- 4.กิจกรรมเรียนรู้ดีทำให้นักเรียนรู้สึกรักและเข้าใจการทำโครงงานมากขึ้น
- 5.รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงานดีมากทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในความปลอดภัยในชีวิตมากขึ้น
- 6.ปรับจำนวนสมาชิกกลุ่มให้น้อยลงเพื่อการทำงาน of นักเรียนบางคนจะได้มีบทบาทมากกว่าเดิม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง(Experimental Research) แบบแผนการวิจัยทดลอง แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลัง(One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ ศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) ศึกษาความสามารถในการทำโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2/2557 โรงเรียนการศึกษานานาชาติ ในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาการศึกษาจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มเครือข่ายจรเข้เผือก จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 82 คน ได้แก่โรงเรียนบ้านไทรทอง จำนวน 32 คน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง จำนวน 22 คน และโรงเรียนวัดจรเข้เผือก จำนวน 28 คน กลุ่มเครือข่ายพ่อบุญด้านฯ จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนบ้านหนองไผ่ จำนวน 25 คน กลุ่มเครือข่ายกลอนโค จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนบ้านยางเกาะ จำนวน 27 คน นักเรียนทั้ง 4 กลุ่มโรงเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกันมีพื้นฐานความรู้ไม่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งมาจากโรงเรียนบ้านไทรทอง มีนักเรียนจำนวน 32 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้สาระสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 แผน 15 ชั่วโมง (2) แบบประเมินความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียน (3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ความ

ปลอดภัยในชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบทดสอบปรนัยวัดความรู้ความเข้าใจ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต มีตัวเลือก 4 ตัวเลือก กำหนดการให้ค่าคะแนน โดยตอบ ถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ รวม 20 คะแนนได้มาจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลการวิจัยดังนี้

(1) ผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานแตกต่างกัน โดยผลการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ($\bar{X}=15.31$, S.D.=1.38) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ($\bar{X}=12.03$, S.D.=1.51) เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่า (t-test) พบว่าผลการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) ความสามารถในการทำโครงงาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าความสามารถในการทำโครงงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ (1) ความสามารถด้านการวางแผนการทำงาน ($\bar{X}=2.40$, S.D.=0.22) (2) ความสามารถด้านกระบวนการทำงาน ($\bar{X}=2.47$, S.D.=0.29) (3) ความสามารถด้านผลงานและการนำเสนอ ($\bar{X}=2.45$, S.D.=0.21) รวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.44$, S.D.=0.04)

(3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการทำโครงงาน พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการทำโครงงาน โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ (1) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.39$, S.D.= 0.18) (2) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.24) (3) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.21) ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.11)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ พบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนผลการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ ที่นักเรียนต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้รับข้อมูลอย่างถูกต้องชัดเจนที่สุด การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงของนักเรียนเป็นแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติโครงการของนักเรียน จึงถือได้ว่าเป็นการประเมินตามสภาพจริง เป็นวิธีการค้นหาความสามารถและความก้าวหน้าในการ เรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน การที่นักเรียนได้ออกสำรวจข้อมูลในการทำโครงการ ไม่ว่าจะเป็นการออกไปตามชุมชน สถานที่บำบัดรักษาผู้ป่วยที่ติดสารเสพติดที่อยู่ใกล้บ้าน การออกสำรวจและสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้รู้ รวมถึงสถานที่บริการทางสุขภาพ ทางอินเทอร์เน็ต และการได้รับความรู้จากครูผู้สอนนั้นจึงทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริง เมื่อนักเรียนสงสัยสิ่งใดและอยากได้คำตอบสิ่งนั้นก็ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการรวบรวมองค์ความรู้เพื่อให้ได้คำตอบที่ตนเองต้องการเพื่อนำไปสู่ผลงาน และความรู้ที่ยั่งยืนแก่ตัวของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ สุเทพ อ่วมเจริญ (2557: 950) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist Methods : CLM) มีพื้นฐานแนวคิดที่ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด ก็ต่อเมื่อ ได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะให้โอกาสผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้จากความรู้ที่มาก่อน เพื่อพัฒนาไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ และความเข้าใจจากประสบการณ์จริง การเรียนรู้จากวิธีการนี้ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้สำรวจถึงความเป็นไปได้ คิดวิธีแก้ปัญหา ทดสอบแนวคิดใหม่ๆ การร่วมมือกับผู้อื่น การคิดทบทวนปัญหา และท้ายที่สุดคือเสนอวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดที่ตนเองคิดค้นขึ้น การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เชื่อว่าความรู้นั้นเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละคนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ดวงพร แก่นพะเนา (2552:98) ผลการเรียนรู้ด้วยโครงการ เรื่อง โรคและการป้องกัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน ผลงานนักเรียนและแบบทดสอบย่อย จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงการ เรื่องโรคและการป้องกัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยดี

ขึ้น แผนการจัดการเรียนรู้โดยกิจกรรมโครงการ เรื่อง โรคและการป้องกันกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ อภิธรรม (2549 : 40) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนโดยใช้โครงการพอสรุปได้คำจำกัดความการสอนได้เป็น 2 นัยคือ ความหมายตามนัยแรก: เป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงปฏิรูปที่บ่งชี้ถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการสะท้อนผลการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยหรือคำถามที่ผู้เรียนอยากรู้และสามารถกำหนดเป็นประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนขยายประสบการณ์โดยใช้การเรียนรู้สู่โครงการด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์หรือการทำวิจัยเล็กๆได้ด้วยตนเอง ความหมายตามนัยที่สอง: เป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงปฏิรูปที่บ่งชี้ถึงกระบวนการสอนของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ที่สนองความสนใจของผู้เรียนรายบุคคลเป็นกลุ่มหรือทั้งชั้นเรียน โดยมุ่งที่จะจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดในเรื่องหรือประเด็นที่สงสัยที่เป็นความสนใจของผู้เรียน โดยครูได้นำข้อมูลพื้นฐานจากข้อสงสัยของผู้เรียนเหล่านั้นมาถ่วงน้ำหนักเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้โดยจัดทำโครงการได้ซึ่งครูจะวางแผนการเรียนรู้ไว้ก่อนแล้วล่วงหน้า และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่เชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่อย่างมีระบบ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาและลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน สอดคล้องกับแนวคิดของ วรรณวิไล หงส์ทอง (2551: 99)กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโครงการ มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ทักษะที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้ ในการตอบสนองข้อสงสัยหรือความอยากรู้ของตนเอง สอดคล้องกับ ศิรินาถ บัวคลี่ (2549 : 41)กล่าวไว้ว่า โครงการเป็นการศึกษาที่เป็นการเชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่โดยที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรื่องที่ศึกษาที่อยู่ในสาระการเรียนรู้หรือนอกเหนือจากสาระการเรียนรู้ ในบทเรียนมากำหนดเป็นหัวข้อโครงการสามารถศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มได้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอนอย่างลุ่มลึกด้วยการใช้วิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย นำสิ่งที่ค้นพบไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.จากผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการทำโครงการ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระดับคะแนนโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกเป็นรายด้าน เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (1)ความสามารถด้านกระบวนการทำงาน (2)ความสามารถด้านผลงานและการนำเสนอ (3)ความสามารถด้านการวางแผนการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกระบวนการทำงาน โดยศึกษาขั้นตอนของการทำโครงการด้วยตนเอง นักเรียนจึงได้ร่วมมือกันปฏิบัติ และค้นพบด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชาตรี เกิดธรรม(2547:5)พิมพันธ์ เดชะคุปต์(2551:27)สุชาติ วงษ์สุวรรณ(2542:6)และ

กรมวิชาการ(2550:5)ที่ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิด และลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน การลงมือปฏิบัติได้ตรวจสอบผลงาน เพื่อปรับปรุงงานหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ (Rogers 1994,อ้างใน วัฒนา มัคคสมัน 2553:36)ที่กล่าวว่า เด็กจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองขึ้นมาได้เอง จนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เมื่อเด็กรู้จักตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวิธีการเรียนเอง สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา(2552:67)ที่กล่าวว่า การเรียนแบบ โครงงาน ไม่ใช่การศึกษา ค้นคว้า จัดทำรายงานเพียงอย่าง เดียว ต้องมีการสรุปผลอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา สรรค์สวัสดิ์(2550:84)ที่ ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการทำโครงงาน เรื่องการดำรงชีวิตและครอบครัวในภาพรวม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในการสรุปผลการศึกษานักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำสุด อาจเป็นเพราะศักยภาพของการคิด การสรุปเรียบเรียงข้อมูลและความรับผิดชอบ ในการส่งงานรายบุคคลไม่เท่ากัน ทำให้ผลงานกลุ่มไม่สมบูรณ์ เนื่องจากกระบวนการทำงานกลุ่ม ต้องชะงักงัน เพราะสมาชิกในกลุ่มส่งข้อมูลล่าช้า สอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์(Rogers 1994, อ้างใน วัฒนา มัคคสมัน (2553:36)ที่กล่าวว่า เด็กจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองขึ้นมาได้เอง จนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เมื่อเด็กรู้จักตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง ครูควรเปิดโอกาสให้ เด็กได้เลือกวิธีการเรียนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ ปึ้งผลพูล (2555:126) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล เบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จากการสังเกต ความสามารถในการทำโครงงานคณิตศาสตร์ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความสามารถค่อนข้าง สูงซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความตั้งใจและความพยายามในการทำโครงงาน เห็นคุณค่าและ ความสำคัญของการทำโครงงานส่งผลให้ผลงานที่ออกมามีคุณภาพ

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการทำโครงงาน พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการทำโครงงาน โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ใน ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงานทำให้นักเรียนได้คิดค้นหาแนวทางในการเรียนรู้ที่หลากหลาย จากการระดมความคิดร่วมกับเพื่อนเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีประกอบกับได้ใช้เทคโนโลยีในการ สืบค้นข้อมูล มีอิสระในการคิด กระตุ้นการใช้จินตนาการในการหาวิธีการแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ นักเรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้เป็นกันเอง นักเรียน ได้มี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการทำงานกลุ่ม ฝึกการแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผลและรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดเป็นทักษะกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ได้จริงใน

ชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังสามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาอื่นๆ ได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล เดชคุ้ม(2551)ที่มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจ สนุกกับการแก้ปัญหา มีทักษะการจัดการ รู้สึกภาคภูมิใจเห็นประโยชน์และคุณค่าของการเรียน เกิดการพัฒนาการคิดระดับสูง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และนับถือตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับ รักรุ่ง พัฒนาสันต์พร (2548:163)ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนโครงการภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบโครงการอยู่ในระดับมาก ผลดังกล่าวเป็นเพราะผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเรียนรู้ปฏิบัติตามกระบวนการของการทำโครงการด้วยตนเอง นักเรียนได้ฝึกการวางแผนแบ่งหน้าที่กันทำ ร่วมมือกันปฏิบัติงาน ตัดสินใจแก้ปัญหาาร่วมกัน ได้ฝึกกระบวนการคิด การวางแผนทำกิจกรรม วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ทุกขั้นตอนเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมได้ฝึกคิดวิเคราะห์ การวางแผนปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและที่สำคัญนักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสามารถ ตามความถนัด และความสนใจของตนเอง รวมถึงการได้ออกสำรวจและไปในแหล่งต่างๆที่สะท้อนกับเรื่องใกล้ตัวของนักเรียนทำให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น และเป็นที่น่าสนใจของนักเรียนมากกว่าการเรียนโดยๆทั่วไป ที่ผู้สอนมักจะใช้การอ่านบทเรียนที่อยู่ในลักษณะของกระดาษเป็นหลัก ที่ขาดมิติของการเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจมากขึ้น นอกจากนั้นการเรียนแบบโครงการสามารถทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ร่วมมือกันการเรียน การปฏิบัติงานที่เป็นกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมน ชัชวาลกิจกุล (2555:78)ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยภาพรวม เห็นด้วยมาก นักเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมเห็นด้วยมากที่สุดในด้านความคิดเห็นต่อบรรยากาศในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาในครั้งต่อไป จึงนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปทดลองใช้กับเนื้อหาสาระในวิชาอื่นๆ เพื่อพัฒนาผลการเรียนการ เรียน และทักษะกระบวนการคิดของนักเรียน

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนด้านความสามารถในการทำโครงงานหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ดังนั้นครูควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยโครงงานไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาให้สูงขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงานในระดับเห็นด้วยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าควรจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีอิสระในการเรียนรู้และได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับวิธีการจัดการเรียนแบบอื่นๆ เช่น การใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หรือการเรียนรู้โดยร่วมมือกัน

2. ควรมีการวิจัย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ในรายวิชาพลศึกษา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2551):**หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช**

2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กรมวิชาการ. ก (2545) . **แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กรมวิชาการ. ข (2534) . **คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

กาญจนา คุณารักษ์.(2540) . **หลักสูตรและการพัฒนา.** นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกียรติศักดิ์ ชื่นเมือง.(2550). “ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน โลหะแผ่นด้วยวิธีการสอนแบบโครงการ เรื่องการทำที่ตัดกระดาษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี”วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จันทนา สอนทองแดง.(2550). “ ผลการสอนโดยการใช้การเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

จุไรรัตน์ ปิงพูลผล. (2555). “การพัฒนาผลการเรียนรู้และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบโครงการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชวนพิศ จิตธรรมมา. (2551). “ ผลการเรียนรู้ เรื่อง ชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MATและรูปแบบการจัดจัดการเรียนรู้แบบโครงการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณรงค์ ท่วมไชสง.(2552). “ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องการป้องกันอันตรายจากสิ่งเสพติด” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คอกอ้อ ไชยเชษฐ์.(2553). “ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ4 MAT เรื่องความปลอดภัยในชีวิตจากสารเสพติดกลุ่ม สารระสูศึกษาและพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2”วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ.(2548). “ การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นภดล ยิ่งยงสกุล.เทคนิควิธีการสอน. เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2556. เข้าถึงได้จาก

<http://sornordon.wordpress.com>

นริศรา โกเสนตอ.(2553). “ การใช้โครงงานคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสถิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่คำ(ประชานุเคราะห์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย)” วิทยานิพนธ์สาขาวิชาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นหทัย นันทวิสุทธิ.(2552). “ การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิเศรษฐศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สำหรับนักเรียน ปวช. 2 ทวิภาคี วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม” วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษา สังกศศึกษาภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เบลลันกา เจมส์ และแบรนต์ รอน.(2554). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21.** แปลโดย วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิปกรุงเทพฯ : โอเพ่นเวิลด์ส.

เพียงจันทร์ ผุดผือก.(2550).“ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมโครงงานแบบบูรณาการ สำหรับครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระยศ ยาวรัถ.(2549). “ การพัฒนาทักษะกระบวนการโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ
โครงการ เรื่องการตัดเย็บผ้าสบงชั้นที่ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3”วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พาริดา มาสามัด.(2553).“ ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานตามแนวคิด
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภัทราวดีมัธยมศึกษา หัวหิน. (2553). “โรงเรียนภัทราวดีมัธยมศึกษา หัวหิน. ประจวบคีรีขันธ์ :
โรงเรียน ภัทราวดีมัธยมศึกษา หัวหิน.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.(2551) “โครงการพัฒนาการเรียนการ
สอนโดยผ่านโครงการ(Project Based Learning)” เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่. เข้าถึงเมื่อ 18 ตุลาคม 2555. เข้าถึงได้จาก
http://khonkaen.mcu.ac.th/BO/Files/news/File947/project_based_report.pdf

มาเรียม นิลพันธุ์. (2553).วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร นครปฐม.

ยุทธ ไกยวรรณ.(2544). “เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาโครงการระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ(ว.พ.)จำกัด.

รุ่งนภา สรรค์สวาสดี. (2550). “ การพัฒนาความสามารถในการทำโครง เรื่องดำรงชีวิตและ
ครอบครัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โรงเรียนเตรียมทหาร.การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน.นครนายก.เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 กันยายน
2556. เข้าถึงได้จาก http://www.afaps.ac.th/~edbsci/pdf/km/pys3_pbl.pdf

โรงเรียนบ้านไทรทอง. (2555).หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านไทรทอง พุทธศักราช 2555.
กาญจนบุรี : โรงเรียนบ้านไทรทอง.

ศรัญญา มณีไตรรัตน์เลิศ.(2553). “ การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องโจทย์ปัญหาการบวกและการลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิรินาถ บัวคดี.(2549).“ การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดการประสบการณ์แบบโครงงาน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ(ว.พ.). (2554).ชุดกิจกรรมพัฒนาการคิดสุขศึกษาและพลศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ(ว.พ.)จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.“บทที่ 8 การพัฒนาสังคม.เข้าถึงเมื่อวันที่5 กันยายน2556. เข้าถึงได้จากwww.nesdb.go.th/portals/0/news/plan/p4/m3_8.doc สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). “แนวทางการจัดการเรียนรู้”ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553) “แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้”ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). “แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร”ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). “แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต บูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้”ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. เข้าถึงเมื่อ 21 ตุลาคม 2555. เข้าถึงได้จาก http://daruni.un.ac.th/V_54/K-M_book55/004.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)** :กรุงเทพฯ.เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2555. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540).**รายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์:

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 2 .**คู่มือการประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโครงการวิทยาศาสตร์**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2556. เข้าถึงได้จาก Download SCI PRJECT 1 115 DOC documents from www.suraphin.ac.th.

สุวิทย์ เขาแก้ว.(2551). “การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการปลูกผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนแบบโครงการ” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สุธวัช เทศารินทร์.(2550). “ การพัฒนาแผนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยกิจกรรมโครงการตามสาระการเรียนรู้ เรื่องทรัพย์ในดินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2”วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวพีร์ กุลสุวรรณ.(2554) “ การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ
โครงการ ที่มีผลต่อทักษะการปฏิบัติ เรื่องการจัดตกแต่งสวนด้วยพืชสมุนไพร ตาม
แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2”วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวิจักขณ์ ชิคมกุลชัย. (2554). “การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง โครงการงานวิทยาศาสตร์
ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

สุเมธตา งามชัด.(2548). “ ผลของการสอนภาษาอังกฤษแบบโครงการที่มีความสามารถด้านการคิด
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) โรงเรียนบ้านหุบคา สังกัดพื้นที่การศึกษา
ชัยภูมิ เขต 2 ปริญญาโท ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ)
กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สิทธิญา รัสสัยการ.(2551). “ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

วราภรณ์ ตรีเกตุสฤกษ์. การเรียนรู้แบบโครงการ.เข้าถึงเมื่อ 5 กันยายน 2556. เข้าถึงได้จาก
<http://www.kmutt.ac.th/organization/ssc334/learningproject.html>

วรรณวิไล หงส์ทอง.(2551).“การพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วลีรัตน์ พุทธาศรี.(2549). “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากโปรแกรมการสอนบนเว็บ
เรื่องหลักการทำโครงการคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1ที่มีรูปแบบการ
คิดแตกต่างกัน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) สาขา
เทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วัชรินทร์ โพธิ์เงิน และคณะ. “ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.เข้าถึงเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2556. เข้าถึงได้จาก <http://www.fte.kmutnb.ac.th/km/project-based%20learning.pdf>
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2554).รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 7.นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
- วิไล เดชคุ้ม. (2551). “ การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อดุล สุรวาทกุล.(2549). “ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องปลูกผักสวนครัวโดยใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการกับแบบปกติ” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อรศรี ทรงชนศักดิ์.(2551).“การศึกษาผลงานสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 ด้วยวิธีสอนแบบโครงการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนวิมลพณิชยการ ศรีย่าน”วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อำไพ อ้อสุวรรณ.(2551). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและทักษะการจัดการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อุษา ภัคศิริ.(2556)“ บทเรียนบนเว็บ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต วิชา พ32101 สุขศึกษาและพลศึกษาโรงเรียนลำภูราเรืองวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต 2” ตรัง. เข้าถึงเมื่อ 5 กันยายน 2556. เข้าถึงได้จาก http://trangis.com/kruuza/5_1.html
- อุษณิษา ภาคยานุวัตติ.(2552). “การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ของโรงเรียนเทศบาล ๓ (วัดพุทธภูมิ) สังกัดเทศบาลนครยะลา” จังหวัดยะลา: เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2555. เข้าถึงได้จาก<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=795713>

ภาษาต่างประเทศ

Bernie Trilling and Charles Fadel. (2009). **21st Century Skills : Learning for life in our times.**

San Francisco : United States of America.

Francis, Hunkins P. (1993). **Curriculum Foundation. Principles and Issues.** 2nd ed. Columbus :

Ohio Merrill.

Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education.** 3^{ed}. New York : McGraw-Hill.

Hargerty, R.E. **An Investigation of student Activity Program in Michigan Junior High**

School. Dissertation Abstracts International. 32 (November 1971) : 2401-A.

Saylor, J.G., and Alexander, W.M.(1974).**Planning Curriculum for Schools.** 3rd ed. New York :

Holt, Rinehart and Winston.

Smith, jai. **Student Activities.** Accessed 14 February 2013. Available from

<http://ccc.comment.edu/sruserve/activities/htm>.

Taba, H.1962.**Curriculum Development : Theory and Practice.** New York : Harcourt, Brace

and World.

Tyler, Ralph.W. (1949).**Basic Principle of Curriculum and Instruction.** Chicago : The

University of Chicago.

Walter R. Borg & Meredith Damien Gall. **Research and Development.** Accessed 19 April 2013.

Available from [http:// http://www.gotoknow.org/posts/362949](http://www.gotoknow.org/posts/362949).

Watson, Fredric W. **Student Activities.** Accessed 14 February 2013. Available from

<http://ccsd.net/schools/watson/activitydir.html>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.นางพิภูล รุ่งศรีกนก

ครู อันดับ ค.ศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านไทรทอง ตำบลจรเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีการสอนแบบโครงการ

2.นายอดิศักดิ์ บุญมา

ครู อันดับ ค.ศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลด่านมะขามเตี้ย อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัด

กาญจนบุรี

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา

3.นายสุรเดช รุ่งศรีกนก

ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเรื่องความปลอดภัยในชีวิต
 - 1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)
2. แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต
 - 2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale)
 - 2.2 ค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r)
 - 2.3 ค่าความเชื่อมั่น จากสูตร KR 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน
3. แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องโครงงาน
 - 2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale)
 - 2.2 ค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r)
 - 2.3 ค่าความเชื่อมั่น จากสูตร KR 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน
4. แบบประเมินความสามารถในการทำโครงงาน
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบ โครงงาน

ตารางที่ 13 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเรื่องความ
ปลอดภัยในชีวิต

รายการพิจารณา	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลความ
	1	2	3		
1.สาระสำคัญ					
1.1ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.2ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.ตัวชี้วัด					
2.1ความสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.2มีความชัดเจนและนำไปประเมินผลได้	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.เนื้อหา					
3.1ความสอดคล้องตรงตามหลักสูตรกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.2มีความชัดเจนเข้าใจง่ายและน่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
4.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้กับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
4.2ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้กับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
4.3ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้กับการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
4.4ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลา	0	+1	+1	0.67	มีความสอดคล้อง
5.สื่อที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5.1ความสอดคล้องของสื่อกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
5.2ความสอดคล้องของสื่อกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
5.3ความสอดคล้องของสื่อเหมาะสมกับนักเรียน	0	+1	+1	0.67	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 13 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่อง
ความปลอดภัยในชีวิต(ต่อ)

รายการพิจารณา	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลความ
	1	2	3		
6.ด้านการวัดและประเมินผล					
6.1ความสอดคล้องของการวัดผลและประเมินผล กับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
6.2ความสอดคล้องของการวัดผลและประเมินผล กับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
6.3ความสอดคล้องของการวัดผลและประเมินผล กับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
ค่าเฉลี่ยรวม				0.96	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 14 ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ของแบบทดสอบ

วัดความรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต และความรู้เรื่องโครงการ

ประเด็น			ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
ตัวชี้วัด	ข้อที่	ประเภทคำถาม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/1 ระบุวิธีการ ปัจจัย และแหล่งที่ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด	1	วิเคราะห์	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	2	ความรู้	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	3	เข้าใจ	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	4	วิเคราะห์	3.66	0.57	ผ่านเกณฑ์
	5	ประเมินค่า	4.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	6	วิเคราะห์	4.33	0.57	ผ่านเกณฑ์
	7	เข้าใจ	4.33	0.57	ผ่านเกณฑ์
2. ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/2 อธิบายวิธีการ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง	8	ประเมินค่า	4.66	0.57	ผ่านเกณฑ์
	9	เข้าใจ	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	10	ประเมินค่า	4.33	0.57	ผ่านเกณฑ์
	11	เข้าใจ	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	12	วิเคราะห์	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	13	วิเคราะห์	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
3. ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/3 ใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย	14	ประเมินค่า	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	15	วิเคราะห์	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	16	ประเมินค่า	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	17	สร้างสรรค์	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	18	ความรู้	4.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	19	เข้าใจ	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	20	วิเคราะห์	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 14 ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ของแบบทดสอบวัด
ความรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิต และความรู้เรื่องโครงการ(ต่อ)

ประเด็น			ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
จุดประสงค์	ข้อที่	ประเภทคำถาม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
ความรู้ความเข้าใจเรื่องโครงการ	21	เข้าใจ	4.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	22	เข้าใจ	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	23	เข้าใจ	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	24	เข้าใจ	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	25	ประเมินค่า	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	26	ประเมินค่า	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	27	เข้าใจ	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	28	ประเมินค่า	4.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
	29	เข้าใจ	4.33	0.57	ผ่านเกณฑ์
	30	ประเมินค่า	5.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
รวม			4.72	0.43	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต และการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้					แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้				
ข้อที่	จำนวนคนที่ ตอบถูก	p	r	คุณภาพ ข้อสอบ	ข้อที่	จำนวนคนที่ ตอบถูก	p	r	คุณภาพ ข้อสอบ
1	17	0.53	0.41	ใช้ได้	26*	24	0.75	-0.04	ใช้ไม่ได้
2	23	0.72	0.44	ใช้ได้	27	18	0.56	0.54	ใช้ได้
3	17	0.53	0.41	ใช้ได้	28	24	0.75	0.44	ใช้ได้
4	23	0.72	0.44	ใช้ได้	29*	27	0.84	0.14	ใช้ไม่ได้
5	25	0.78	0.25	ใช้ได้	30	24	0.75	0.54	ใช้ได้
6*	28	0.87	-0.15	ใช้ไม่ได้	31*	28	0.87	-0.06	ใช้ไม่ได้
7	22	0.69	0.50	ใช้ได้	32	24	0.75	0.67	ใช้ได้
8	18	0.56	0.26	ใช้ได้	33	13	0.41	0.44	ใช้ได้
9	17	0.66	0.41	ใช้ได้	34	13	0.41	0.32	ใช้ได้
10	17	0.53	0.41	ใช้ได้	35	14	0.44	0.47	ใช้ได้
11	18	0.56	0.26	ใช้ได้	36	24	0.75	0.67	ใช้ได้
12*	31	0.97	0.40	ใช้ไม่ได้	37	22	0.69	0.29	ใช้ได้
13*	7	0.22	0.04	ใช้ไม่ได้	38*	15	0.47	-0.05	ใช้ไม่ได้
14	23	0.72	0.44	ใช้ได้	39	10	0.31	0.20	ใช้ได้
15*	19	0.59	0.03	ใช้ไม่ได้	40	21	0.66	0.47	ใช้ได้
16	23	0.72	0.30	ใช้ได้	41*	17	0.53	0.16	ใช้ไม่ได้
17	24	0.75	0.71	ใช้ได้	42*	5	0.16	-0.20	ใช้ไม่ได้
18	24	0.75	0.54	ใช้ได้	43*	2	0.06	-0.12	ใช้ไม่ได้
19*	25	0.78	-0.8	ใช้ไม่ได้	44	23	0.72	0.33	ใช้ได้
20	24	0.75	0.54	ใช้ได้	45	24	0.75	0.51	ใช้ได้
21	24	0.75	0.54	ใช้ได้	46*	6	0.19	0.10	ใช้ไม่ได้
22*	29	0.91	0.19	ใช้ไม่ได้	47	22	0.69	0.11	ใช้ไม่ได้
23	25	0.78	0.37	ใช้ได้	48*	24	0.75	0.43	ใช้ได้
24	23	0.72	0.30	ใช้ได้	49	7	0.22	-0.19	ใช้ไม่ได้
25	22	0.69	0.39	ใช้ได้	50	9	0.28	0.04	ใช้ไม่ได้

หมายเหตุ การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อสอบปรนัย ได้คำนวณหาข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน
 30 ข้อ ส่วนข้อสอบที่ 5,6,8,12,13,15,19,22,26,29,31,38,39,41,42,43,46,47,49 และ 50 เป็นข้อสอบไม่มีคุณภาพ
 จึงไม่นำมา คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น สรุปผลได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต และการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
V1	19.2813	47.9506	.3695	.8998
V2	19.0938	47.3780	.5114	.8971
V3	19.2813	47.9506	.3695	.8998
V4	19.0938	47.3780	.5114	.8971
V5	19.1250	47.7258	.4388	.8984
V6	19.2813	47.9506	.3695	.8998
V7	19.2813	47.9506	.3695	.8998
V8	19.2500	49.0968	.2055	.9029
V9	19.0938	47.3780	.5114	.8971
V10	19.0938	48.1522	.3851	.8993
V11	19.0625	46.5121	.6827	.8942
V12	19.0625	47.0927	.5823	.8959
V13	19.0625	47.0927	.5823	.8959
V14	19.0625	47.0927	.5823	.8959
V15	19.0313	48.5474	.3551	.8997
V16	19.0938	48.1522	.3851	.8993
V17	19.1250	48.5645	.3072	.9007
V18	19.2500	46.7742	.5475	.8963
V19	19.0625	48.1895	.3961	.8991
V20	19.0625	47.0927	.5823	.8959
V21	19.0625	47.1573	.5712	.8961
V22	19.4063	47.9264	.3802	.8995
V23	19.4063	48.1200	.3515	.9001
V24	19.3750	46.9516	.5207	.8968
V25	19.0625	47.1573	.5712	.8961
V26	19.1250	47.9194	.4082	.8989
V27	19.1563	47.2329	.5031	.8972
V28	19.0938	48.1522	.3851	.8993
V29	19.0625	46.5121	.6827	.8942
V30	19.0625	47.8669	.4504	.8982

Reliability Coefficients

N of Cases = 32.0

N of Items = 30

Alpha = .9011

ตารางที่ 16 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบความสามารถทำโครงการของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลความ
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1.กระบวนการทำโครงการด้านการวางแผนการทำงาน					
1.1 การกำหนดเรื่องที่ศึกษา	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.2 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.3 การวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.4 การกำหนดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการสืบค้น	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.5 การแบ่งภาระหน้าที่ให้สมาชิก	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.กระบวนการทำโครงการด้านกระบวนการทำงาน					
2.1 การกำหนดวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.2 การปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.3 การใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.4 ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงประกอบการทำโครงการ	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.5 การบันทึกข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.6 การสรุปและเรียบเรียงข้อมูล	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.7 การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.8 การแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายของสมาชิก	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.9 ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.10 ทำงานเสร็จตรงเวลา	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.กระบวนการทำโครงการด้านผลงานและการนำเสนอ					
3.1 การจัดทำรูปเล่มรายงาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.2 ข้อมูลที่นำมาจัดแสดงผลงาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.3 ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.4 ความพร้อมในการนำเสนอโครงการ	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.5 การตอบข้อซักถามในการนำเสนอผลงาน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
รวม				1.00	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 17 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลความ
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1.ด้านบรรยากาศการเรียนรู้						
1.1	การจัดการเรียนรู้แบบโครงการน่าสนใจทำให้นักเรียนต้องการเข้าร่วมกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.2	การจัดการเรียนรู้แบบโครงการทำให้นักเรียนบรรยากาศในการเรียนรู้สนุกสนานเป็นกันเองระหว่างเพื่อนในห้องเรียน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.3	การจัดการเรียนรู้แบบโครงการทำให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.4	การจัดการเรียนรู้แบบโครงการทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
1.5	การจัดการเรียนรู้แบบโครงการมีสื่อที่หลากหลาย ประกอบการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.ด้านการจัดการเรียนรู้						
2.1	การจัดการเรียนรู้แบบโครงการมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.2	การจัดการเรียนรู้แบบโครงการทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบคำถามและกล้าแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 21 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลความ
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
2.3	การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานทำให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.4	การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานทำให้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองถนัดไปพร้อมกับการเรียนเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
2.5	นักเรียนต้องการให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงงานอีกในเนื้อหาสาระอื่นๆ	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้						
3.1	การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.2	การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานทำให้นักเรียนกล้าแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับเพื่อน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.3	การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น	+1	0	+1	0.96	มีความสอดคล้อง
3.4	นักเรียนมีความรู้สึว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
3.5	การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	มีความสอดคล้อง
รวม					0.96	มีความสอดคล้อง

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบสมมติฐาน

T-Test (ความปลอดภัยในชีวิต)

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	PRETES	12.0313	32	1.51305	.26747
	T - POST	15.3125	32	1.37811	.24362

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	PRETEST & POST	32	.784	.000

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	PRETES T - POST	3.2813	.95830	.16941	3.6268	2.9357	19.369	31	.000

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องความปลอดภัยในชีวิต
2. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต
3. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่อง โครงงาน
4. แบบประเมินกระบวนการทำโครงงาน
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 8

เรื่อง การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง การป้องกัน และหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน

ชื่อรายวิชา สุขศึกษา	รหัส พ 22102	กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ภาคเรียนที่ 2	เวลา 15 ชั่วโมง
ผู้สอน นางประกายมาศ บุญสมปอง		โรงเรียนบ้านไทรทอง

1.มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด

- พ 5.1 ม.2/1 ระบุวิธีการ ปักจี้ และแหล่งที่ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด
- พ 5.1 ม.2/2 อธิบายวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง
- พ 5.1 ม.2/3 ใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่

อาจนำไปสู่อันตราย

2.สาระสำคัญ

2.1 ผู้ที่ติดสารเสพติดต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพในสถานบริการทั้งของรัฐ หรือเอกชนซึ่งเราควรสนับสนุนให้ผู้ติดสารเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพ เพื่อช่วยให้เราและสังคมมีความปลอดภัย และให้ผู้ติดสารเสพติดกลับมามีความสุขที่ดี

2.2 เราควรหลีกเลี่ยงพฤติกรรม และสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อภัยอันตราย เพื่อสุขภาพ และสวัสดิภาพของตนเองและผู้อื่น เพราะในแต่ละวันมีคนได้รับบาดเจ็บเสียชีวิต และผลกระทบต่าง ๆ

เป็นจำนวนมากพฤติกรรมและสถานการณ์ที่อันตรายสำหรับวัยรุ่น เช่น การแข่งรถจักรยานยนต์บนท้องถนน การทะเลาะวิวาท การมั่วสุมล้วนเป็นสิ่งที่เราต้องหลีกเลี่ยง

2.3 สถานการณ์คับขันอาจเกิดขึ้นได้อย่างที่เราคาดไม่ถึง หรือไม่อาจประเมินสถานการณ์ล่วงหน้าได้เราต้องรู้จักใช้ทักษะชีวิตป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องรู้จักเอาตัวรอด และรู้จักขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์คับขันด้วย

2.4 โครงการหมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจ ประเภทของโครงการ และขั้นตอนในการทำโครงการ ทั้ง 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การคิดหัวข้อเรื่อง 2. วางแผนในการทำโครงการ 3. ศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 4. การลงมือทำโครงการ 5. การเขียนรายงาน 6. การนำเสนอ และแสดงผลงาน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายวิธีการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด
2. เขียนแผนภาพความคิดสรุปวิธีการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด
3. เห็นประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่อง วิธีการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด
4. บอกความหมาย และแยกประเภท ของ โครงการที่ได้ถูกต้อง
5. นักเรียนปฏิบัติการทำโครงการ พร้อมทั้งรูปเล่มรายงาน และนำเสนอผลงาน

4. สาระการเรียนรู้

4.1. ความรู้

1. วิธีบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด
2. ปัจจัยและแหล่งช่วยเหลือฟื้นฟูหลังการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด
3. ความหมายของโครงการ ประเภทของโครงการ และการลำดับขั้นตอนการดำเนินโครงการ
4. กระบวนการป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง
5. ความหมายและอันตรายของสถานการณ์คับขัน
6. แนวปฏิบัติการป้องกันและหลีกเลี่ยงเมื่ออยู่ในสถานการณ์คับขัน

4.2. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

1. การให้เหตุผล การปฏิบัติ การสรุปความรู้ การประยุกต์ใช้

2. นักเรียนปฏิบัติการทำโครงการ

4.3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

4.4. สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

ข้อ 2. ความสามารถในการคิด

ข้อ 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

ข้อ 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

5.1 แบบทดสอบก่อน / หลังเรียน

5.2 แบบประเมินผลงานของนักเรียน

5.3 แบบประเมินสมรรถนะ

5.4 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5.5 ใบงาน

ใบงานที่ 1 เรื่อง แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

ใบงานที่ 2 เรื่อง ประเภทของโครงการ

ใบงานที่ 3 เรื่อง แผนผังความคิดขั้นตอนการทำโครงการ

ใบงานที่ 4 เรื่อง ช่วยเหลือฟื้นฟู

ใบงานที่ 5 เรื่อง วิเคราะห์ข่าว

ใบงานที่ 6 เรื่อง การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง

ใบงานที่ 7 เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยง และการเข้าแหล่งอบายมุข

ใบงานที่ 8 เรื่อง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เสี่ยง

ใบงานที่ 9 เรื่อง ประเมินพฤติกรรมเสี่ยง

ใบงานที่ 10 เรื่อง การป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน

ใบงานที่ 11 เรื่อง บทบาทสมมติการใช้ทักษะชีวิตเมื่อเจอสถานการณ์คับขันที่

นำไปสู่อันตราย

ใบงานที่ 12 เรื่อง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์คับขัน

รูปเล่มรายงาน โครงการ และชิ้นงานที่นำเสนอโครงการ

6. การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ใบบางที่ 1 และ 2 เรื่อง แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการและประเภทของโครงการ

ระดับคะแนน			
ดีมาก(4)	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
นำเสนอข้อมูลโดยการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์เป็นภาพรวมและเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ	นำเสนอข้อมูลโดยการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์บางด้าน มีการเชื่อมโยงแต่ไม่เป็นระบบ	นำเสนอข้อมูลโดยการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์แต่ขาดการเชื่อมโยงให้เป็นระบบ	นำเสนอข้อมูลเฉพาะสิ่งที่พบเห็นและมีอยู่ในเนื้อหา

เกณฑ์การประเมินแผนผังความคิด ใบบางที่ 3 เรื่อง แผนผังความคิดขั้นตอนการทำโครงการ

ระดับคะแนน			
ดีมาก(4)	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
นำเสนอข้อมูลโดยการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์เป็นภาพรวมและเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ	นำเสนอข้อมูลโดยการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์บางด้าน มีการเชื่อมโยงแต่ไม่เป็นระบบ	นำเสนอข้อมูลโดยการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์แต่ขาดการเชื่อมโยงให้เป็นระบบ	นำเสนอข้อมูลเฉพาะสิ่งที่พบเห็นและมีอยู่ในเนื้อหา

ระดับคะแนน

คะแนน	4	ดีมาก
คะแนน	3	ดี
คะแนน	2	พอใช้
คะแนน	1	ปรับปรุง

ใบงานที่ 4และ5 เรื่อง การช่วยเหลือเพื่อนผู้ติดสารเสพติด และวิเคราะห์ข่าว

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7 – 8 คะแนน)	1 (5 - 6 คะแนน)
เขียนอธิบายสาเหตุ การช่วยเหลือเพื่อน บังคับช่วยเหลือผู้ติด สารเสพติด และผลที่เกิดขึ้น	เขียนอธิบายสาเหตุ การช่วยเหลือเพื่อน บังคับช่วยเหลือ เพื่อนผู้ติด สารเสพติดและ ผลที่เกิดขึ้นได้ สัมพันธ์กัน มีการ เชื่อมโยงให้เห็น เป็นภาพรวม แสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์กับ ตนเอง และผู้อื่น	เขียนอธิบายสาเหตุ การช่วยเหลือเพื่อน บังคับช่วยเหลือ เพื่อนผู้ติด สารเสพติดและ ผลที่เกิดขึ้นได้ มี การจำแนกข้อมูล หรืออธิบายให้เห็น ถึงความสัมพันธ์ กับตนเองอย่าง เป็นเหตุเป็นผล	เขียนอธิบาย สาเหตุการ ช่วยเหลือเพื่อน บังคับช่วยเหลือ เพื่อนผู้ติด สารเสพติดและ ผลที่เกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับ ข้อมูล มีการ เขียนขยาย ความและ มีการ ยกตัวอย่างเพิ่ม เพื่อให้ เข้าใจง่าย	เขียนอธิบาย สาเหตุการ ช่วยเหลือเพื่อน บังคับช่วยเหลือ เพื่อนผู้ติด สารเสพติดและ ผลที่เกิดขึ้นแต่ ไม่สอดคล้อง กับข้อมูล เขียน ตามข้อมูลที่ อ่าน ไม่มีการอธิบาย เพิ่มเติม

ระดับคุณภาพ

- 4 หมายถึง ดีมาก
- 3 หมายถึง ดี
- 2 หมายถึง พอใช้
- 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

- 10 คะแนน ดีมาก
- 9 คะแนน ดี
- 7-8 คะแนน พอใช้
- 5-6 คะแนน ต้องปรับปรุง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง และใบงานที่ 7 เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยง และการเข้าแหล่งอบายมุข

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7 – 8 คะแนน)	1 (5 - 6 คะแนน)
เขียนอธิบาย สาเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง แลสถานการณ์ เสี่ยงและผลที่ เกิดขึ้น	เขียนอธิบาย สาเหตุพฤติกรรม เสี่ยงและ สถานการณ์เสี่ยง และผลที่เกิดขึ้น ได้สัมพันธ์กัน มี การเชื่อมโยงให้ เห็นเป็นภาพรวม แสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์กับ ตนเอง และผู้อื่น	เขียนอธิบาย สาเหตุพฤติกรรม เสี่ยงและ สถานการณ์เสี่ยง และ ผลที่เกิดขึ้น ได้ มี การจำแนกข้อมูล หรืออธิบายให้ เห็นถึง ความสัมพันธ์กับ ตนเองอย่างเป็น เหตุเป็นผล	เขียนอธิบายสาเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์ เสี่ยงและผลที่ เกิดขึ้น ได้ สอดคล้องกับ ข้อมูล มีการเขียน ขยายความและมี การยกตัวอย่างเพิ่ม เพื่อให้เข้าใจง่าย	เขียนอธิบาย สาเหตุพฤติกรรม เสี่ยงและ สถานการณ์เสี่ยง และ ผลที่เกิดขึ้นแต่ ไม่สอดคล้องกับ ข้อมูล เขียนตาม ข้อมูลที่อ่าน ไม่มีการอธิบาย เพิ่มเติม

ใบงานที่ 8 เรื่อง ข่าวก่เกี่ยวกับสถานการณ์เสี่ยง

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 (10 คะแนน)	3 (8-9 คะแนน)	2 (6 – 7คะแนน)	1 (1 – 5 คะแนน)
วิเคราะห์ข่าวที่ เกี่ยวกับ พฤติกรรมเสี่ยง หรือสถานการณ์ เสี่ยง	วิเคราะห์ข่าวที่ เกี่ยวกับพฤติกรรม เสี่ยงหรือ สถานการณ์เสี่ยงได้ สัมพันธ์กับหัวข้อที่ กำหนดและแตกต่าง จากที่ครูยกตัวอย่าง มีการเชื่อมโยงให้ เห็นถึง ความสัมพันธ์กับ ตนเองและผู้อื่น	วิเคราะห์ข่าว ที่เกี่ยวกับ พฤติกรรม เสี่ยงหรือ สถานการณ์ เสี่ยงได้ สัมพันธ์กับ หัวข้อที่ กำหนด และ แตกต่างจากที่ ครูยกตัวอย่าง แต่เชื่อมโยง ให้เห็นเฉพาะ ตนเอง	วิเคราะห์ข่าวที่ เกี่ยวกับพฤติกรรม เสี่ยงหรือ สถานการณ์เสี่ยง ได้สัมพันธ์กับ หัวข้อที่กำหนด ตามที่ครู ยกตัวอย่าง แต่มี การดัดแปลงให้ แตกต่าง	วิเคราะห์ข่าวที่ เกี่ยวกับ พฤติกรรมเสี่ยง หรือสถานการณ์ เสี่ยงได้สัมพันธ์ กับหัวข้อที่ กำหนด ตามที่ ครูยกตัวอย่าง

ใบงานที่ 9 เรื่อง การป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7 – 8 คะแนน)	1 (5 - 6 คะแนน)
เขียนอธิบาย สาเหตุการ ป้องกันและ หลีกเลี่ยง สถานการณ์คับ ขันและผลที่ เกิดขึ้น	เขียนอธิบาย สาเหตุพฤติกรรม เสี่ยงและ สถานการณ์เสี่ยง และผลที่เกิดขึ้น ได้สัมพันธ์กัน มี การเชื่อมโยงให้ เห็นเป็นภาพรวม แสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์กับ ตนเอง และผู้อื่น	เขียนอธิบายสาเหตุ พฤติกรรมเสี่ยงและ สถานการณ์เสี่ยงและ ผลที่เกิดขึ้นได้ มีการ จำแนกข้อมูลหรือ อธิบายให้เห็นถึง ความสัมพันธ์กับ ตนเองอย่างเป็นเหตุ เป็นผล	เขียนอธิบายสาเหตุ พฤติกรรมเสี่ยงและ สถานการณ์เสี่ยง และผลที่เกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับข้อมูล มีการเขียนขยาย ความและมีการ ยกตัวอย่างเพิ่ม เพื่อให้เข้าใจง่าย	เขียนอธิบายสาเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์ เสี่ยงและ ผลที่เกิดขึ้นแต่ ไม่สอดคล้องกับ ข้อมูล เขียนตาม ข้อมูลที่อ่าน ไม่มีการอธิบาย เพิ่มเติม

ระดับคุณภาพ

- 4 หมายถึง ดีมาก
3 หมายถึง ดี
2 หมายถึง พอใช้
1 หมายถึง ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

- 10 คะแนน ดีมาก
9 คะแนน ดี
7-8 คะแนน พอใช้
5-6 คะแนน ต้องปรับปรุง

ใบงานที่ 10

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7 – 8 คะแนน)	1 (5 – 6 คะแนน)
สรุปข่าว และ วิเคราะห์ทักษะที่ สามารถใช้แก้ไข ปัญหาสถานการณ์ ซับซ้อนจากข่าว	สรุปข่าว และ วิเคราะห์ทักษะที่ สามารถใช้แก้ไข ปัญหาสถานการณ์ ซับซ้อนจากข่าวได้ สัมพันธ์กับหัวข้อที่ กำหนดและแตกต่าง จากที่ครูยกตัวอย่าง มีการเชื่อมโยงให้ เห็นถึง ความสัมพันธ์กับ ตนเองและผู้อื่น	สรุปข่าว และ วิเคราะห์ทักษะที่ สามารถใช้แก้ไข ปัญหาสถานการณ์ ซับซ้อนจากข่าวได้ สัมพันธ์กับหัวข้อที่ กำหนด และ แตกต่างจากที่ครู ยกตัวอย่างแต่ เชื่อมโยงให้เห็น เฉพาะตนเอง	สรุปข่าว และ วิเคราะห์ทักษะที่ สามารถใช้แก้ไข ปัญหาสถานการณ์ ซับซ้อนจากข่าวได้ สัมพันธ์กับหัวข้อที่ กำหนด ตามที่ครู ยกตัวอย่าง แต่มีการ คิดแปลงให้แตกต่าง	สรุปข่าว และ วิเคราะห์ทักษะที่ สามารถใช้แก้ไข ปัญหาสถานการณ์ ซับซ้อนจากข่าวได้ สัมพันธ์กับหัวข้อที่ กำหนด ตามที่ครู ยกตัวอย่าง

ระดับคุณภาพ

- 4 หมายถึง ดีมาก
3 หมายถึง ดี
2 หมายถึง พอใช้
1 หมายถึง ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

- 10 คะแนน ดีมาก
9 คะแนน ดี
7-8 คะแนน พอใช้
5-6 คะแนน ต้องปรับปรุง

แบบประเมินกระบวนการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อโครงการ.....ชั้น.....

รายชื่อผู้จัดทำ

1. 5.
 2. 6.
 3. 7.
 4. 8.

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับคุณภาพตามรายการประเมินมีเกณฑ์ให้
 คะแนน ดังนี้

3 หมายถึง สูง 2 หมายถึง ปานกลาง 1 หมายถึง ต่ำ

รายการประเมิน	คะแนน		
	3	2	1
1.กระบวนการทำโครงการด้านการวางแผนการทำงาน			
1.1การกำหนดเรื่องที่ศึกษา			
1.2การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน			
1.3การวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงาน			
1.4การกำหนดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการสืบค้น			
1.5การแบ่งภาระหน้าที่ให้สมาชิก			
2.กระบวนการทำโครงการด้านกระบวนการทำงาน			
2.1การกำหนดวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน			
2.2การปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด			

รายการประเมิน	คะแนน		
	3	2	1
2.3การใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงาน			
2.4ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงประกอบการทำโครงการ			
2.5การบันทึกข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล			
2.6การสรุปและเรียบเรียงข้อมูล			
2.7การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า			
2.8การแสดงผลตามที่ได้รับมอบหมายของสมาชิก			
2.9ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน			
2.10ทำงานเสร็จตรงเวลา			
3.กระบวนการทำโครงการด้านผลงานและการนำเสนอ			
3.1การจัดทำรูปเล่มรายงาน			
3.2ข้อมูลที่นำมาจัดแสดงผลงาน			
3.3ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน			
3.4ความพร้อมในการนำเสนอโครงการ			
3.5การตอบข้อซักถามในการนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ค่าเฉลี่ย	2.50-3.00	สูง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	ต่ำ

เกณฑ์การให้คะแนนกระบวนการทำโครงการ

ส่วนที่ 1 กระบวนการทำโครงการด้านการวางแผนการทำงาน (15 คะแนน)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
1.1การกำหนดเรื่อง ที่ศึกษา	ระบุความเป็นมา ความสำคัญของ ปัญหาวัตถุประสงค์ ชัดเจนน่าสนใจ	ระบุความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ชัดเจน บางส่วนและไม่ น่าสนใจ	ระบุความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน และไม่น่าสนใจ
1.2การกำหนด ปัญหาและ ตั้งสมมติฐาน	ตั้งสมมติฐาน สอดคล้อง กับปัญหา และมีความสัมพันธ์ เป็นเหตุเป็นผลชัดเจน	ตั้งสมมติฐาน สอดคล้อง กับปัญหา	ตั้งสมมติฐานไม่ สอดคล้อง กับปัญหา
1.3การวิเคราะห์และ วางแผนการ ปฏิบัติงาน	การวิเคราะห์และวาง แผนการปฏิบัติงาน เรียงลำดับเป็นขั้นตอน และมีรายละเอียด ครบถ้วน	การวิเคราะห์และวาง แผนการปฏิบัติงาน เรียงลำดับเป็นขั้นตอน แต่มีรายละเอียดไม่ ครบถ้วน	การวิเคราะห์และวาง แผนการปฏิบัติงานไม่ เป็นลำดับขั้นตอนและ ไม่มีรายละเอียด
1.4การกำหนดวัสดุ อุปกรณ์และ เครื่องมือในการ สืบค้น	กำหนดได้สอดคล้อง กับกระบวนการ สืบค้น	กำหนดสอดคล้อง บางส่วน	กำหนดไม่สอดคล้อง
1.5การแบ่ง ภาระหน้าที่ให้ สมาชิก	มีการแบ่งภาระหน้าที่ ให้สมาชิกทุกคน ชัดเจน	มีการแบ่งภาระหน้าที่ ให้สมาชิกไม่ครบทุก คนและไม่ชัดเจน	ไม่มีการแบ่ง ภาระหน้าที่ให้สมาชิก

ส่วนที่ 2 กระบวนการทำโครงการด้านกระบวนการทำงาน (30 คะแนน)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
2.1การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน	กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง	กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจนบางส่วนสามารถปฏิบัติได้บ้าง	กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไม่ชัดเจนไม่สามารถปฏิบัติได้จริง
2.2การปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด	ปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดทุกขั้นตอนอย่างครบถ้วน	ปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดครบถ้วนบางขั้นตอน	ไม่ปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด
2.3การใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงานมีความเหมาะสม	ใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงานทุกชนิดถูกต้องกับชิ้นงาน	ใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงานบางชนิดถูกต้องกับชิ้นงาน	ใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงานทุกชนิดไม่ถูกต้องกับชิ้นงาน
2.4ข้อมูล/ข้อเท็จจริงประกอบการทำโครงการ	มีการศึกษาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงครอบคลุมทุกประเด็นที่ศึกษา	มีการศึกษาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงแต่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็นที่ศึกษา	มีการศึกษาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงแต่ไม่ตรงกับประเด็นที่ศึกษา
2.5การบันทึกข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล	บันทึกข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วนและจัดกระทำข้อมูลอย่างเป็นระบบถูกต้องชัดเจน	สรุปข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วนบางส่วน มีการเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับขั้นตอนแต่สื่อความหมายไม่ชัดเจน	สรุปข้อมูลไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และไม่ครบถ้วนการเรียบเรียงข้อมูลไม่ตามลำดับขั้นตอนและไม่สื่อความหมาย
2.6การสรุปและเรียบเรียงข้อมูล	สรุปข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วนมีการเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับขั้นตอนสื่อความหมายชัดเจน	สรุปข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วนบางส่วน มีการเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับขั้นตอนแต่สื่อความหมายไม่ชัดเจน	สรุปข้อมูลไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และไม่ครบถ้วนการเรียบเรียงข้อมูลไม่ตามลำดับขั้นตอนและไม่สื่อความหมาย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
2.7การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	มีวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปัจจุบันอย่างมีเหตุผลเชิงสร้างสรรค์ได้ชัดเจน	มีวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปัจจุบันอย่างมีเหตุผลเชิงสร้างสรรค์ได้ไม่ชัดเจน	ไม่มีวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปัจจุบันได้ต้องปรึกษาครู
2.8การแสดงบทบาทที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกกลุ่ม	ทุกคนมีหน้าที่และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่	มีสมาชิก 1-2 คนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง	มีสมาชิกมากกว่า 2 คนขึ้นไปไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง
2.9ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน	ทุกคนให้ความร่วมมือและตั้งใจทำงานทุกคน	มีสมาชิก 1-2 คน ไม่ให้ความร่วมมือและไม่ตั้งใจทำงาน	มีสมาชิกมากกว่า 2 คนขึ้นไปไม่ให้ความร่วมมือและไม่ตั้งใจทำงาน
2.10ทำงานเสร็จตรงเวลา	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ส่งชิ้นงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด 1 วัน	ส่งชิ้นงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด 1 วัน ขึ้นไป

ส่วนที่ 3 กระบวนการทำโครงการด้านผลงานและการนำเสนอ (15 คะแนน)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
3.1การจัดทำรูปเล่มรายงาน	การจัดองค์ประกอบรูปเล่มรายงาน มีปก คำนำ สารบัญ การอ้างอิงและบรรณานุกรม ครบถ้วนและมีรูปแบบถูกต้อง	ขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง	ขาดสององค์ประกอบขึ้นไป
3.2ข้อมูลที่นำมาจัดแสดงผลงาน	มีข้อมูลครบถ้วนการลำดับข้อมูลถูกต้องชัดเจนมีสื่ออุปกรณ์ครบถ้วน	มีข้อมูลครบถ้วนการลำดับข้อมูลถูกต้องแต่ขาดความชัดเจนบางส่วนมีสื่ออุปกรณ์ประกอบ	มีข้อมูลไม่ครบถ้วนการลำดับข้อมูลสับสน ขาดความชัดเจนไม่มีสื่ออุปกรณ์ประกอบ

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
3.3ความคิดสร้างสรรค์	โครงการมีแนวคิดแปลกใหม่ ไม่เคยมีใครปฏิบัติมาก่อน หรือเป็นการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์	บางส่วนของโครงการแปลกใหม่ไปจากที่มีผู้ทำอยู่แล้ว	โครงการคล้ายคลึงกับสิ่งที่เคยทำมาแล้ว
3.4ความพร้อมในการนำเสนอโครงการ	นำเสนอด้วยท่าทางน้ำเสียงที่น่าสนใจมีการสบสายตาสายตาผู้ฟังดี การลำดับข้อมูลชัดเจนและมีสื่ออุปกรณ์ครบถ้วน	นำเสนอด้วยท่าทางน้ำเสียงค่อนข้างน่าสนใจมีการสบสายตาสายตาผู้ฟังดีแต่ การลำดับข้อมูลขาดความชัดเจนบางส่วนและมีสื่ออุปกรณ์ประกอบบางชิ้น	ท่าทาง น้ำเสียงเรียบๆ ไม่น่าสนใจ มีการสบสายตาสายตาผู้ฟังบ้างแต่การลำดับข้อมูลสับสนและไม่มีสื่ออุปกรณ์
3.5การตอบคำถามในการนำเสนอผลงาน	ตอบข้อซักถามได้ถูกต้องตรงประเด็น	ตอบข้อซักถามส่วนใหญ่ถูกต้อง	ตอบข้อซักถามถูกต้องบางส่วน

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. การปฐมนิเทศ ครูแจ้งผลการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการประยุกต์ใช้ความรู้สู่การทำโครงการ ครูนำตัวอย่างโครงการสิ่งประดิษฐ์ของรุ่นพี่มาให้นักเรียนชม สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการทำโครงการ เพื่อสร้างชิ้นงานในการนำเสนอผลการศึกษา ซึ่งนักเรียนต้องเรียนรู้เนื้อหา ทักษะการทำงาน ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนตามกระบวนการทำโครงการ

2. ครูแจ้งจุดประสงค์และตัวชี้วัดให้นักเรียนทราบ (10 นาที)

3. ทดสอบก่อนเรียน 30 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที ครูตรวจผลการสอบก่อนเรียนแจ้งให้นักเรียนทราบ ครูใช้ข้อมูลในการแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6-7 คน โดยคละนักเรียนตามความสามารถ ได้แก่ เก่ง ปานกลาง และอ่อน (1:2:1) ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการก่อน

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ครูทบทวนจุดประสงค์ และการแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6-7 คนเพื่อแจกข้อมูลในการเรียน

ขั้นสอน(40 นาที)

2. ตัวแทนกลุ่มรับใบงาน ครูแจกเอกสารกิจกรรม-ใบงาน ประกอบการทำกิจกรรม ใ้โครงการให้นักเรียนทุกคนภายในกลุ่มศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่แจกให้ ศึกษารายละเอียดความรู้เกี่ยวกับโครงการ สิ่งที่ศึกษาจากใบความรู้ที่ 1 และ 2 ความรู้เกี่ยวกับโครงการและประเภทของโครงการ นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ และประเภทของโครงการ (10 นาที)

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกผลการศึกษาลงในใบงาน ที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ และใบงานที่ 2 ประเภทของโครงการ แต่ละกลุ่มร่วมกันนำเสนอต่อกลุ่มของตนเองแล้วบันทึกผล

(15 นาที)

4. ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่มละ 5 นาที

ขั้นสรุป(10 นาที)

5. ครูและนักเรียนอภิปรายผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่มที่บันทึกแล้วช่วยกันสรุปลักษณะความรู้เกี่ยวกับโครงการ

6. ครูชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันสรุปผล ความรู้เกี่ยวกับโครงการ

7. ครูเดินตรวจดูการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม พร้อมให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำในการเขียนที่ถูกต้องพร้อมทั้งให้นักเรียนไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องโครงการจากอินเทอร์เน็ตหรือห้องสมุดเพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้น ให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมเกี่ยวกับโครงการงาน
2. ครูอธิบายเกี่ยวกับวิธีเรียนตามรูปแบบกิจกรรมโครงการงาน
ชั้นสอน(40 นาที)
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น4กลุ่มซึ่งครูแบ่งฐานความรู้ออกเป็น4 ฐานในแต่ละฐานมีใบความรู้ที่ 3 เกี่ยวกับโครงการงานเรื่องแนวทางการทำโครงการงาน ให้นักเรียนได้ตอบคำถามจากความรู้ที่ได้มาโดยการระดมสมองภายในกลุ่มครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโครงการงานในแต่ละฐานไม่เกิน10นาที
4. จากนั้นครูให้ใบงานที่3 เรื่องขั้นตอนการทำโครงการงาน โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด (Mind Mapping)นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติไม่เกิน10นาที
5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอ แผนที่ความคิด (Mind Mapping)นักเรียนแต่ละกลุ่มไม่เกิน5นาที
ขั้นสรุป(10นาที)
6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปขั้นตอนการทำโครงการงานซักถามข้อสงสัย
7. นักเรียนส่งใบงานที่บันทึกผลเรียบร้อยแล้วให้ครู
8. ครูตรวจใบงานและส่งใบงานคืนให้กับนักเรียน ได้นำใบงานเก็บไว้เป็นข้อมูลในการทดลองต่อไป
9. ครูให้นักเรียนไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิธีบำบัดผู้ติดสารเสพติดจากอินเทอร์เน็ตหรือห้องสมุดเพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้น ให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมเกี่ยวกับโครงการงานครูอธิบายเกี่ยวกับวิธีเรียนตามรูปแบบกิจกรรมโครงการงานแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น4กลุ่ม ทุกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม(10 นาที)

2. ครุภาพของสถานการณ์ที่นำไปสู่การคิดสารเสพติดมาให้นักเรียนดูจากนั้นซักถามว่านักเรียน จากภาพให้ข้อคิดอะไรกับนักเรียนได้บ้าง นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น(5 นาที)

ขั้นสอน

3. ครุภาพงานซึ่งมีชื่อเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ ช่วยเหลือฟื้นฟูให้นักเรียนทุกกลุ่ม(5 นาที)

4. นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(15 นาที)

สมาชิกร่วมทำความเข้าใจสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ถูกต้องและชัดเจน โดยมีครูตรวจสอบความถูกต้องหัวข้อปัญหาได้แก่

การบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด คืออะไร มีแนวคิดอย่างไร

วิธีการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด มีขั้นตอน อย่างไร

รูปแบบการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด สามารถทำได้อย่างไร

โดยสมมุติว่า ห้องเรียนเป็นสถานบำบัดผู้ติดสารเสพติด โดย

กลุ่มที่ 1 วิธีบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด การบำบัดรักษาตามขั้นตอนของกระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มที่ 2 รูปแบบการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด(ทางร่างกาย)

กลุ่มที่ 3 รูปแบบการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด(ทางจิตใจ)

กลุ่มที่ 4 ปัจจัยและแหล่งช่วยเหลือฟื้นฟูหลังการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน(10 นาที)

การจัดการทำงานสมาชิกร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในแต่ละหัวข้อปัญหาของชั้นที่1 โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนการที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล(20 นาที)

การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแลกเปลี่ยนกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ได้รับมอบหมายในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ

การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบค้อข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

ชั่วโมงที่ 5

ต่อขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูลต่อจากชั่วโมงที่ผ่านมา(10 นาที)

นักเรียนได้ละคมสมองภายในกลุ่มครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกไม่เกิน10 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ(5 นาที)

สมาชิกกลุ่มที่ได้สังเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ ลงในใบงาน ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในการนำเสนอของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป(10 นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) ลงในการดาษที่ครูแจกให้

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน(20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละคนนำเสนอสาระสำคัญต่างๆในแผนผังความคิด (Mind Mapping) หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้เวลาการนำเสนอกลุ่มละประมาณ 5 นาที ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขณะนักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนครูให้คำปรึกษาแนะนำกับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา และสังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคลตามแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการแก้ไขปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน

ขั้นสรุป(5นาที)

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุป เกี่ยวกับสถานบำบัดผู้ติดสารเสพติด การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองครอบครัวและชุมชน เพื่อแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและการพัฒนาตนเอง ให้เห็นความสำคัญในการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติดไปปฏิบัติจะช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาของประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้

6. มอบหมายให้นักเรียนทุกคนทำใบงาน วิเคราะห์ข่าว เรื่อง ป.ป.ส.เปิดโอกาสให้เข้าบำบัดยาเสพติดแบบสมัครใจ ย้ำสังคมให้โอกาสคนเลิกยาได้ เป็นการบ้านและให้ส่งครูในครั้งถัดไป

ชั่วโมงที่ 6

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมเกี่ยวกับโครงการหรือขยายเกี่ยวกับวิธีเรียนตามรูปแบบกิจกรรมโครงการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น4กลุ่ม ทุกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม(5 นาที)

2. ครูบอกเล่าสถานการณ์ที่นำไปสู่การคิดสารเสพติดมาให้ให้นักเรียนดูจากนั้นซักถามว่านักเรียน จากเรื่องที่เล่าไปให้ข้อคิดอะไรกับนักเรียนได้บ้าง นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น(5 นาที)

ขั้นสอน(45 นาที)

3. ครูนำไปงานที่4 สถานการณ์ ช่วยเหลือเพื่อนผู้ให้นักเรียนทุกกลุ่ม(5 นาที)

4. นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(5 นาที)

สมาชิกร่วมทำความเข้าใจสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ถูกต้องและชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน(5 นาที)

การจัดการทำงานสมาชิกร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในหัวข้อปัญหาของขั้นที่ 1 โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล(10 นาที)

การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแลกเปลี่ยนกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ

การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบค้นข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ นักเรียนได้ละดมสมองภายในกลุ่ม ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกไม่เกิน10 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ(5 นาที)

สมาชิกกลุ่มที่ได้สังเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ ลงในใบงานที่ 4 ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในการนำเสนอของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป(5 นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นรายงาน ลงในการฉายที่ครูแจกให้

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน(20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาระสำคัญ หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้เวลาการนำเสนอกลุ่มละประมาณ 5 นาที ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป(5นาที)

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุป เกี่ยวกับสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองครอบครัวและชุมชน เพื่อแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและการพัฒนาตนเอง ให้เห็นความสำคัญในการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติดไปปฏิบัติจะช่วยแก้ไขและพัฒนาของประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรืองได้

6. มอบหมายให้นักเรียนทุกคนทำใบงานที่5 วิเคราะห์ข่าว เรื่อง ป.ป.ส.เปิดโอกาสให้เข้าบำบัดยาเสพติดแบบสมัครใจ ย้ำสังคมให้โอกาสคนเลิกยา

ชั่วโมงที่ 7

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ ดังนี้

นักเรียนคิดว่าการมีพฤติกรรมอย่างไร จึงจะเรียกว่าพฤติกรรมเสี่ยง

นักเรียนคิดว่าสถานการณ์เสี่ยงที่มีมากที่สุดในปัจจุบันคืออะไร และมีสาเหตุหลัก

มาจากอะไร

2. ครูยกตัวอย่างพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การขับรถเร็ว การหลับใน การเมาแล้วขับ ทะเลาะวิวาทในกลุ่มเพื่อน การทะเลาะวิวาทในกลุ่มของคนที่อยู่ในสถาบันเดียวกัน การทะเลาะวิวาทของคนที่อยู่ต่างสถาบันกัน เป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การยอมให้โอบกอด สัมผัสร่างกาย เป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ สถานการณ์เสี่ยงเป็นเหตุการณ์ที่มีโอกาสจะนำไปสู่การเกิดอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่นครูให้ความหมายของคำว่าพฤติกรรมจากนั้นให้นักเรียนร่วมกัน

ประเมินสถานการณ์ว่าหากมีพฤติกรรมเสี่ยงจะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยอะไรได้บ้าง จากนั้นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า หากต้องการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านั้นต้องทำอะไร ครูทบทวนเกี่ยวกับวิธีเรียนตามรูปแบบกิจกรรม โครงงานแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ทุกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

ขั้นตอน(40 นาที)

3. ครูนำใบงานที่ 1 เรื่อง การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง ซึ่งมีชื่อพฤติกรรมเสี่ยง และการทะเลาะวิวาทให้นักเรียนทุกกลุ่มจับสลากเลือก(5 นาที)

4. นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงาน 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(5 นาที)

สมาชิกร่วมทำความเข้าใจพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยงที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ถูกต้องและชัดเจน โดยพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังนี้

กลุ่มที่ 1 การมั่วสุมเสพสารเสพติด

กลุ่มที่ 2 การมั่วสุมในเรื่องเพศ

กลุ่มที่ 3 การมั่วสุมยกพวกตีกัน

กลุ่มที่ 4 การทะเลาะวิวาท

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน(5 นาที)

การจัดการทำงานสมาชิกร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในหัวข้อปัญหาของขั้นที่ 1 โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนการที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล(10 นาที)

การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแลกเปลี่ยนกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ

การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบค้นข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและ

วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ นักเรียนได้ระดมสมองภายในกลุ่ม ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกไม่เกิน 10 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ(5 นาที)

สมาชิกกลุ่มที่ได้สังเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ ลงในใบงาน ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในการนำเสนอของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป(10 นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) ลงในการดาชที่ครูแจกให้

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน(20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาระสำคัญ หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้เวลาการนำเสนอกลุ่มละประมาณ 5 นาที ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป(5นาที)

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้ เราควรหลีกเลี่ยงพฤติกรรม และสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อภัยอันตราย เพื่อสุขภาพและสวัสดิภาพของตนเองและผู้อื่น เพราะในแต่ละวันมีคนได้รับบาดเจ็บเสียชีวิต และผลกระทบต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

ชั่วโมงที่ 8

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ ดังนี้

นักเรียนมีวิธีการป้องกันตนเองอย่างไรไม่ให้อยู่ในสถานการณ์เสี่ยง

2. ครูทบทวนพฤติกรรมเสี่ยง การทะเลาะวิวาทของคน เป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ จะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย จากนั้นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า หากต้องการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านั้นต้องทำอะไร แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ทุกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

ขั้นสอน(40 นาที)

3. ครุณาไปงานที่ 2 ซึ่งมีชื่อพฤติกรรมเสี่ยง และการเข้าแหล่งอบายมุข ให้นักเรียนทุกกลุ่ม จับสลากเลือก(5 นาที)

4. นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(5 นาที)

สมาชิกร่วมทำความเข้าใจพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยงที่ได้รับมอบหมาย จากนั้น กำหนดปัญหาให้ถูกต้องและชัดเจน โดยพฤติกรรมให้แต่ละกลุ่มศึกษาผลเสียของอบายมุขต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การดื่มสุรา

กลุ่มที่ 2 การเที่ยวกลางคืน

กลุ่มที่ 3 การเล่นการพนัน

กลุ่มที่ 4 การแข่งขันจักรยานยนต์บนท้องถนน

กลุ่มที่ 6 การเข้าไปในฝูงชน

กลุ่มที่ 7 การหลีกเลี่ยงอบายมุข การแข่งขันจักรยานยนต์ การเข้าไปในฝูงชน

จัดทำข้อมูลความรู้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์และสวยงาม จากนั้นร่วมกันเขียนบทละคร เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ ร่วมกันฝึกซ้อมแล้วออกมาแสดงที่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน(5 นาที)

การจัดการทำงานสมาชิกร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในหัวข้อปัญหาของขั้นที่ 1 โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนการที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล(10 นาที)

การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแลกเปลี่ยนกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ

การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบค้นข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ นักเรียนได้ระดมสมองภายในกลุ่ม ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกไม่เกิน 5 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ(10 นาที)

สมาชิกกลุ่มที่ได้สังเคราะห์พฤติกรรมแล้วนำเสนอสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆมาฝึกซ้อมบทบาทสมมุติ

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป(10 นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นรายงานลงในกระดาษ ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในการนำเสนอเป็นบทบาทสมมุติ

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน(20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาระสำคัญในการแสดงบทบาทสมมุติ หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้เวลาการนำเสนอกลุ่มละประมาณ 5 นาที ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป(5นาที)

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้ เราควรหลีกเลี่ยงพฤติกรรม และสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อภัยอันตราย เพื่อสุขภาพและสวัสดิภาพของตนเองและผู้อื่น เพราะในแต่ละวันมีคนได้รับบาดเจ็บเสียชีวิต และผลกระทบต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

ชั่วโมงที่ 9

ชั้นนำ(10 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้ นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและกระบวนการป้องกันหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงพร้อมทั้งอธิบายทบทวนเกี่ยวกับวิธีเรียนตามรูปแบบกิจกรรมโครงการ แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น4กลุ่ม ทุกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม(5 นาที)
2. ครูบอกเล่าข่าวและเหตุการณ์ที่นำไปสู่ความเสี่ยงให้นักเรียนฟังจากนั้นซักถามว่านักเรียน จากเรื่องที่เล่าไปให้ข้อคิดอะไรกับนักเรียนได้บ้าง นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น(5 นาที)

ขั้นสอน(45 นาที)

3. ครูนำใบงานที่ 3 เรื่องข่าวที่เกี่ยวกับสถานการณ์เสี่ยง ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงให้นักเรียนทุกกลุ่ม ให้เป็นข่าวเดียวกันทุกกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดหัวข้อข่าวเอง ครูให้นักเรียนร่วมสนทนากับเพื่อนในกลุ่มเกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้กระบวนการคิด ทักษะชีวิต การคาดคะเน การต่อรอง การปฏิเสธ ในชีวิตประจำวัน โดยวิเคราะห์ข่าวตามใบงานที่ครูกำหนดให้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง และกระบวนการคิดเพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง(ข่าวควรเลือกตามความเหมาะสมและเป็นสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับวัยของนักเรียน)(5 นาที)
4. นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรูปแบบโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(5 นาที)

สมาชิกร่วมทำความเข้าใจอ่านสถานการณ์ในข่าวที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ตรงประเด็นและชัดเจนมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน(5 นาที)

การจัดการให้สมาชิกทำงานร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในหัวข้อของขั้นที่ 1 ตามปัญหาในใบงานที่ครูให้ โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล(10 นาที)

การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแยกย้ายกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ

การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบค้นข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ นักเรียนได้ระดมสมองภายในกลุ่ม ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกไม่เกิน 10 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ(5 นาที)

สมาชิกกลุ่มที่ได้วิเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในการนำเสนอของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป(5 นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) ลงในการดาษที่ครูแจกให้

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน(20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาระสำคัญเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้เวลาการนำเสนอกลุ่มละประมาณ 5 นาที ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป(5นาที)

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุป เกี่ยวกับข่าวสถานการณ์เสี่ยง เกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้กระบวนการคิด ทักษะชีวิต การคาดคะเน การต่อรอง การปฏิเสธ ในชีวิตประจำวัน โดยวิเคราะห์ข่าวตามใบงานที่ครูกำหนดให้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง และกระบวนการคิดเพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองครอบครัวและชุมชน เพื่อแก้ปัญหา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและการพัฒนาตนเอง ให้เห็นความสำคัญในการใช้กระบวนการคิด ทักษะชีวิต การคาดคะเน การต่อรอง การปฏิเสธ กระบวนการคิดเพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง ในชีวิตประจำวัน ไปปฏิบัติจะช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาของประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้

6. มอบหมายให้นักเรียนทุกคนทำใบงานที่ 4 เรื่องประเมินพฤติกรรมเสี่ยง 10 คะแนน

ชั่วโมงที่ 10

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ ดังนี้
ถ้านักเรียนถูกคนร้ายจี้เอาทรัพย์สิน นักเรียนจะอย่างไร(นักเรียนตอบตาม

ประสบการณ์และความเข้าใจ)

- * นักเรียนรู้จักสถานการณ์คับขันหรือไม่
- * สถานการณ์คับขันคืออะไร
- * สถานการณ์คับขันมีอันตรายอย่างไร
- * นักเรียนเคยตกอยู่ในสถานการณ์คับขันหรือไม่
- * สถานการณ์คับขันที่นักเรียนเคยพบหรือเคยเผชิญคืออะไร และส่งผลต่อตัว

นักเรียนอย่างไร

2. ให้นักเรียนร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์ในการอยู่ในสถานการณ์คับขัน จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ว่านอกจากสถานการณ์ที่เพื่อนเล่าไปแล้ว ครูยกตัวอย่างสถานการณ์คับขัน เป็นเหตุการณ์ที่มีโอกาสจะนำไปสู่การเกิดอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่นครูให้ความหมายของคำว่าสถานการณ์คับขันคืออะไร จากนั้นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า หากต้องตกอยู่ในสถานการณ์คับขันเหล่านั้นต้องปฏิบัติอย่างไร ครูทบทวนเกี่ยวกับวิธีเรียนตามรูปแบบกิจกรรมโครงการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ทุกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

ขั้นสอน(40 นาที)

3. ครูนำไปงานที่เรื่อง สถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย ซึ่งมีสถานการณ์คับขันให้นักเรียนทุกกลุ่มจับสลากเลือก เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมสนทนากับเพื่อนในกลุ่มเกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้ทักษะชีวิต คือทักษะการเจรจาต่อรอง ทักษะการการปฏิเสธ ทักษะการต่อสู้และป้องกันตัวในชีวิตประจำวัน โดยวิเคราะห์ตามใบงานที่ครูกำหนดให้เกี่ยวกับสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย (5 นาที)

4. นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(5 นาที)

สมาชิกกลุ่มร่วมทำความเข้าใจสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย ที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ถูกต้องและชัดเจน โดยสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย ที่เป็นปัญหามีดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ก๊วยจากตนเอง
- กลุ่มที่ 2 ก๊วยจากบุคคลอื่น
- กลุ่มที่ 3 ก๊วยธรรมชาติ
- กลุ่มที่ 4 ก๊วยอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน(5 นาที)

การจัดการทำงานสมาชิกร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในหัวข้อปัญหาของชั้นที่ 1 โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล(10 นาที)

การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแยกย้ายกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ

การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบค้นข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ นักเรียนได้ระดมสมองภายในกลุ่ม ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกไม่เกิน 10 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ(5 นาที)

สมาชิกกลุ่มที่ได้สังเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ ลงในใบงาน ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในการนำเสนอของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป(10 นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) ลงในการดาษที่ครูแจกให้

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน(20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาระสำคัญ หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้เวลาการนำเสนอกลุ่มละประมาณ 5 นาที ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป(5นาที)

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ สถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตที่สำคัญในการป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน ทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะคือทักษะการเจรจาต่อรอง ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการต่อสู้และป้องกันตัวในชีวิตประจำวัน รวมถึงทักษะสำคัญในการป้องกันและหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติให้ความรู้เพิ่มเติมให้ครอบคลุมและเข้าใจง่าย เกี่ยวกับสาเหตุของภัยจากบุคคล ถูกคนร้ายเอามีดจี้ ถูกบังคับข่มขืน การหลีกเลี่ยงเมื่อถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกันคนร้ายใช้หินปารถ คนร้ายเข้าบ้านขณะที่เราอยู่ในบ้าน ถูกหาเรื่องหรือไปมีเรื่องทะเลาะวิวาท อยู่ในเหตุการณ์ที่มีคนทะเลาะวิวาทกัน ภัยธรรมชาติ เกิดคลื่นยักษ์สึนามิ และภัยอื่นๆเช่นเพลิงไหม้

ชั่วโมงที่ 11

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ ดังนี้

นักเรียนมีวิธีการป้องกันตนเองอย่างไรถ้าอยู่ในสถานการณ์คับขัน และนักเรียนจะใช้ทักษะชีวิตใดในการป้องกันตัว

2. ครูทบทวนความรู้เดิมจากนั้นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า หากต้องเจอสถานการณ์คับขันเหล่านั้นต้องทำอะไร แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ทุกกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม

ขั้นสอน(40 นาที)

3. ครูนำใบงานที่ 2 เรื่อง บทบาทสมมุติการใช้ทักษะชีวิตเมื่อเจอสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย ซึ่งให้นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตที่สำคัญในการป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน จากนั้นจับกลุ่มฝึกปฏิบัติทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะ แล้วให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงทักษะ การหลีกเลี่ยงเมื่อถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกัน ถูกคนร้ายจี้หรือปล้น ถูกบังคับข่มขืน คนร้ายใช้หินปารถ คนร้ายเข้าบ้านขณะที่เราอยู่ในบ้าน ถูกหาเรื่องหรือไปมีเรื่องทะเลาะวิวาท อยู่ในเหตุการณ์ที่มีคนทะเลาะวิวาทกัน ใครแสดงทักษะได้ดีที่สุด ครูและเพื่อนปรบมือแสดงความชื่นชม จัดทำข้อมูลความรู้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์และสวยงาม จากนั้นร่วมกันเขียนบทละคร เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ ร่วมกันฝึกซ้อมแล้วออกมาแสดงทีละกลุ่ม(5นาที)

4. นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(5 นาที)

สมาชิกร่วมทำความเข้าใจสถานการณ์ค้ำขั้นที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ถูกต้องและชัดเจน โดยให้แต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์ค้ำขั้นที่นำไปสู่อันตรายต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน(5 นาที)

การจัดการทำงานสมาชิกร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในหัวข้อปัญหาของขั้นที่ 1 โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนการที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล(10 นาที)

การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแยกย้ายกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ

การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบค้นข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ นักเรียนได้ระดมสมองภายในกลุ่ม ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกไม่เกิน5 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ(10 นาที)

สมาชิกกลุ่มที่ได้สังเคราะห์พฤติกรรมแล้วนำเสนอสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆมาฝึกซ้อมบทบาทสมมุติ

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป(10 นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นรายงานลงในกระดาษ ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในการนำเสนอเป็นบทบาทสมมุติ

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน(20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาระสำคัญในการแสดงบทบาทสมมุติ หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้เวลาการนำเสนอกลุ่มละประมาณ 5 นาที ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป(5นาที)

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ให้นักเรียนทบทวนการใช้ทักษะชีวิตที่สำคัญในการป้องกันตัวและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน โดยครูสุ่มเลือกตัวแทนนักเรียน 3 คน ออกมาอธิบายวิธีการใช้ทักษะชีวิตที่สำคัญในการป้องกันตัวและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน ทั้ง 3 ทักษะซึ่งได้แก่ ทักษะการเจรจาต่อรอง ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการต่อสู้และป้องกันตัว ยังมีทักษะชีวิตอะไรอีกบ้างที่สามารถป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน การป้องกันตัว ตามขั้นตอนดังนี้ 1) ถ้าคนร้ายคว้าข้อมือข้างหนึ่งของเราไว้ 2) ให้ใช้มืออีกข้างจิ้มไปที่ดวงตาของคนร้ายอย่างแรง 3) เหวงเข้าไปที่อวัยวะสืบพันธุ์ของคนร้าย แล้ววิ่งหนีขอความช่วยเหลือ

ชั่วโมงที่ 12

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและกระบวนการป้องกันหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน พร้อมทั้งอธิบายทบทวนเกี่ยวกับวิธีเรียนตามรูปแบบกิจกรรมโครงการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ทุกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม(5 นาที)

2. ครูบอกเล่าข่าวและเหตุการณ์ที่นำไปสู่ความเสี่ยงให้นักเรียนฟังจากนั้นซักถามว่านักเรียน จากเรื่องที่เล่าไปให้ข้อคิดอะไรกับนักเรียนได้บ้าง นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น(5 นาที)

ขั้นตอน(45 นาที)

3. ครุณาไปงานที่ 3 เรื่องข่าวที่เกี่ยวกับสถานการณ์คับขัน ให้นักเรียนทุกกลุ่ม อ่านข่าวเดียวกันทุกกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดหัวข้อข่าวเอง ครูให้นักเรียนร่วมสนทนากับเพื่อนในกลุ่มเกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้ 3 ทักษะซึ่งได้แก่ ทักษะการเจรจาต่อรอง ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการต่อสู้และป้องกันตัว โดยวิเคราะห์ข่าวตามใบงานที่ครูกำหนดให้เกี่ยวกับสถานการณ์คับขัน และสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย มาจากภัยประเภทใด (ข่าวควรเลือกตามความเหมาะสมและเป็นสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับวัยของนักเรียน)(5 นาที)

4. นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(5 นาที)

สมาชิกร่วมทำความเข้าใจอ่านสถานการณ์ในข่าวที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ตรงประเด็นและชัดเจนมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน(5 นาที)

การจัดการให้สมาชิกทำงานร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในหัวข้อของขั้นที่ 1 ตามปัญหาในใบงานที่ครูให้ โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล(10 นาที)

การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแยกย้ายกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ

การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบค้นข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและ

วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ นักเรียนได้ระดมสมองภายในกลุ่ม ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกไม่เกิน 10 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ(5 นาที)

สมาชิกกลุ่มที่ได้วิเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในการนำเสนอของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป(5 นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) ลงในการฉายที่ครูแจกให้

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน(20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาระสำคัญเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) หน้าชั้นเรียนตามลำดับ กำหนดให้เวลาการนำเสนอกลุ่มละประมาณ 5 นาที ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป(5นาที)

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้และความคิด ที่ได้จากการศึกษาหน่วยการเรียนรู้นี้เป็นแผนภาพความคิดร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า หากเกิดสถานการณ์กับชั้นจะขอความช่วยเหลือจากใครอย่างไรบ้าง จากนั้นครูให้ความรู้เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์กับชั้นเพิ่มเติมที่ครบถ้วนถูกต้องไปปฏิบัติจะช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาของประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้

ชั่วโมงที่ 13-15 (ทำโครงการ)

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนที่ผ่านมาทั้งหมด 4 เรื่อง 1) เรื่องการทำโครงการ 2) การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง 4) การป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์กับชั้น โดยให้นักเรียนทบทวนหลักการทำโครงการเพื่อให้เกิดความกระจ่าง และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในชีวิต ครูอธิบายทบทวนเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีเรียนตามรูปแบบกิจกรรม โครงการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4

กลุ่ม โดยคณะ นักเรียนที่เก่ง ปานกลางและอ่อนตามสภาพจริง ทุกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

ขั้นตอน

2. ครูเป็นที่ปรึกษาการทำโครงการและคอยกระตุ้นเพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ นักเรียนทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงการ 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา(5 นาที)

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมผลงานกลุ่ม จากไปกิจกรรมทั้งรายบุคคลและกลุ่มให้เป็นผลงานกลุ่ม ครูกระตุ้นให้นักเรียนมองเห็นปัญหาเพื่อใช้ในการกำหนดปัญหาหัวข้อโครงการ โดยให้สมาชิกในกลุ่มรวบรวมประเด็นคำถามหรือปัญหาที่น่าสนใจ ของสมาชิกในกลุ่มจากการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าเรื่องความปลอดภัยในชีวิต จากนั้นช่วยกันอภิปรายรวบรวม คัดเลือกประเด็นคำถามที่ครอบคลุมเหมาะสม เป็นประเด็นหัวข้อศึกษาและเป็นชื่อหัวข้อ โครงการกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญ

5. การจัดการให้สมาชิกทำงานร่วมกันวางแผนการทำงาน เช่น การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนเรื่องการใช้เวลา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลในหัวข้อของขั้นที่ 1 ตามปัญหาและหัวข้อที่กำหนดได้ โดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่ดูแลและประสานงานกับครูที่ปรึกษาเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จผลตามแผนการที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล

6. การสืบค้นข้อมูล : สมาชิกกลุ่มแยกย้ายกันสืบค้นข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมาย ในการสืบค้นข้อมูลนักเรียนสามารถเลือกสืบค้นจากหนังสือที่ครูจัดเตรียมมาดังต่อไปนี้

- 1.หนังสือเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาวิชาการ
2. แหล่งข้อมูลและเว็บไซต์ต่างๆ

7. การจัดกระทำข้อมูล : หลังจากการสืบคือข้อมูลได้ครบถ้วนสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่สืบค้นได้มานำเสนอในที่ประชุมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ นักเรียนได้ระดมสมองภายในกลุ่ม ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนข้อมูลและหัวข้อที่ตนได้เลือกและค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์แล้วมาหาสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์สามารถอ้างอิงได้

9. ร่วมมือกันปฏิบัติตามแผนงานที่เตรียมไว้ตามแหล่งต่างๆ จัดทำตามขั้นตอนที่ได้เรียนรู้ ครูคอยชี้แนะเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนและสังเกตการทำงานกลุ่ม ชักถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนในปฏิบัติงานในกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้คิดและพัฒนางานเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานสรุป

10. จากการร่วมมือการทำงานกลุ่มของนักเรียน วิเคราะห์ตรงประเด็นชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลแล้วเรียบเรียงเขียนเป็นรูปเล่มรายงาน โครงการ ตามรูปแบบที่ครูกำหนดให้ ครูคอยให้คำแนะนำปรึกษา

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล และผลงาน

11. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำโครงการ อภิปราย สรุปผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในชีวิตจริง โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงานแบบโครงการ และนิทรรศการผลงานโครงการ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถามปัญหาและครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป

12. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้และความคิด ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการทำโครงการเรื่องความปลอดภัยในชีวิต จากนั้นครูให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้แบบโครงการ และทำแบบทดสอบหลังเรียนเกี่ยวกับการทำโครงการเรื่องความปลอดภัยใน

ชีวิต ครูเพิ่มเติมความถูกต้องไปปฏิบัติและช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาของประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้

7. สื่อการเรียนรู้

ภาพผู้คิดสารเสพติด

หนังสือเรียนสุศึกษา และพลศึกษา ม.2 (พว.)

ใบความรู้ที่ 1 เรื่องแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

ใบความรู้ที่ 2 เรื่องประเภทของโครงการ

ใบความรู้ที่ 3 เรื่องแนวทางการทำโครงการ

ใบงานที่ 4 เรื่อง การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง

ใบงานที่ 5 เรื่องพฤติกรรมเสี่ยง และการเข้าแหล่งอบายมุข

ใบงานที่ 6 เรื่องข่าวที่เกี่ยวกับสถานการณ์เสี่ยง

ใบงานที่ 7 เรื่อง การป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน

ใบงานที่ 8 เรื่อง บทบาทสมมุติการใช้ทักษะชีวิตเมื่อเจอสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่

อันตราย

ใบงานที่ 9 เรื่องข่าวที่เกี่ยวกับสถานการณ์คับขัน

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

ความหมายของโครงการ

โครงการเป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการ โดยนักเรียนเป็นผู้คิดค้น วางแผน ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ อาศัยเครื่องมือ เครื่องจักร และวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติ เพื่อให้โครงการสำเร็จภายใต้คำแนะนำ การกระตุ้นความคิด กระตุ้นการทำงานจากครูครู หรือผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้ดูแลโครงการจะอำนวยความสะดวกในการทำโครงการ ชี้แนะ แนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ ตลอดจนติดตามการวัดและประเมินผล โครงการด้วย

จุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาโครงการ

1. เพื่อให้ให้นักเรียนใช้ความรู้และประสบการณ์ปฏิบัติ โครงการตาม ความสามารถ ความสนใจและความถนัดของตนเอง
2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ หาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง
3. เพื่อให้ให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. เพื่อให้ให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และเห็นคุณค่าของการใช้ กระบวนการแก้ปัญหา
5. เพื่อให้ให้นักเรียนผลิตผลงานที่เป็นของนักเรียนเอง และนำไปใช้ประโยชน์ ได้

จากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงการ ความหมาย และ จุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาโครงการ สรุปเป็นขั้นตอนการเรียนการสอนวิชาโครงการได้ หลายรูปแบบ ดังปรากฏอยู่ในตัวอย่างรูปแบบการสอนวิชาโครงการต่อไปนี้

ความสำคัญและประโยชน์ของโครงการ

สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผลโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

3. ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้ครบถ้วนกว่าในห้องเรียน

4. ช่วยพัฒนาเจตคติที่ดี และความสนใจในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

5. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจลักษณะและธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ยิ่งขึ้น

6. ช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเป็นผู้มีวิจรรณญาณ

7. ช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

8. ช่วยพัฒนานักเรียนให้คิดเป็น ทำเป็น และมีความสามารถแก้ปัญหา

9. ช่วยพัฒนาความรับผิดชอบและสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

10. ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และคุณค่า

รูปแบบของเล่มรายงาน โครงงาน ควรมีลำดับดังนี้

1. ปกนอก มีชื่อ โครงงาน ชื่อคณะที่ทำโครงงาน ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ชื่อ โรงเรียน
2. ปกรอง จะคล้ายหรือเหมือนปกนอก
3. คำขอบขอบคุณ (กิตติกรรมประกาศ) เป็นการเขียนขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ให้การสนับสนุนที่ทำให้ได้รับความสำเร็จจากการทำโครงงาน
4. บทคัดย่อ เป็นการสรุปย่อๆ ของสิ่งที่ทำได้ โดยมีข้อความประมาณ 300-350 คำ ที่เป็นเนื้อความ และควรมีส่วนสำคัญ คือ ความมุ่งหมาย วิธีศึกษาค้นคว้า ผลการศึกษาค้นคว้า และสรุปผลการศึกษาค้นคว้าอย่างย่อๆ (ควรฝึกเขียนให้ถูกต้อง เพราะส่วนนี้สำคัญมาก)
5. สารบัญเรื่อง
6. สารบัญตาราง
7. สารบัญกราฟ หรือ รูปภาพ (ถ้ามี)
8. ส่วนเนื้อหา ควรแบ่งเป็นบท ดังนี้

- บทที่ 1 :** บทนำ ซึ่งมี 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยแนวคิด ที่มาและความสำคัญของเรื่อง และส่วนที่ 2 กล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
- บทที่ 2 :** เอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นส่วนที่นักเรียนจะต้องไปศึกษาจากเอกสาร โดยเป็นส่วนที่อาจจะเป็นหลักการหรือทฤษฎี หรือรายงานการศึกษาค้นคว้า ในส่วนที่ผู้อื่นได้ศึกษาค้นคว้า คล้ายๆ กับเรื่องที่เราศึกษา (เป็นการบอกว่าเราทำไม่ซ้ำกับของเขา) หากไปศึกษาและคัดลอกข้อความจากหนังสืออะไรจะต้องระบุชื่อหนังสือไว้ในส่วนท้ายเล่ม โครงการที่เรียกว่า หนังสืออ้างอิงหรือบรรณานุกรม เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ผู้ที่นำมาอ้างอิง
- บทที่ 3 :** วิธีการดำเนินงาน
- บทที่ 4 :** ผลการศึกษาค้นคว้า โดยจะต้องกำหนดรูปแบบการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า อาจเป็นตารางหรือความเรียงหรือรูปภาพ แต่ส่วนจะมีการวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าไว้ด้วย
- บทที่ 5 :** สรุปผลและข้อเสนอแนะ รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการทำโครงการเรื่องนี้
- บรรณานุกรม (หนังสืออ้างอิง)** ต้องเขียนให้ถูกหลักการอ้างอิง

ใบความรู้ที่ 2

เรื่องประเภทของโครงการ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(2529:7)ได้แบ่งประเภทของโครงการออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

- 1.โครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูล (Survey Research Project)
- 2.โครงการประเภทการทดลอง (Experimental Research Project)
- 3.โครงการประเภทการสร้างสิ่งประดิษฐ์ (Developmental Research Project)
- 4.โครงการประเภทการสร้างทฤษฎีหรืออธิบาย (Theoretical Research project)

1.โครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูล (Survey Research Project)

ลักษณะโครงการประเภทนี้ เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นำมาจัดจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น การศึกษาการดำรงชีวิตของนกเป็ดน้ำ การศึกษาการดำรงชีวิตของนกปากห่างของนักเรียนโรงเรียนสามโคกวิทยา จังหวัดปทุมธานี การศึกษาวงจรชีวิตของไหมที่เลี้ยงในห้องปฏิบัติการ การศึกษาสมุนไพรในการรักษาโรค การศึกษาความต้องการใช้โรงอาหารในการรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียนโรงเรียนจุมจัง พลังราษฎร์ เป็นต้น การดำเนินโครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูลควรดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

- 1.กำหนดปัญหา/อยากรู้
- 2.ตั้งสมมติฐาน
- 3.รวบรวมข้อมูล
- 4.วิเคราะห์
- 5.สรุปอภิปรายผล

1. กำหนดปัญหา/อยากรู้

ปัญหาหรือสิ่งที่อยากรู้นั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในใจเรา หรือเป็นเรื่องราวของสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆตัวเรา แต่เราไม่สามารถหาคำตอบได้ เช่น เมื่อก่อนชุมชนเรามีหอยประเภทนี้มาก ปัจจุบันทำไมมีน้อยลง ทำไมฤดูแล้งในบึงของหมู่บ้านจึงมีนกเป็ดน้ำเยอะ ฤดูฝนหายไปไหนหมด ทำไมนักเรียนของโรงเรียนเราจึงมาโรงเรียนสายเป็นประจำ อะไรคือสาเหตุที่ทำให้เป็นเช่นนั้น ทำไมจึงเป็นอย่างนี้และก็ทำให้ผู้ทำโครงการสนใจ อยากรู้ อยากทำ เพื่อเป็นการหาคำตอบต่อไป ฉะนั้นขั้นกำหนดปัญหานักเรียนโครงการจะตั้งประเด็นกว้างๆ ถ้าพบว่ามีเรื่องราวหรือปัญหาอะไรให้ติดตาม นั่นก็เท่ากับว่านักเรียนวิชาโครงการได้หัวข้อปัญหาในการทำโครงการต่อไปแล้ว

2. ตั้งสมมติฐาน

สมมติฐานคือ การคาดคะเนคำตอบของปัญหาที่ผู้ทำโครงการเรื่องนั้นๆคาดคะเนคำตอบว่าจะเป็นอย่างนั้น น่าจะเป็นอย่างนี้ ก่อนที่จะมีการทำกิจกรรมหรือปฏิบัติโครงการ การตอบหรือการคาดคะเนคำตอบล่วงหน้านี้เรียกว่าสมมติฐาน(Hypothesis) เช่น เรื่องโครงการที่จะทำปัญหาคือทำไมจำนวนนกเป็ดน้ำในบึงของหมู่บ้านเราจึงมีมากในฤดูแล้งและมีน้ำน้อยในฤดูฝน สิ่งนี้คือสิ่งที่อยากรู้ สิ่งที่น่าสนใจ หรือหัวข้อปัญหา จากหัวข้อปัญหานี้ผู้ทำโครงการคาดคะเนคำตอบหรือสมมติฐานว่า ฤดูฝนมีน้ำมากทุกพื้นที่ทำให้ฝนกระจายไปทั่วทุกที่มีน้ำ จึงทำให้จำนวนนกในบึงบ้านเรามีน้อย เป็นต้น ซึ่งหากมีการศึกษาหรือทำกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้ว คำตอบที่ผู้ทำคาดคะเนคำตอบไว้ก่อนอาจไม่ถูกต้องก็ได้

3. รวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลว่าจะได้ข้อมูลมาอย่างไร เช่น จะใช้คำถามอย่างไร จะถามใคร หรือสัมภาษณ์ใคร จะสัมภาษณ์อะไร ถ้าสังเกต จะสังเกตอะไร เวลาในการสังเกตคือเวลาใด เช่น การติดตามเรื่องนกเป็ดน้ำในบึงของหมู่บ้านเรา ขั้นการรวบรวมข้อมูลจะมีคำถามว่า“ผู้ทำโครงการจะได้ข้อมูลมาอย่างไร” ในการปฏิบัติแล้วผู้ทำโครงการก็อาจจะปรึกษากับครุครูหรือครูที่ปรึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการของผู้ทำก็จะทำให้รับข้อมูลที่ถูกต้อง

4. วิเคราะห์

ขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อมูลที่เก็บได้มาจัดเรียงเรียงเป็นระบบ การวิเคราะห์อาจจะออกมาเป็นคำอธิบาย ตัวเลข หรือค่าสถิติ เช่น เปอร์เซนต์ ค่าเฉลี่ย เป็นต้น หรืออาจเสนอเป็นแผนภูมิให้ง่ายต่อการดูหรือเสนอเป็นตารางก็ได้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องมากขึ้น

5. สรุปอภิปรายผล

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการนำเสนอด้วยการสรุปย่อ(Summary) หลังจากกล่าวถึงข้อความที่เป็นปัญหาและอธิบายถึงวิธีการทำโครงการย่อๆแล้ว ก็จะต้องกล่าวถึงข้อเท็จที่ค้นพบและข้อสรุปต่างๆจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมา

2.โครงการประเภทการทดลอง(Experimental Research Project)

ลักษณะของโครงการประเภทการทดลอง เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลโดยใช้วิธีทดลอง โครงการลักษณะนี้จะต้องมีการออกแบบการทดลอง ผลที่ได้จากการทดลองแต่ละอย่างนำมาเปรียบเทียบกัน

การออกแบบการทดลองของโครงการประเภทการทดลอง

ในการทำโครงการประเภทการทดลอง นักเรียนจะต้องกำหนดรูปแบบในการทดลองเอาไว้อย่างชัดเจน เพื่อจะปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งรูปแบบของการทดลองจำแนกออกได้หลายรูปแบบ ในที่นี้จะกล่าวถึงรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียนที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้คือ

รูปแบบการทดลองแบบกึ่งทดลอง(Quasi-Experimental Design)มี 2 วิธีดังนี้

วิธีที่ 1 คือ แบบทดลองกลุ่มเดียว (One Shot Case Study)

วิธีที่ 2 คือ แบบทดลองกลุ่มไม่ควบคุม (Two-Group : No Control)เป็นการปรับปรุงจากวิธีที่ 1 เพื่อให้ทราบผลจากการทดลองจริงๆจึงมีการกำหนดกลุ่มทดลองขึ้นมามากกว่าหนึ่งกลุ่ม เรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มทดลอง(E)และมีอีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มควบคุม(C)

ในการทำโครงการประเภทการทดลอง ผู้ทำโครงการควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดปัญหา	2. ตั้งจุดประสงค์
3. ตั้งสมมติฐาน	4. การออกแบบการทดลอง
5. ดำเนินการทดลอง	6. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลอง
7. วิเคราะห์หรือแปลผล	8. สรุปผลการทดลอง

กำหนดปัญหา

น้ำปลาในท้องตลาด ยี่ห้อและราคาต่างกัน มีปริมาณโปรตีนเป็นอย่างไร

1. ตั้งจุดประสงค์

เพื่อหาปริมาณโปรตีนในน้ำปลายี่ห้อ A,B และ C

2. ตั้งสมมติฐาน

ปริมาณโปรตีนในน้ำปลาแต่ละยี่ห้อแตกต่างกัน

3. การออกแบบการทดลอง

กำหนดวิธีการทดลองโครงการ อาจจะเลือกการทดลองแบบกึ่งทดลองโดยทดลองกลุ่มเดียว

4. ดำเนินการทดลอง

ทดลองหาปริมาณโปรตีนในน้ำปลาแต่ละยี่ห้อ A,B และ C ตามวิธีการที่กำหนด

5. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลอง

จัดบันทึกการทดลองการหาปริมาณโปรตีนในน้ำปลาแต่ละยี่ห้ออย่างละเอียดและเป็นระบบ

6. วิเคราะห์หรือแปลผล

นำข้อมูลที่จัดบันทึกได้มาแปลผล อาจจะเป็นคำอธิบาย ตัวเลข หรือใช้ตารางช่วยให้ดูเข้าใจ

7. สรุปผลการทดลอง

นำข้อมูลที่แปลผลแล้วมาสรุปผลว่า จากการทดลองหาปริมาณโปรตีนในน้ำปลายี่ห้อ A,B และ C แล้วนั้น แต่ละยี่ห้อปริมาณโปรตีนมากน้อยแตกต่างกันอย่างไร พร้อมกับเสนอแนะการเลือกซื้อน้ำปลาในท้องตลาดว่าควรซื้อยี่ห้อใด เมื่อเปรียบเทียบกับราคาขาย ดังนั้น โครงการนี้ทำออกมานี้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านหรือผู้ศึกษาต่อไป

3. โครงการประเภทการสร้างสิ่งประดิษฐ์ (Developmental Research Project)

โครงการประเภทการสร้างสิ่งประดิษฐ์ เป็นการประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์เข้าสู่กระบวนการปฏิบัติโดยอาศัยเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ มาปฏิบัติตามแบบหรือแผนที่วางไว้ เช่น โครงการทางด้านคหกรรม โครงการทางด้านช่างอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งลักษณะของโครงการประเภทการสร้างสิ่งประดิษฐ์ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดหัวข้อโครงการ
2. ตั้งจุดประสงค์
3. การออกแบบรูปแบบโครงการ
4. การกำหนดและจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ
5. ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน
6. ประโยชน์
7. นำเสนอผลงาน

ผลงานของโครงการประเภทการสร้างสิ่งประดิษฐ์ ส่วนใหญ่จะออกมาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ เช่น

- โครงการการทำตุ๊กไม้
- โครงการการทำโต๊ะ
- โครงการการทำป้ายชี้บอกอาคารสถานที่
- โครงการการทำราว
- โครงการการทำผ้าเช็ดเท้า
- โครงการการประกอบจักรยาน

4. โครงการประเภทการสร้างทฤษฎีหรืออธิบาย(Theoretical Research project)

ลักษณะของโครงการประเภทนี้ เป็นลักษณะการหาความรู้ใหม่จากการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเข้าช่วย แล้วอภิปรายผล สรุปสิ่งที่ค้นคว้าได้ ลักษณะโครงการประเภทนี้คล้ายๆโครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูล โครงการประเภทการสร้างทฤษฎี มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดปัญหา	2. ตั้งจุดประสงค์
3. ตั้งสมมติฐาน	4. กำหนดตัวแปรที่จะศึกษา
5. กำหนดขอบเขตที่จะศึกษา	7. รวบรวมข้อมูล
8. วิเคราะห์	9. สรุปผลและอภิปราย
10. เสนอแนะ	

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง แนวทางการทำโครงการ

ขั้นตอนของการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการมี 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การคิดเลือกหัวเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญและยากมากที่สุด ตามหลักการแล้วนักเรียนต้องเป็นผู้คิดและเลือกหัวเรื่องเอง ซึ่งได้มาจากความอยากรู้อยากเห็น และความสนใจของนักเรียน เมื่อนักเรียนคิดหัวเรื่องได้แล้ว ก็ต้องมาพิจารณาว่า เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนหรือไม่ และมีความเป็นไปได้ที่จะค้นคว้าให้สำเร็จหรือไม่ ใช้เวลา อุปกรณ์ ค่าใช้จ่าย เท่าใด เป็นต้น

ขั้นที่ 2 การวางแผนในการทำโครงการ

การวางแผนในการทำโครงการประกอบด้วย

- 1.การกำหนดปัญหาหรือที่มาและความสำคัญของโครงการ
- 2.การกำหนดวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า
- 3.การกำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า
- 4.การอ่านและศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในเรื่องนั้นๆ

5.การวางแผนวิธีการดำเนินงานซึ่งได้แก่ แนวทางวิธีการศึกษาค้นคว้า วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้การออกแบบการทดลองและควบคุมตัวแปร วิธีการสำรวจ และการรวบรวม ข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และการวางแผนปฏิบัติงาน เช่น การกำหนดระยะเวลาในการทำงาน การวางแผนในการทำโครงการ นักเรียนจะต้องเขียนโครงร่างหรือเค้าโครงของโครงการเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและขอแนะนำปรึกษา การเขียนเค้าโครงของโครงการเป็นการกำหนดแผนงานอย่างคร่าวๆว่าจะดำเนินเป็นขั้นตอนอย่างไรบ้าง โดยมีจุดมุ่งหมายให้สามารถดำเนินการได้ไม่สะดุด

การเขียนเค้าโครงโครงการมีลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้ทำโครงการ
3. ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ
4. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
5. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
6. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า(ถ้ามี)
7. วิธีดำเนินงาน
8. ประโยชน์หรือผลที่คาดว่าจะได้รับ
9. เอกสารอ้างอิงการวางแผนในการทำโครงการ

ขั้นที่ 3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ก่อนที่จะลงมือทำโครงการนักเรียนจะต้องคำนึงถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่จะทำการศึกษาเพื่อช่วยให้โครงการประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

ขั้นที่ 4 การลงมือทำโครงการ

ก่อนที่จะลงมือทำโครงการนักเรียนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1.เตรียมวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ในการดำเนินงานให้พร้อม
- 2.ดำเนินการทดลองด้วยความละเอียด รอบคอบ
- 3.บันทึกผลการทดลอง
- 4.จัดทำแบบบันทึกผลการทดลองและทำการบันทึกผลการทดลองหลังเสร็จสิ้น

การทดลองทุกครั้ง

- 5.แปลผลและสรุปผลการทดลอง
- 6.อภิปรายผล
- 7.เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขในการทดลองแต่ครั้ง

ขั้นที่ 5 การเขียนรายงานโครงการ

การเขียนรายงานโครงการเป็นการเสนอผลการศึกษาค้นคว้าที่ได้จากการทำโครงการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้ทำโครงการ
3. ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ
4. บทคัดย่อ
5. ที่มาและความสำคัญของโครงการ
6. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
7. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า(ถ้ามี)
8. วิธีดำเนินงาน
9. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
10. ข้อเสนอแนะ
11. เอกสารอ้างอิง

ขั้นที่ 6 การแสดงผลโครงการ

การแสดงผลงานเป็นการเสนอผลงานที่ได้ศึกษาค้นคว้าสำเร็จลงแล้วให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ อาจจะทำในรูปแบบต่างๆขึ้นอยู่กับประเภทของโครงการ เนื้อหา เวลา ระดับของนักเรียน เช่น การจัดนิทรรศการ ซึ่งเป็นการจัดแสดงให้ผู้อื่นทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนต่างๆของการศึกษาค้นคว้า อาจมีอุปกรณ์และเครื่องมือ หรือภาพและแผนภูมิประกอบการอธิบาย อาจมีหรือไม่มีสาริตประกอบด้วยก็ได้ หรืออาจจัดแสดงผลงานในรูปแบบอื่นๆ

ตัวอย่างรูปแบบในการเขียนรายงานโครงการ

1.5 นิ้ว

↑

โครงการวิชา.....

↓

เรื่อง

.....

โดย

.....

ชั้น..... เลขที่

ครูที่ปรึกษา

.....

.....

โรงเรียนบ้านไทรทอง

ต.จรเข้เผือก อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี

ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

ตัวอย่าง

กิตติกรรมประกาศ

โครงการนี้สำเร็จไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก
คณาจารย์ทุกท่าน ผู้ทำโครงการปรารถนาที่จะกราบขอบพระคุณอาจารย์
ประกายมาศ บุญสมปอง ที่ได้ให้คำแนะนำและอนุเคราะห์ติดต่อ
ประสานงานในการดำเนินการทำโครงการ

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่ได้เป็นแรงบันดาลใจ ที่
ทำให้ผู้ทำโครงการมีความมุ่งมั่นที่พยายามศึกษาจนสำเร็จลุล่วงและได้ให้ทุน
สนับสนุนในการทำโครงการครั้งนี้

สารบัญ(ตัวอย่าง)

	หน้า
บทคัดย่อ.....	
กิตติกรรมประกาศ.....	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ.....	10
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากร.....	60
กลุ่มตัวอย่าง.....	60
ตัวแปรที่ศึกษา.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการทดลอง.....	68
สรุป.....	105
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการทดลอง.....	108
อภิปรายผล.....	110
ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	122
รูปภาพ ฯลฯ	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

.....

.....

ลักษณะการเขียน เขียนเป็นความเรียงประมาณ 10-15 บรรทัด เกริ่นเรื่องราวที่จะทำ โดยทั่วไป จากกว้างไปหาแคบ และจากประเด็นกว้างไปหาประเด็นปัญหาที่จะทำโครงการ

1.2 จุดประสงค์

1. เพื่อ.....

2. เพื่อ.....

ให้เขียนถึงสิ่งที่ตั้งเป้าหมายในการที่จะปฏิบัติการในโครงการครั้งนี้ ที่จะต้องทำให้เกิดตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.3 ขอบเขตการทำโครงการ

เป็นการเขียนถึงขอบเขตของการศึกษา ว่าตนเองมีความประสงค์ที่จะศึกษาโครงการในครั้งนี้อย่างไร ให้เขียนบอกรายละเอียด

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การเขียนผลที่คาดว่าจะเกิดเป็นผลประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมในการทำโครงการนี้หรือแก้ปัญหาหรือพัฒนางานใดงานหนึ่ง

1.5 คำนิยามศัพท์(ถ้ามี)

เขียนคำจำกัดความเฉพาะที่ให้ความหมายที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำโครงการเพื่อสร้างความเข้าใจให้เป็นหนึ่งเดียวกับโครงการของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

3.1 ตัวแปรที่ศึกษา

สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท

1. ถ้าเป็นโครงการทดลอง สิ่งประดิษฐ์จะแบ่งตัวแปรที่ศึกษาได้ 3 ตัวแปร ได้แก่

ตัวแปรต้น หมายถึง ต้นเหตุหรือแนวทางแก้ปัญหา

ตัวแปรตาม หมายถึง ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหา หรือผลการทดลอง

ตัวแปรควบคุม หมายถึง การควบคุมปัจจัยรอบด้านให้มีสภาพและองค์ประกอบเหมือนกัน

2. ถ้าเป็นโครงการประเภทสำรวจ/ศึกษาทฤษฎี จะมีตัวแปรเดียวได้แก่ ตัวแปรศึกษา

3.2 สมมติฐาน

เป็นการเขียนข้อความที่คาดคะเนก่อนทำการทดลอง จะมีเขียนในโครงการทุกประเภท

3.3 อุปกรณ์ในการทดลอง

เป็นการเขียนเครื่องมืออุปกรณ์ทุกชนิดที่ใช้ในการทดลอง

3.4 ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองโครงการตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุด สามารถเขียนบรรยายหรือเป็นตาราง

3.5 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

บอกวิธีที่จะเก็บข้อมูลจากการทดลองในครั้งนี้ว่าจะเก็บข้อมูลอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.6 วิธีดำเนินการ

อธิบายขั้นตอนวิธีการดำเนินงานอย่างละเอียดตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงสิ้นสุดในการทดลองนั้นๆ

3.7 การออกแบบการทดลอง

เป็นการวางแผนการทดลองว่าจะเก็บข้อมูลอย่างไร กับใคร ที่ไหน เท่าไร และใช้วิธีการใดในการทดลอง เพื่อให้เหมาะสมกับโครงการที่จะปฏิบัติ อาจแสดงเป็นตารางหรือรูปวาดในกรณีสิ่งประดิษฐ์

3.8 การวิเคราะห์ผลข้อมูล

เป็นการบอกว่าจะวิเคราะห์ผลจากข้อมูลอย่างไรในการทำโครงการครั้งนี้

บทที่ 4

ผลการทดลอง

4.1 สรุปผลการทดลอง

เกริ่นนำในการทำโครงการครั้งนี้และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางที่ละประเด็นตามจุดประสงค์ของการทำโครงการที่ตั้งศึกษา

4.2 แปลผลสรุปเป็นกราฟ

นำผลจากตารางนำมาแสดงเป็นกราฟแท่ง หรือเส้นให้เห็นการพัฒนาหรือผลจากการศึกษาโดยรวมและย่อยอย่างชัดเจน

4.3 อภิปรายผลการทดลอง หรือข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองหรือการสืบค้นคว้าหรือทำการประดิษฐ์นำมาอภิปรายถึงเหตุและผลของการทำโครงการครั้งนี้

บทที่ 5

สรุปผลการทดลอง

5.1 สรุปผลการทดลอง

สรุปผลการทดลองครั้งสุดท้ายว่าตรงตามจุดประสงค์เพียงใด และตรงกับสมมติฐานหรือไม่เพราะเหตุใดและสรุปผลที่ได้จากการทดลอง

5.2 ข้อเสนอแนะ ในการนำโครงการไปใช้ต่อไป

เป็นการเสนอแนวคิด หรือเสนอประเด็นที่จะเป็นแนวทางในการทำโครงการครั้งต่อไป

5.3 ข้อคิดเห็นจากเพื่อนและครู ผู้ปกครอง

การนำเสนอผลงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบและลงลายมือชื่อกับผลงานที่ตนเองได้เผยแพร่ไม่ว่าทางอินเทอร์เน็ต หรือการนำเสนอผลงานต่อสาธารณชน

บรรณานุกรม

กรณีเป็นหนังสือ

ชื่อ-นามสกุล.ชื่อหนังสือ.ครั้งที่พิมพ์.สถานที่พิมพ์.สำนักพิมพ์.ปีที่พิมพ์

กรณีเป็นอินเทอร์เน็ต

ชื่อ-นามสกุล.เว็บไซต์.วัน เดือน ปี.เวลาที่ค้นหา

(ตัวอย่าง)

กรรณิการ์ พงษ์สนิทและคณะ.การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน

แก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2543.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.คู่มือการปฏิบัติงานการท่องเที่ยวและกีฬาสำหรับ

ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและ

กีฬา.กรุงเทพฯ,2544.

กรมการปกครอง.กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล(รวม

ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.2542).กรุงเทพฯ:กองราชการส่วนตำบลกรมการ

ปกครอง,2542.

กัลยาณี ชลมนิ.ปัญหาและความต้องการใช้บริการสวนสุขภาพของประชาชนใน

เขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม.www.su.ac.th.com. งานวิจัย

โครงการ.วันที่ 25 ธันวาคม 2549 เวลา 22.00 น.

ใบงานที่ 1

เรื่องแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ให้นักเรียนเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ โดยอาศัยความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่องแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

1. ตามความเข้าใจของนักเรียน โครงการหมายถึงอะไร

.....

.....

.....

2. จุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาโครงการคืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. การทำโครงการมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไรบอกอย่างน้อย 5 ข้อ

.....

.....

.....

.....

ตั้งใจทำนะจ๊ะ

ใบงานที่ 2
เรื่องประเภทของโครงการ

ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ โดยอาศัยความรู้จากใบความรู้ที่ 2 เรื่องประเภทของโครงการ

1. โครงการมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. โครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.การออกแบบโครงการประเภทการทดลองมีกี่วิธีและมีขั้นตอนในการทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.โครงการประเภทการสร้างสิ่งประดิษฐ์มีขั้นตอนในการทำอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.โครงการประเภทการสร้างทฤษฎีหรืออธิบายมีขั้นตอนในการทำอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนขั้นตอนการทำโครงงานลงในกระดาษเป็นแผนผังความคิด

โครงงาน

ใบงานที่ 4 ช่วยเหลือเพื่อน

ประเมินผลตัวชี้วัด: ระบุวิธีการ บังคับ และแหล่งที่ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด(พ 5.1 ม.2/1)

1.ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถาม(คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

ชาญชัยเป็นเด็กวัยรุ่น ที่ออกจากโรงเรียนเพราะความเกรและคบเพื่อนที่ไม่ดี โดยถูกชั้นชวนให้เสพยาบ้าจนติด ต่อมาครอบครัวทราบว่าชาญชัยติดยาบ้า จึงพาไปบำบัดที่สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติด จนชาญชัยเลิกยาได้ แต่ครอบครัวชาญชัยก็ไปขอรับคำปรึกษาจากแพทย์อยู่เสมอ เพราะเกรงว่าชาญชัยจะกลับไปเสพยาอีก

1.1 จากบทความนี้ เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

.....

1.2 สาเหตุที่ทำให้ชาญชัยติดสารเสพติด

.....

1.3 ทำไมผู้ติดสารเสพติดจึงควรได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟู

.....

1.4 นักเรียนคิดว่าบังคับใดที่ทำให้ผู้ติดสารเสพติดเลิกเสพยาเสพติดได้โดยเด็ดขาด

.....

1.5 ถ้านักเรียนมีญาติที่ติดสารเสพติด จะแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างไร

.....

ชื่อกลุ่ม.....

ใบงานที่ 5 วิเคราะห์ข่าว

ชื่อ.....เลขที่.....

ให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าวแล้วตอบคำถาม(คะแนนเต็ม 10 คะแนน ข้อละ 5 คะแนน)

ป.ป.ส.เปิดโอกาสให้เข้าบำบัดยาเสพติดแบบสมัครใจ ย้ำสังคมให้ออกาสคนเลิกยาได้

รัฐบาลได้ประกาศยุทธศาสตร์“5 ป้องกัน”7 โครงการหลัก ซึ่งมีผู้เข้ารับการบำบัดไม่มากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่เป็นผู้ถูกบังคับมาบำบัด ผู้ที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดยังมีน้อย โดยรัฐบาลเปิดโอกาสให้มีการบำบัดแบบสมัครใจ ผู้เข้าร่วมการบำบัดจะไม่มีประวัติเสีย ไม่มีโทษ โดยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผู้ที่ต้องการเข้ารับการบำบัดรักษาสามารถติดต่อได้ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข และคลินิกยาเสพติดทุกแห่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร หรือสถาบันธัญญารักษ์ ส่วนผู้ที่อยู่ในต่างจังหวัดสามารถติดต่อเข้ารับการรักษาได้ที่โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่ง หรือโทรปรึกษาสายด่วน 1165 ฟรีทั่วประเทศ

1)ข่าวนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

.....

2)เพราะเหตุใดผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดมีน้อยกว่าผู้ถูกบังคับบำบัด

.....

3)จากข่าวนี้มีผลคืออย่างไรต่อผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดสารเสพติด

.....

4)นักเรียนคิดว่าโครงการนี้มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....

5)โครงการนี้มีผลต่อคุณภาพของประชากรในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างไร

.....

ภาพสถานการณ์ที่นำไปสู่การติดสารเสพติด

ให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ในภาพ และช่วยกันแสดงความคิดเห็น

อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติดสาร

ใบงานที่ 6

เรื่อง การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยงที่ได้รับมอบหมาย และบอกถึงวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สักเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ เป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) จากนั้นกำหนดปัญหาให้ถูกต้องและชัดเจน โดยพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังนี้

กลุ่มที่ 1 การมั่วสุมเสพสารเสพติด

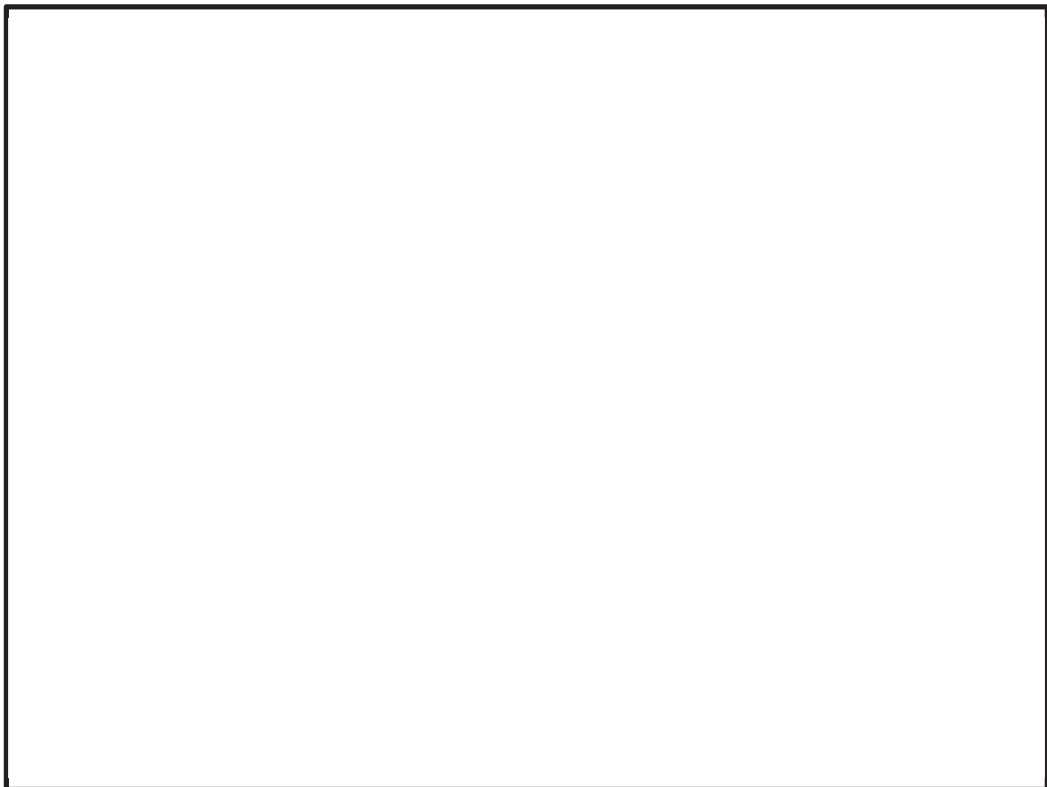
กลุ่มที่ 2 การมั่วสุมในเรื่องเพศ

กลุ่มที่ 3 การมั่วสุมยกพวกตีกัน

กลุ่มที่ 4 การทะเลาะวิวาท

ใบงานที่ 7

แผนผังความคิด (Mind Mapping) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง

A large empty rectangular box with a black border, intended for a student to draw a mind map. The box is currently blank.

ใบงานที่ 8

เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยง และการเข้าแหล่งอบายมุข

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยงที่ได้รับมอบหมาย และบอกถึงวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สักเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ โดยพฤติกรรมให้แต่ละกลุ่มศึกษาผลเสียของอบายมุขต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การดื่มสุรา

กลุ่มที่ 2 การเที่ยวกลางคืน

กลุ่มที่ 3 การเล่นการพนัน

กลุ่มที่ 4 การแข่งขันจักรยานยนต์บนท้องถนน

กลุ่มที่ 6 การเข้าไปในฝูงชน

กลุ่มที่ 7 การหลีกเลี่ยงอบายมุข การแข่งขันจักรยานยนต์ การเข้าไปในฝูงชน

จัดทำข้อมูลความรู้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์และสวยงาม จากนั้นร่วมกันเขียนบทละคร

เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ ร่วมกันฝึกซ้อมแล้วออกมาแสดงทีละกลุ่ม

ใบงานที่ 9

เรื่อง ข่าวที่เกี่ยวกับสถานการณ์เสี่ยง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจ วิเคราะห์ข่าวพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยงที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ตรงประเด็นและชัดเจนมากที่สุด ดังนี้

1. สรุปประเด็นสำคัญของข่าว ให้ชัดเจนว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

2. บอกถึงกระบวนการป้องกันและวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง วิเคราะห์พฤติกรรมแล้วบอกว่า

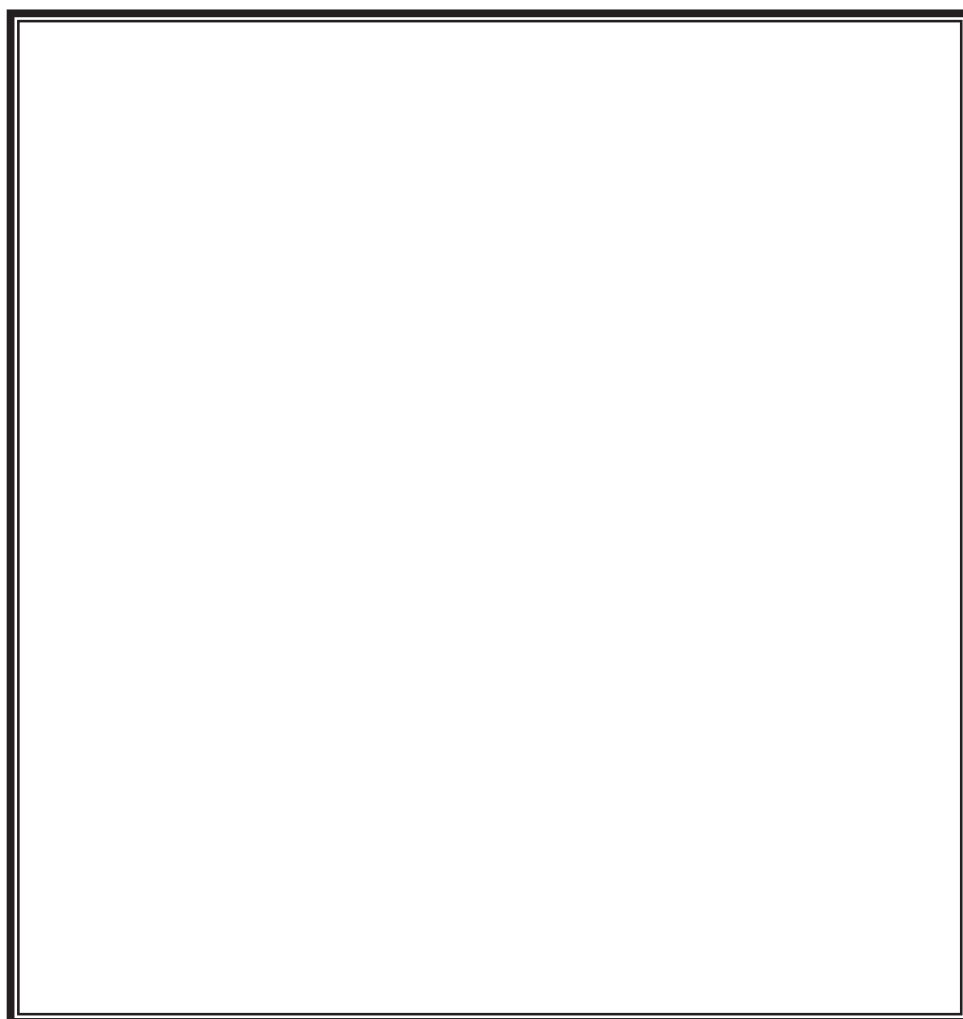
เหตุการณ์ในข่าวควรใช้ทักษะชีวิตแบบใด โดยใช้กระบวนการคิดมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ เป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping)

โดย ไทยรัฐออนไลน์ 2 ก.ค. 2557 17:00

พม่าคนงานปอกมะพร้าวที่สวนใน อ.สามพราน นครปฐม เป็นเพื่อนเช่าห้องอยู่ด้วยกัน ทะเลาะเรื่องเงินซื้อเหล้า คิวามีดเข้าห้ำหั่นกัน สุดท้ายคนหนึ่งถูกเชือดคอ แผลพรุนร่วม 20 แผล ดับอนาถ ส่วนคนฆ่าล้างเลือดแล้วหนีไปแต่ไม่รอด เมื่อเวลา 01.00 น. วันที่ 2 ก.ค.57 พ.ต.ท.ณรงค์ฤทธิ์ เมืองฮาม สว.เวร สภ.โพธิ์แก้ว อ.สามพราน จ.นครปฐม รับแจ้งเหตุมีคนใช้อาวุธมีดแทงกันมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดที่ห้องเช่าไม่มีเลขที่ ตั้งอยู่ในซอยวัดอ้อมใหญ่ ม.5 ต.อ้อมใหญ่ อ.สามพราน หลังรับแจ้งจึงรายงานให้ พ.ต.อ.อรรถนพ นวมนาคะ ผกก. พ.ต.ต.สายัณห์ ผุยหนองโพธิ์ สวป. พ.ต.ต.มนตรี จำนำเที่ยง สว.สส. ชูดสีบสวน สภ. โพธิ์แก้ว แพทย์เวร รพ.สามพราน มูลนิธิร่วมกตัญญู ร่วมเดินทางไปตรวจที่เกิดเหตุ ภายในซอยวัดอ้อมใหญ่ ห่างจากถนน 20 เมตร มีห้องแถวเช่า 2 ชั้นปลูกติดกัน 10 ห้องหันหน้าชนกัน ที่ห้องหมายเลข 3 ชั้นล่าง ภายในห้องพบศพนายโช ชาวพม่า อายุ 22 ปี คนงานปอกมะพร้าวแห่ง สภพศพนอนหงายเสียชีวิตจมกองเลือด สวมกางเกงในตัวเดียว มีผ้าขนหนูสีฟ้าพาดอยู่ที่หน้าอก มีบาดแผลถูกอาวุธมีดแทงเข้าที่ลำคอและใต้ลำคอรวม 20 แผล ภายในห้องมีเลือดกระเซ็นติดไปทั่วทั้งพื้นและผนังห้อง ส่งกลิ่นคาวคละคลุ้ง ช่างศพผู้ตายพบขวดเครื่องดื่มชูกำลัง 2 ขวด มีเหล้าขวดติดอยู่ที่ก้นขวด นอกจากนี้ยังพบมีดปลอกผลไม้ยาว 10 นิ้ว มีคราบเลือดติดตกอยู่ที่พื้นภายในห้องน้ำ ดร.จึงเก็บเป็นหลักฐาน จากการสอบถามคนพักที่อยู่ในห้องแถวติดกัน ทราบว่าก่อนเกิดเหตุ เห็นนายเม่นเม่น ชาวพม่า อายุ 27 ปี ซึ่งเป็นเพื่อนของผู้ตายพักอยู่ห้องเดียวกันในอาคารมีนเมาสุรา เดินวนเวียนอยู่ที่หน้าห้องที่เกิดเหตุ และเมื่อนายเม่นเม่นเข้าไปในห้องก็ได้ยินเสียงทะเลาะกันดังลุดออกมาแล้วเงียบหายไป จากนั้นก็มีเสียงปิดดงปัง มองไปเห็นนายเม่นเม่นเดินโซซอกออกจากห้อง ต่อมาชูดสีบสวนออกตามจนพบนายเม่นเม่น เดินอยู่ริมถนนห่างจากที่พัก 200 เมตร มีเลือดไหลที่ลำคอด้านขวาจากแผลถูกมีดบาด จากการสอบสวน นายเม่นเม่น ผ่านสำมะโนให้การว่า ตนและผู้ตายเป็นเพื่อนกัน ทำงานรับจ้างปอกมะพร้าวที่เดียวกันและยังเช่าห้องอยู่ด้วยกัน ได้ประมาณ 2 เดือนแล้ว หลังเลิกงานจะซื้อเหล้ามาดื่มกินกันทุกวัน ก่อนเกิดเหตุได้นั่งดื่มจนเมา แล้วเกิดทะเลาะมีปากเสียงกันเรื่องเงินค่าเหล้า เกิดการชกต่อยผู้ตายสู้ไม่ได้จึงไปคว้ามิดเข้ามาจะปาดคอ ตนเข้ายื้อขัดแย้งมิดจนถูกมีดบาดเข้าที่ข้างลำคอ สุดท้ายตนแย่งมิดในมือของผู้ตายมาได้จึงทิ้งแทงและปาดคอไปนับสิบครั้ง จากนั้นเดินเข้าไปล้างมือที่เบื่อนเลือดและทิ้งมิดไว้ในห้องน้ำ ก่อนจะหลบหนีแต่ตำรวจตามมาจับตัวได้.

ใบงานที่ 10

แผนผังความคิด (Mind Mapping) ข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์

A large empty rectangular box with a double-line border, intended for students to draw a mind map related to the news mentioned in the text above.

ใบงานที่ 11
เรื่อง ประเมินพฤติกรรมเสี่ยง

ประเมินผลตัวชี้วัด: อธิบายวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง (พ 5.1 ม.2/2)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1.ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ได้ข้อความที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยงและทำ
เครื่องหมาย ✓ ได้ข้อความที่ไม่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง(10คะแนน)

1.1 ภาณุชวนกฤติยาไปอ่าน
หนังสือในห้องสมุดตอนพัก
กลางวัน

1.2 วริญญาชวนเพื่อนผู้ชายมา
เที่ยวที่บ้านขณะที่ผู้ปกครอง
ไม่อยู่บ้าน

1.3 วิมลมาสวมหมวกนิรภัย
ขณะนั่งซ้อนรถจักรยานยนต์ที่
ขับด้วยความเร็วสูง

1.4 วัชรพลเข้าไปมุงดูเหตุการณ์
ที่มีวัยรุ่นทะเลาะวิวาท ชกต่อย
กัน

1.5 ธัญมนไปเวียนเทียนที่วัด
กับครอบครัวในเวลากลางคืน

1.6 ปิยะดารับขนมและน้ำดื่มที่
คนแปลกหน้ายื่นให้มา
รับประทาน

1.7 หลังเลิกเรียนทุกวันคนยิ้มก็
เข้าไปเล่นเกมในร้าน
คอมพิวเตอร์

1.8 วนิดามักชวนเพื่อนๆ มา
อ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบที่
บ้านของตนเอง

1.9 นฤมลแอบชวนเพื่อนๆ ไป
เล่นน้ำที่บ่อน้ำท้ายไร่ ช่วงปิด
เทอม

1.10 วิรดาใส่ชุดสายเดี่ยว ขาสั้น
ไปเดินเล่นตามลำพังที่
สวนสาธารณะในหมู่บ้านตอน
ใกล้ค่ำ

ใบงานที่ 12

เรื่อง การหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย ที่ได้รับมอบหมาย วิเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ เป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) จากนั้นกำหนดปัญหาให้ถูกต้องและชัดเจน โดยมีสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย ภัยที่เป็นปัญหาดังนี้

กลุ่มที่ 1 ภัยจากตนเอง

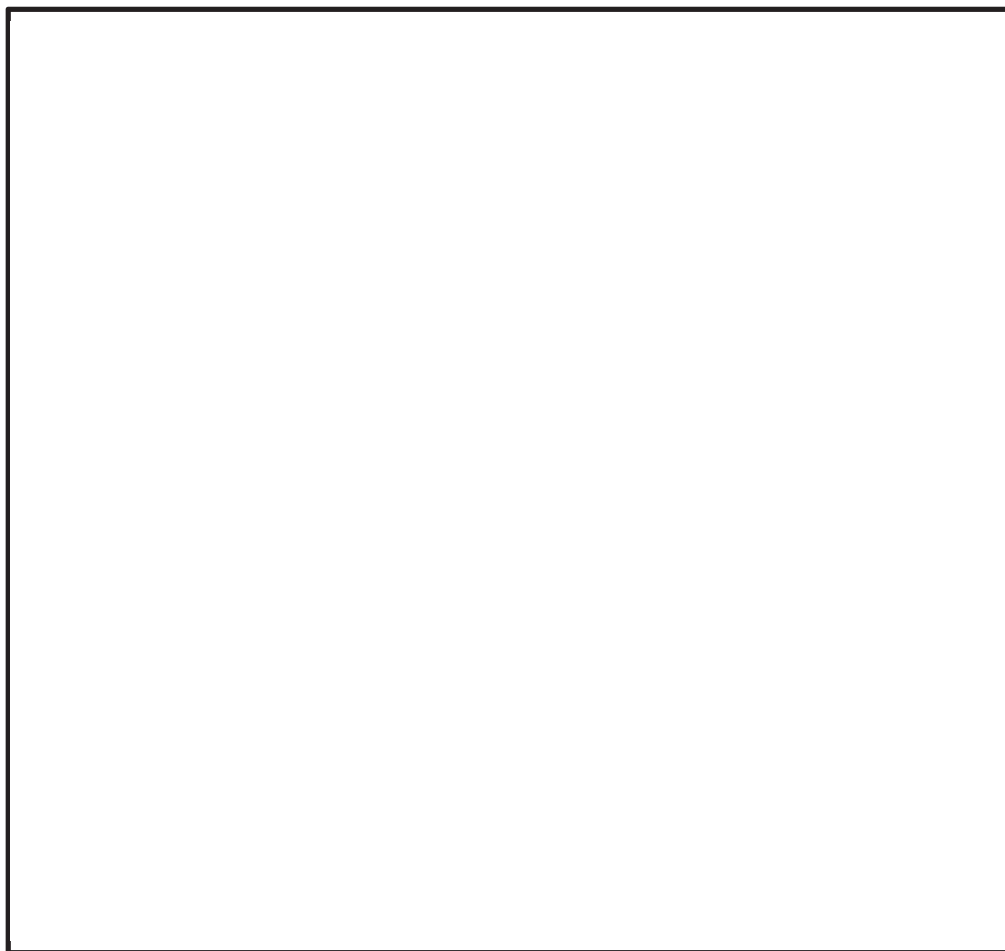
กลุ่มที่ 2 ภัยจากบุคคลอื่น

กลุ่มที่ 3 ภัยธรรมชาติ

กลุ่มที่ 4 ภัยอื่นๆ

ใบงานที่ 13

แผนผังความคิด (Mind Mapping) การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ระดับชั้นที่นำไปสู่อันตราย

ใบงานที่ 14

เรื่อง บทบาทสมมุติการใช้ทักษะชีวิตเมื่อเจอสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตรายที่ได้รับมอบหมาย และวิเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ โดยบทบาทสมมุติการใช้ทักษะชีวิตเมื่อเจอสถานการณ์คับขันที่นำไปสู่อันตราย ซึ่งให้นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตที่สำคัญในการป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน จากนั้นจับกลุ่มศึกษาปฏิบัติทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะ แล้วให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงทักษะ การหลีกเลี่ยงเมื่อถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกัน ถูกคนร้ายจี้หรือปล้น ถูกบังคับข่มขืน คนร้ายใช้หินปารด คนร้ายเข้าบ้านขณะที่เราอยู่ในบ้าน ถูกหาเรื่องหรือไปมีเรื่องทะเลาะวิวาทอยู่ในเหตุการณ์ที่มีคนทะเลาะวิวาทกัน ใครแสดงทักษะได้ดีที่สุด ครูและเพื่อนปรบมือแสดงความชื่นชม จัดทำข้อมูลความรู้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์และสวยงาม จากนั้นร่วมกันเขียนบทละคร เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ ร่วมกันฝึกซ้อมแล้วออกมาแสดงทีละกลุ่ม

จัดทำข้อมูลความรู้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์และสวยงาม จากนั้นร่วมกันเขียนบทละคร เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ ร่วมกันฝึกซ้อมแล้วออกมาแสดงทีละกลุ่ม

ใบงานที่ 15

เรื่อง ข่าวที่เกี่ยวกับสถานการณ์คืบขัน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจ วิเคราะห์ข่าวสถานการณ์คืบขันที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นกำหนดปัญหาให้ตรงประเด็นและชัดเจนมากที่สุด ดังนี้

1. สรุปประเด็นสำคัญของข่าว ให้ชัดเจนว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

2. บอกถึงกระบวนการป้องกันและวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง วิเคราะห์พฤติกรรมแล้วบอกว่า เหตุการณ์ในข่าวควรใช้ทักษะชีวิตแบบใด โดยใช้กระบวนการคิดมาเขียนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นต่างๆ เป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping)

โดย ไทยรัฐออนไลน์ 28 พ.ย. 2557 11:57

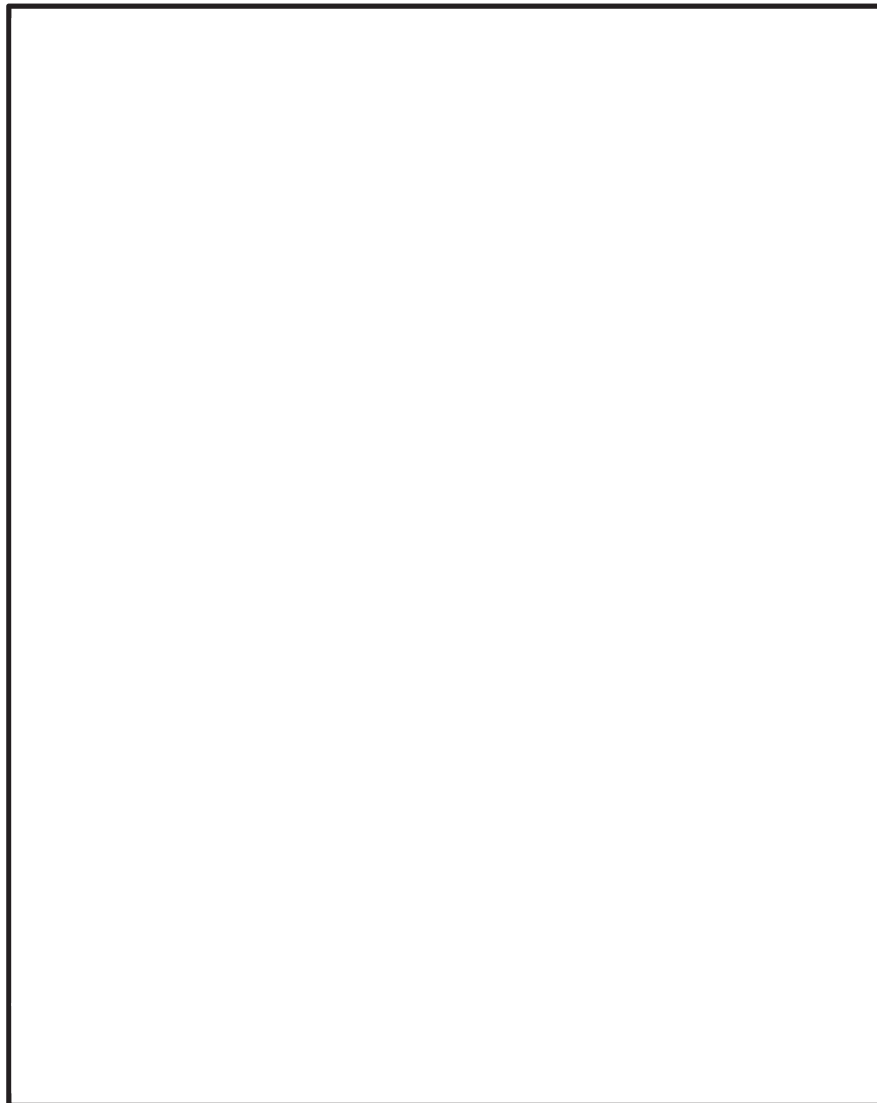
นักศึกษาสาวชื่อ จยช.กลับบ้าน บนทางสายเปลี่ยวคนเดียวกลางดึก ถูกคนร้ายขี่รถไล่ตามปาดหน้า ชักมีดจี้ขึ้น รดพาไปข่มขืนจนสำเร็จความใคร่ ก่อนจะพากลับมาส่งที่เดิม ตำรวจระดมกำลังตามล่าแต่ไร้วิ้ว...

เมื่อเวลา 03.00 น. วันที่ 28 พ.ย.57 พ.ต.อ.อนันต์ ภูระหงษ์ ผกก.สภ.พลุดาหลวง อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ได้รับแจ้งมีหญิงสาวถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ ที่ริมถนนสายเขาชีจรรย์-ยุทธศาสตร์โคราช-สัตหีบ (331) เขตรอยต่อระหว่างพื้นที่รับผิดชอบของ สภ.ห้วยใหญ่ และสภ.พลุดาหลวง หลังรับแจ้งจึงสนธิกำลังตำรวจ และอาสาสมัครทั้ง 2 โรงพัก เดินทางไปตรวจสอบที่เกิดเหตุพบ น.ส.แห่มม (นามสมมติ) อายุ 16 ปี นักศึกษาชั้น ปวช.ปี 1 ของสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งใน อ.สัตหีบ ยืนรอเจ้าหน้าที่อยู่ พร้อมให้การว่า ก่อนเกิดเหตุขณะตนขี่รถ จยช. เดินทางกลับบ้านพัก ที่บ้านกม.10 ต.พลุดาหลวง อ.สัตหีบ โดยใช้เส้นทางสายเขาชีจรรย์ มุ่งหน้าไปทางถนนสาย 331 ซึ่งค่อนข้างเปลี่ยว ระหว่างนั้นสังเกตเห็นมีชายไทย อายุประมาณ 35-40 ปี สวมเสื้อยืดสีดำแถบแดง คล้ายเสื้อสโมสรฟุตบอลชื่อดัง นุ่งกางเกงขาสั้น ขี่รถจยช. ได้ติดตามมาอย่างกระชั้นชิด

นักศึกษาสาวผู้เสียหาย กล่าวอีกว่า คนร้ายได้บิดคันเร่งแซงขึ้นมาปาดหน้า พร้อมกับชักอาวุธมีดออกมาจี้บังคับให้ตนขึ้นรถ จยช.ของคนร้าย โดยทิ้งรถของตนไว้ที่จุดเกิดเหตุ แล้วขี่พามุ่งหน้าออกไปทางถนนสาย 331 ก่อนเลี้ยวเข้าไปในป่าละเมาะข้างทางซึ่งเป็นที่เปลี่ยว และลงมือข่มขืนสำเร็จความใคร่ไป 1 ครั้ง จากนั้นคนร้ายได้พากลับมาส่งยังจุดที่รถ จยช. ของตนจอดอยู่ แล้วขี่หลบหนีไปอย่างรวดเร็ว จึงโทรศัพท์แจ้งตำรวจดังกล่าว หลังทราบข้อมูลเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงวิทยุแจ้งรูปพรรณสัณฐานของคนร้าย ให้สายตรวจตามเขตต่างๆ ได้ทราบเพื่อสกัดจับแต่ก็ไร้วิ้ว อย่างไรก็ตาม ได้ประสานไปยังชุดสืบสวนลงพื้นที่หาข่าวและสอบปากคำพยานแวดล้อม เพื่อติดตามจับกุมผู้ต้องหารายนี้มาดำเนินคดีให้ได้ต่อ

ใบงานที่ 16

แผนผังความคิด (Mind Mapping) ข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ระดับชั้น

แบบบันทึกสรุปผลการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ชื่อ-นามสกุล..... เลขที่ ชั้น

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกสรุปผลการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่

นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากที่เรียนหน่วยการเรียนรู้แล้ว

.....

นักเรียนได้รับความรู้เรื่องใดบ้างจากหน่วยการเรียนรู้

.....

นักเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องใดอีกบ้างที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งต้องการให้ครูอธิบายเพิ่มเติม

.....

นักเรียนจะสมารถนำความรู้ ความเข้าใจจากหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างไรบ้าง

.....

ผลงานที่นักเรียนชอบและต้องการคัดเลือกเป็นผลงานดีเด่น จากหน่วยการเรียนรู้คือผลงานใดบ้าง

.....

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ครู สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะด้าน	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		ดีเยี่ยม (3)	ดี (2)	ผ่าน (1)	ไม่ผ่าน (0)
2. ความสามารถในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์				
	2.2 มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์				
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ				
	2.4 มีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้				
	สรุปผลการประเมิน				

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

- ดีเยี่ยม - พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน
 ดี - พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน
 ผ่าน - พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน
 ไม่ผ่าน - ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล

- ดีเยี่ยม - 13-15 คะแนน
 ดี - 9-12 คะแนน
 ผ่าน - 1-8 คะแนน
 ไม่ผ่าน - 0 คะแนน

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ครู สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะด้าน	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		ดีเยี่ยม (3)	ดี (2)	ผ่าน (1)	มพ. (0)
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา	3.1 สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้				
	3.2 ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา				
	3.3 เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงในสังคม				
	3.4 แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา				
	3.5 สามารถตัดสินใจได้เหมาะสมตามวัย				
	สรุปผลการประเมิน				

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม	- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ดี	- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ผ่าน	- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ไม่ผ่าน	- ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม	ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม	- 13-15 คะแนน
ดี	- 9-12 คะแนน
ผ่าน	- 1-8 คะแนน
ไม่ผ่าน	- 0 คะแนน

แบบสังเกต (Observation)

เพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้น.....โรงเรียน.....ภาคเรียน.....ปีการศึกษา.....

ข้อที่ ๔ ใฝ่เรียนรู้

คำชี้แจง ใ้ผลการประเมินพฤติกรรมสำคัญของนักเรียน ลงในช่องที่ทำการประเมิน

ที่	ชื่อ สกุล	ตัวชี้วัดที่ ๔.๑				ตัวชี้วัดที่ ๔.๒				สรุปผล การ ประเมิน
		๑	๒	๓	สรุป	๑	๒	๓	สรุป	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

หมายเหตุ

๑. ๑, ๒, ๓ หมายถึง ครั้งที่ประเมิน
๒. ให้นำผลการประเมินจากแบบบันทึกพฤติกรรมบ่งชี้มาบันทึกในตั้งชี้วัดที่ ๔.๑ - ๔.๒
๓. สรุปรายตัวชี้วัด

คะแนน ๒.๕ - ๓.๐	ระดับคุณภาพ	ดีเยี่ยม (๓)
คะแนน ๑.๕ - ๒.๔	ระดับคุณภาพ	ดี (๒)
คะแนน ๑.๐ - ๑.๔	ระดับคุณภาพ	ผ่าน (๑)
คะแนน ๐ - ๐.๙	ระดับคุณภาพ	ไม่ผ่าน (๐)

๔. สรุปผลการประเมิน

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (๓)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (๒)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน ๑ ตัวชี้วัดและระดับดี จำนวน ๑ ตัวชี้วัด หรือ ๒. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (๑)	๑. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ ๒. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับผ่าน จำนวน ๑ ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (๐)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ ๑ ตัวชี้วัดขึ้นไป

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อที่ ๔ ใฝ่เรียนรู้

นิยาม

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดเผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัด

๔.๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

๔.๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๔.๑ ตั้งใจ เพียรพยายาม ในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๔.๑.๓ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ
๔.๒ แสวงหาความรู้จากทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	๔.๒.๑ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม ๔.๒.๒ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ ๔.๒.๓ แลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับมัธยมศึกษา (ม.๑ – ม.๓)

ตัวชี้วัดที่ ๔.๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วม กิจกรรม

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (๐)	ผ่าน (๑)	ดี (๒)	ดีเยี่ยม (๓)
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน	ไม่ตั้งใจเรียน	เข้าเรียนตรงเวลา	เข้าเรียนตรงเวลา	เข้าเรียนตรงเวลา
๔.๑.๒ เอาใจใส่และมี ความเพียร พยายาม ในการ เรียนรู้		ตั้งใจเรียน เอาใจ ใส่ในการเรียน มี ส่วนร่วมใน การเรียนรู้ และ	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ และมีความเพียร พยายามในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการ	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายามในการ เรียนรู้ มีส่วนร่วมในการ เรียนรู้ และเข้าร่วม
๔.๑.๓ สนใจเข้าร่วม กิจกรรม การเรียนรู้ต่าง ๆ		เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นบางครั้ง	เรียนรู้ และเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ ต่าง ๆ บ่อยครั้ง	กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายใน และภาย นอก โรงเรียนเป็นประจำ

ตัวชี้วัดที่ ๔.๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือก ใช้
สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิต ประจำวันได้

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (๐)	ผ่าน (๑)	ดี (๒)	ดีเยี่ยม (๓)
๔.๒.๑ ศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่ง เรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอก โรงเรียน และ เลือกใช้สื่อได้ อย่างเหมาะสม	ไม่ศึกษา ค้นคว้าหา ความรู้	ศึกษาค้นคว้า ความรู้จาก หนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยี แหล่ง เรียนรู้ ทั้งภายในและ ภายนอก โรงเรียน เลือกใช้สื่อได้ อย่างเหมาะสม	ศึกษาค้นคว้าหา ความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีและ สารสนเทศแหล่ง เรียนรู้ ทั้งภายใน และภายนอก โรงเรียน และ เลือกใช้สื่อ ได้อย่าง เหมาะสมมีการ	ศึกษาค้นคว้าหา ความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยี และ สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ ทั้งภายใน และภาย นอก โรงเรียน เลือกใช้สื่อได้ อย่างเหมาะสม มีการ บันทึกความรู้วิเคราะห์ ข้อมูล
๔.๒.๒ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ข้อมูลจากสิ่งที่ เรียนรู้สรุปเป็น องค์ความรู้		ภายนอก โรงเรียน เลือกใช้สื่อได้ อย่างเหมาะสม และมีการ บันทึกความรู้	เหมาะสมมีการ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุป เป็นองค์ ความรู้ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับผู้อื่นได้	สรุปเป็นองค์ความรู้ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วย วิธีการที่หลากหลาย และ นำไป ใช้ในชีวิต ประจำวันได้
๔.๒.๓ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วย วิธีการต่าง ๆ และ นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน				

ข้อที่ ๖ มุ่งมั่นในการทำงาน

นิยาม

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำหน้าที่การทำงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม พุ่มเทก่าลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้ สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

ตัวชี้วัด

๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน

๖.๒ ทำงานด้วย ความเพียรพยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน	๖.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ๖.๑.๓ ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง
๖.๒ ทำงานด้วย ความเพียรพยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	๖.๒.๑ พุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ๖.๒.๒ พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ๖.๒.๓ ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับมัธยมศึกษา (ม.๑ – ม.๓)

ตัวชี้วัดที่ ๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (๐)	ผ่าน (๑)	ดี (๒)	ดีเยี่ยม (๓)
๖.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ๖.๑.๓ ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงาน	ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุง การทำงานให้ดีขึ้น	ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุง และพัฒนาการ ทำงานให้ดีขึ้น	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุง และพัฒนาการ ทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเอง

ตัวชี้วัดที่ ๖.๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (๐)	ผ่าน (๑)	ดี (๒)	ดีเยี่ยม (๓)
๖.๒.๑ ทุ่มเท ทำงานอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคใน การทำงาน ๖.๒.๒ พยายาม แก้ปัญหาและ อุปสรรคในการ ทำงานให้สำเร็จ ๖.๒.๓ ชื่นชม ผลงานด้วยความ ภาคภูมิใจ	ไม่ขยัน อดทน ในการทำงาน	ทำงานด้วยความ ขยันอดทน และ พยายาม ให้งาน สำเร็จตาม เป้าหมาย และ ชื่นชม ผลงาน ด้วยความ ภาคภูมิใจ	ทำงานด้วยความ ขยันอดทน และ พยายาม ให้งาน สำเร็จตาม เป้าหมาย ไม่ย่อ ท้อ ต่อปัญหาใน การทำงาน และ ชื่นชม ผลงาน ด้วยความ ภาคภูมิใจ	ทำงานด้วย ความ ขยันอดทน และ พยายามให้งาน สำเร็จตาม เป้าหมาย ภายใน เวลาที่กำหนด ไม่ย่อท้อต่อ ปัญหา แก้ปัญหา อุปสรรค ใน การทำงาน และ ชื่นชมผลงาน ด้วย ความภาคภูมิใจ

แบบสังเกต (Observation)

เพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้น.....โรงเรียน.....ภาคเรียน.....ปีการศึกษา.....

ข้อที่ ๖ มุ่งมั่นในการทำงาน

คำชี้แจง ใต้ผลการประเมินพฤติกรรมสำคัญของนักเรียน ลงในช่องที่ทำการประเมิน

ที่	ชื่อ สกุล	ตัวชี้วัดที่ ๖.๑				ตัวชี้วัดที่ ๖.๒				สรุปผลการประเมิน
		๑	๒	๓	สรุป	๑	๒	๓	สรุป	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

หมายเหตุ

๑. ๑, ๒, ๓ หมายถึง ครั้งที่ประเมิน
๒. ให้นำผลการประเมินจากแบบบันทึกพฤติกรรมบ่งชี้มาบันทึกในตั้งชี้วัดที่ ๖.๑ – ๖.๒
๓. สรุปรายตัวชี้วัด

คะแนน ๒.๕ – ๓.๐	ระดับคุณภาพ	ดีเยี่ยม (๓)
คะแนน ๑.๕ – ๒.๔	ระดับคุณภาพ	ดี (๒)
คะแนน ๑.๐ – ๑.๔	ระดับคุณภาพ	ผ่าน (๑)
คะแนน ๐ – ๐.๙	ระดับคุณภาพ	ไม่ผ่าน (๐)

๔. สรุปผลการประเมิน

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (๓)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (๒)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน ๑ ตัวชี้วัดและระดับดี จำนวน ๑ ตัวชี้วัด หรือ ๒. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด หรือ
ผ่าน (๑)	๑. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ ๒. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับผ่าน จำนวน ๑ ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (๐)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ ๑ ตัวชี้วัด ขึ้นไป

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต และการเรียนรู้เรื่องโครงการ

กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา รายวิชาพื้นฐาน รหัสวิชา พ 22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบประเภทเลือกตอบ มีจำนวน 30 ข้อๆ ละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน ใช้เวลา 90 นาที

แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 มี 20 ข้อ 1-20 เป็นการวัดผลการเรียนรู้เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/1 พ 5.1 ม.2/2 พ 5.1 ม.2/3

ตอนที่ 2 มี 10 ข้อ 21-30 เป็นการวัดผลการเรียนรู้เรื่อง การทำโครงการ

2. ให้นักเรียนพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวจากตัวเลือก ก ข ค ง แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในช่องว่างของกระดาษคำตอบให้ตรงกับตัวเลือกที่ต้องการ นักเรียนอย่าขีดเขียนเครื่องหมายใดๆลงในแบบทดสอบ

3. หลังจากทำข้อสอบเสร็จแล้ว/หมดเวลา ให้ส่งแบบทดสอบฉบับนี้แก่ครู

ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/1 ระบุวิธีการ บังคับ และแหล่งที่ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด

1. ข้อใดมีความสัมพันธ์กับการบำบัดรักษาประเภทผู้ป่วยนอกของกระทรวงสาธารณสุข

ก. การไปรักษาที่ศูนย์บำบัดและอยู่ประจำที่นั่น

ข. การเข้ารับการรักษาประจำในโรงพยาบาล

ค. การนำผู้ป่วยมารับยาไปรับประทาน

ง. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์บำบัดตลอดเวลา

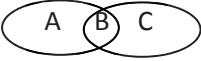
2. ข้อใด **ไม่ใช่** ระยะการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดประเภทผู้ป่วยในของกระทรวงสาธารณสุข

ก. ระยะเตรียมการก่อนรักษา

ข. ระยะให้พิษยาออกฤทธิ์

ค. ระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ

ง. ระยะติดตามหลังการบำบัดรักษา

3. ข้อใดเป็นการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดที่ถูกต้อง
- เมื่อเลิกสารเสพติดใหม่ ๆ ก็ไม่ไปพบแพทย์อีก
 - ลดปริมาณการใช้สารเสพติด แต่ก็ยังเสพทุกวัน
 - ไปพบแพทย์ที่ศูนย์บำบัดรักษาตามนัดอย่างสม่ำเสมอ
 - พยายามเลิกสารเสพติดโดยการซื้อยามารับประทานเอง
4. บุคคลในข้อใดรู้จักสร้างคุณค่าในตนเองหลังจากรับการบำบัดรักษาสารเสพติด
- อาริยานอนอยู่บ้านเฉย ๆ เพราะอายุผู้เฒ่า
 - สิริมาตำหนิตนเองเสมอที่ติดสารเสพติด
 - กฤติกาทำงานโดยไปรับจ้างเป็นเด็กเสิร์ฟที่ร้านอาหาร
 - อิสราวดีกลับบ้านมาร่วมตัวกันคิดจัดกิจกรรมที่สร้างประโยชน์แก่สังคม
5. ถ้า A = ผู้ติดสารเสพติด C = ศูนย์ให้คำปรึกษาบำบัดผู้ติดสารเสพติด ดังนั้น B ควรเป็นข้อใด
- สื่อ
 - โรงเรียน
 - สถานีตำรวจ
 - ครอบครัว
6. ข้อใดไม่ใช่การช่วยเหลือฟื้นฟูหลังการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด
- ไม่ยอมเข้าไปคุยกับเพื่อนที่เพิ่งเลิกสารเสพติด
 - พาเพื่อนที่เลิกสารเสพติดไปออกกำลังกายเป็นประจำ
 - พยายามให้เวลาดูแลเอาใจใส่ น้องชายที่เพิ่งเลิกสารเสพติด
 - จัดกิจกรรมประกวดเต้นแอโรบิกให้กับกลุ่มเพื่อน ๆ ที่เลิกสารเสพติดแล้ว
7. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับแหล่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด
- เป็นหน่วยงานบำบัดรักษาทางจิตโดยเฉพาะ
 - เป็นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาผู้ค้าสารเสพติด
 - เป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนทั่วไป
 - เป็นหน่วยงานที่ให้การบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดต่าง ๆ
- ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/2 อธิบายวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง
8. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ทดลองสูบบุหรี่ การปฏิบัติตามข้อใดเหมาะสมที่สุด
- บอกเพื่อนว่าไว้โอกาสหน้า
 - คำว่าเพื่อนโดยใช้ถ้อยคำที่รุนแรง
 - ปฏิเสธและบอกเพื่อนว่าเป็นสิ่งไม่ดี

- ง. ต่อว่าและเลิกคบเพื่อนคนนั้น
9. พฤติกรรมในข้อใดอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์มากที่สุด
- การแต่งกายล่อแหลม
 - การคบเพื่อนต่างเพศ
 - การอยู่กับเพื่อนต่างเพศสองต่อสองในที่รโหฐาน
 - การยอมให้เพื่อนต่างเพศถูกเนื้อต้องตัวได้
10. นักเรียนควรปฏิบัติตามข้อใดเพื่อหลีกเลี่ยงอบายมุข
- ทำเล่นเกมแข่งกับเพื่อน
 - นั่งดูเพื่อนเล่นการพนันเป็นประจำ
 - คบกับเพื่อนที่ชอบเล่นการพนันบอล
 - รู้จักปฏิเสธและไม่คบเพื่อนที่เล่นการพนัน
11. ข้อใดเป็นผลกระทบของการทะเลาะวิวาท
- ครอบครัวมีความอบอุ่น
 - ทำให้เกิดความสามัคคีกัน
 - ทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บ
 - สถาบันการศึกษาเสียชื่อเสียง
12. ถ้ามีคนเมายาบ้าจี้นักเรียนเป็นตัวประกัน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ขัดขืน และต่อสู้สุดความสามารถ
 - ค่าคนร้ายด้วยวาจาหาบายคายเสียงดัง
 - พูดโน้มน้าวคนร้ายด้วยเหตุผลที่น่าเชื่อถือ
 - ร้องตะโกนเพื่อขอความช่วยเหลือจากคนบริเวณนั้น
13. ขั้นแรกของกระบวนการคิดสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมคืออะไร
- การสรุปและประเมินผลปฏิบัติ
 - การรวบรวมข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ
 - การปฏิบัติและตรวจสอบผลเป็นระยะ
 - การวิเคราะห์ใคร่ครวญสาเหตุของปัญหา
14. ข้อใดเป็นการนำทักษะชีวิตมาใช้ในสถานการณ์เสี่ยงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
- ปฏิบัติตามความพอใจของตน
 - รู้จักตนเองว่ากำลังทำอะไรอยู่

- ค. คบกับเพื่อนที่ชอบเล่นการพนันบอล
 ง. รู้จักปฏิเสธและไม่คบเพื่อนที่เล่นการพนัน
- ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.2/3 ใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย
15. ถ้านักเรียนถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกัน ควรปฏิบัติอย่างไรเป็นอันดับแรก
- ก. เจรจาต่อรองด้วยคำพูดที่สุภาพ นุ่มนวล
 ข. อยู่เฉย ๆ รอเจ้าหน้าที่ตำรวจมาช่วย
 ค. ชดชืนผู้ร้ายอย่างเต็มที่
 ง. ต่อสู้กับคนร้ายทันที
16. สถานการณ์คับขันในข้อใด ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุด
- ก. ถูกคนร้ายจี้
 ข. เกิดไฟไหม้บ้าน
 ค. รถจักรยานยนต์ล้ม
 ง. เห็นยอหอบจากการออกกำลังกาย
17. ข้อใดกล่าวเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติเมื่ออยู่ในสถานการณ์คับขันได้ถูกต้อง
- ก. เมื่อตกใจร้องโวยวายเสียงดัง
 ข. เก็บทรัพย์สินมีค่าให้ได้มากที่สุด
 ค. ตั้งสติให้ดี แล้วคิดหาทางแก้ไข
 ง. ต่อสู้กับคนร้ายด้วยตนเองทันที
18. หากต้องต่อสู้กับคนร้ายจุดอ่อนในร่างกายข้อใดที่ทำให้หยุดคนร้ายได้ผลดีที่สุด
- ก. ท้ายทอย
 ข. ต้นแขน
 ค. หัวเข่า
 ง. เท้า
19. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ลมพายุและฝนฟ้าคะนอง ต้องปฏิบัติอย่างไร
- ก. หลบอยู่ในที่มั่นคง แข็งแรง
 ข. หลบใต้ป้ายโฆษณาอันใหญ่
 ค. หลบอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่
 ง. อยู่ในที่โล่งแจ้ง

20. ข้อใดเป็นการปฏิบัติคนได้เหมาะสมเมื่อเล่นน้ำตก

ก. ไปเล่นในบริเวณที่ไม่มีคนเล่นเพื่อไม่วุ่นวาย

ข. รีบขึ้นจากน้ำเมื่อน้ำตกมีสีเปลี่ยนไป

ค. ลงเล่นน้ำในบริเวณที่มีน้ำลึก

ง. ลงไปเล่นน้ำขณะฝนตก

ตอนที่ 2 การเรียนรู้เรื่องโครงการ

21. การจัดทำโครงการที่ดี นักเรียนต้องทำอะไร

ก. เป็นโครงการที่ไปดูมาจากโครงการอื่น

ข. เป็นโครงการที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาเก่ง ๆ

ค. เป็นโครงการที่เราคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง นำเสนอเองอย่างมีรูปแบบขั้นตอน

ง. เป็นโครงการที่ ส่งเข้าประกวดได้รางวัล

22. ในการที่จะได้มาศึกษาหัวเรื่องของโครงการ ควรจะได้อะไรมาจากที่ใด เป็นอันดับแรก

ก. สังเกตสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ข. ไปศึกษา แนวคิดของโครงการอื่น

ค. ไปศึกษานอกสถานที่

ง. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

23. ข้อใดเป็นความหมายของโครงการที่ชัดเจนที่สุด

ก. การนำความรู้และความสนใจมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นทราบ

ข. งานทุกอย่างที่เป็นการสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่ยังไม่มีผู้ใด คิดทำมาก่อน

ค. การศึกษา ค้นคว้า เพื่อตอบคำถามที่สงสัย

ง. วิธีทำงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน เพื่อทำงานชิ้นใด ชิ้นหนึ่งให้สำเร็จ

24. ข้อใดเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกของการตัดสินใจเลือกหัวข้อที่จะนำมาพัฒนาโครงการ

ก. สามารถจัดหาสื่อ และอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมสุขภาพได้

ข. มีงบประมาณเพียงพอ

ค. มีเวลาเพียงพอ

ง. มีความรู้และทักษะพื้นฐานอย่างเพียงพอในหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา

25. จากทั้ง 6 ขั้นตอนต่อไปนี้ ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการพัฒนาโครงการได้ถูกต้องที่สุด 1) ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล 2) ขั้นตอนการคัดเลือกหัวข้อโครงการ 3) ขั้นตอนการลงมือทำโครงการ 4) ขั้นตอนการจัดทำข้อเสนอโครงการ 5) ขั้นตอนการนำเสนอโครงการ 6) ขั้นตอนการเขียนรายงาน

- ก. 1-2-3-4-5-6 ข. 2-1-3-5-4-6
 ก. 2-1-4-3-6-5 ง. 1-2-4-5-3-6
26. ถ้าการทำโครงการเปรียบเทียบเหมือนการเดินทางไปบนถนน เพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ ในการจะไปให้ถึงผู้เดินทางต้องรู้ในข้อใด
- ก. ปลายทางจะไปถึงคืออะไร
 ข. ใครจะเป็นคนนำเราไป
 ค. รู้ได้อย่างไรว่าเดินไปถูกทาง
 ง. ถูกเฉพาะข้อ ก. และ ข้อ ค.
27. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องถึงเหตุผลที่ต้องเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม
- ก. แสดงมารยาททางวิชาการ
 ข. ให้เกียรติแก่เจ้าของผลงาน
 ค. เพื่อให้ผู้ที่สนใจติดตามความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลได้
 ง. เพื่อนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจน
28. หัวข้อในการประเมินโครงการ ข้อใดสำคัญที่สุด
- ก. รู้และเข้าใจหลักการทำโครงการ
 ข. ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ แก้ปัญหา ทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
 ค. ทำงานด้วยความตั้งใจ
 ง. ประโยชน์ของผลงาน
29. การทำโครงการประเภททดลอง ขั้นตอนใด ที่มีผลต่อการทดลองมากที่สุด
- ก. การตั้งสมมติฐาน
 ข. การออกแบบการทดลอง
 ค. การรวบรวมผลการทดลอง
 ง. การสรุปการทดลอง
30. ข้อใดเป็นคุณค่าของการทำโครงการสุศึกษา และพลศึกษา
- ก. สร้างความสำนึกและรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้
 ข. เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพ
 ค. เป็นกิจกรรมที่ใช้กระบวนการในการค้นคว้า
 ง. นักเรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า
- #####

เฉลยแบบทดสอบ

เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต และความรู้เรื่องโครงการ

ข้อที่	เฉลย	ประเภทคำถาม	ข้อที่	เฉลย	ประเภทคำถาม
1	ค	การวิเคราะห์	16	ข	ประเมินค่า
2	ข	ความรู้-ความจำ	17	ค	สร้างสรรค์
3	ค	ความเข้าใจ	18	ก	ความจำ
4	ง	การวิเคราะห์	19	ก	ความเข้าใจ
5	ง	ประเมินค่า	20	ข	การวิเคราะห์
6	ก	การวิเคราะห์	21	ค	ความเข้าใจ
7	ง	ความเข้าใจ	22	ก	ความเข้าใจ
8	ค	ประเมินค่า	23	ง	ความเข้าใจ
9	ค	ความเข้าใจ	24	ง	การวิเคราะห์
10	ง	ประเมินค่า	25	ค	ความจำ
11	ค	ความเข้าใจ	26	ง	ประเมินค่า
12	ค	การวิเคราะห์	27	ง	ความเข้าใจ
13	ง	การวิเคราะห์	28	ข	ประเมินค่า
14	ข	ประเมินค่า	29	ค	ความเข้าใจ
15	ก	การวิเคราะห์	30	ข	ประเมินค่า

ความปลอดภัยในชีวิต

การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด

วิธีการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด

การบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด หมายถึง การดำเนินงานเพื่อแก้ไขสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดสารเสพติดให้เลิกจากการเสพ และสามารถกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

การบำบัดรักษาตามขั้นตอนของกระทรวงสาธารณสุข

การบำบัดรักษาตามขั้นตอนของกระทรวงสาธารณสุขดำเนินการเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การบำบัดรักษาประเภทผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยสามารถเข้าไปรับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยนอก เป็นผู้ป่วยที่สมัครใจเข้ารับการรักษาโดยการรับยาไปรับประทานทุกๆ 7 วัน รวม 3 ครั้ง การนัดผู้ป่วยมารับยา โรงพยาบาลจะสังเกตและประเมินอาการ บันทึกอาการและพฤติกรรมต่างๆลงในทะเบียนประวัติของผู้ป่วย ตลอดจนการให้คำปรึกษา แนะนำเป็นกลุ่มและรายบุคคลกับผู้ป่วยและญาติ เพื่อให้ความเข้าใจถึงการปฏิบัติตน การปรับเปลี่ยนความคิด และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการกลับไปติดยาของผู้ป่วย

2. การบำบัดรักษาประเภทผู้ป่วยใน เป็นการรับผู้ป่วยเข้ารับการรักษาไว้ในโรงพยาบาล โดยแบ่งระยะของการบำบัดรักษาออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะเตรียมการก่อนการรักษา (Pre-admission) เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ป่วยก่อนการบำบัดรักษา โดยเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล ได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ช่วยซักถามแนะนำให้ผู้ป่วยเต็มใจเข้ารับการรักษา ยอมรับในสภาพการติดสารเสพติดของตน มีความตั้งใจที่อยากจะเลิกเสพ และสามารถเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่องจนครบทุกขั้นตอน นอกจากนี้ยังมีการเตรียมความพร้อมให้กับครอบครัวของผู้ป่วย เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย ในระยะเตรียมการนี้จะมีการสัมภาษณ์ประวัติการติดสารเสพติด เพื่อทำความรู้จักและเข้าใจผู้ป่วยให้ดียิ่งขึ้น การตรวจร่างกายเพื่อตรวจสภาพร่างกายว่าทรุดโทรมมากน้อยเพียงใด มีการตรวจสภาพจิตใจ ตรวจร่างกาย เอกซเรย์ ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ตลอดจนการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ ระยะเตรียมการก่อนการรักษานี้จะใช้เวลาประมาณ 1-7 วัน

2.2 ระยะถอนพิษยา (Detoxification) เป็นระยะที่เน้นการบำบัดรักษาอาการทางร่างกายที่เกิดจากการใช้สารเสพติดด้วยการใช้ยาอื่นทดแทน เช่น เมทาโดน (Methadone) เพื่อช่วยระงับความอยากหรือความต้องการ ระยะถอนพิษนี้จะใช้เวลาประมาณ 15-45 วัน ถ้าผู้ป่วยยอมเข้ารับการรักษา

ตามกรรมวิธีนี้จนครบกำหนดหรือระยะเวลา จะสามารถถอนพิษยาได้ทุกราย การถอนพิษยานี้จะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายและความหนักเบาในการติดสารเสพติดของผู้ป่วย

2.3 ระยะเวลาฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitation) เป็นระยะที่สำคัญที่สุดในการบำบัดรักษา เป็นการทำให้ผู้ป่วยเลิกเสพยาได้อย่างแท้จริง เป็นการเสริมสร้างกำลังใจให้มีกำลังใจที่เข้มแข็งพอที่จะละเว้นการใช้สารเสพติดและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ระยะเวลาฟื้นฟูสมรรถภาพนี้จะใช้เวลาประมาณ 6-12 เดือน ระยะเวลาจะสามารถสร้างเสริมสุขภาพให้สมบูรณ์ขึ้น ปรับปรุงนิสัยและความประพฤติที่จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดอีก โดยมีเจ้าหน้าที่ให้การบำบัดรักษาหลายฝ่าย ได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา ครูอาชีพบำบัด พระภิกษุ โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบของกลุ่มบำบัด ชุมชนบำบัด อาชีพบำบัด ศาสนบำบัด จะเห็นได้ว่าระยะเวลาฟื้นฟูสมรรถภาพนี้ ใช้เวลาก่อนข้างนานและมุ่งเน้นทางด้านจิตใจ ถ้าผู้ป่วยเข้ารับการบำบัดรักษาตามกรรมวิธีนี้จนครบกำหนด จะทำให้เลิกเสพยาได้ค่อนข้างยั่งยืน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นอีกที่อาจทำให้ความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้บำบัดลดลงและหันไปใช้สารเสพติดอีก เช่น กลุ่มเพื่อนที่เสพยา สภาพแวดล้อม ปัญหาส่วนตัวของเขา เป็นต้น

2.4 ระยะเวลาติดตามหลังการบำบัดรักษา (Followup or After care) ระยะเวลาจะใช้เวลา 1-5 ปี ซึ่งวิธีการติดตามหลังการบำบัดรักษาสามารถทำได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การติดตามทางตรง โดยติดตามผลกับผู้ป่วยโดยตรง ทำให้สามารถซักถามผลได้ละเอียด พร้อมกับตรวจหาสารเสพติดได้ และให้คำแนะนำช่วยแก้ปัญหาได้โดยตรงการติดตามทางตรงสามารถทำได้ 2 รูปแบบ คือ

แพทย์นัดผู้ป่วยมาพบที่โรงพยาบาลเป็นระยะๆ แต่มักพบว่าผู้ป่วยไม่มาตามนัด

แพทย์หรือพยาบาลไปเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน อาศัยหมายล่วงหน้าหรือไม่นัดหมายล่วงหน้าก็ได้ จะทำให้เห็นสภาพที่แท้จริงของผู้ป่วย แต่วิธีจะสิ้นเปลืองงบประมาณ บุคลากร และเวลา

2. การติดตามทางอ้อม โดยผู้ติดตามผลไม่ได้พบกับผู้ป่วยโดยตรง ผู้ป่วยจะได้รับส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ การพูดคุยทางโทรศัพท์ การติดต่อผ่านบุคคลที่สามแต่มักจะได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน และไม่สามารถให้ปรึกษาได้อย่างสมบูรณ์

รูปแบบการรักษาผู้ป่วยสารเสพติด

การให้บำบัดผู้ติดสารเสพติด แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือการบำบัดรักษาทางกายและการบำบัดรักษาทางจิตใจ

1. การบำบัดรักษาทางกาย สามารถทำได้ 3 รูปแบบ คือ

1.1 แบบแผนปัจจุบัน ทำได้ 3 วิธีคือ

1.1.1. การใช้ยาทดแทน โดยการให้ยาผู้ป่วยเพื่อให้รู้สึกไม่อยากเสพยาเสพติดเช่น เมทอร์ฟินและเฮโรอีน แพทย์จะให้เมทาโดนเป็นยาทดแทน ถ้าเสพยาบ้า กัญชา เหล้า บุหรี่ สารระเหย ก็จะทำให้การบำบัดด้วยยาตามอาการและรักษาโรคแทรกซ้อนที่เกิดขึ้น

1.1.2. การใช้ยาด้านฤทธิ์สารเสพติด ยาด้านฤทธิ์นี้จะไปห้ามฤทธิ์ของสารเสพติดจึงทำให้อารมณ์อยากเสพยาค่อยๆหายไป ยาด้านฤทธิ์นี้ คือ นาลเทรกโซน (Naltrexone) ผู้ป่วยที่จะรับนาลเทรกโซนจะต้องได้รับการถอนพิษยาด้วยเมทาโดนก่อน และหยุดใช้มาประมาณ 14 วัน ซึ่งจะต้องใช้ยานี้ติดต่อกันเป็นเวลา 3 เดือน ในระหว่างการรักษา ผู้ป่วยจะต้องตรวจร่างกายเพื่อหาอาการขาดสารเสพติดทุกสัปดาห์

1.1.3. การรักษาให้คงสภาพการติดยา วิธีนี้คือ การให้สารเสพติดแก่ผู้ป่วยภายใต้การควบคุมของแพทย์ เช่น การให้เมทาโดนระยะยาวเพื่อให้ผู้ป่วยมาติดเมทาโดนแทน ซึ่งเมทาโดนเป็นสารเสพติดที่สามารถนำมาใช้ในการบำบัดรักษาได้ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย การให้เมทาโดนระยะยาวนี้เป็นการใช้เมทาโดนที่พอเหมาะ จ่ายให้ผู้ป่วยแต่ละราย แทนการเสพยาเสพติดของผู้ป่วยวันละ 1 ครั้ง เมื่อผู้ป่วยมีความคิดที่จะเลิกเสพยา และต้องการลดเมทาโดนลงแพทย์ก็จะลดจำนวนการให้ลงและตลอดเวลาที่ลดเมทาโดนนี้ผู้ป่วยจะได้รับคำปรึกษาและเสริมกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อผู้ป่วยหลุดพ้นจากวงจรการใช้สารเสพติด

1.2 แบบแผนโบราณ คือ จะใช้วิธีการใช้สมุนไพรในการบำบัดรักษาในประเทศไทยมีการนำสมุนไพรจากพืช อาจนำมาจากใบไม้ ราก เปลือก ต้น กิ่ง แก่น ของต้นไม้มาดัดแปลงเป็นยาเพื่อบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดหรือผู้ป่วย โดยการนำสมุนไพรมาทำให้ผู้ป่วยรับประทานเพื่อล้างพิษ จะทำให้ผู้ป่วยอาเจียนและถ่าย นอกจากนั้นจะให้การอบไอน้ำซึ่งมีการใช้สมุนไพรในการอบไอน้ำนี้ด้วยเพื่อทำให้เกิดการขับถ่ายของเสียทางรูขุมขนและเกิดความสดชื่นจากไอรเหยของสมุนไพรและไอน้ำ

1.3 การรักษาด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าอุปกรณ์ที่ใช้ได้แก่เครื่องกระตุ้นไฟฟ้าสายไฟพร้อมขั้วไฟฟ้าของเครื่องกระตุ้นไฟฟ้า กระดาษชำระพันทับกัน ตัดเป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดประมาณ 1.2x1.2 ซม. ชุบน้ำให้เปียกเพื่อเป็นสื่อนำไฟฟ้าและเทปกาวที่ใช้ติดขั้วไฟฟ้ากับผิวหนังเมื่อเปิดเครื่องกระตุ้นไฟฟ้าจะทำให้แม่เหล็กไฟฟ้าเข้าไปกระตุ้นร่างกายทำให้ผู้ป่วยง่วงหรือหยุดสารเสพติดที่เคยเสพยาได้ การบำบัดด้วยวิธีนี้ยังไม่แพร่หลายนัก

2. การบำบัดรักษาทางจิตใจสามารถทำได้ 3 รูปแบบ คือ

จิตบำบัดสภาพโดยทั่วไปของผู้ติดสารเสพติด มักจะเกิดจากจิตใจที่อ่อนไหว และมักหนีปัญหา เช่น ปัญหาครวัตรปัญหาส่วนตัว ปัญหาการเงิน จึงหันมาใช้สารเสพติดเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ดังนั้น

การบำบัดรักษาจึงจำเป็นต้องอาศัยวิธีการทางจิตบำบัด เพื่อการฟื้นฟูสภาพทางจิตใจของผู้ป่วยให้เข้มแข็งและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาสารเสพติด

ผู้ที่คิดสารเสพติดส่วนใหญ่ไม่ได้เจ็บป่วยเป็นโรคจิตเพียงแต่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม ความคิดความรู้สึกและจิตใจที่อ่อนแอการให้คำปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้วิธีการให้คำปรึกษาที่นำมาใช้ในการฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้คิดสารเสพติดที่นิยมใช้มี 3 วิธีคือ

1. การให้คำปรึกษารายบุคคลเป็นวิธีฟื้นฟูสภาพทางจิตใจเพื่อให้ผู้ป่วยได้รู้จักตนเอง รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกต้องและมีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่ต้องพึ่งพาสารเสพติดให้ผู้ป่วยรู้จักป้องกันปัญหา รู้จักแก้ไขปัญหาและรู้จักส่งเสริมพัฒนาตนเอง

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ป่วยโดยอาศัยกระบวนการที่บุคคลในกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา หรือสมาชิกในกลุ่มที่มีความต้องการที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องการเลิกใช้สารเสพติด บุคคลในกลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อบรรยากาศที่อบอุ่นเพื่อให้สมาชิกสบายใจพร้อมที่จะพูดถึงปัญหาและการให้ความร่วมมือในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาตนเอง

3. การให้คำปรึกษาครอบครัวเป็นวิธีการที่จะให้บุคคลในครอบครัวของผู้ป่วยได้ร่วมปรึกษาหารือกัน มีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการทุกคนในครอบครัวจะต้องใช้ศักยภาพในการแก้ไขปัญหามีเมื่อมีสมาชิกในครอบครัวคิดสารเสพติด โดยร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้การช่วยเหลือที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.1 วิธีทางศาสนาหรือศาสนบำบัด เป็นการบำบัดรักษาทางจิตใจที่ต้องอาศัยความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาที่ตนเองนับถือ

2.1.1. พระพุทธศาสนา ในประเทศไทยมีหลายวัดที่บำบัดรักษาผู้คิดสารเสพติด เพราะวัดเป็นสถานที่สงบร่มเย็น เหมาะที่จะเป็นสถานที่ฟื้นฟูสภาพทางจิตใจ โดยมีพระสงฆ์ทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือ โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาช่วยขัดเกลาจิตใจแก่ผู้คิดสารเสพติด เพื่อให้มีจิตใจเข้มแข็ง ใฝ่ดี ดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น กิจวัตรประจำวันที่ปฏิบัติในวัด เช่นการสวดมนต์ ฟังสมาธิ อบรมด้วยธรรมะ การช่วยเหลือกิจกรรมของวัด การรักษาศีลและอาจมีการใช้สมุนไพรเข้ามารักษาร่วมด้วย

2.1.2. ศาสนาคริสต์ คริสตจักรหลายแห่งได้เข้ามาดำเนินการจัดตั้งศูนย์บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้คิดสารเสพติดขึ้นในประเทศไทย โดยดำเนินการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้คิดสารเสพติดที่ไม่ใช่ยาทดแทนแต่จะเน้นการให้การรักษาทางร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณจะใช้

การถือนั่นในพระศาสดามีความศรัทธาในพระเจ้ามีระเบียบวินัยมีความมั่นคงทางจิตใจโดยใช้กิจกรรม เช่น กาศิษฐานเดี่ยว อธิษฐานร่วมกับการอ่านพระคัมภีร์การนมัสการร่วมกัน

2.1.3. ศาสนาอิสลามการจัดตั้งศูนย์บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติด จะใช้หลักทางศาสนาในการทางจิตใจ ร่วมกับรักษาอาการทางร่างกายโดยใช้ยาทดแทนให้การฟื้นฟู ความสำนึกทางจริยธรรมและศีลธรรมด้วยการบรรยายและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการละหมาดวัน ละ 5 เวลา การคัมภีร์อัลกุรอานการปฏิบัติกิจทางศาสนาอย่างเคร่งครัด

2.2 อาชีวบำบัด เป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มักใช้ร่วมกับวิธีอื่นเพื่อให้ผู้ป่วยได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เห็นคุณค่าของการทำงาน และให้ใช้เวลาหมดไปกับการทำงาน จะได้ไม่มีเวลาคิดเรื่องอื่น หรือคิดเรื่องการใช้สารเสพติด อาชีวบำบัดมี 2 รูปแบบ คือ

2.2.1. งานบำบัด มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความรับผิดชอบ ฝึกความอดทน และสร้าง เจตคติที่ดีต่อการทำงาน โดยจะมอบหมายงานต่างๆ ให้ทำเช่น งานบ้าน งานครัว งาน สาธารณประโยชน์

2.2.2. การฝึกอาชีพ มักจะเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้ผู้รับ การบำบัดมีทักษะในการประกอบอาชีพหลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนของการบำบัดรักษาแล้ว โดยมี ระยะเวลาในการฝึกที่แตกต่างกัน ได้แก่ การฝึกอาชีพระยะสั้น การฝึกอาชีพระยะกลาง และการฝึก อาชีพระยะยาว อาชีพต่างๆที่จัดฝึกให้ เช่น การทำอาหาร การทำขนม งานตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไม้ ช่าง โลหะ ช่างทำเฟอร์นิเจอร์ ช่างเหล็ก

2.3 ชุมชนบำบัด เป็นรูปแบบหนึ่งของการบำบัดรักษาในขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพที่จะทำให้ผู้รับ การบำบัดได้พัฒนาตนเอง โดยการสร้างครอบครัวจำลองขนาดใหญ่ให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และฝึกฝนตนเองในชุมชนเล็กๆ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากสารเสพติดและมี สิ่งแวดล้อมที่มีความอบอุ่นทำให้เกิดการฟื้นฟูทางสภาพร่างกายและจิตใจ ชุมชนบำบัดจะเน้นการ แก้ปัญหาทางจิตใจเป็นสำคัญ โดยมีหลัก 3 ประการ คือ

2.3.1. การเลียนแบบพฤติกรรมที่ดีเมื่อผู้บำบัดเห็นผู้อื่นที่เคยติดสารเสพติดสามารถเลิก ได้ก็จะเป็นแรงบันดาลใจให้มีความเข้มแข็ง รู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเอง และเลิกเสพได้

2.3.2. การอยู่ร่วมกันเหมือนครอบครัวเดียวกัน จะสร้างความรัก ความผูกพัน ความ ห่วงใยให้เกิดขึ้น นำไปสู่การรักตนเองและรักผู้อื่น

2.3.3. การใช้อิทธิพลกลุ่ม เพื่อเป็นแรงเสริมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไป ในทางที่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนจะเป็นผู้สร้างความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

ข้อห้ามในชุมชนบำบัด ซึ่งถือเป็นกฎต้องห้ามของชุมชนและผู้อยู่ในชุมชนต้องปฏิบัติได้ คือ ไม่มีสารเสพติด ไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท และไม่มีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังจะต้องยึดอุดมการณ์อันได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความรัก ความหวังใย และการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

ขั้นตอนการดำเนินงานของชุมชนบำบัด แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะจูงใจ ใช้ระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน เป็นระยะที่เตรียมความพร้อมให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ โดยเจ้าหน้าที่จะทำให้การปฐมนิเทศเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกของศูนย์และกฎระเบียบต่างๆ

2. ระยะบำบัดรักษา ใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 1 ปีครึ่ง เป็นระยะที่สำคัญมาก ในระยะนี้จะมีการใช้กฎระเบียบ และตารางกิจวัตรประจำวันควบคุมอย่างรัดกุมเคร่งครัด สมาชิกจะต้องทำตัวเป็นผู้มีความสำรวมทั้งการ วาจา ใจ เป็นสังคมในอุดมคติที่สมาชิกทุกคนต้องประพฤติดี หากมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะมีการลงโทษ ซึ่งมีความมุ่งหมายที่ต้องให้สมาชิกได้เรียนรู้ความคิดและหาทางแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมมากกว่าที่จะลงโทษให้หลบจำหรือเจ็บช้ำทางร่างกายและจิตใจ

3. ระยะกลับสู่สังคม ใช้เวลาประมาณ 3-5 ปี ระยะนี้ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ทดลองกลับไปใช้ชีวิตในสังคมจริง โดยเริ่มจากให้ไปทำงานนอกศูนย์ และมาพักค้างในศูนย์ แต่สมาชิกยังต้องกลับมาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่ศูนย์สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และเมื่อสมาชิกสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ใช้สารเสพติด ก็ถือว่าการบำบัดรักษาจบลง

ปัจจัยช่วยเหลือฟื้นฟูหลังการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด

ผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาจนครบทุกระยะหรือทุกขั้นตอนครบแล้วหันกลับไปใช้สารเสพติดอีกมีจำนวนมาก ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเหลือฟื้นฟูหลังบำบัดรักษา เพื่อมิให้ผู้ป่วยกลับไปเสพซ้ำอีก มีดังนี้

1. การใช้เวลาว่างให้พ้นภัยสารเสพติด

การมีเวลาว่างมากอาจทำให้ผู้ป่วยเกิดความเบื่อหน่าย เหงา คิดว่าตนเองไร้ค่า ทำให้เกิดความคิดฟุ้งซ่าน หาทางออกให้ตนเองไปในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยการกลับไปเสพยาเสพติดอีก ดังนั้นจึงควรเวลาว่างทำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต ดังนี้

1.1 การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอโดยอาจทำร่วมกับเพื่อนๆ คนในครอบครัว หรือทำคนเดียวด้วยการเดิน วิ่ง บริหารร่างกาย เพื่อให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงสุขภาพจิตใจแจ่มใส คลายเครียด

1.2 การเล่นเกมกีฬาที่ชอบเป็นประจำ โยเป็นกีฬาที่เล่นได้ไม่ยาก การเล่นเกมกีฬาจะทำให้จิตใจเข้มแข็ง รู้จักอดทน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย สร้างเสริมความมีน้ำใจนักกีฬาร่างกายแข็งแรง มีความต้านทานโรค

1.3 การทำงานอดิเรกจะทำให้รู้สึกเพลิดเพลินและได้รับประโยชน์จากสิ่งที่ทำ เช่น ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ ตัดแต่งต้นไม้ ทำความสะอาดบ้าน ทำอาหาร

1.4 การทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การดูหนังฟังเพลง ร้องเพลง ไปเที่ยว โดยอาจทำร่วมกับเพื่อน หรือคนในครอบครัว

1.5 ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวตามเวลา เช่น รับประทานอาหารร่วมกัน ไปดูระดูด้วยกัน ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศและความอบอุ่น ครอบครัวมีความสุข ตนเองเกิดความสุขสบายใจ

2. ฝึกการเผชิญปัญหาและแก้ไข้ปัญหา

ผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษามาแล้ว จะต้องฝึกให้เกิดทักษะ เผชิญปัญหาและแก้ไข้ปัญหา การปฏิเสธการใช้สารเสพติด การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การสื่อสารกับคนในครอบครัวและในสังคม การเผชิญและแก้ไข้ปัญหาของตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง จะทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่ต้องพึ่งพาสารเสพติด

3. การหลีกเลี่ยงปัจจัยส่งเสริมการเสพติดซ้ำ ดังนี้

3.1 การอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมซึ่งมีความเสี่ยงสูง เพราะยังมีผู้ค้าผู้เสพอยู่ใกล้ๆ ดังนั้นควรไปอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ แต่ถ้าจำเป็นต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม จะต้องทำจิตใจให้เข้มแข็ง

3.2 หลีกเลี่ยงการประกอบอาชีพที่เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด เช่น ทำงานในสถานบันเทิง พนักงานขับรถ

3.3 หลีกเลี่ยงการอยู่คนเดียวในบ้าน เพราะอาจคิดฟุ้งซ่านได้ ดังนั้นควรมีคนมาอยู่ด้วยหรือไปทำงานทำ

3.4 เมื่อมีเพื่อนที่เคยเสพด้วยกันมาชักชวนต้องปฏิเสธอย่างจริงจังอย่าเกรงใจ หรือใจอ่อนเป็นอันขาด

3.5 ไม่ควรพกเงินมาก เพราะอาจนำไปซื้อสารเสพติดที่เคยเสพได้ จึงควรบังคับตนเองด้วยการพกเงินแต่น้อยพอใช้ตามความจำเป็น

3.6 ควรกำหนดตารางกิจกรรมในแต่ละวัน เพื่อไม่ให้มีเวลาว่างมาก และต้องทำกิจกรรมตามตารางกิจกรรมที่วางไว้ด้วย

4. การสร้างบุคลิกภาพให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

การเสพสารเสพติดทำให้เสียบุคลิกภาพ และความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นจึงควรสร้างบุคลิกภาพเพื่อให้เกิดความเชื่อในตนเองดังนี้

4.1 วางท่าทางให้ดูดี ด้วยการฝึกท่าทาง การยืน เดิน นั่ง และการพูด รวมถึงการรับประทานอาหาร การหัวเราะ การยิ้ม เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี

4.2 แต่งกายให้ดูดีเหมาะสมกับรูปร่าง เสื้อผ้าต้องสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ

4.3 ใช้คำพูดที่มีความหมายที่ดี นุ่มนวล สุภาพไม่หยาบคาย

4.4 ประพฤติตนอยู่ในกรอบ กฎ ระเบียบของสังคม ศีลธรรม และกฎหมาย

5. การสร้างคุณค่าในตนเอง

เกิดจากการรู้คุณค่าในตนเองหรือการประเมินคุณค่าของตนเอง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินคุณค่าตนเอง และการประเมินคุณค่าตนเองต่ำ

5.1 ถ้าประเมินคุณค่าตนเองสูง ผู้ป่วยจะรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น รู้สึกมั่นใจในตนเอง รู้สึกมีคนรักคนชอบ มองโลกในแง่ดีหรือคิดในเชิงบวก สามารถทำงานสำเร็จได้ สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5.2 ถ้าประเมินคุณค่าของตนเองต่ำ ผู้ป่วยจะขาดความภูมิใจในตนเอง คิดว่าคนอื่นไม่ยอมรับตนเอง คิดว่าตนเองไม่ดีพอ ขาดความมั่นใจในตนเอง กลัวคนอื่นไม่รัก กลัวถูกทอดทิ้ง มองโลกในแง่ร้าย หรือคิด ในเชิงลบ ทำงานไม่สำเร็จ ต้องพึ่งพาคนอื่นเสมอ และไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การที่รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีคนที่รัก ครอบครัวและสังคมยอมรับ ก็จะเกิดภาคภูมิใจส่งเสริมให้กระทำแต่สิ่งที่ดีถูกต้องต่อไป เพราะรู้ว่าถ้าทำไม่ดีเมื่อใด คุณค่าของตนเองจะตกต่ำลงเมื่อนั้น การสร้างคุณค่าในตนเองจึงเป็นแรงต้านทาน และเป็นเกราะคุ้มกันในการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด

6. การมุ่งอนาคตและสามารถควบคุมตน

การมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและมองเห็นผลดี และผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการละเว้นการกระทำบางอย่างหรือความสามารถในการกระทำ พฤติกรรมที่ต้องเสียสละอดทนเป็นเวลานานที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคต

การเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองจะเป็นผู้ที่มองเห็นความสำคัญของอนาคตและสามารถตัดสินใจได้ดี รู้จักวางแผนดำเนินการและหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อเป้าหมาย รู้จักการ

อดทนรอ มีความรับผิดชอบสูง ควบคุมตนเองได้ สามารถเว้นการกระทำที่จะทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน มีความมั่นใจในตนเอง สามารถปรับตัวได้ดี จึงดำเนินชีวิตและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ที่เคยได้รับการบำบัดต้องฝึกเองให้มีคุณลักษณะของการมุ่งอนาคตและสามารถควบคุมตนเองได้ เพื่อไม่กลับไปใช้สารเสพติดอีก

7. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

อารมณ์เป็นภาวะจิตใจที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ทุกคนสามารถเลือกตอบสนองอารมณ์ในทางที่เหมาะสม โดยต้องรู้เท่าทันอารมณ์ ไม่ปล่อยให้อารมณ์เป็นตัวกระตุ้นนำไปสู่การตัดสินใจผิดพลาด และกลับไปใช้สารเสพติดอีก การจัดการกับอารมณ์และความเครียดทำได้โดยการพักผ่อนด้วยการทำกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ เมื่อมีความเครียด ควรพูดคุยปรับทุกข์กับคนอื่นทำกิจกรรมที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน เพื่อไม่ให้นึกถึงสารเสพติดและคิดกลับไปเสพยาอีก

แหล่งช่วยเหลือ บำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด

หน่วยงานที่ช่วยเหลือบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติดอยู่หลายแห่ง เช่น

1. สถาบันธัญญารักษ์ ที่ตั้ง 60 ถ.พหลโยธิน ต.ประชาธิปไตย อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130 โทร.0-2531-0080-8 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดทุกประเภทแบบสมัครใจ มีทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน
2. โรงพยาบาลอานันทมหิดล ที่ตั้ง 35 ม.6 ต.เขาสามร้อยยอ อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000 โทร.0-3648-6011-5 เป็นโรงพยาบาลที่รักษาโรคทั่วไปและรักษาผู้ติดสารเสพติดทุกประเภททำหน้าที่ให้การบำบัดรักษาทางประจําและทางเภสัชที่ติดสารเสพติดที่ส่งมาจากหน่วยรักษาพยาบาลของกองทัพบกทั่วประเทศรวมทั้งให้บริการแก่พลเรือนในเขตจังหวัดลพบุรีและจังหวัดใกล้เคียงด้วย
3. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ ที่ตั้ง กม.28 ถ.เชียงใหม่-ฝาง อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่ 50180 โทร.0-5329-7976-7,0-5337-2436 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน
4. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ตั้ง 335 ม.12 บ้านชานเมือง ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน 58000 โทร.0-5361-2607 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด โดยเฉพาะผู้ติดสารเสพติดในพื้นที่สูง ทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน
5. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคใต้ ที่ตั้ง 186 ต.เกาะแก้ว อ.เมือง จ.สงขลา 90000 โทร.0-7446-7453,0-7446-7468 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

6. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดปัตตานี ที่ตั้ง 294 ม.6 ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000 โทร.0-7333-3291,0-7331-3772 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

7. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ตั้ง 775 ถ.มะลิวัลย์ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 4000 โทร.0-4324-5366 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

8. โรงพยาบาลอินทร์บุรี ที่ตั้ง 37/7 ต.ทับยา อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี 16110 โทร.0-3658-9937 ให้บริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งประชาชนทั่วไป และนักเรียนที่มีปัญหาสารเสพติด จัดตั้งเป็นคลินิกสุขภาพจิตโรงเรียน

9. ศูนย์แสงทองส่องใจ โรงพยาบาลแก้งคร้อ ที่ตั้ง อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ 36150 โทร.0-4488-1076,0-4488-1234 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดทุกประเภทแบบผู้ป่วยนอก

10. สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดแขวงประเวศ(บ้านพิชิตใจ) ที่ตั้ง 99/9 ซ.อ่อนนุช 90 แขวงประเวศ กรุงเทพฯ 10250 โทร.0-2329-1353,0-2329-1566 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดเพศชาย อายุระหว่าง 17-35 ปี มีญาติหรือผู้ปกครองรับรอง ไม่อยู่ในระหว่างดำเนินคดี ผ่านขั้นตอนการถอนพิษยาแล้วหรือกำลังรักษาอยู่ หรือไม่เคยบำบัดรักษาเลยแต่มีความตั้งใจจริงที่จะเลิกเสพ

11. ศูนย์ให้คำปรึกษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ราชดำริ ที่ตั้ง สถานบริการสาธารณสุข ราชดำริ (ชั้น 5) ถ.บางกอก-บาซาร์ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร.0-2254-2039 บริการให้คำปรึกษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด

12. ศูนย์เกิดใหม่(ชาย)ที่ตั้ง 96 ม.4 อ.จอมบึง จ.ราชบุรี 70150 โทร.0-3226-1039-40 ให้บริการผู้ติดสารเสพติดเพศชาย อายุไม่เกิน 40 ปี

13. ศูนย์เกิดใหม่(หญิง)ที่ตั้ง 33 ถ.มิชซัง-อุทิศ ใกล้โรงเรียนดาราจรัส ต.บางคล้า อ.บางคล้า จ.ฉะเชิงเทรา 24110 โทร.0-3854-1693 ให้บริการผู้ติดสารเสพติดเพศหญิง อายุ 14-35 ปี ที่ถอนพิษยาแล้ว และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา

14. ศูนย์เบิกอรุณในประเทศไทย ที่ตั้ง หมู่บ้านเล่าฟู ต.ป่าติง อ.แม่จัน จ.เชียงราย 587110 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดทุกประเภทไม่จำกัดเชื้อชาติศาสนาแต่ยึดมั่นคำสอนของพระเยซูเจ้าเป็นหลักในการบำบัดรักษา โดยบำบัดรักษาในระยะเวลาที่กำหนด(6 เดือน)หรือมากกว่านั้นแล้วแต่สมัครใจ

15. บ้านสันติสุข ที่ตั้ง 77 บ้านเนินลี ม.2 ต.ห้างสูง อ.หนองใหญ่ จ.ชลบุรี 20190 โทร.0-3828-2965 รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดเพศชาย อายุ 15-35 ปี ที่ผ่านการถอนพิษยาแล้ว ด้วยความสมัครใจและมีญาติหรือผู้ปกครองรับรอง

16. ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพอำเภอตากใบ(บ้านชีวิตใหม่) ที่ตั้ง อ.ตากใบ จ.นราธิวาส 96110 ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดในจังหวัดนราธิวาสและจังหวัดใกล้เคียง

17. ศูนย์แสงธรรมนำทางชีวิต ที่ตั้งมี 3 แห่ง ได้แก่ วัดป่าเป่า อ.เหล่าเสือโก้ก จ.อุบลราชธานี วัดยางลุ่ม ต.ไร่น้อย อ.เมือง จ.อุบลราชธานี สำนักสงฆ์ป่าดอนหมาก ต.เป่า อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี ให้การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติด โดยมีหน่วยงานของรัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุน มีพระเป็นผู้อำนวยความสะดวก

18. ศูนย์พัฒนาคุณธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ ที่ตั้ง 57 ม.1 ต.สนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ให้บริการถอนพิษยาในวันแรก จากนั้นจะเป็นกระบวนการการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจในวันต่อไปซึ่งมีรูปแบบต่างๆที่จะเน้นกระบวนการจิตวิทยาและศาสนาเป็นหลัก

19. สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก ที่ตั้ง ต.ขุนโขลน อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี 18120 ให้บริการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดด้วยวิธีแผนโบราณ ใช้สมุนไพรในการบำบัดรักษา

20. โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองกองทัพเรือ 1 ที่ตั้ง ศูนย์ฝึกทหารใหม่ กรมยุทธการทหารเรือ ต.บางเสร่ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี 20180 ให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติด แบบควบคุมตัวไม่เข้มงวดตามนโยบายรัฐบาล

การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์เสี่ยง

ความจำเป็นในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง

พฤติกรรมเสี่ยงเป็นการกระทำของบุคคลที่มีโอกาสที่จะทำให้เกิดอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่นได้มาก เช่น การขับรถเร็ว การหลับใน การเมาแล้วขับ เป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การยอมให้โอบกอด สัมผัสร่างกายเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

สถานการณ์เสี่ยงเป็นเหตุการณ์ที่มีโอกาสจะนำไปสู่การเกิดอันตรายต่อตนเอง หรือผู้อื่นได้มาก เช่น การอยู่ในเหตุการณ์ที่มีการทะเลาะวิวาท อาจถูกลูกหลงจนบาดเจ็บ พิการหรือเสียชีวิต การเดินทางทางเรือข้ามไปยังเกาะขณะมีลมพายุ เรืออาจล่มได้

เราต้องรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมและสถานการณ์ต่างๆที่จะนำไปสู่อันตราย ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เพราะมีบุคคลจำนวนมากที่ต้องสูญเสียทรัพย์สิน บาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต อันเนื่องมาจากพฤติกรรมเสี่ยงของตนเองหรือของผู้อื่น และเข้าไปอยู่ในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัย

พฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง

1. การมั่วสุม

การมั่วสุมเป็นการรวมกลุ่มกันทำในสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งการมั่วสุมของวัยรุ่น มีลักษณะ ดังนี้

1.1 การมั่วสุมเสพสารเสพติด ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นชาย แต่อาจมีวัยรุ่นหญิงอยู่ด้วย โดยมีการมั่วสุมกันสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เบียร์ หรือเสพสารเสพติดอื่นๆ แหล่งมั่วสุม เช่น บ้านหรือห้องพักของเพื่อนในกลุ่มสถานเริงรมย์ ร้านค้า สถานที่สาธารณะ

วิธีการหลีกเลี่ยงจากการมั่วสุมเสพสารเสพติด

1. ไม่หลงเชื่อคำชักชวนของเพื่อน เมื่อเพื่อนชวนไปทดลองสารเสพติด เช่น บุหรี่ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพราะเป็นบ่อเกิดของการติดสารเสพติดที่เป็นอันตรายเพิ่มมากขึ้น
2. รู้จักหลีกเลี่ยงการคบหาคนที่ติดสารเสพติดเพราะอาจชักนำให้เราใช้สารเสพติดได้
3. ไม่หลงเชื่อคนแปลกหน้าที่เข้ามาพูดคุยกับเรา
4. ไม่ทดลองเสพสารเสพติดเพราะอาจทำให้เกิดการติดได้ เพราะส่วนใหญ่คนที่ได้ทดลองใช้ครั้งแรกมักจะติดใจและใช้สารเสพติดต่อไปเรื่อย ๆ

1.2 การมั่วสุมเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ร้านอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นที่สำคัญ นักเรียนบางคนหนีเรียนไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์ บางคนเล่นหลังเลิกเรียนจนมืด ทำให้เสียเวลา เสียเงิน และไม่สนใจการเรียน ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ

1.3 การมั่วสุมในเรื่องเพศ โดยจะไปเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ สถานที่มั่วสุมจะเป็นที่บ้าน หอพัก หรือโรงแรม โดยอาจเป็นการสมยอมกันทั้งสองฝ่ายหรือถูกล่อลวงไป ซึ่งเรื่องนี้อาจนำไปสู่ปัญหาการติด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ และการทำแท้งในที่สุด ในสังคมพบว่าผู้หญิงไม่คำนึงความเป็นกุลสตรี และคุณค่าของความบริสุทธิ์ของตน ส่วนผู้ชายก็ขาดความเป็นสุภาพบุรุษมากขึ้น

วิธีการหลีกเลี่ยงและป้องกันการมั่วสุมเรื่องเพศสัมพันธ์

1. การสัมผัสร่างกายอาจเริ่มจากการจับมือ ไปจนถึงการสัมผัสส่วนอื่นๆ ของร่างกาย ถือเป็นความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มาก เพราะอาจมีการล่วงเกินมากขึ้นหรือสถานการณ์เอื้ออำนวย เช่น อยู่ในที่ลับตาคนสองต่อสอง อาจมีโอกาสถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์ได้ โดยเฉพาะผู้หญิงไม่ควรเปิดโอกาสให้ผู้ชายได้สัมผัสร่างกายได้
2. ไม่อยู่ในที่รโหฐานตามลำพัง การอยู่ในที่รโหฐานตามลำพัง นับว่าเป็นการเสี่ยงมาก เพราะอาจมีอะไรที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น เช่น การมีเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะคู่รักไม่ควรอยู่กันตามลำพัง ในหอพัก หรือที่บ้าน ซึ่งไม่มีใครอยู่ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

3. หลีกเลี่ยงการคู่อี่ยวัยุอรมณัทางเพศกับเพศตรงข้าม การคู่อี่ยวัยุอรมณัทางเพศ จะทำให้เกิดอรมณั ซึ่งนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้จึงควรหลีกเลี่ยงแม้จะเป็นญาติหรือเพื่อนก็ตาม

4. หลีกเลี่ยงการเสพของมีนเมาหรือสารเสพติด การเสพของมีนเมาจะทำให้ขาดสติ และสารเสพติดบางชนิดจะออกฤทธิ์กระตุ้นอรมณัทางเพศ โดยเฉพาะงานเลี้ยงสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อน ที่อาจมีการใช้สารเสพติด เช่น “ปาร์ตี้ยาอึ” ซึ่งจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กัน จึงควรหลีกเลี่ยงและ เลือกลงคบเพื่อนที่ดี

1.4 การมั่วสุมเพื่อยกพวกตีกัน โดยรวมตัวกันที่บ้านหรือแหล่งนัดพบ แล้วจึงยกพวกไปตีกัน

1.5 การมั่วสุมในที่สาธารณะ เช่น ตามถนน ร้านค้า ศูนย์การค้า สถานที่สาธารณะอื่นๆ การมั่วสุมลักษณะนี้ถึงแม้ว่าจะยังไม่มึเรื่องเสียหาย แต่ก็เป็นเหตุให้วัยรุ่นเกิดความกึคะนองเมื่อรวมเป็นกลุ่มใหญ่หรืออีกฝ่ายหนึ่งมาเห็นแล้วเกิดความหมั่นไส้ เขม่นกัน จึงอาจนำไปสู่การทะเลาะวิวาทได้

1.6 การมั่วสุมในห้อ่งน้ำของโรงเรียน ห้อ่งน้ำของโรงเรียนเป็นสถานที่ที่นักเรียนมาสูบบุหรี่กัน มากและอาจเป็นแหล่งมั่วสุมในการเสพสารติดอื่อกอื่ด้วย

1.7 การมั่วสุมตามงานต่างๆ เช่น งานวันเกิดเพื่อน งานเลี้ยงปีใหม่ การมั่วสุมในงานเช่นนี้ อาจ มีเรื่องเพศและเรื่องสารเสพติดแทรกเข้ามา หากไม่ได้อยู่ในสายตาและการดูแลของผู้อุปการอง

2.การทะเลาะวิวาท

2.1การทะเลาะวิวาทในกลุ่มเพื่อน

สาเหตุ

1. ความคิดเห็นขัดแย้งกัน
2. เกิดการกระทบกระทั่งกัน ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา
3. เล่นกีฬาที่ใช้ความรุนแรงต่อกัน
4. เกิดการขัดผลประโยชน์บางอย่าง
5. มีเรื่องขัดใจกัน
6. หยกก้อและแกล้งกัน

ผลกระทบ

1. ทำให้เกิดความบาดหมางและเลิกคบกันได้
2. ทำให้เกิดการทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บ หรืออาจถึงขั้นเสียชีวิต
3. ผู้อุปการองเดือดร้อนและตนเองก็เดือดร้อน
4. อาจมีการดึงคนภายนอกเข้ามาร่วมทะเลาะวิวาทด้วย

2.2 การทะเลาะวิวาทในกลุ่มของคนที่อยู่สถาบันเดียวกัน

สาเหตุ

1. เกิดการเขม่นกัน เมื่อมองแล้วไม่ชอบหน้ากัน หมั่นไส้กัน
2. เกิดความหึงหวงกัน ผู้ก่อเหตุอาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้
3. แก้แค้นแทนเพื่อน
4. มีนิสัยชอบหาเรื่อง

ผลกระทบ

1. เกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต
2. การทะเลาะวิวาทอาจขยายไปสู่คนอื่นๆ
3. เกิดความบาดหมางกัน
4. ผู้ปกครองเดือดร้อน
5. เกิดความวุ่นวายในสถานศึกษา

2.3 การทะเลาะวิวาทในกลุ่มของคนต่างสถาบัน**สาเหตุ**

1. เกิดการเขม่นกับนักเรียนต่าง โรงเรียน
2. แก้แค้นแทนเพื่อนสถาบันเดียวกัน
3. แสดงความยิ่งใหญ่ หรือศักยภาพในทางที่ผิด
4. มองเห็นคนต่างสถาบันเป็นศัตรูไปหมด
5. เป็นคนหรือกลุ่มคนที่ชอบหาเรื่องจัดว่าเป็นกลุ่มอันธพาล
6. มีคนพาไปทำร้ายนักเรียนต่าง โรงเรียน
7. มีการแสดงดนตรีที่เร่ร่อนทำให้นักเรียนคึกคะนองซึกเหิม อันนำไปสู่การทะเลาะ

วิวาท หรือการกระทบกระทั่งกัน

8. ความคึกคะนองของกลุ่มที่ทำให้ไม่กลัวใครและอยากมีเรื่อง

ผลกระทบ

1. ทำให้ได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกทำร้าย
2. ทำให้พิการเนื่องจากถูกทำร้ายด้วยอาวุธหรือถูกรุมทำร้าย
3. ทำให้เสียชีวิตเนื่องจากถูกยิง แทงฟัน ตี อย่างแรง
4. เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำงานมากขึ้น
5. ประชาชนที่อยู่ใกล้เหตุการณ์อาจถูกหลกหลง โดยเฉพาะการใช้อาวุธปืนยิงกันหรือใช้ระเบิด ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องอาจได้รับบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิตได้

3. การเข้าไปในแหล่งอบายมุข

การป้องกันตนเองในสถานการณ์เสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาท

1. ไม่เข้าไปอยู่ในสถานที่ก่อให้เกิดอันตราย เช่น สถานการณ์คนกำลังทะเลาะวิวาทกัน
2. พยายามฝึกทักษะความอดทน โดยการบริหารจัดการของตนเองให้เกิดความเป็นนิสัย
3. เมื่อเพื่อนชักชวนหรือช่วยยู่ให้เข้ากลุ่มเพื่อแสดงความรุนแรง นักเรียนควรหลีกเลี่ยงทันที
4. ไม่พุดจาช่วยยู่ให้เกิดความรุนแรงขึ้น เช่น พุดจาล้อเลียน หรือพุดก้าวร้าว
5. เมื่อเกิดความรุนแรงหรือเราอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง เราสามารถขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ หรือผู้ปกครองให้เกิดความเข้าใจด้วยความถูกต้อง
6. ขอความช่วยเหลือทางโทรศัพท์ โดยอาจใช้หมายเลข 191 หรือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้
7. ตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรงได้ เพื่อนชักชวนไปเราอาจปฏิเสธด้วยความนุ่มนวลได้

อบายมุขเป็นประตูเข้าไปสู่ความชั่ว หรือความเสื่อมทรพย์ดับชีวิต ในทางพระพุทธศาสนาได้กำหนดไว้ 6 ประการ ดังนี้

3.1 การดื่มสุรา สุรานี้หมายถึง เบียร์ ไวน์ กระแช่ อุ วิสกี้ ซึ่งมีแอลกอฮอล์ เมื่อดื่มแล้วเกิดความมึนเมา ขาดสติสัมปชัญญะ ขาดความยังคิดอันจะนำมาซึ่งการเกิดปัญหาต่างๆ เช่น การข่มขืน การทะเลาะเบาะแว้ง อุบัติเหตุ บนท้องถนน ซึ่งผู้ที่ดื่มสุรานี้ทำให้เกิดอุบัติเหตุมากมายจนมีกฎหมายห้ามดื่มสุรา ขับรถเพราะจะเป็นอันตรายต่อตนเองในถนนอื่นๆ นอกจากนี้ยังทำให้เสียทรัพย์ เสียสุขภาพ เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เสียบุคลิกภาพทำให้ครอบครัวและสังคมแบบมีความสุข

วัยรุ่นมักรวมตัวกันไปดื่มสุรา ที่หอพัก ในร้านอาหาร สถานเริงรมย์ หรือที่อื่น ๆ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะนอกจากจะทำให้เสียการเรียนยังเป็นอันตรายต่อสุขภาพและทำให้เกิดอุบัติเหตุ

3.2 การเที่ยวกลางคืน การเที่ยวกลางคืนตามสถาบันต่างๆ นอกจากนี้จะทำให้เสียค่าใช้จ่าย เสียการเรียนเสียสุขภาพ เพราะไม่ได้พักผ่อนแล้วยังนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิด และอาจทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โรคเอดส์ การตั้งคั่นอันไม่พึงประสงค์ได้

วัยรุ่นมักพากันไปเที่ยวตามคลับตามแหล่งที่วัยรุ่นนิยมเที่ยว กันถึงแม้ว่ากฎหมายจะห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 เข้าไปแต่ก็ยังคงมีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าไปเที่ยวเนื่องจากทางบเจ้าของสถานประกอบการอนุญาติถึงแม้จะรู้ว่าผิดกฎหมายนอกจากสถานการณ์ดังกล่าวแล้ววัยรุ่นมักพากันไปเที่ยวที่ต่างๆ ซึ่งเป็นที่สาธารณะ แต่เที่ยวจนดึกเกินไปไม่ห่วงสวัสดิภาพของตนเอง เมื่อกับบ้านดึกบางรายไม่กลับบ้านเลยผู้ปกครองก็เป็นห่วงซึ่งเราไม่ควรกระทำได้อย่างยิ่ง

3.3 การดูการเล่น เช่น ภาพยนตร์ ดูการแสดงคอนเสิร์ต หรือการแสดงอื่นที่เข้าชม ต้องเสียค่าใช้จ่ายซึ่งวัยรุ่นยังหาเงินใช้เองไม่ได้ ต้องขอเงินจากผู้ปกครองซึ่งไม่ควรใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยในเรื่องนี้และสถานที่ดูบางแห่งก็ไม่ปลอดภัย อาจมีการจี้ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกายทะเลาะเบาะแว้งกันมีการวิ่งหนีทางเพศ และการยิ่งถ้าไปดูเรื่องเหล่านี้ในเวลาค่าคืนอันตรายก็ยังมีมากขึ้น

3.4 การเล่นเกมพนัน เป็นสิ่งที่ไม่ดี ทำให้คนสิ้นเนื้อประดาตัวเอง ข้อมูลสุขภาพคนไทยในปี 2550 ของสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) ได้ระบุว่าวัยรุ่นไทย 1 ใน 3 ของวัยรุ่นไทยเล่นเกมพนันโดยมากกว่าวาทครึ่งหนึ่งเป็นการเล่นไพ่ และอีก 1 ใน 5 เป็นการพนันบอล การลักขโมย การชู้กัน โขกทรัพย์เพื่อรีดไถเงิน และการค่าประเวณี วัยรุ่นอาจเล่นเกมพนันเล็กๆ น้อยๆ เช่น เล่นไพ่ ปั่นแปะ เปิดหนังสือ เล่นฟุตบอลในโรงเรียน มักเล่นกันสนุกๆ ได้เสียกันเล็กน้อยๆ แต่ก็เป็นสิ่งไม่ดี เพราะเป็นการเล่นบ่มเพาะนิสัย ที่ไม่ดีให้แก่ตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจเล่นมากกว่านี้ เมื่อมีรายได้เป็นของตัวเอง แต่ก็มีวัยรุ่นบางคนไม่เล่นเกมพนันแบบที่ผู้ใหญ่เล่นกัน เช่น เล่น หวย เล่นพนันฟุตบอล มีการได้-เสียจำนวนมาก ถ้าไม่จ่ายอาจถูกข่มขู่หรือถูกทำร้ายร่างกายได้ ซึ่งถือว่าเป็นความเสี่ยงต่อความปลอดภัยเหมือนกัน

3.5 การคบคนชั่วเป็นมิตร ถ้ามีเพื่อนไม่ดีมักนำทางเราไปสู่ทางที่ตีด้วย บางครั้งก็ทำให้เราเกิดความไม่ปลอดภัยได้ เช่น พวกชอบขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็ว อาจทำให้เราได้รับอุบัติเหตุได้คบคนที่ชอบมีเรื่องทะเลาะวิวาท เราอาจมีเรื่องและถูกทำร้ายร่างกายได้ เราควรจึงคบแต่เพื่อนที่ดี เพื่อนำพาเราไปสู่ในทางที่ดีและเพื่อความปลอดภัยในชีวิตอีกด้วย

3.6 ความเกียจคร้าน คนขี้เกียจจะทำให้การเรียนไม่ดีอาจเรียนไม่จบ การทำตนให้เป็นคนขี้เกียจคร้านจะทำให้ชีวิตล้มเหลวไม่เจริญ ทำอะไรก็ไม่ได้ดี

วิธีการหลีกเลี่ยงการเข้าไปในแหล่งอบายมุข

1. ไม่หลงเชื่อคำชักชวนของเพื่อนที่ชักชวนให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข
2. รู้จักรปฏิเสธและต่อรองอย่างสม่ำเสมอ
3. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการทำกิจกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่น เล่นดนตรี วาดรูป เล่นกีฬา
4. เลือกคบเพื่อนที่ดีไม่มั่วสุมในทางที่ผิด
5. หากมีปัญหาความเครียดควรปรึกษาคนในครอบครัว พ่อ แม่ อาจารย์

4. การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนท้องถนน

ทั้งๆ ที่การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนท้องถนนเป็นการเสี่ยงต่อการถูกตำรวจจับแต่ทำไมยังวัยรุ่นไปแข่งขันอยู่เป็นประจำ

จากข้อมูลสถิติแยกจากอุบัติเหตุทางถนนช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม ตั้งแต่ พ.ศ.2550-2552 ของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงมหาดไทย พบว่าสาเหตุสำคัญที่เกิดจากอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุดก็คือ การขับรถเร็วเกิดอัตราที่กำหนด รองลงมา คือ การขับโดยประมาท(ตัดหน้ากระชั้นชิด) การขับรถชนท้าย การแซงรถอย่างผิดกฎหมายรวมทั้ง พฤติกรรมเสี่ยงสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนคือการขับรถในขณะที่มีเมมาและหลับโดย รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะที่ประสบอุบัติเหตุมากที่สุด โดยเฉพาะการแข่งขันจักรยานยนต์บนท้องถนน มักนำไปสู่อุบัติเหตุซึ่งเกิดกับผู้ขับขี่เอง และผู้ใช้รถในถนนคนอื่นด้วย ซึ่งสาเหตุที่วัยรุ่นต้องใช้ท้องถนนเป็นสถานที่แข่งขันรถจักรยานยนต์มีดังนี้

1. วัยรุ่นชอบความเร็วและความแรงของรถ และต้องการแสดงความสามารถโชว์คนอื่น
2. วัยรุ่นมีความกึกคะนอง ชอบความตื่นเต้น ทำท่าย ขาดความสำนึกในเรื่องความปลอดภัยและต้องการเอาชนะ
3. อิทธิพลของเพื่อนที่ได้ชวนกันมา หรือเป็นตัวอย่างให้เห็น และต้องการเป็นแบบเพื่อนจึงเรียนแบบ
4. อิทธิพลของสื่อโฆษณาขายรถจักรยานยนต์ที่ใช้ความเร็วและความแรง ตลอดจนผู้โฆษณาสินค้าเป็นบุคคลชื่นชอบ
5. ต้องการหาจุดเด่นให้แก่ตนเองจึงคิดว่าการขับจี้รถจักรยานยนต์แข่งขันเป็นจุดเด่น
 - วิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนท้องถนน
 1. ไม่เข้าไปคุยในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันรถจักรยานยนต์ เพราะเสี่ยงต่อการเข้าร่วมการแข่งขันและอาจนำไปสู่การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้
 2. คิดพิจารณาให้ละเอียดก่อนตัดสินใจทำสิ่งใดตามคำชวนของเพื่อน รู้จักปฏิเสธและต่อรอง
 3. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การเล่นดนตรี การเล่นกีฬา อ่านหนังสือ
 4. หากมีความเครียดหรือปัญหาควรปรึกษาพ่อแม่ ครูอาจารย์เพื่อร่วมกันช่วยเหลือหาทางออก

5.การเข้าไปยังฝูงชน

การเข้าไปในฝูงชนมีหลายสถานการณ์ เช่น การชุมนุมประท้วง การเข้าชมกีฬาโดยเฉพาะฟุตบอลนัดสำคัญจะมีผู้คนเข้าไปดูเยอะมากการเข้าชมผลงานต่างๆ ซึ่งมีผู้เข้าชมมาก

ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวอาจไม่ปลอดภัยได้และมีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นมาแล้ว เช่น การปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ประท้วงการเหยียบกันตายเพื่อแย่งเข้าประตูฟุตบอล การตีกันในงานคอนเสิร์ต

วิธีหลีกเลี่ยงการเข้าไปในฝูงชน

ควรหลีกเลี่ยงการเข้าไปในฝูงชนหรือถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ควรอยู่ริมๆของกลุ่มไม่ควรเข้าไปใน ส่วนกลางของฝูงชนเพราะถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ไม่หน้าไว้อาจจะหนีได้ลำบากการ หรืออาจถูกเบียดเสียด หกล้มแล้วถูกเหยียบจนถึงแก่ชีวิตได้ในขณะที่อยู่ในฝูงชนควรวางแผนหาทางหนีที่ไรไว้เพื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นจะได้แก้ไขสถานการณ์นั้นได้และถ้ามีการวางระเบิดตามที่ผู้คนเข้าไปรวมตัวเป็นฝูงชนก็ ไม่ควรเสี่ยงในสถานที่เหล่านั้น

กระบวนการป้องกันการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยง

1. กระบวนการคิด

กระบวนการคิด หมายถึง กระบวนการคิดดำรงชีวิตในสังคมที่สำคัญ การใช้เหตุผลอย่าง ถูกต้องเหมาะสม และตัดสินใจอย่างมีเป้าหมายที่ดีในแต่ละสถานการณ์ของชีวิต ซึ่งกระบวนการคิด สามารถดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การวิเคราะห์ใคร่ครวญสาเหตุของปัญหา
2. การรวบรวมผสมผสานข้อมูล ทั้งด้านตนเอง ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้าน หลักวิชาการ แล้วจัดทำช่วยเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกใช้
3. การตัดสินใจ เลือกแนวทางการแก้ปัญหาอย่างมีเป้าหมายที่ดี
4. การปฏิบัติและตรวจสอบผลเป็นระยะ หากไม่พอใจสามารถกลับไปเริ่มทบทวน กระบวนการใหม่ได้อีกครั้งหนึ่ง
5. การสรุปและประเมินผลการปฏิบัติ เพื่อวางแผนและพัฒนาต่อไป

การรู้จักการใช้กระบวนการคิดทำให้สามารถป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย ต่างๆ

2. ทักษะชีวิต

ทักษะชีวิตหมายถึงความสามารถทางสติปัญญาที่ทุกคนต้องใช้ในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถพัฒนาขึ้นได้อีกโดยการฝึกการทำซ้ำๆจน เป็นทักษะนิสัย ทักษะชีวิตประกอบด้วยทักษะต่างๆ เช่นการรู้จักตัวเอง การเข้าใจตนเอง การรู้จักคิด อย่างมีจิตวิจรรย์ญาณและคิดสร้างสรรค์ การรู้จักตัดสินใจและรู้จักการแก้ปัญหา และใช้การสื่อสาร และการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์ ความเครียด การปรับตัวท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลง

การมีทักษะชีวิตช่วยป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์ต่อตนเองได้เป็นอย่างดีและชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. การคาดคะเน

การคาดคะเนหมายถึงการคาดเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นถ้าคาดคะเนแล้วจะเป็นการเสี่ยงต่ออันตรายและไม่ปลอดภัยก็ควรที่จะหลีกเลี่ยง เช่น เพื่อนชวนไปเที่ยวกลางคืนคาดคะเนว่ามันอาจไม่ปลอดภัยก็ไม่ควรไปรุ่นที่ชวนเข้ากลุ่มจะพาไปติดกับโรงเรียนอื่น คาดคะเนว่าทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและโดนตำรวจจับก็ไม่ไป

4. การต่อรอง

การต่อรองหมายถึงการเจรจาที่ให้สถานการณ์ดีขึ้นหรือเจรจาเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่เสี่ยง การใช้ทักษะต่อรองเช่นเมื่อมีคนเมาขำบ้า คนที่เครียดจัดคือโจรผู้ร้ายมีการจับตัวประกันทางเจ้าหน้าที่ก็จะใช้การเจรจาต่อรอง อาจผ่อนหนักเป็นเบาได้หรืออาจยืดเวลาออกไปเพื่อให้สถานการณ์ที่เสี่ยงนั้นลดลง หรือแม้แต่เป็นคู่รักกัน แล้วฝ่ายชายขอมืออะไรกับฝ่ายหญิงฝ่ายหญิงก็อาจใช้วิธีการต่อรองเพื่อเอาตัวรอดหรือเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เสี่ยงนั้นได้

การมีทักษะในการต่อรองที่ดีจะสามารถป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อความปลอดภัยหรือเป็นการผ่อนหนักเป็นเบาได้

5. การปฏิเสธ

การปฏิเสธ เป็นทักษะในการเอาตัวรอด หรือหลีกเลี่ยงสถานการณ์เลวร้ายที่จะเข้ามาในชีวิต ทักษะปฏิเสธนี้สามารถใช้ได้ในทุกเรื่องที่พบในชีวิตประจำวัน เช่น การปฏิเสธการใช้สารเสพติด การปฏิเสธที่จะเล่นการพนัน การปฏิเสธที่อยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ทักษะการปฏิเสธนั้นจะต้องมีการฝึกการปฏิเสธตั้งแต่ระดับที่นุ่มนวลไปจนถึงเด็ดขาดซึ่งปฏิเสธระดับใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่นความรุนแรงที่ต้องปฏิเสธตัวผู้ชักชวน ทักษะของการชักชวนเรื่องที่ชักชวนการมีทักษะการปฏิเสธที่ดีจะสามารถป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและสถานการณ์เสี่ยงต่อความปลอดภัยได้อย่างดี

การป้องกัน และหลีกเลี่ยงสถานการณ์ซับซ้อน

1. ความหมายและและอันตรายของสถานการณ์ซับซ้อน

สถานการณ์ซับซ้อน หมายถึง ภาวะหรือเหตุการณ์ประสบบอยู่ ณ เวลานั้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือไม่ปลอดภัย จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อระงับเหตุร้ายที่เกิดขึ้น เพื่อลดระดับความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น อันตรายของสถานการณ์ซับซ้อนมีดังนี้

- 1.1 เกิดความสูญเสียทางร่างกาย ทำให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต
- 1.2 เกิดความสูญเสียทางจิตใจ ซึ่งเป็นผลเสียมาจากทางด้านร่างกาย ทรัพย์สินพ่อแม่และญาติพี่น้อง
- 1.3 เกิดความสูญเสียทางครอบครัวและสังคม ถ้าเสียชีวิตจากเหตุการณ์คับขันเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวหรือสังคม ก็ทำให้ครอบครัวต้องรับภาระหนัก สังคมขาดคนทำงาน
- 1.4 เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ
- 1.5 เกิดความสูญเสียทรัพย์สินบุคคล หากที่บุคคลมีความสามารถ

2. แนวปฏิบัติที่อยู่ใสถานการณ์คับขัน

- 2.1 ตั้งสติให้ดีแล้วคิดหาทางว่าจะทำได้ดี
- 2.2 ถ้าถูกบุคคลจับ บังคับ หรือจะทำร้าย ให้ใช้วิธีต่อรอง และการเจรจาเพื่อให้สถานการณ์ดีขึ้น
- 2.3 ถ้าเป็นอุบัติเหตุที่ได้รับบาดเจ็บให้ปฐมพยาบาลเพื่อลดความรุนแรงของอาการบาดเจ็บ
- 2.4 ควรห่วงชีวิตตนเองมากกว่าทรัพย์สิน เช่น การเกิดเพลิงไหม้ควรเอาชีวิตรอดก่อนเมื่อถูกปล้นหรือจี้ควรยอมสูญเสียทรัพย์สินดีกว่าต่อสู้อันบาดเจ็บหรือเสียชีวิต
- 2.5 สังเกตและจดจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ได้มากที่สุดเพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามคนร้ายหรือการช่วยเหลือของหน่วยงานหรือบุคคลที่ช่วยเหลือ
- 2.6 ร้องขอความช่วยเหลือหรือหรีตะ โทณการใช้โทรศัพท์หรือวิธีการอื่นๆ เท่าที่จะทำได้

3. การป้องกันและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย

3.1 ภัยจากบุคคล

1. ถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกัน ต้องตั้งสติ ใช้การเจรจาหรือคำพูดที่ต่อรองด้วยคำพูดที่โน้มน้าวจิตใจใช้คำพูดที่สุภาพ อย่าทำให้คนร้ายโกรธ รอเจ้าหน้าที่ตำรวจมาช่วยเหลือหลีกเลี่ยงได้ไม่เข้าใกล้คนที่มีลักษณะอากาศแปลกๆ และขณะเดินถ้าฟังต้องดูรอบตัวอย่างระมัดระวัง ไม่เหม่อลอย
2. ถูกคนร้ายจี้หรือปล้น อย่าต่อสู้หรือเสียดาทรัพย์สิน ควรจดจำลักษณะของคนร้ายเพื่อแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ
การหลีกเลี่ยงทำได้โดยเก็บเงินและของมีค่าให้มิดชิด ไม่สวมเครื่องประดับหรือของมีค่าการถือกระเป๋า การพยายามเอาไว้ด้านหลังและไม่ความเดินในที่เปลี่ยวตามลำพัง
3. ถูกบังคับและพยายามข่มขืนพยายามถ่วงเวลาใช้ทักษะการสื่อสารด้วยคำพูดสุภาพ นุ่มนวลอ่อนหวานกับคนร้ายคำพูดเพื่อให้คนร้ายใจอ่อน ไม่ควรต่อสู้เพราะอาจถูกทำร้ายร่างกายหาก

จำเป็นต้องต่อสู้อุทธรณ์โอกาสที่เหมาะสมและพยายามสังเกตจรรยาบรรณพื้นฐานของคนร้ายให้ได้มากที่สุดเพื่อแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การหลีกเลี่ยงทำได้โดย ไม่ไว้วางใจมากเกินไป แต่งกายให้มิดชิดไม่เที่ยวกลางคืน ไม่เดินในที่เปลี่ยวตามลำพัง หากจำเป็นต้องไปคนเดียวต้องระมัดระวังตัว

4. ถูกหาเรื่องหรือทะเลาะวิวาทกับคนอื่น ควรมีความอดทนอดกลั้นใจเย็นใช้คำพูดที่สุภาพ พยายามหาทางหลบหลีกจากบริเวณนั้น โดยเร็วก่อนเรื่องจะลุกรามจนเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้น

การหลีกเลี่ยงทำได้โดยไม่แสดงกริยาคุกคามผู้อื่น พุดจาสุภาพกับผู้อื่นมีความอดทนอดกลั้น

5. อยู่ในเหตุการณ์ที่มีคนทะเลาะวิวาทกันถ้าเป็นคนรู้จักกันต้องห้ามปรามด้วยคำพูดก่อนหากไม่ได้ผลจึงใช้กำลังห้ามแต่ถ้าเป็นคนอื่นไม่รู้จักให้รีบปลีกตัวออกจากที่นั้นโดยเร็วเพราะอาจถูกคุกคามได้

การหลีกเลี่ยงทำได้โดยไม่เที่ยวกลาง ไม่ดื่มสุรา

3.2 ภัยจากธรรมชาติ

1. น้ำป่าไหลหลากในขณะที่เล่นน้ำตกหากได้ยินเสียงอืออึงมาจากต้นน้ำหรือน้ำเปลี่ยนเป็นสีแดง และได้ยินเสียงเจ้าหน้าที่เตือนภัย ต้องเลิกเล่นน้ำตก และรีบขึ้นที่สูงโดยเร็ว

การหลีกเลี่ยงภัยจากน้ำป่าไหลหลากขณะเล่นน้ำตกทำได้โดยไม่เล่นน้ำตกในขณะที่มีฝนตก

2. ลมพายุ ควรหลบอยู่ในที่มั่นคงแข็งแรงไม่ควรอยู่ในที่โล่งแจ้งและไม่ควรอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่เพราะอาจหักโค่นมาทับเราได้ ถ้าไม่ฝนฟ้าคะนองต้องระวังฟ้าผ่าโดยหลบเขาที่กำบังและถอนเครื่องประดับต่างๆออกจากร่างกายเพราะเป็นสื่อนำไฟฟ้าทำให้ฟ้าผ่าได้

การหลีกเลี่ยงภัยจากพายุ ทำได้โดยฟังข่าวเรื่องฝนฟ้าอากาศ ถ้าเห็นว่าอาจเกิดภัยจากพายุควรไปพักอยู่ในที่ปลอดภัย

3. สึนามิเป็นคลื่นยักษ์ที่เกิดจากการเคลื่อนตัวของแผ่นดินใต้ทะเล ก่อให้เกิดความเสียหายมาก ถ้าเห็นน้ำทะเลลงมากผิดปกติ หรือได้ยินสัญญาณเตือนภัยให้รีบหนีขึ้นที่สูงโดยเร็วถ้าลอยเรืออยู่กลางทะเลก็อย่าเข้าฝั่งอย่างเด็ดขาด

การหลีกเลี่ยงภัยจากคลื่นยักษ์จากสึนามิทำได้โดยฟังข่าวจากพยากรณ์อากาศเป็นประจำหากมีประกาศเตือนว่าไม่ควรไปเที่ยวชายหาด ก็อย่าไปเด็ดขาด

4. โคลนถล่ม มักเกิดบริเวณที่ใกล้ภูเขา ลำห้วย โดยหาก ได้ยินเสียงอืออึงหรือน้ำเปลี่ยนเป็นสีแดงให้รีบออกจากที่นั้นโดยเร็ว

การหลีกเลี่ยงภัยจากดินโคลนถล่มได้โดยฟังข่าวจากพยากรณ์อากาศเป็นประจำหากเห็นว่าเหตุการณ์ดินโคลนถล่มควรไปพักอยู่ในที่ปลอดภัย

5. แพนดินไหว ให้รีบออกจากอาคารสูงแต่ถ้ายังอยู่ในอาคารแต่ถ้ายังอยู่ในอาคารให้ยืนอยู่ตรงที่มีโครงสร้างแข็งแรงที่สุดและสามารถรับน้ำหนักได้มากบริเวณใต้ต้นเสา คาน ผนังคอนกรีต หรือหลบอยู่ใต้โต๊ะที่มีความแข็งแรงและไม่ควรใช้ลิฟต์หรือชั้นรถขณะแผ่นดินไหว

การหลีกเลี่ยงภัยจากแผ่นดินไหวทำได้โดยฟังข่าวหรือประกาศเตือนเรื่องแผ่นดินไหวและเตรียมตัวให้พร้อม เกิดแผ่นดินไหวไม่ควรอยู่ในรถหรืออยู่ในอาคาร ควรอยู่ในที่โล่งแจ้ง

3.3 ภัยอื่น ๆ

1. ไฟไหม้ต้องหนีออกมาโดยเร็วและควรห่วงตนเองมากกว่าทรัพย์สิน ถ้ามีควันออกมาให้คลานต่ำๆเพื่อป้องกันการสำลักควันไฟ

การหลีกเลี่ยงภัยจากไฟไหม้ในบ้านทำได้โดยระมัดระวังการจุดไฟการใช้แก๊สการใช้ไฟฟ้าในสถานการณ์อื่นและควรระวังหาทางหนีไฟก่อนถ้าเกิดเหตุไฟไหม้ขึ้น

2. อยู่ในระวางขุ่ระเบิดให้ออกนอกบริเวณนั้นโดยเร็ว ถ้ามีกล่องหรือวัตถุที่น้ำสงสัยว่ามีระเบิดให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ให้มาขุ่ระเบิด และไม่ควรรหาไปมุงดูควรหลบไปอยู่ในที่ปลอดภัย

การหลีกเลี่ยงภัยจากการวางระเบิดทำได้โดยไม่เข้าไปอยู่ในที่ที่มีการขุ่วางระเบิดถึงแม้แน่ใจว่าจะไม่เกิดเหตุร้าย

3. ไฟฟ้าชอร์ต เมื่อเกิดไฟฟ้าชอร์ตหรือถูกคน ให้รีบยกสะพานไฟลง หรือใช้วัสดุแห้งคล้องตัวหรือฉีกออกจากที่เกิดเหตุไม่จับตัวผู้ถูกไฟฟ้าชอร์ตโดยตรง

การหลีกเลี่ยงจากการถูกไฟชอร์ต ทำได้โดยทำได้โดยไม่ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าด้วยตนเองถ้าตัวเปียกหรือมือเปียกไม่ควรเสียบปลั๊กหรือจับสายไฟฟ้า

4. ป้ายสูงใหญ่ล้มทับเมื่อเกิดลมแรงป้ายโฆษณาขนาดใหญ่อาจล้มลงทับบ้านเรือนหรือยานพาหนะหรือทำให้ผู้คนที่เกิดความเสียหายการหลีกเลี่ยงจากการถูกป้ายใหญ่ล้มทับทำได้โดยเมื่อเกิดลมแรงอย่าเข้าไปใกล้ป้ายสูงใหญ่

5. เล่นกีฬาแล้วแล้วมีอาการเหนื่อยมากผิดปกติหรือแน่นหน้าอก ให้พักผ่อนทันที ถ้ามีอากาศไม่ดีขึ้นให้นำส่งแพทย์โดยเร็ว

การหลีกเลี่ยงการเหนื่อยผิดปกติหรือแน่นหน้าอกขณะเล่นกีฬาทำได้โดยไม่เล่นกีฬาหักโหม ถ้ารู้สึกเหนื่อยมากควรหยุดเล่น และนั่งพักโดยเฉพาะผู้ที่มิโรคประจำตัวต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ควรตรวจสอบร่างกายและควรขอคำแนะนำจากแพทย์เกี่ยวกับเรื่องการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬา

3.4 ทักษะที่มีความสำคัญในการป้องกันภัยธรรมชาติและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน

1. ทักษะการเจรจาต่อรอง

ทักษะการเจรจาต่อรองถือเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการเจรจาเพื่อให้สถานการณ์ที่ดีขึ้น หรือเจรจาเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงเพื่อความปลอดภัยหรือผ่อนหนักผ่อนเบา

2. ทักษะการปฏิเสธ

ทักษะการปฏิเสธ สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การปฏิเสธการใช้สารเสพติด การปฏิเสธการเล่นการพนัน และการปฏิเสธที่อยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ การปฏิเสธมีหลายระดับตั้งแต่ระดับที่นุ่มนวล ไปจนถึงเด็ดขาดขึ้นอยู่กับสถานการณ์

3. ทักษะการต่อสู้และป้องกันตัว

เป็นทักษะที่ป้องกันตนเองจากอันตรายหรือคนร้าย เพื่อหยุดคนร้ายให้ได้ผลนั้นเราควรรู้จุดอ่อนในร่างกายดังนี้

ก. บริเวณศีรษะจุดสำคัญคือดวงตา หู จมูก ขมับ ท้ายทอย ปลายคาง ซึ่งเราสามารถใช้นิ้วจิ้ม ใช้หมัดชก หรือใช้อุ้งมือกระแทกบองหูใช้มือตบ จะสามารถหยุดคนร้ายได้

ข. บริเวณลำคอ ใช้หมัดชก หรือใช้สันมือสับไปที่ลูกกระเดือก

ค. ลิ้นปี่ ใช้วิธีชก แตะ หรือถีบ

ง. อวัยวะเพศชาย ใช้วิธีกระแทกด้วยเข่า หรือบิดอย่างแรง

ตัวอย่างจากสถานการณ์ และการใช้ทักษะการต่อสู้และทักษะการป้องกันตัว

วิธีการป้องกันตัวด้วยมือเปล่า เมื่อคนร้ายจับมือข้างหนึ่ง

1. คนร้ายคว่ำมือค้ำข้อมือ ข้างหนึ่งของเราไว้
2. ใช้มืออีกข้างจิ้มไปที่ดวงตาของคนร้ายอย่างแรง
3. แตะเขาไปที่อวัยวะเพศของเพศชาย แล้ววิ่งหนีขอความช่วยเหลือ

4. การขอความช่วยเหลือจากสถานการณ์คับขัน

เมื่อเกิดสถานการณ์คับขัน ควรรีบขอความช่วยเหลือซึ่งทำได้ดังนี้

4.1 ร้องตะโกนดังๆ เพื่อให้ผู้อื่นได้ยินและมาให้ความช่วยเหลือ

4.2 โทรศัพท์ขอความช่วยเหลือ ดังนั้นจึงควรจดหมายเลขโทรศัพท์ที่ขอความช่วยเหลือได้เมื่อเกิดสถานการณ์คับขันพกติดตัวไว้ หรือติดไว้ที่โทรศัพท์บ้าน

4.3 ส่งข้อความข้อความช่วยเหลือ โดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ หากคิดว่าการคุยโทรศัพท์เกิดอันตรายหรือคนร้ายรู้ว่ากำลังติดต่อกับบุคคลภายนอก

4.4 การเขียนข้อความหากใช้โทรศัพท์ไม่ได้ หรือถูกควบคุมตัวไว้ ก็เขียนจดหมายหรือข้อความแอบแฝงคนอื่น ไปส่งให้บุคคลที่พอจะช่วยเหลือได้ หรือส่งไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อมาทำการช่วยเหลือ

5.แหล่งการช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์คับขัน

- 5.1 สถานีตำรวจที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุ
- 5.2 สถานีดับเพลิงที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุ
- 5.3 หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน
- 5.4 ที่ว่าการอำเภอในพื้นที่เกิดเหตุ เมื่อเกิดเหตุภัยธรรมชาติ
- 5.5 เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ เมื่อเกิดเหตุร้ายในป่าหรือในอุทยานแห่งชาติ
- 5.6 หน่วยกู้ภัยที่อยู่ใกล้เหตุการณ์ที่สุด
- 5.7 แจ้งเหตุด่วนร้าย โทร 191
- 5.8 แจ้งเหตุเพลิงไหม้ โทร 199
- 5.9 แจ้งเหตุตำรวจท้องเที่ยว โทร 1155
- 5.10 แจ้งเหตุตำรวจทางหลวง โทร 1193
- 5.11 แจ้งเหตุผ่านสถานีวิทยุ สวพ. 91 โทร 1644
- 5.12 แจ้งเหตุสถานีวิทยุส่วนรวมด้วยช่วยกัน โทร 1677
- 5.13 แจ้งเหตุผ่านสถานีวิทยุ จส 100 โทร 1137
- 5.14 ศูนย์เรนทรซึ่งเป็นศูนย์รับแจ้งเหตุการณ์เจ็บป่วยฉุกเฉิน โทร 1677
- 5.15 หน่วยแพทย์กู้ชีวิตศิริพยาบาล โทร 1554
 - 5.16 ฮอตไลน์คลายเครียดของกรมสุขภาพจิต โทร 1667
 - 5.17 แจ้งเหตุกลองปราบปราม โทร 195
 - 5.18 หน่วยกู้ภัยรวมกตัญญู โทร 0-2249-6620,0-2249-3770
 - 5.19 หน่วยกู้ภัยป้องกันเต็กตึ๊ง โทร 0-2226-4444-8
- 5.20 -รถพยาบาลฉุกเฉิน โทร 0-2281-154

แบบประเมินกระบวนการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อโครงการ.....ชั้น.....

รายชื่อผู้จัดทำ

1. 5.
 2. 6.
 3. 7.
 4. 8.

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับคุณภาพตามรายการประเมินมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

3 หมายถึง สูง 2 หมายถึง ปานกลาง 1 หมายถึง ต่ำ

รายการประเมิน	คะแนน		
	3	2	1
1.กระบวนการทำโครงการด้านการวางแผนการทำงาน			
1.1การกำหนดเรื่องที่ศึกษา			
1.2การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน			
1.3การวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงาน			
1.4การกำหนดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการสืบค้น			
1.5การแบ่งภาระหน้าที่ให้สมาชิก			
2.กระบวนการทำโครงการด้านกระบวนการทำงาน			
2.1การกำหนดวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน			
2.2การปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด			
2.3การใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงาน			
2.4ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงประกอบการทำโครงการ			
2.5การบันทึกข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล			
2.6การสรุปและเรียบเรียงข้อมูล			
2.7การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า			

รายการประเมิน	คะแนน		
	3	2	1
2.8การแสดงผลบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายของสมาชิก			
2.9ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน			
2.10ทำงานเสร็จตรงเวลา			
3.กระบวนการทำโครงการด้านผลงานและการนำเสนอ			
3.1การจัดทำรูปเล่มรายงาน			
3.2ข้อมูลที่น่าสนใจแสดงผลงาน			
3.3ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน			
3.4ความพร้อมในการนำเสนอโครงการ			
3.5การตอบข้อซักถามในการนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ค่าเฉลี่ย	2.50-3.00	สูง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	ต่ำ

เกณฑ์การให้คะแนนกระบวนการทำโครงการ

ส่วนที่ 1 กระบวนการทำโครงการด้านการวางแผนการทำงาน (15 คะแนน)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
1.1การกำหนด เรื่องที่ศึกษา	ระบุความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ชัดเจน น่าสนใจ	ระบุความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ชัดเจน บางส่วนและไม่น่าสนใจ	ระบุความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน และไม่น่าสนใจ
1.2การกำหนด ปัญหาและ ตั้งสมมติฐาน	ตั้งสมมติฐาน สอดคล้อง กับปัญหา และมีความสัมพันธ์ เป็นเหตุเป็นผลชัดเจน	ตั้งสมมติฐานสอดคล้อง กับปัญหา	ตั้งสมมติฐานไม่ สอดคล้อง กับปัญหา
1.3การวิเคราะห์ และวางแผนการ ปฏิบัติงาน	การวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงาน เรียงลำดับเป็นขั้นตอน และมีรายละเอียด ครบถ้วน	การวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงาน เรียงลำดับเป็นขั้นตอน แต่มีรายละเอียดไม่ ครบถ้วน	การวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงานไม่ เป็นลำดับขั้นตอนและไม่ มีรายละเอียด
1.4การกำหนด วัสดุอุปกรณ์และ เครื่องมือในการ สืบค้น	กำหนดได้สอดคล้อง กับกระบวนการสืบค้น	กำหนดสอดคล้อง บางส่วน	กำหนดไม่สอดคล้อง
1.5การแบ่ง ภาระหน้าที่ให้ สมาชิก	มีการแบ่งภาระหน้าที่ ให้สมาชิกทุกคน ชัดเจน	มีการแบ่งภาระหน้าที่ให้ สมาชิกไม่ครบทุกคน และไม่ชัดเจน	ไม่มีการแบ่งภาระหน้าที่ ให้สมาชิก

ส่วนที่ 2 กระบวนการทำโครงการด้านกระบวนการทำงาน (30 คะแนน)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
2.1การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน	กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง	กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจนบางส่วนสามารถปฏิบัติได้บ้าง	กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไม่ชัดเจนไม่สามารถปฏิบัติได้จริง
2.2การปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด	ปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดทุกขั้นตอนอย่างครบถ้วน	ปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดครบถ้วนบางขั้นตอน	ไม่ปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนด
2.3การใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงานมีความเหมาะสม	ใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงานทุกชนิดถูกต้องกับชิ้นงาน	ใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงานบางชนิดถูกต้องกับชิ้นงาน	ใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือในการทำงานทุกชนิดไม่ถูกต้องกับชิ้นงาน
2.4ข้อมูล/ข้อเท็จจริงประกอบการทำโครงการ	มีการศึกษาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงครอบคลุมทุกประเด็นที่ศึกษา	มีการศึกษาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงแต่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็นที่ศึกษา	มีการศึกษาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงแต่ไม่ตรงกับประเด็นที่ศึกษา
2.5การบันทึกข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล	บันทึกข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วน และจัดกระทำข้อมูลอย่างเป็นระบบถูกต้องชัดเจน	สรุปข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วนบางส่วน มีการเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับขั้นตอนแต่สื่อความหมายไม่ชัดเจน	สรุปข้อมูลไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และไม่ครบถ้วนการเรียบเรียงข้อมูลไม่ตามลำดับขั้นตอนและไม่สื่อความหมาย
2.6การสรุปและเรียบเรียงข้อมูล	สรุปข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วน มีการเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับขั้นตอนสื่อความหมายชัดเจน	สรุปข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วนบางส่วน มีการเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับขั้นตอนแต่สื่อความหมายไม่ชัดเจน	สรุปข้อมูลไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และไม่ครบถ้วนการเรียบเรียงข้อมูลไม่ตามลำดับขั้นตอนและไม่สื่อความหมาย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
2.7การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	มีวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปัจจุบันอย่างมีเหตุผลเชิงสร้างสรรค์ได้ชัดเจน	มีวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปัจจุบันอย่างมีเหตุผลเชิงสร้างสรรค์ได้ไม่ชัดเจน	ไม่มีวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปัจจุบันได้ต้องปรึกษาครู
2.8การแสดงบทบาทที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกกลุ่ม	ทุกคนมีหน้าที่และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่	มีสมาชิก 1-2 คนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง	มีสมาชิกมากกว่า 2 คนขึ้นไปไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง
2.9ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน	ทุกคนให้ความร่วมมือและตั้งใจทำงานทุกคน	มีสมาชิก 1-2 คน ไม่ให้ความร่วมมือและไม่ตั้งใจทำงาน	มีสมาชิกมากกว่า 2 คนขึ้นไปไม่ให้ความร่วมมือและไม่ตั้งใจทำงาน
2.10ทำงานเสร็จตรงเวลา	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ส่งชิ้นงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด 1 วัน	ส่งชิ้นงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด 1 วัน ขึ้นไป

ส่วนที่ 3 กระบวนการทำโครงการด้านผลงานและการนำเสนอ (15 คะแนน)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	สูง(3)	ปานกลาง(2)	ต่ำ(1)
3.1การจัดทำรูปเล่มรายงาน	การจัดองค์ประกอบรูปเล่มรายงาน มีปก คำนำ สารบัญ การอ้างอิงและบรรณานุกรม ครบถ้วนและมีรูปแบบถูกต้อง	ขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง	ขาดสององค์ประกอบขึ้นไป

แบบสอบถามความคิดเห็น
ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้แบ่งคำถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดเรียนรู้แบบโครงงาน
ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
2. ในการตอบคำถาม คำถามทุกข้อจะไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด ขอให้นักเรียนตอบตามความคิดเห็นหรือสภาพที่เป็นจริงเพราะความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้
3. คำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลต่อผลการเรียนของนักเรียน

วิธีตอบ

1. นักเรียนอ่านคำอธิบายแต่ละตอนให้เข้าใจก่อนตอบคำถาม
2. ขอให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อให้ครบถ้วน

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีทั้งหมด 12 ข้อ โดยแต่ละข้อจะประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางด้านซ้ายมือ ส่วนด้านขวามือเป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นเกณฑ์ใช้ในการพิจารณาข้อความ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียน เห็นด้วยมากที่สุด	กับข้อความที่กำหนดให้
ระดับ 4 หมายถึง นักเรียน เห็นด้วยมาก	กับข้อความที่กำหนดให้
ระดับ 3 หมายถึง นักเรียน เห็นด้วยปานกลาง	กับข้อความที่กำหนดให้
ระดับ 2 หมายถึง นักเรียน เห็นด้วยน้อย	กับข้อความที่กำหนดให้
ระดับ 1 หมายถึง นักเรียน เห็นด้วยน้อยที่สุด	กับข้อความที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

รายการ	ระดับความคิดเห็นของนักเรียน				
	เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย ด้วยน้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
0.การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานน่าสนใจทำให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรม		✓			
00.การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม	✓				

ข้อ 0. แสดงว่า นักเรียนเห็นด้วยมากกับข้อความที่ว่า “การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานน่าสนใจทำให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรม”

ข้อ 00. แสดงว่า นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อความที่ว่า “การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม”

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

คำชี้แจง

อ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่า เมื่อนักเรียนเรียนเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต จบแล้วนักเรียนเคยปฏิบัติกิจกรรมหรือมีความคิดเห็นตามข้อความเหล่านี้ในระดับใดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นที่เป็นความจริงของนักเรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
1.ด้านบรรยากาศการเรียนรู้					
1.1การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน น่าสนใจทำให้นักเรียนต้องการเข้าร่วม กิจกรรม					
1.2การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานทำ ให้บรรยากาศในการเรียนรู้สนุกสนานเป็น กันเองระหว่างเพื่อนในห้องเรียน					
1.3การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานทำให้ นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้					
1.4การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานทำให้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข					
1.5การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานมีสื่อ ที่หลากหลาย ประกอบการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ					
2.ด้านการจัดการเรียนรู้					
2.1การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานมี กิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกการทำงาน เป็นกลุ่ม					
2.2การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานทำให้ นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบคำถามและกล้า แสดงความคิดเห็น					
2.3การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานทำให้ นักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองจาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
2.4การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานทำให้ ฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองถนัดไปพร้อม กับการเรียนเนื้อหาสาระ					
2.5นักเรียนต้องการให้ครูจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงงานอีกใน เนื้อหาสาระอื่นๆ					
3.ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้					
3.1การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วย ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
3.2การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานทำให้ นักเรียนกล้าแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับ เพื่อน					
3.3การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วย ให้นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น					
3.4นักเรียนมีความรู้สึกว่าการจัดการ เรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้นักเรียน ทำงาน ได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ					
3.5การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วย ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจน					

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่กำหนดให้

1. นักเรียนพบปัญหาใดบ้างในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน

.....

.....

.....

2. นักเรียนมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างผลงานนักเรียน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางประกายมาศ บุญสมปอง
ที่อยู่	64/4 หมู่ที่ 2 ตำบลจรเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี
ที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านไทรทอง ตำบลจรเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2539	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนวัดบ้านสิงห์จังหวัด ราชบุรี
พ.ศ.2542	สำเร็จการศึกษาระดับปวช.การกีฬาและสุขภาพ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด สุพรรณบุรี
พ.ศ.2547	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกพลศึกษา วิชาโท นันทนาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
พ.ศ.2554	ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2553-ปัจจุบัน	ครูโรงเรียนบ้านไทรทอง ตำบลจรเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี